

ПАТРИША ХАЙСМИТ

КАРЪЛ

Преследваната любов... перфектно! – *Independent*

intense

А вече и филм с Кейт Бланшет и Руни Мара

ПАТРИША ХАЙСМИТ КАРЪЛ

Превод: Дафина Христова

chitanka.info

Човек не може да забрави Хайсмит, защото тя е богинята на криминалния жанр. В нашия случай това, което е непозволено, е страстта.

Кейт Бланшет

Терез среща Каръл в големия магазин в Манхатън, където работи като продавачка. Каръл избира коледен подарък за дъщеря си. Потънала в мисли, загадъчна, тя излъчва финес, елегантност, съвършенство. Терез, момичето зад щанда, изведнъж се усеща напълно чиста — и напълно неподготвена за този пръв разтърсващ порив на любовта.

Неудържимо привлечена е към луксозния свят на Каръл, но скоро и двете разбират колко много имат да губят.

Публикуван първо като „Цената на солта“ и под псевдоним, този роман е предвестник на „темата за любовта, която обществото заклеймява“. Необикновена история за любовта табу, която завършва щастливо.

Случайна среща, родила страстна връзка и прераснала в култова класика. Завладяваща, еротична, изразителна, с неочаквани развития, това е история за необходимостта да останем верни на природата си.

The Sunday Times

Динамична като трилър и същевременно нежна и романтична. Тази книга се чете на един дъх — късно нощем.

Вал Макдърмит

Пресата остана очарована от „пределно елегантната“ екранизация и светкавично наложи мнението си, че Хейнс е направил „особено красив и умен филм, благодарение на който днешните зрители могат да си дадат ясна сметка защо в началото великата писателка е предпочела да подпише произведението си не с истинското си име, а с псевдоним.“

На Една, Джорди и Джеф

I

ПЪРВА ГЛАВА

Обедната почивка в столовата за служители на магазина „Франкенбург“ беше в разгара си.

На дългите маси не беше останало нито едно свободно местенце, а хора прииждаха непрекъснато и се нареждаха на опашка до дървените парапети край масите. Тези, които вече бяха сложили храната на таблите си, се лутаха между масите с надеждата да се сместят някъде или пък да заемат някое освобождаващо се място, но безрезултатно. Шумът от чинии, столове, гласове, влачещи се крака, скърцащия турникет — всичко това отекваше между голите стени на помещението и създаваше впечатление за грохота на една-единствена огромна машина.

Терез се хранеше нервно. Книжлето „Добре дошли във «Франкенбург»“ стоеше пред нея, подкрепяно от захарницата. Беше прочела дебелата книжка още миналата седмица по време на първия ден в курса за обучение, но нямаше друго подръка за четене, а в столовата изпитваше силната необходимост да съсредоточи вниманието си върху нещо. Препрочиташе информацията за отпуските: триседмична отпуска за работилите петнайсет години във „Франкенбург“. Докато четеше, хапваше специалитета за деня — сивкаво парче печено говеждо с картофено пюре, залято с кафеникав сос, грах и хрян. Опита се да си представи как би се чувствала след петнайсет години работа в универсалния магазин „Франкенбург“, но не можа. „Тези с двайсет и пет години стаж имат право на четириседмична отпуска“ — пишеше в книжлето. „Франкенбург“ предлагаше база за летния и зимен отдих. Само църква им трябва, помисли си, а може би и родилен дом. Начинът, по който беше организиран магазинът, толкова приличаше на затвор, че мисълта, че и тя е част от всичко това, я изплаши.

Бързо прелисти страниците и попадна на „Вие част ли сте от «Франкенбург?»“, изписано с големи черни букви върху две от страниците.

Погледна към прозорците в отсрещната страна на помещението и се опита да мисли за нещо друго, като например красивия норвежки пуловер в червено и черно, който беше видяла в „Сакс“. Сигурно щеше да го подари на Ричард за Коледа, ако, разбира се, не попаднеше на похубав портфейл от онези за двайсет долара. Помисли си, че може да отиде със семейство Кели през следващия уикенд до Уест Пойнт за хокейния мач. Големият прозорец на квадрати отсреща приличаше на картина от... как се казваше — Мондриан. Малкото квадратче в ъгъла гледаше към бяло небе. Птичка не можеше да прелети. Какъв ли би бил подходящият декор за пиеса, в която действието се развива в универсален магазин? Мислите ѝ отново се върнаха към магазина.

Но при теб всичко е по-различно. Тери, беше ѝ казал Ричард, ти знаеш, че след няколко седмици ще се махнеш оттам, нещо, което не важи за другите. Ричард ѝ беше казал, че следващото лято тя може да бъде във Франция. Би могла. Той искаше тя да отиде с него и на практика нямаше какво да я спре. Фил Макелрой, приятел на Ричард, му беше писал, че вероятно ще може да ѝ намери работа с театрална група следващия месец. Терез не познаваше Фил, но не хранише големи надежди, че точно той може да ѝ намери работа. От септември насам беше прекосила неколkokратно Ню Йорк надлъж и нашир, но работа не намери. Кой предлага работа в средата на зимата на начинаещ театрален художник? Някак нереално ѝ се струваше и това, че може да бъде в Европа с Ричард следващото лято, да седи с него по тротоарните кафенета, да се разхожда из Арл, да посещава местата, които Ван Гог е рисувал, да избира с Ричард градчета, където да спрат и порисуват. Всичко това изглеждаше още по-нереално, откакто беше започнала работа в магазина.

Знаеше добре какво я притеснява, но не беше се опитала да сподели дори и с Ричард. Проблемът беше, че магазинът засилваше всичко, което винаги я бе притеснявало — откакто се помни. Безсмислени действия, глупави задължения, които сякаш ѝ пречеха да прави това, което искаше и би могла да прави. Усложнени процедури с парите, ползване на гардероба, перфораторите за отчитане времето на пристигане на работа — все неща, които пречеха на хората да служат на магазина така, както биха искали. Усещането за изолация на всекиго от всекиго, сякаш обитаваха различни вселени, където смисълът, идеята, любовта и всичко друго, което всеки живот носи в себе си, не

намираха своя израз. Това ѝ напомни за разговори около маси, по дивани с хора, чиито думи сякаш витаеха около мъртви, безжизнени неща, думи, които никога не се докосваха до същността. И всеки път, когато някой се опиташе да се докосне до тази същност, попадеше на замаскирани повече от всякога погледи и казваше нещо толкова идеално в баналността си, че човек не можеше да повярва, че то е само претекст. А самотата се засилваше и от това, че човек се сблъсква с едни и същи лица в магазина ден след ден, лица на хора, с които можеш да поговориш, но никога не го правиш или пък никога не би могъл да го направиш. Тези лица не са като онези, които виждаш в отминаващ автобус, които сякаш говорят, лица, с които се сблъскваш само веднъж и после завинаги изчезват.

Всяка сутрин, когато чакаше в подземния етаж на опашка, за да си маркира картата, разделяше на групи хората, които срещаше там, на постоянно и временно работещи, и се чудеше как е могла да попадне на това място. Питаше се какво ли следва, мислейки си, че едва ли ще бъде работа за театрален художник. Животът ѝ бе една върволица от зигзази. Когато беше на деветнайсет, в душата ѝ витаеше безпокойство.

„Трябва да се научиш да вярваш на хората, Терез, запомни това!“ Сестра Алиша често ѝ го повтаряше. И често, много често Терез се опитваше да го приведе в действие. „Сестра Алиша“ — прошепна Терез, усещайки утешението на съскащата сричка.

Терез се поизправи и взе отново вилицата, защото момчето, почистващо масите, се бе запътило към нея.

Тя си представи лицето на сестра Алиша, скулесто и зачервено като розов камък, огрян от слънчева светлина, и колосаната предница на дрехата, покриваща гърдта ѝ. Сестра Алиша — висока и слаба, се задаваше по коридора, движейки се между белите емайлени маси в трапезарията. Сестра Алиша беше навсякъде. Малките ѝ сини очи винаги откриваха Терез сред другите момичета, гледаха я някак различно, но тъмнорозовите устни никога не се усмихваха. Отново изживя момента, когато сестра Алиша ѝ подаде плетените зелени ръкавици, опаковани в хартия, отново без усмивка, просто ѝ ги даде без много приказки и пожелания за осмия ѝ рожден ден. Без да променя изражението си, сестра Алиша ѝ каза, че трябва да издържи изпита по аритметика. Кой друг го бе грижа дали тя ще издържи

изпита? Терез пазеше зелените ръкавици в най-долния рафт на металното шкафче в училище години след като сестра Алиша замина за Калифорния. Бялата хартия, с която бяха опаковани, беше поизвехтяла, но останала здрава като стара покривка. Ръкавиците обаче така и не беше носила. Накрая ѝ омаляха.

Някой премести захарницата и подпряното на нея книжле падна разтворено на масата.

Погледът на Терез попадна на две ръце от другата страна на масата. Пълни, застарели женски ръце, които, след като разбъркаха кафето, разчупиха кифла с трепетна възбуда и потопиха настървено половината в кафеникавия сос в чинията. Ръцете бяха напукани, с полепнала по гънките мръсотия. На дясната имаше сребърен гравирен пръстен, украсен с изчистен зелен камък, а на лявата — златна брачна халка. По ноктите се забелязваха остатъци от червен лак. Терез проследи с поглед ръката, която поднасяше вилица с грах към устата, и още преди да погледне към лицето, знаеше как изглежда. Знаеше, че то ще бъде като всички лица на петдесетгодишните жени, които работеха във „Франкенбург“. Лице с отпечатано върху него постоянно изтощение и ужас, очила, придаващи уголемен или умален вид на очите, напудрени бузи, чиято сивота обаче пудрата не можеше да прикрие. Терез не можа да се сдържи да не погледне това лице.

— Ти си нова, нали? — гласът беше писклив и ясен въпреки шума, почти приятен.

— Да — каза Терез и вдигна поглед. Спомни си, че беше виждала това лице, изтощението върху него, характерно за всички тук. Това беше жената, която Терез бе видяла една вечер към шест и половина, когато магазинът беше празен. Жената слизаше бавно по мраморните стълби на мецанина, като плъзгаше ръце по широкия парапет, за да облекчи от товара подутите си крака. Тогава Терез си помисли, че тази жена не е нито болна, нито пък просеца милостиня, тя просто работеше тук.

— Справяш ли се?

Тази същата жена сега ѝ се усмихваше. Същите ужасни бръчки около очите и устата. Погледът ѝ беше оживен и дори дружелюбен.

— Справяш ли се? — отново попита жената заради шума от гласове и чинии наоколо.

Терез облиза устните си.

— Да, благодаря.

— Харесва ли ти тук?

Терез кимна.

— Свършихте ли? — млад мъж с бяла престилка вече беше хванал чинията на жената.

Жената несигурно направи жест, че е свършила. Придърпа към себе си малката чинийка с нарязани праскови от консерва. Прасковите наподобяваха малки оранжеви рибки, които се изплъзваха от лъжицата и падаха обратно в чинийката. На лъжицата оставаше само една, която жената изяждаше.

— Аз съм на третия етаж, на щанда за пуловери. Ако искаш нещо да питаш — каза жената нервно и неуверено, бързайки да свърши, преди да се разделят — ела някой път и ще си поговорим. Казвам се госпожа Робичек, номер 544.

— Благодаря — отвърна Терез. Изведнъж грозотата у тази жена изчезна. Кафяво-червеникавите очи, скрити зад очилата, станаха любезни и проявиха интерес към Терез. Терез усети как бие сърцето ѝ, сякаш внезапно пробудило се за живот. Наблюдаваше как жената стана от масата и проследи с поглед ниската, набита фигура, докато се загуби в тълпата чакащи зад парапета.

Терез не потърси госпожа Робичек, но всяка сутрин се оглеждаше да я види някъде сред хората, които се стичаха към магазина в девет без петнайсет. Оглеждаше се за нея и в асансьорите, и в столовата. Въпреки че никога не попадеше на нея, все пак ѝ беше приятно да знае, че има познат в магазина. Това значеше много за нея.

Почти всяка сутрин, когато Терез се качваше за работа на седмия етаж, се спираше пред едно влакче играчка. Влакчето беше поставено на маса близо до асансьорите. Не беше голям и хубав влак като този на етажа за играчки, но имаше забележително малки бутала, каквито по-големите влакове нямаха. Гневното и в същото време безсилно движение на влакчето по овалните релси смайваше Терез.

„Ръъъъ!“ — когато влакчето се впускаше бясно в тунела и „ъръъ!“ — когато излизаше.

То беше винаги в движение, когато тя излизаше от асансьора сутрин и когато свършваше работа вечер. Имаше усещането, че влакчето проклина ръката, която го включваше всеки ден. Извивките и шеметните спускания по релсите бяха като безумно и безуспешно

преследване на тираничния господар. Към локомотива бяха прикачени три вагона с дребни човешки фигурки, чиито очертания се виждаха в препускащите прозорци. Зад тях имаше отворен товарен вагон, направен от истински дървен материал. Следваше друг товарен вагон с изкуствени въглища и накрая фургон, който се пречупваше някак особено при завоите, но в същото време здраво се държеше към летящия влак като дете, долепено до полата на майка си. Това беше нещо обезумяло в безсилието си, нещо отдавна безжизнено, но никога неостаряващо, като изящните, грациозни лисици в централния зоопарк, които не правеха нищо, освен безконечно да обикалят клетките си.

Тази сутрин Терез не остана дълго при влакчето. Запъти се към щанда за кукли, където работеше.

В девет без петнайсет щандовете за играчки се събудиха за новия ден. Зелените покривки бяха издърпани от дългите маси. Механични играчки започнаха да подхвърлят топки във въздуха и да ги хващат отново, стрелбищата заработиха и мишените се завъртяха. От масата, където бяха изложени домашните животни, се чуваше крякане, кудкудякане и магарешки рев. Зад Терез идваше умореното „рат-тат-тат-тат“ от ударите на барабана на голям оловен войник, който чинно наблюдаваше асансьорите и биеше по барабана през целия ден. От масата с предмети на изкуствата и занаятите се носеше миризма на прясна глина, която ѝ напомняше за кабинета по рисуване в училище, както и на подземиято на училището, през чиито железни решетки тя пъхаше носа си и за което се носеха слухове, че е нечия гробница.

Госпожа Хендриксън, управител на отдела за кукли, влачеше кукли от склада и ги поставяше седнали върху стъклените витрини.

Терез поздрави госпожица Мартучи, която стоеше зад щанда и броеше банкноти и монети. Така се беше съсредоточила, че успя да отвърне на поздрава на Терез само с едно по-дълбоко кимване на главата, която тя ритмично навеждаше при отброяването на парите. Терез отброи двайсет и осем долара и петдесет цента от своята торбичка, записа сумата на бяла хартия, която остави при плика за касовите бележки, и разпредели парите в касата.

Първите клиенти вече се появяваха, като за миг се чудеха накъде да тръгнат, смутени и някак изплашени като всички, които се озоваваха пред щандовете за играчки. След това поемаха в определена посока.

— Имате ли от куклите, които се напишкват? — попита я една жена.

— Бих искала една такава кукла, но с жълта рокля — каза друга, като ѝ посочи куклата. Терез взе желаната кукла от рафта зад нея.

Устата и бузите на жената бяха като тези на майка ѝ, забеляза Терез. Бузи, покрити с леки петна, прикрити с тъмнорозов руж, отделени с тънки начервени устни, набраздени с вертикални бръчки.

— Толкова ли са големи всички кукли, които пият и пишкат?

Нямаше нужда продавачът да използва каквито и да било търговски трикове. Хората искаха да купят каквато и да е кукла, за да направят коледен подарък. Всичко се свеждаше просто до навеждане и издърпване на кашоните, където търсиш кукла с кафяви очи, вместо със сини; до повикване на госпожа Хендриксън, за да отключи витрината, нещо, което тя не правеше с особено желание, сякаш убедена, че желаната кукла просто я няма; до отиване до щанда, където върху купчина от други се оставяше закупената кукла, за да бъде опакована, купчина, която непрекъснато растеше и се срутваше, въпреки че момчетата от склада бяха много бързи при пренасянето на пакетите. Дядо Коледа беше отговорен за това да достави куклите, Дядо Коледа, представен от безумни погледи и грабежи ръце. И все пак у всеки купувач има добринка, си помисли Терез, дори зад студените напудрени лица на жените в палта от норка и самур, тези, които обикновено бяха по-нахални, които набързо купуваха най-големите и най-скъпи кукли с истински коси и различни тоалети. Сигурно имаше любов и у бедните, които изчакваха реда си и тихичко питаха за цената на определена кукла, поклащаха глава със съжаление и отминаваха. Тринайсет долара и петдесет цента за кукла, голяма само двайсет и шест сантиметра.

— Вземете я — приискваше ѝ се да им каже. — Наистина е много скъпа, но аз просто ви я давам. Магазинът няма да пострада от това.

Но жените с евтините платнени палта и плахите мъже, сгушени в износените си шалове, вече бяха отминали, поглеждайки натъжено към другите щандове на път за асансьорите. Ако хората идваха с желанието да купят кукла и не успяваха, те обикновено не купуваха друго, с което да я заместят. Куклата е особено хубав коледен подарък, нещо почти дарено с живот, нещо толкова приличащо на бебе.

Деца почти не идваха, от време на време някое момиченце и съвсем рядко момченце. Детето държеше здраво ръката на родителя, който го водеше. Терез показваше куклите, които смяташе, че ще се харесат на детето. Тя беше особено търпелива с такива купувачи и обикновено винаги се намираше кукла, която да преобрази детското личице в изражение, което показваше, че куклата е изиграла ролята си и както често ставаше, детето избираше тъкмо нея.

Една вечер след работа, Терез видя госпожа Робичек в кафенето срещу магазина, където, освен кафе винаги предлагаша и понички. Терез често се отбиваше там за чашка кафе, преди да се прибере вкъщи. Госпожа Робичек беше седнала в дъното, в края на дълъг извит бар, и топеше поничка в чашата с кафе.

Терез си проправи път към нея, като едва се разминаваше с тълпи от момичета, чаши с кафе и понички. Задъхана каза „здравейте“ на госпожа Робичек, когато накрая се добра до нея, и поиска чаша кафе от бара, сякаш това бе единствената ѝ цел.

— Здравей — отвърна госпожа Робичек с безразличие, което съкруши Терез.

Терез не посмя отново да я погледне, въпреки че рамената им се докосваха. Беше изпила до половината кафето си, когато госпожа Робичек тихичко каза:

— Ще взема метрото от спирка „Индипендънт“. Дали обаче изобщо ще можем да се измъкнем оттук?

Звучеше натъжено, не както онзи ден в столовата. Сега тя беше прегърбената възрастна жена, която Терез бе видяла да слиза бавно по стълбите.

— Ще се измъкнем — уверено каза Терез и проби път до вратата. Тя също щеше да се качи от спирка „Индипендънт“. Заедно с госпожа Робичек се вляха в почти неподвижната маса от хора на входа на метрото и постепенно бяха погълнати и неизбежно изतिकани надолу по стълбите като боклук, оттичащ се по канализацията. И двете слизаха на Лексингтън авеню. Терез влезе с госпожа Робичек в бакалията, откъдето по-възрастната жена възнамеряваше да си купи нещо за вечеря. Може би при други обстоятелства и Терез би си купила нещо за вечеря, но не ѝ се искаше да прави това в присъствието на госпожа Робичек.

— Имаш ли си храна вкъщи?

— Не, но ще си купя нещо после.

— Защо не дойдеш да хапнем заедно? Аз живея сама. Хайде, ела!

Последните думи на госпожа Робичек бяха изречени със свиване на рамене, сякаш това бе по-лесно да направи, отколкото да се усмихне.

Мислеше да откаже, но вместо това бързо се съгласи.

— Благодаря. С удоволствие ще дойда.

Тогава видя опакования в целофан кейк, плодов кейк, приличащ на голяма кафява тухла с червени черешки. Купи го за госпожа Робичек.

Къщата, където живееше госпожа Робичек, беше същата като тази на Терез с единствената разлика, че тази беше от много по-тъмен кафяв камък. В коридорите беше пълен мрак и когато възрастната жена запали лампата на третия етаж, Терез забеляза, че къщата беше доста мръсна. Стаята на госпожа Робичек също беше мръсна и леглото стоеше неоправено. Дали сутрин става толкова уморена, колкото ляга вечер, зачуди се Терез. Остана права в средата на стаята, докато госпожа Робичек затътри крака към кухничката, за да остави покупките, които Терез ѝ бе подала. Разбра, че сега, когато си е у дома, където никой не можеше да я види, госпожа Робичек си позволи да изглежда толкова уморена, колкото всъщност беше.

Терез не усети как се започна. Разговорът непосредствено преди това не остави никакви спомени у нея, пък и той беше без значение. Какво стана — госпожа Робичек се отдалечи, изглеждайки някак странно, сякаш беше в транс, и започна да си мрънка нещо, после пък се изпъна по гръб на неоправеното легло. Непрестанното мърморене, леката извинителна усмивка, ужасната, шокираща грозота на ниското и пълно тяло с подут корем, наклонената глава, която я гледаше, сякаш търсеше разбиране — всичко това толкова я впечатли, че просто не можеше да се вслуша в думите на госпожа Робичек.

— Едно време имах собствен магазин за дрехи в Куинс. Хубав магазин беше.

Терез долови нотка на хвалба и се приготви да слуша, въпреки че това никак не ѝ се нравеше.

— Нали ги знаеш ония рокли с триъгълната платка на талията и копчетата, които започват от кръста и стигат до горе? Нали се сещаш, преди три, може би пет години...

Госпожа Робичек разтвори скованите си пръсти, за да ѝ покаже нагледно. Късите ѝ пръсти се плъзнаха по талията, но не можаха да обхванат дори половината. Изглеждаше много стара на това мижаво осветление, което усилваше сенките под очите ѝ и ги правеше още по-тъмни.

— Викаха им роклите на Катерина. Спомняш ли си? Аз ги измислих. За първи път се появиха в моя магазин в Куинс. И станаха известни. — Тя отиде до малък сандък край стената. Отвори го и като не спираше да говори, започна да вади отвътре рокли от тъмна, тежко падаща материя. Роклите падаха на пода. Госпожа Робичек разгъна една — тъмночервена, кадифена, с бяла якичка и малки бели копчета отпред.

— Виж колко много имам. Аз ги измислих. Другите магазини просто ги изкопираха. — Над бялата якичка, която тя придържаше с брадичка, грозната глава на госпожа Робичек стоеше странно наклонена.

— Харесва ти, нали? Ще ти дам една. Хайде, пробвай тази!

Терез се отвори от предложението. Искаше ѝ се госпожа Робичек да си полегне отново, но се подчини на поканата, сякаш цялата ѝ воля се беше изпарила.

Госпожа Робичек разпъна черна кадифена рокля и с разтреперани настойчиви ръце я опря до тялото на Терез. Терез си представи как обслужва клиентите в магазина, как без всякакъв порядък натрапва пуловери, защото това беше нейният начин на предлагане. Четири години, спомни си Терез, четири години госпожа Робичек беше работила във „Франкенбург“.

— Зелената ли ти харесва повече? Пробвай я.

И докато Терез се поколеба за секунда, тя вече беше захвърлила зелената и взела друга — тъмночервена.

— Пет продадох на момичетата от магазина, но на теб ще я подаря. Все още са на мода. Тази повече ли ти харесва?

Терез хареса червената. Харесваше цвета, особено тъмночервено, а комбинацията от червено с кадифе наистина ѝ допадна много. Госпожа Робичек я изтика към ъгъла, където можеше да се съблече и да остави дрехите си на фотьойла. Но Терез не искаше да приеме роклята, не искаше госпожа Робичек да ѝ я подарява. Това ѝ напомни за дрехите, които ѝ даваха в Дома, подаяния. Там я имаха за

сираче, като повечето момичета, които не получаваха колетите отвън. Терез свали пуловера и се почувства съвсем гола. С ръце обхвана лактите си и усети плътта — студена и безчувствена.

— Аз шиех — възнасяше се госпожа Робичек. — Как шиех само, от сутрин до вечер. Шиех за четирима. Но зрението ми изневери. С едното око не виждам, с това. Облечи роклята! — Разказа на Терез за операцията на окото си, с което виждаше, но слабо. И много болеше. Глаукома. Болката не изчезваше. Тази в окото и тази в кръста. И в краката. Подуване на ставите.

Терез разбираше, че госпожа Робичек споделя всичките си мъки и лошия си късмет, за да може тя да си обясни как бе стигнала дотам, че да работи в универсален магазин.

— Става, нали? — попита уверено госпожа Робичек.

Терез се огледа в огледалото, закачено на вратата на гардероба. Висока, слаба фигура с малка глава, възпламенена сякаш, един яркожълт пламък, спускащ се до яркочервените рамене. Воланите на роклята стигаха почти до глезените ѝ. Рокля за принцеси от приказките, наситено червено, по-червено дори от кръвта. Направи крачка назад, пристегна роклята с ръка така, че да очертае ребрата и талията ѝ, и погледна отражението на тъмнокафявите си очи в огледалото. Видя себе си, но не такава, каквато се познаваше, не момичето в обикновена карирана пола и бежов пуловер, момичето, което работеше на щанда за кукли във „Франкенбург“.

— Харесва ли ти? — попита госпожа Робичек.

Терез изучаваше изненадващо спокойната уста, чиито очертания се виждаха ясно, въпреки че на устните ѝ беше останало съвсем малко червило. Прииска ѝ се да целуне момичето в огледалото, да го дари с живот, но остана абсолютно неподвижна като нарисуван портрет.

— Ако ти харесва, вземи я — нетърпеливо предложи госпожа Робичек, която наблюдаваше от разстояние и надничаше като продавачка, чиито клиентки пробваха палта и дрехи, застанали пред огледала в универсални магазини.

Терез знаеше, че илюзията няма да продължи дълго. Ще се отмести и всичко ще свърши. Дори и да задържи роклята, тя ще изчезне. Това беше нещо минутно. Не искаше да я взема. Опита се да си я представи в нейния гардероб вкъщи, сред другите ѝ дрехи, но не можа. Започна да разкопчава копчетата и развързва яката.

— Харесва ти, нали? — този път госпожа Робичек звучеше съвсем уверена.

— Да — отговори твърдо Терез.

Не можа да разкопчае теленото копче отзад на яката. Ставаше нетърпелива в желанието си да се освободи от роклята. Госпожа Робичек трябваше да ѝ помогне. Имаше чувството, че се задушава. Какво правеше тук? Как стана така, че облече тази рокля? Госпожа Робичек и това място бяха един ужасен кошмар, който тя сега осъзна, че сънува. Госпожа Робичек беше господарката на замъчна кула. Терез беше доведена тук, за да бъде измъчвана с лъжливи надежди.

— Какво стана? Да не би някоя игла да те убоде?

Устните на Терез направиха опит да проговорят, но съзнанието ѝ не позволи. То беше някъде далеч, попаднало във водовъртеж, разкриващ сцена в слабо осветена, ужасяваща стая, където те двете се бяха вкопчили в отчаяна битка. И там, във водовъртежа, тя разбра, че това, което я вцепенява, беше всъщност отчаяние и нищо повече. Отчаяние от болното тяло на госпожа Робичек и работата ѝ в магазина, от купчината дрехи в сандъка, от грозотата ѝ; отчаяние, което съпътстваше последните дни от живота ѝ. Отчаяние и от самата нея, от това, което искаше да бъде, и нещата, които искаше да прави. Нима животът ѝ бе само един сън? А дали това е действителността? Ужасът от това отчаяние сега я караше да разкъса роклята и да избяга, преди да е станало твърде късно, преди оковите да са се заключили.

А може би вече е твърде късно. Сякаш в кошмарен сън, Терез стоеше в стаята по бикини, трепереща и неподвижна.

— Какво има? Да не ти е студено — та тук е топло.

Наистина беше топло. Радиаторът пращеше с пълна сила. Стаята миришеше на чесън, старост, лекарства и типичния метален мирис на самата госпожа Робичек. Терез искаше да се отпусне на фотьойла, където бяха полата и пуловерът ѝ. Може би ако легне върху собствените си дрехи, всичко ще се оправи. Но не можеше да го направи, защото седнеше ли, с нея бе свършено. Веригите щяха да я оковат и тя завинаги щеше да остане свързана с гърбавата.

Терез силно се разтрепери. Изведнъж загуби контрол над себе си. Това не бяха само уплаха и умора, а студена тръпка, ползала по цялото ѝ тяло.

— Седни — чу гласа на госпожа Робичек да идва отдалеч. В тона ѝ Терез долови потресаващо безразличие и досада, сякаш беше свикнала момичетата да припадат в стаята ѝ. И пак отдалеч, със своите сухи и груби пръсти притисна с ръце Терез.

Терез оказваше съпротива, но знаеше, че в крайна сметка ще се подчини, и в това намираше нещо привлекателно. Отпусна се на стола, усещайки как госпожа Робичек придържа полата, за да покрие краката ѝ, но не реагира. Съзнанието ѝ все още беше там, все още имаше свободата да мисли въпреки преградите на стола.

Чу госпожа Робичек да казва:

— Твърде дълго стоиш права в магазина. Около Коледа е много натоварено. Минала съм през четири Коледи. Трябва да се научиш да се щадиш.

Слизаше бавно надолу по стълбите, придържайки се към парапета. Щадеше се, като обядваше в столовата. Събуваше обувките си и освобождаваше подутите си крака, както правеха другите жени, подпрени на радиатора в стаята за почивка; всяка една от тях се стремеше да си извоюва местенце до радиатора, за да поседне за малко.

Съзнанието ѝ сега беше будно. Почувства се невероятно трезва, въпреки че продължи да гледа напред в пространството, осъзнавайки, че не би могла да се помръдне, дори и да искаше.

— Ти просто си уморена, миличка — каза госпожа Робичек, докато намяташе вълнено одеяло на раменете ѝ. — Нужна ти е почивка. Цял ден си на крак.

Сети се за една реплика на Елиът, която Ричард често цитираше: „Не това имах предвид. Съвсем не това“. Искаше да го каже на глас, но не можа. Усети нещо сладко и парещо в устата си. Госпожа Робичек стоеше пред нея, загребваше с лъжица от някаква бутилка и след това вдигаше лъжицата до устните ѝ. Терез преглътна, беше ѝ все едно какво яде. Сега можеше да проговори, да стане, но все още седеше неподвижна. Най-накрая се отпусна назад в стола и не протестира, когато госпожа Робичек я зави с одеяло, дори се престори на заспала. През цялото време обаче наблюдаваше как гърбавата фигура се движи из стаята, прибра масата и се приготви да си ляга. Видя как госпожа Робичек свали от тялото си дантелен корсет, след това нещо с презрамки, което обвиваше раменете ѝ и част от гърба. В този момент

Терез ужасена затвори очи, стисна ги здраво и остана така, докато не чу скърцането на пружината. Последва продължителна въздишка, която ѝ подсказа, че госпожа Робичек си беше легнала. Но не се свърши с това. Жената протегна ръка, взе будилника, нави го и без да повдигне глава от възглавницата, го постави на стола до леглото. В тъмното Терез видя бледите очертания на ръката ѝ, която се издигна и падна четири пъти, докато намери стола.

„Ще изчакам петнайсет минути, докато заспи, и тогава ще си тръгна“ — си помисли Терез.

Знаеше, че е уморена, и затова се напругна да задържи усещането, внезапната атака, караща я да потъне, усещане, което я спохождаше всяка вечер много преди същинския сън, но така или иначе предвестник на съня. Този път не се поддаде. И след като прецени, че петнайсет минути са минали, облече се и тихичко излезе. Значи все пак беше лесно — отваряш вратата и бягаш. Беше лесно, помисли си, защото тя всъщност не можеше да избяга истински.

ВТОРА ГЛАВА

— Тери, помниш ли онова момче Фил Макелрой, за което ти разправях? Онзи, който работи в акционерно дружество? Този същият сега е в града и каза, че след няколко седмици ще можеш да почнеш работа.

— Истинска работа? Къде?

— Някакво шоу във Вилидж. Фил иска да се видим довечера. Подробности, като дойда при теб. Ще бъда там след двайсетина минути. Сега свършвам училище.

Терез взе на бегом стълбите до стаята си. Беше започнала да се мие и сега сапунът беше засъхнал по лицето ѝ. Погледът ѝ се спря на оранжевата кърпа в мивката.

„Работа!“ — тихо каза на себе си. Вълшебна дума.

Облече си рокля и си сложи сребърната верижка с медальон с изображението на свети Кристофър, подарък от Ричард за рождения ѝ ден. Среса косата си, като я навлажни малко, за да изглежда по-прибрана. После подреди няколко скици и картонени модели в килера, откъдето лесно щеше да ги извади и покаже на Фил Макелрой, ако разбира се, той проявеше желание да ги види. Щеше да му каже, че всъщност няма много опит, и тази мисъл уби ентузиазма ѝ. Та тя дори не беше работила и като помощник сценичен художник, ако не се брои онази двудневна работа в Монклер, но това изобщо не може да се нарече работа. Това, което имаше зад гърба си, бяха два курса по сценичен дизайн в Ню Йорк и много прочетени книги. Представи си как Фил Макелрой — емоционален и делови млад човек, какъвто вероятно е, ѝ казва, че няма да се получи, и в гласа му ще долови явно раздражение от това, че си е загубил времето с нея. Но се поуспокои, защото с Ричард там ударът нямаше да бъде толкова смазващ. Ричард беше напуснал сам и беше уволняван вече пет пъти, откакто го познаваше. За него най-нищожният проблем беше загубването на една работа и намирането на друга. Спомни си как преди месец я бяха уволнили от „Пеликан Прес“ и потръпна при мисълта. Те дори не бяха забелязали и единствената причина да я уволнят според нея беше, че

изследването, върху което работеше, приключи. Когато отиде при господин Нусбаум, президента, с намерение да му каже, че не е била забелязана, той реагира сякаш не знае или просто се престори, че не знае какво означава думата „забелязвам“.

„Забелязва? Какво?“ След безразличието, с което се отнесе към нея, тя изхвърча от кабинета му. На Ричард му беше лесно, живееше със семейството си и това поддържаше духа му бодър. За него беше по-лесно да спести пари. Две хиляди долара спестил, докато служел във военноморските сили, и още хиляда през следващата година. А колко ли щеше да ѝ е нужно на нея, за да спести хиляда и петстотин долара, с които можеше да си плати членството в Комитета на младите сценични дизайнери? За две години в Ню Йорк беше спестила само около петстотин.

— Моли се за мен! — обърна се към дървената Мадона върху библиотечката. Единствената красива вещ в апартамента ѝ беше тази дървена Мадона. Купи си я още през първия месец в Ню Йорк. Искаше ѝ се в стаята да има по-добро местенце за нея. Грозната библиотечка не беше подходящо място. Приличаше на куп щайги, подредени една върху друга и боядисани в червено. Мечтаеше си за библиотечка от дърво в естествен цвят — гладка и лъскава.

Слезе до магазина и купи шест кутии бира и малко синьо сирене. По стълбите нагоре се сети защо всъщност беше слязла — трябваше да купи месо за вечеря. С Ричард бяха решили да вечерят вкъщи. Сега може би плановите щяха да се променят, но не искаше тя да е инициатор. Тъкмо щеше отново да слезе, когато Ричард ѝ звънна отдолу. Натисна копчето, за да отключи входната врата.

Тичайки, Ричард изкачи стълбите и с усмивка я попита:

— Фил обади ли се?

— Не — каза тя.

— Добре. Значи ще дойде.

— Кога?

— След малко, предполагам. Сигурно няма да се застоява.

— Мислиш ли, че става въпрос за сигурна работа?

— Така поне каза Фил.

— Знаеш ли каква е пиесата?

— Нищо не знам, освен че търсят човек за декорите. И защо ти да не бъдеш този човек?

Ричард я погледна, усмихна се и каза:

— Изглеждаш чудесно. Не се притеснявай, моля те. Това е просто една малка трупа във Вилидж и ти сигурно си по-талантлива от всички тях, взети заедно.

Взе палтото му, което той беше захвърлил на стола, и го закачи в гардероба. Под него намери ролка с хартия за въглен. Вероятно я носеше от училището по изкуства.

— Днес правихте ли нещо интересно?

— Средна работа. Ще поработя върху това вкъщи — небрежно ѝ отговори той. — Днес ни позира онази червенокосата. Много ми допада като модел.

Терез искаше да погледне скицата, но сметна, че едва ли Ричард я одобрява. Някои от ранните му работи бяха добри. Например фарът в черно-сини тонове, който висеше над леглото ѝ. Беше го рисувал, докато е служил в армията, един от първите му опити. Определено обаче не го биваше да рисува хора и Терез се съмняваше, че изобщо някога ще има успех в това. На едното коляно върху кафеникавите памучни панталони имаше петно от въглен. Под ризата на червено-черни карета носеше друга риза, а на краката си, приличащи на безформени мечи лапи — мокасини от еленова кожа. Имаше вид на дървар или пък на професионален спортист. Повече обаче си го представяше с брадва, отколкото с четка. Виждаше го беше веднъж с брадва, сечеше дърва на съседни в Бруклин. Ако не докажеше на родителите си, че има напредък в рисуването, вероятно това лято щеше да се включи в бизнеса с бутилиране на газ на баща си. Сигурно щеше да поеме ръководството на новия филиал в Лонг Айленд по негово настояване.

— Тази събота ще бъдеш ли зает? — попита го, като все още се страхуваше да говори за работата.

— Надявам се не. Ти свободна ли си? — Сети се, че е заета.

— Свободна съм в петък — смирено каза тя. — В събота ще работя до късно.

Ричард се усмихна.

— Това е заговор.

Хвана ръцете ѝ и ги притегли към кръста си, приключил вече с неспокойното шарене из стаята.

— А в неделя? Родителите ми те канят на вечеря. Няма да стоим там дълго. Мога да взема назаем един камион и ще се поразходим някъде следобед.

— Добре.

Харесваха ѝ разходките с кола и знаеше, че и на Ричард му харесват. Харесваше ѝ да бъдат свободни, да ходят където си поискат, сякаш носени върху крилата на пеперуди. Освободи Ричард от прегръдката си. Чувстваше се неловко и глупаво, сякаш беше обхванала ствола на дърво — това усещаше, като прегръщаше Ричард.

— Бях купила пържоли за тази вечер, но в магазина ми ги откраднаха.

— Откраднаха? Къде ги беше оставила?

— На рафта, където си държим чантите. Ние, наетите за Коледа, нямаме шкафчета.

Сега, като го каза, се усмихна, но следобед като разбра, че месото е изчезнало, ѝ се доплака. Вълци, помисли си, глутница вълци, да откраднат една тъпа торбичка с месо само защото беше храна, при това безплатна. Попита всички продавачки дали не са я виждали, но всички до една отрекоха. „Внасянето на месо в магазина не е разрешено“ — възмутено каза госпожа Хендриксън. Но какво друго можеше да направи, като всички месарски магазини затварят в шест?

Ричард се излегна на дивана. Устата му беше малка, но добре очертана и от едната страна беше провиснала надолу, като придаваше на изражението му неяснота. Изражение, в което понякога се четеше добро настроение, друг път — мъка, противоречие, което неизразителните му, откровени сини очи не можеха да премахнат. Каза бавно и с явна ирония:

— Иди в бюрото за загубени вещи. Кажи, че си загубила половин килограм говежди пържоли. Отговарят на името „кюфте“.

Терез се усмихна, вперила поглед в кухненските рафтовете.

— Какво мислиш ми каза госпожа Хендриксън — точно същото. Да отида в бюрото за загубени вещи.

Ричард се изсмя гръмко и стана.

— Имаме една консерва с царевица и маруля за салата. Хляб и масло. Да сляза ли да купя свински котлети?

Ричард протегна дългата си ръка над рамото ѝ и взе квадратния черен хляб от рафта.

— На това ли му викаш хляб? Това е плесен. Погледни, син като задник на маймуна. Защо не си изяждаш хляба, докато е пресен?

— Използвам го като фенер в тъмното. Но щом не ти харесва...

Взе хляба от ръцете му и го пусна в кофата за боклук.

— Не този хляб имах предвид.

— А кой?

Входният звънец изпищя точно до хладилника и тя скочи да натисне копчето.

— Това са те — каза Ричард.

И двамата бяха млади. Ричард ги представи като Фил Макелрой и брат му Дани. Фил не беше това, което Терез очакваше. Нямаше вид на делови, сериозен човек, нито пък на особено интелигентен. Почти не я погледна, докато се запознаваха.

Дани стоеше с палтото в ръката си. Терез го взе, за да го закачи. Не намери обаче свободна закачалка, той си го взе обратно и го захвърли върху един стол. Част от палтото се изхлузи на пода. Беше старо, с поло яка. Терез поднесе бирата, сиренето и солените бисквитки, като през цялото време се надяваше в разговора на Фил и Ричард да стане въпрос за работата. Те говореха за неща, които им се бяха случили, откакто за последен път се бяха видели в Кингстън, Ню Йорк. Миналото лято за около две седмици Ричард беше работил върху някакви стенописи в крайпътно заведение в Кингстън, където пък Фил беше сервитьор.

— Ти също ли се занимаваш с театрално изкуство? — попита го Терез.

— Не — беше отговорът. Изглеждаше срамежлив или може би просто му беше скучно и чакаше с нетърпение да си тръгнат. Беше по-възрастен от Фил и малко по-набит. Тъмнокафявите му очи замислено оглеждаха стаята.

— Засега имат само режисьор и трима актьори — каза Фил на Ричард, като се облегна на канапето. — Режисьорът е едно момче, с което работех във Филадельфия — Реймънд Коритес. Щом като аз те препоръчвам, може да считаш, че работата е сигурна — каза, поглеждайки към Терез. — Обеща на мен да ми даде ролята на втория брат. Пиесата се казва „Малък дъжд“.

— Комедия ли е? — попита Терез.

— Да, в три действия. Досега правила ли си сама декори?

— Колко сцени ще има? — попита Ричард тъкмо когато тя се готвеше да отговори.

— Най-много две или може би даже само една. Джорджия Халоран ще играе главната роля. Гледа ли постановката по Сартр, която поставиха миналата есен? Тя играеше там.

— Джорджия ли? — усмихна се Ричард. — Какво става с нея и Руди?

С разочарование Терез слушаше разговора, който сега се завъртя около Джорджия, Руди и други, които не познаваше. Джорджия е може би едно от момичетата, с които Ричард е имал връзка, предположи Терез. Веднъж беше споменал, че е имал пет момичета преди нея. Не помнеше имената, в главата ѝ се въртеше само едно — Силия.

— Това ти ли си го правила? — попита я Дани, сочейки към картонения модел, който висеше на стената, и когато тя кимна, той стана, за да го види отблизо.

Сега Ричард и Фил говореха за някакъв, който дължеше пари на Ричард. Фил каза, че видял въпросния снощи в бара „Сан Ремо“. С издълженото си лице и късо подрязаната си коса Фил приличаше на грък, докато същите тези черти придаваха на брат му вид на индианец. Начинът, по който Фил говореше обаче, тотално разбиваше илюзията за прилика с грък. Маниерът му на говорене беше като на хората, които посещаваха баровете във Вилидж — младежи, които искаха да бъдат писатели или актьори, но всъщност нищо не правеха.

— Хубаво е — каза Дани, като надничаше зад една от малките окачени фигурки.

— Това е за „Петрушка“. Приказната сцена — каза Терез и се замисли дали Дани изобщо познава балета. Той сигурно е адвокат, помисли си, или пък лекар. По пръстите му имаше жълтеникави петна, но не като от никотин.

Ричард спомена, че е гладен, Фил се присъедини, но нито един от тях не посягаше към сиренето на масата.

— Трябва да сме там след половин час — каза за втори път Дани. Малко по-късно всички бяха на крака и си обличаха палтата.

— Хайде да хапнем навън, Тери — каза Ричард. — Какво ще кажеш за онова чешко заведение на втора улица?

— Добре — каза тя, опитвайки се да бъде любезна. Това беше краят на срещата, а нищо конкретно не беше казано. Искаше да се

обърне към Фил с основния въпрос, но не го направи.

Когато излязоха на улицата, тръгнаха в посока към центъра, вместо в обратната. Ричард вървеше редом с Фил и само от време на време се обръщаше, сякаш да се увери, че тя все още е с тях. Дани й подаваше ръка на бордюрите и опасните хлъзгави места — остатъци от снега, паднал преди три седмици.

— Лекар ли си? — Терез попита Дани.

— Физик — отговори той. — Следвам в „Ню Йорк Юнивърсити“ — добави с усмивка и разговорът замря за известно време.

После той започна:

— Физиката е много далеч от сценичните декори, нали? — Тя кимна.

— Да, наистина.

Искаше да го попита дали работи върху нещо, свързано с атомната бомба, но после се отказа — имаше ли значение изобщо?

— Знаеш ли къде отиваме? — попита го. Той се усмихна широко, показвайки квадратните си бели зъби.

— Да. Към метрото. Но Фил иска първо да хапне нещо.

Вървяха надолу по Трето авеню. Ричард обясняваше на Фил как ще отидат с Тери в Европа следващото лято. Терез почувства, че върви зад него като някакъв придатък. Естествено беше Фил и Дани да си помислят, че му е гадже. Тя обаче не му беше гадже и Ричард не можеше да бъде сигурен, че тя ще отиде с него в Европа. Вероятно отношенията между тях двамата бяха странни и кой ли би повярвал? От това, което беше видяла в Ню Йорк, разбра, че всеки спи с всеки, дори да са излизали заедно само веднъж или два пъти. И двамата, с които беше ходила, преди да срещне Ричард — Анджели и Хари, я оставиха, когато разбраха, че тя нямаше желание да спи с тях. Беше пробвала с Ричард три-четири пъти за времето, откакто се познаваха, но нищо не се получи. Той беше готов да изчака, докато тя го заобича. Ричард искаше да се ожени за нея и казваше, че тя е първото момиче, на което е правил подобно предложение. Терез знаеше, че той отново ще й предложи брак, преди да заминат за Европа, но тя не го обичаше достатъчно, за да се омъжи за него. И все пак той щеше да й даде голяма част от парите за пътуването, помисли си и я обзе познато чувство за вина. Тогава образът на госпожа Семко, майката на Ричард,

изплува пред нея. Жената се усмихваше одобрително, давайки благословията си за брака им. Тук Терез неволно поклати глава.

— Какво има? — попита я Дани.

— Нищо.

— Студено ли ти е?

— Не. Съвсем не.

Все пак той придърпа ръката ѝ по-близо до себе си. Студено ѝ беше и общо взето се чувстваше нещастна. Знаеше, че е заради наполовина висящата, наполовина зациментирана връзка с Ричард. Напоследък все по-често се виждаха, но това не ги сближаваше повече. Тя все още не го обичаше, а вече се познаваха от десет месеца, може би никога нямаше да го заобича. Едно обаче беше сигурно — предпочиташе го пред всички останали мъже, които познаваше. Понякога даже си мислеше, че го обича — сутрин, като се събуждаше и поглеждаше тъпо към тавана, внезапно се сецаше за него: че съществува, че го познава, представяше си лицето му, сияещо от любов към нея, чувство, породено от някакъв неин жест на обич. Всичко това тя усещаше преди сияещата празнота да се измести от усещането за време, от нещата, които трябваше да прави и от същността на човешкия живот. Чувството, което изпитваше към Ричард, нямаше нищо общо с това, което бе чела за любовта. Любовта е нещо като блажена лудост. Ричард всъщност също не беше блажено луд по нея.

— Казва се Сен-Жермен де Пре! — изкрещя Фил, ръкомахайки.
— Ще ти дам няколко адреса, преди да тръгнете. Колко време ще останете там?

Камион с тракаци и удряци се една в друга вериги спря пред тях и Терез не можа да чуе отговора на Ричард. Фил влезе в заведението „Райкер“ на ъгъла с Петдесет и трета улица.

— Няма да ядем тук. Фил просто искаше да се отбие за малко.

Ричард стисна рамото ѝ, когато влязоха вътре.

— Хубав ден, нали, Тери? Не мислиш ли? Твоята първа истинска работа.

Гласът на Ричард звучеше убедително и Терез направи усилие да оцени важността на момента. Но дори не успя да достигне онова усещане за сигурност, което я обзе, докато наблюдаваше оранжевата кърпа в мивката, когато Ричард ѝ се обади. Тя се облегна на стола до този, на който седеше Фил, а Ричард застана до нея и продължи да

разговаря с Фил. Ослепителната бяла светлина върху белите плочки по стените и пода изглеждаше по-ярка и от слънцето, защото тук не падаха никакви сенки. Можеше да види всеки черен косъм по веждите на Фил и всички по-гладки и по-груби места по лулата на Дани, която той държеше незапалена. Виждаше всички детайли от ръката на Ричард, която отпуснато висеше, показвайки се изпод ръкава на палтото му. Отново осъзна колко несъвместими бяха ръцете му с гъвкавото, високо и слабо тяло. Ръцете му бяха големи, дори пълни, и се движеха някак сляпо и механично, когато например вземаха солницата или пък хващаха дръжката на куфар. Или когато я галеха по косата, добави към мислите си тя. Дланите му бяха изключително меки, като на момиче, и леко влажни. Най-лошото обаче беше, че той обикновено пропускаше да почисти ноктите си, дори когато си направеше труда да се облече по-официално. На няколко пъти Терез му беше намекнала за това, но сега вече чувстваше, че всичко, което каже, може да го раздразни.

Дани я гледаше. За минута срещна замисления му поглед, после отново наведе глава. Внезапно я озари мисълта, че не може да си възвърне предишното усещане, защото не вярваше, че с препоръката на Фил Макелрой ще може да получи работата.

— Притесняваш ли се за работата? — Дани сега стоеше до нея.

— Не.

— Това е добре. Фил може да ти даде някой и друг съвет.

Пъхна лулата между устните си и тя очакваше, че ще каже още нещо, но той се обърна на другата страна.

От време на време даваше ухо на разговора между Фил и Ричард. Сега говореха за корабни резервации.

Дани каза:

— Между другото, театър „Блек Кет“ е само на няколко преки от улица „Мортън“, където живея, Фил също е при мен. Някой път ела да обядваме заедно.

— Благодаря, с удоволствие.

Вероятно нямаше да ѝ достави удоволствие, помисли си, но все пак беше мило от негова страна да я покани.

— Какво мислиш, Тери? — попита я Ричард. — Как ти се струва — да заминем за Европа през март? По-добре ще е да отидем пораничко, отколкото да изчакаме тълпите да се втурнат натам.

— Март е добре — каза тя.

— Няма какво да ни спре, нали? Няма значение за мен дали ще завърша зимния семестър, или не.

— Не, няма какво да ни спре.

Беше лесно да се каже. Беше лесно да повярваш на всичко това и също толкова лесно да не повярваш. Но ако беше истина, ако работата ѝ е сигурна, ако пиесата е успешна, тя можеше да замине за Европа с поне едно постижение зад гърба си. Терез се протегна и хвана ръката на Ричард. Плъзна пръстите си надолу към неговите. Ричард се изненада от този изблик на нежност и спря по средата на изречението.

На следващия ден следобед Терез се обади на номера на Уоткинс, който Фил ѝ беше дал. Момиче, чийто глас звучеше много делово, вдигна телефона. Каза, че господин Кортес не е там, но Фил Макелрой им казал за нея. Ще получи работата и ще започне на двайтсет и осми декември със заплата петдесет долара седмично. Преди това може да намине, за да покаже на господин Кортес някои от своите работи, ако, разбира се, иска, но това в никакъв случай не е задължително, тъй като Фил Макелрой я препоръчал горещо.

Терез се обади на Фил, за да му благодари, но никой не вдигна телефона. Написа му бележка.

ТРЕТА ГЛАВА

Роберта Уолс, най-младата отговорничка на щандовете за играчки, намери минутка, за да се спре при Терез и ѝ прошепна:

— Ако днес не продадем това куфарче за двайсет и четири и деветдесет и пет, в понеделник ще свалят от цената и ще загубим два долара.

Роберта посочи кафявия картонен куфар на щанда, тръсна купчина сиви кутии в ръцете на госпожица Мартучи и продължи забързано нататък.

Видя как продавачките ѝ правят път. Роберта хвърчеше нагоре-надолу по щандовете, от единия край на етажера до другия, без да се спре, и така всеки ден от девет сутринта до шест вечерта. Терез беше дочула, че Роберта се бори за повишение. Носеше червени очила като на клоун и ръкавите на зелената ѝ престилка бяха винаги навити до лактите — нещо, което никой друг не правеше. Терез я видя как профучава по пътеката между щандовете, после се спря при госпожа Хендриксън, за да ѝ каже нещо придружено с енергични жестове. Госпожа Хендриксън кимна, Роберта докосна рамото ѝ приятелски и Терез усети, че я полазва тръпка на ревност. Ревност, въпреки че и пет пари не даваше за госпожа Хендриксън. Та тя дори не ѝ харесваше.

— Имате ли кукла от плат, която да плаче?

Терез не знаеше за съществуването на такава кукла, но жената убедено твърдеше, че я имат, защото видяла да я рекламират. Терез измъкна един кашон от единственото място, където можеше евентуално да намери такава кукла, но и там нямаше.

— Какво търсиш? — попита я носово госпожица Сантини. Беше настинала.

— Кукла от плат, която плаче — отговори ѝ Терез.

Напоследък госпожица Сантини беше особено любезна.

Терез се сети за откраднатото месо. Сега обаче госпожица Сантини само повдигна вежди — начервената ѝ долна устна щръкна напред — сви рамене и се отдалечи.

— От плат? С плитки? — госпожица Мартучи, слаба италианка с коса на фитили и с дълъг остър нос, погледна Терез. — Само да не те чуе Роберта — каза госпожица Мартучи, като се огледа. — Дано никой не разбере, но тези кукли са долу на партера.

— А, така ли?

Щандовете за играчки горе бяха във война със същите щандове долу. Възприетата тактика беше да се стимулират купувачите да купуват стоки от седмия етаж, където всичко беше по-скъпо. Терез каза на клиентката, че ще намери на партера куклите, които търси.

— Опитай се да продадеш това днес — каза ѝ госпожица Дейвис, като пътьом ѝ подаде с лакираните си ръце едно куфарче.

Терез кимна.

— Имате ли кукли с твърди крака? Такива, които стоят изправени.

Терез погледна жената на средна възраст с патерици, които повдигаха високо раменете ѝ. Лицето ѝ се различаваше от всички онези, които виждаше пред щанда, мило лице с поглед, който показваше компетентност.

— Тази е голяма — каза жената, когато Терез ѝ показа една такава кукла. — Съжалявам, имате ли по-малка?

— Да, струва ми се.

Терез се придвижи по-напред по пътеката, като усещаше, че жената я следва, подпирайки се на патериците си, заобикаляйки тълпата от хора пред щанда, сякаш за да ѝ спести връщането назад. На Терез ѝ се прииска да направи всичко възможно, за да намери кукла, каквато търсеше жената. Но следващата, която ѝ показа, също не бе по вкуса ѝ. Куклата беше с изкуствена коса. Терез направи още един опит и намери такава кукла, но този път с истинска коса. Дори плачеше, като се наведе — точно каквато искаше жената. Терез внимателно я опакова в неизползвана хартия и я постави в нова кутия.

— Чудесно — повтаряше жената. — Ще я изпращам на една приятелка в Австралия. Тя е медицинска сестра. Заедно завършихме училище за сестри. Ушила съм униформа за куклата точно като нашата. Много ви благодаря. И весела Коледа.

— Весела Коледа и на вас! — каза усмихната Терез. Това беше първото пожелание за Коледа, получено от клиент.

— Ползвахте ли почивката си, госпожице Беливет? — попита я госпожа Хендриксън с остър тон, сякаш я хокаше.

Терез не беше почивала. Взе портмонето си и книгата, която четеше, оттам, където ги беше оставила — под рафта, върху който опаковаха покупките. Романът беше „Портрет на художника като млад“ на Джойс. Ричард настояваше тя да го прочете. Той недоумяваше как може човек да чете Гертруд Стайн, без да е чел Джойс. Ричард беше по-вещ, що се отнасяше до книги. В училище беше преровил библиотеката, но книгите там, събрани от ордена на света Маргарита, бяха съвсем не католически. Но човек можеше да попадне на неочаквани автори като Гертруд Стайн например.

Коридорът, водещ към стаите за почивка, беше задръстен от колички с натрупани отгоре кашони. Терез искаше да се промъкне някак.

— Пикси^[1]! — извика ѝ едно от момчетата, отговарящи за количките.

Терез се усмихна леко — това звучеше глупаво, но дори долу в гардероба на подпартерния етаж ѝ викаха така.

— Пикси, мен ли чакаш? — грубият глас избуча отново и се издигна над шума от блъскащи се една в друга колички.

Промъкна се, като за малко не се блъсна в профучаваща край нея количка.

— Тук не се пуши! — изкрещя мъжки глас, ръмжащият глас на административния директор. Момчетата пред Терез, които бяха запалили вече цигари, сега издишваха дима и извикаха силно в хор.

— За кой се мисли тоя, за господин Франкенбърг може би?

— О, Пикси.

— Губя си времето, така ли, Пикси?

Количка профуча край нея и одра крака ѝ. Продължи да върви, гледайки надолу, и усещаше как болката се увеличава като бавна експлозия. Вля се в хаоса от женски гласове, женски тела и миризма на дезинфекциращи препарати. Кръв се стичаше по крака ѝ към обувката и там, където чорапът ѝ се беше скъсал, имаше дупка. Придърпа обелената кожичка. Чувстваше, че прималява, и се облегна на стената, като потърси допълнителна опора във водосточната тръба. Постоя така известно време, като слушаше надвикващите се момичета, струпани при огледалото. После намокри парче тоалетна хартия и започна да

почиства крака си, докато червеното от чорапа изчезна. Кръвта обаче продължаваше да се стича.

— Няма нищо — каза едно момче, което се спря при нея и после отмина.

Не ѝ оставаше нищо друго, освен да си купи една дамска превръзка от монетния автомат. Изтегли малко памук, постави го на раната и превърза крака си с марля. Беше време да се връща на щанда.

Погледите им се срещнаха, Терез повдигна очи от кутията, която опаковаше в момента, а жената извърна глава, за да я погледне директно. Беше висока и руса, грациозното ѝ тяло бе облечено в широко кожено палто, което тя държеше наполовина разтворено, сложила ръка на кръста си. Очите ѝ бяха сиви, безцветни, но излъчваха светлина и Терез, обладана от тях, не можеше да отмести погледа си. Чу клиентката пред нея да повтаря въпроса си, но стоеше онемяла. Жената също наблюдаваше Терез, някак замислена, сякаш половината от съзнанието ѝ беше съсредоточено върху това, което искаше да купи. Въпреки че между тях имаше много други щандове с други продавачки, Терез беше убедена, че жената ще се насочи точно към нея. Видя я как се приближава, усети как сърцето ѝ забърза, за да не пропусне момента, а кръвта ѝ нахлуваше в главата с всяка приближаваща се стъпка на жената.

— Моля ви, покажете ми едно от онези куфарчета — каза непознатата, като се облегна на щанда и погледна към стъклената витрина.

Бракуваното куфарче беше на около метър разстояние. Терез обаче се обърна и измъкна най-долната кутия от купчината, кутия неотваряна досега. Когато се изправи, срещна спокойните сиви очи, които не можеше да погледне директно, но и не можеше да избегне.

— Бих искала онова там, но, предполагам, не е възможно да го купя — каза, като посочи кафявото куфарче, изложено на витрината на Терез.

Веждите ѝ бяха руси и следваха извивките на челото ѝ. Устните ѝ бяха мъдри като очите, помисли си Терез, а гласът — като палтото, пищен, мек и някак загадъчен.

— Не, напротив — каза Терез.

Отиде до склада за ключа. Висеше на един пирон от вътрешната страна на вратата и никой, освен госпожа Хендриксън нямаше право

да го взима.

Госпожица Дейвис я видя и ахна, но Терез ѝ каза:

— Трябва ми — и отмина.

Отвори витрината, свали куфарчето и го постави на щанда пред жената.

— Но това е изложеното — каза с усмивка, сякаш разбираше риска. Облегна лакти на щанда, разглеждайки едновременно и съдържанието на куфарчето.

— Ще побеснеят като разберат, нали?

— Няма значение.

— Добре тогава. Ще го взема. Искам да бъде изпратено на адрес. А различните тоалети? Те с куфарчето ли вървят?

Опакованите в целофан дрешки бяха в капака на куфарчето, с етикет с цената. Терез отвърна:

— Не, те са отделно. Но ако търсите дрешки за кукли, можете да намерите по-хубави отсреща на другия щанд.

— Така ли? Това дали ще стигне в Ню Джърси преди Коледа?

— Да. Ще пристигне в понеделник.

Ако не пристигнеше, Терез сама щеше да го достави.

— Госпожа Х. Ф. Еърд — произнесе жената нежно и отчетливо и Терез започна да попълва зеления формуляр за доставка на адрес.

Името, адресът и градът се появиха изписани с молив като поверена тайна, която Терез щеше да носи в себе си, като нещо запечатано в паметта ѝ завинаги.

— Няма да направите грешка, нали? — подметна жената.

За първи път усети парфюма ѝ и вместо да отговори, само поклати глава. Погледна отново към формуляра, който попълваше, и ѝ се прииска от все сърце жената да продължи с думите:

— Наистина ли се радваш, че се срещнахме? Тогава нека се видим отново. Какво ще кажеш да обядваме заедно днес?

Гласът ѝ беше толкова непринуден, че не би ѝ било трудно да каже точно това. Но нищо не последва след „нали“ — нещо, с което да подсказва, че е нова, наета на работа за коледните разпродажби, неопитна и способна да направи грешка. Терез ѝ подаде формуляра, за да го подпише.

После жената взе ръкавиците си от щанда, обърна се и бавно се отдалечи, а Терез наблюдаваше как разстоянието между тях се

увеличава. Глезените ѝ, виждаха се изпод коженото палто, бяха бели и слаби. Носеше семпли черни кожени обувки с високи токчета.

— Това поръчка за доставка на адрес ли е?

Терез се вгледа в грозното безизразно лице на госпожа Хендриксън.

— Да, госпожо Хендриксън.

— Не знаете ли, че трябва да дадете на клиента горната част от бележката? Как ще си получи иначе покупката? Къде е клиентката? Можете ли да я догоните?

— Да.

Тя беше само на няколко крачки разстояние, от другата страна на щанда за дрешки. Със зелената разписка в ръка Терез се спря колебливо за момент, след това забърза към щанда почти насила, защото изведнъж се засрами от вида си — стара синя пола, памучна блузка (бяха я пропуснали при раздаването на зелени престилки) и унизителни ниски обувки. На всичкото отгоре и ужасната превръзка, през която вероятно си личеше кръвта.

— Трябва да ви дам това — каза, поставяйки нещастното листче в ръката ѝ, и тръгна обратно.

Отново на щанда. Заобиколена от кашони, тя ги местеше напред-назад, сякаш търсеше нещо. Изчака, докато реши, че жената сигурно е свършила с покупките и си е тръгнала. Усети как текат минутите, невъзвратимо време, невъзвратимо щастие. Сега можеше да използва момента, за да се обърне и види лицето, което никога вече нямаше да види. Сега осъзна и неясния, различен ужас на старите, непреставаци гласове на клиентките пред щанда, гласове, които искаха съдействие, гласове, които я викаха. Долови и тихото мърморещо „ррръъ“ на влакчето, част от стихията, която я обкръжаваше и разделяше от жената.

Когато все пак се обърна, погледът ѝ отново попадна на сивите очи. Жената се беше запътила към нея, сякаш времето се бе върнало назад. Тя отново се облегна грациозно на щанда, посочи към една кукла и поиска да я види.

Терез взе куклата и при поставянето ѝ на стъкления щанд се чу лек трясък. Жената я погледна.

— Изглежда нечуплива — каза тя. Терез се усмихна.

— Ще взема и нея — каза клиентката с тихия си, бавен глас, който изпълни басейн от тишина сред глъчката, която ги заобикаляше. Отново каза името и адреса си и Терез ги пое бавно от устните ѝ, като че ли вече не ги знаеше наизуст.

— Наистина ще пристигнат преди Коледа, нали?

— Най-късно в понеделник. Два дни преди Коледа.

— Чудесно. Не исках да ви притеснявам с въпроси.

Терез завърза на възел канапа, с който беше обвила кутията с куклата. Възелът обаче, необяснимо как, се развърза.

— О, не — въздъхна тя.

Истински притеснена, сега не ѝ оставаше нищо друго, освен отново да го завърже пред погледа на жената.

— Гадна работа, нали?

— Да, така е.

Терез прикрепил разписката за доставка на адрес към белия капак с карфичка.

— Извинявайте, че ви притесних.

Терез я погледна и чувството, че я познава отнякъде, я завладя отново. Имаше усещането, че жената ще се разкрие пред нея и двете с разбиране ще се засмеят.

— Ни най-малко. Бъдете спокойна за пратките — ще пристигнат.

Терез погледна към щанда, където преди беше стояла жената, и видя, че разписката е все още там.

— Наистина трябва да запазите разписката.

Очите ѝ се промениха от усмивката, засияха с пламък, който пак ѝ се стори познат.

— И преди съм получавала неща без тези разписки. Все ги губя.

Наведе се, за да се разпише и на втората разписка.

Терез видя как се отдалечи с бавна крачка, както и беше приближила, видя я да минава покрай друг щанд, удряйки черните си ръкавици на няколко пъти в дланта. След това влезе в асансьора и се скри.

Сега Терез се обърна към следващия клиент. Работеше с неизчерпващо се търпение. Буквите, които изписваше на бележките, бяха леко разкривени от нервното потрепване на ръката ѝ. Отиде до офиса на господин Лоуган. Струваше ѝ се, че са минали часове, но когато погледна часовника си, видя, че са само петнайсет минути.

Беше време да се измие за обяд. Стоеше неподвижно пред сушилнята за ръце, чувствайки се сама, изолирана сякаш. Господин Лоуган я попита дали иска да остане на работа и след Коледа. Можеше да продължи долу при козметиката. Терез отказа.

Към три следобед слезе до първия етаж и от щанда за картички купи една коледна картичка. Не беше нещо особено — в синьо и златисто, но поне не беше натруфена. Стоеше с химикал в ръка, надвесила се над картичката, и си мислеше какво би могла да напише: „Великолепна си“ или „Обичам те“ — но всъщност бързо надраска нещо невероятно тъпо и безлично: „Специални поздравления от магазин «Франкенбърг»“. Добави номера, под който се водеше — 645-А, вместо подпис. После слезе до пощата на партера. Обзе я моментно колебание, преди да пусне плика, загуби решимостта си, но усети как ръката ѝ почти напъха картичката в процепа. Какво ще стане? Така или иначе напуска магазина след няколко дни. Щеше ли тази картичка изобщо да въздейства на госпожа Х. Ф. Еърд? Сигурно щеше да повдигне русите си вежди, докато я чете, и после щеше да я захвърли. Терез я пусна.

На път за вкъщи ѝ дойде идея за декор — интериор на къща, представена в дълбок план, с механизъм в центъра, който ще позволява разположение на стаи и от двете страни.

Мислеше да започне да работи върху модела още тази вечер, но успя само да го скицира. Искаше да се види с някой — не Ричард, нито Джак или Алис Кели от долния етаж. Може би със Стела — Стела Овъртън, сценичната художничка, с която се беше запознала при пристигането си в Ню Йорк. Не бяха се виждали от събирането, което Терез направи, преди да дойде да живее тук. Стела не знаеше новия ѝ адрес. Реши да слезе да ѝ се обади, но точно тогава чу късите и резки звънвания на звънеца, което значеше, че я търсят по телефона.

— Благодаря — извика Терез на госпожа Озбърн. Беше Ричард, обикновено се обаждаше по това време — към девет часа. Искаше да я пита дали ѝ се ходи на кино следващата вечер. Някакъв филм в Сътън, който още не бяха гледали. Терез му каза, че няма много работа, но искаше да завърши калъфката за възглавница, която беше започнала. Алис Кели ѝ беше предложила да слезе и да използва тяхната шевна машина. Уговорката беше за следващата вечер. Пък искаше и да си измие косата.

— Измий я тази вечер и хайде да се видим утре — каза Ричард.

— Късно е. Не мога да си легна с мокра коса.

— Аз ще ти измия косата утре вечер. Няма да използваме ваната, само няколко кофи вода.

Усмихна се.

— Не, по-добре да не го правим.

Първият път, когато Ричард ѝ изми косата, тя падна във ваната. Ричард имитираше звуците, които се чуваха от канала, а тя се смя толкова много, че се подхлъзна и падна.

— А какво ще кажеш за изложбата? Да отидем да я видим в събота. Отворена е в събота следобед.

— В събота ще работя до девет. Няма да се освободя преди девет и половина.

— Добре де, ще остана в училище и към девет и половина ще те чакам на ъгъла на Четирийсет и четвърта и Пето авеню. Става ли?

— Добре.

— Нещо ново?

— Не. А при теб?

— Не. Утре ще проверя за корабните резервации. Ще ти се обадя утре вечер.

Терез се отказа да се обажда на Стела. Петък, последния петък преди Коледа и най-натоварения ден във Франкенбърг, въпреки че всички казваха, че в събота ще е още по-зле. Хората се трупаха застрашително около стъклените витрини. Клиенти, които беше започнала да обслужва, биваха изтикващи и поглъщани от тълпата. Трудно ѝ беше да си представи още повече хора на пренаселения етаж, но асансьорите стоварваха все повече и повече.

— Защо не затвориш вратите долу? — обърна се Терез към госпожица Мартучи, когато и двете се бяха навели, за да вземат нещо от камарата стоки.

— Какво каза? — беше отговорът на госпожица Мартучи, която явно не я беше чула.

— Госпожица Беливет! — изкрещя някой и се чу свирка.

Това беше госпожа Хендриксън. Днес използваше свирка, за да привлича вниманието по-лесно. Терез трудно си проби път до нея, разминавайки се с продавачки и празни кутии, разпилени по пода.

— Търсят ви по телефона — каза ѝ госпожа Хендриксън, като посочи към телефона на масата за опаковане.

Терез направи жест на безпомощност, но госпожа Хендриксън вече беше отминала. Невъзможно бе да се чуе нещо по телефона. Помисли си, че Ричард си прави шегички. Веднъж пак я търси тук.

— Ало? — каза тя.

— Ало, вие ли сте номер 645-А? Търся Терез Беливет — чу се гласът на телефонистката сред многото тракания. — Говорете.

— Ало! — каза няколко пъти, а от другата страна почти нищо не се чуваше. Замъкна телефона в склада, който беше на няколко крачки разстояние. Жицата се оказа къса и тя трябваше да приклекне.

— Ало!

— Ало! — чу в телефона. — Ами аз исках да ви благодаря за коледната картичка.

— А, да, вие сте...

— Обажда се госпожа Еърд. Вие ли я изпратихте? Или може би не.

— Да, аз — каза Терез, обзета от чувство за вина, сякаш току-що я бяха хванали на местопрестъплението. Затвори очи и стисна слушалката, пред нея изплуваха интелигентните усмихващи се очи така, както ги бе видяла вчера.

— Съжалявам, ако съм ви ядосала — каза Терез механично, по начин, по който говореше с клиентите.

Жената се засмя.

— Смешно е — каза непринудено и Терез отново долови сливането на думи, което чу и вчера. Божественото „вчера“. Тя се усмихна на себе си.

— Така ли? Защо?

— Вие сигурно сте момичето от щанда за играчки.

— Да.

— Невероятно мило от ваша страна, че ми изпратихте картичката — каза любезно жената.

Терез разбра. Очаквала е, че е мъж, някой продавач, който я беше обслужил.

— Много ми беше приятно, че бяхте моя клиентка — каза Терез.

— Така ли? Защо? — Сигурно ѝ се подиграваше. — Вижте, идва Коледа, защо да не се срещнем да прием поне по едно кафе? Или може

би нещо друго.

Терез трепна, когато вратата се отвори и едно момиче влезе и застана пред нея.

— Чудесна идея.

— Кога? — попита жената. — Утре сутринта ще бъда в Ню Йорк. Защо да не се срещнем на обяд? Имате ли време утре?

— Разбира се. Обедната ми почивка е от дванайсет до един — каза Терез, наблюдавайки краката на момичето със скосени ниски мокасини. Дебелите ѝ прасци и глезени бяха обути в памучни чорапи. Слонски крака.

— Ще ви чакам долу на входа откъм Трийсет и четвърта улица в дванайсет?

— Добре. Аз... — Терез се усети, че утре точно в един започва работа. Сутринта ѝ беше свободна. Вдигна ръка, за да се предпази от лавината падащи кутии, които момичето беше издърпало. Самото момиче се залюля и за малко не падна върху Терез.

— Ало? — извика в слушалката, за да заглуши шума от падащите кутии.

— Съжалявам — каза раздразнено госпожа Забриски, като се измъкваше от стаята.

— Ало? — повтори Терез. Връзката беше прекъснала.

---

[1] Малка фея (англ.). — Б.пр. ↑

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

— Здравей — каза усмихната жената.

— Здравей.

— Какво има?

— Нищо.

Поне я беше познала, помисли си Терез.

— Имаш ли предпочитание към някой ресторант? — попита жената, докато бяха още на тротоара.

— Не. Хубаво е да отидем някъде на спокойствие, но в този квартал ще ни е трудно да намерим такова място.

— Нямах време да отидем до Ийст Сайд, нали? Не, няма да успеем, имаш само един час. Мисля, че се сецам за едно заведение на няколко преки отгук в посока запад. Ще имаш ли време?

— Да, разбира се.

Вече беше дванайсет и петнайсет. Терез знаеше, че ужасно ще закъснее, но това сега не беше важно.

На път за заведението не разговаряха. От време на време тълпите от хора ги разделяха и веднъж, когато жената погледна Терез — между тях стоеше количка, отрупана с дрехи — на устните ѝ грейна усмивка. Влязоха в ресторант с дървени орнаменти и бели покривки, невероятно тихо местенце с малко посетители. Седнаха в голямо дървено сепаре. Жената си поръча коктейл от уиски, битер, вода, резенчета цитрусови плодове и шери без захар. Предложи на Терез да си поръча същото или само шери и когато Терез се забави с отговора, тя отпрати сервитьора с поръчката.

Свали шапката си и прокара пръсти през русата си коса по веднъж от двете страни. После погледна Терез.

— И как ти дойде наум да ме изненадаш така приятно с коледна картичка?

— Сетих се за теб — отвърна Терез.

Спря очи на малките ивици с перли, които бяха също толкова светли, колкото косата и очите ѝ. Какво красиво лице, помисли си Терез — въпреки че сега не го виждаше добре, защото не посмя да го

погледне. Жената извади нещо от чантата си, червило и пудриера, и Терез хвърли поглед към кутийката на червилото — златиста, като украшение с формата на мида. Искаше ѝ се да види устата на жената, но сивите ѝ очи бяха толкова близо, че тя не се осмели. Погледът ѝ я обвиваше като пламъци.

— Отскоро работиш там, нали?

— Да. Само от две седмици.

— И сигурно няма да останеш дълго — каза и ѝ предложи цигара.

Терез си взе.

— Не. Ще започна друга работа.

Наклони се напред към запалката, която жената държеше, за да ѝ запали. Ръката ѝ беше слаба, с овални червени нокти и цялата изпъстрена с лунички.

— И често ли ти се случва да изпращаш картички?

— Картички ли?

— Да. Коледни картички — усмихна се на себе си.

— Разбира се, че не — отговори Терез.

— Хайде да вдигнем наздравица за Коледа — докосна чашата на Терез със своята и после отпи. — Къде живееш? В Манхатън ли?

Терез ѝ разказа. Каза, че родителите ѝ бяха починали. От две години живееше в Ню Йорк, а преди това е била в пансион в Ню Джърси. Терез не ѝ каза, че училището е било отчасти религиозно — епископско. Не спомена нищо и за сестра Алиша, която обожаваше и която често навестяваше мислите ѝ — светлосините ѝ очи, грозния нос и привлекателната строгост. Не ѝ каза за сестра Алиша, защото от вчера сутринта сестра Алиша беше прогонена от съзнанието ѝ, което сега се обитаваше от жената, седяща срещу нея.

— Какво правиш през свободното си време? — Лампата на масата правеше очите ѝ сребристи, бликащи от светлина. Дори перлата на ухото ѝ изглеждаше жива, като капка вода, която едно докосване би погубило.

— Аз...

Дали да ѝ каже, че обикновено в свободното си време работи върху модели за декори? Понякога скицираше или пък рисуваше, правеше модели на котешки глави например или дребни фигурки за балетни декори, обичаше да се разхожда, да се разхожда дълго,

независимо къде. Най-много от всичко обаче обичаше да мечтае. Терез реши да не ѝ казва всичко. Почувства, че очите на жената не биха погледнали нещо, което не разбираха напълно. Терез отпи още малко от питието; хареса ѝ, въпреки че ѝ беше трудно да преглъща. Коктейлът беше като жената срещу нея — ужасяващ и силен.

Жената направи знак на сервитьора и след малко на масата се появиха още две питиета.

— Харесва ми.

— Кое? — попита Терез.

— Харесва ми, че получих картичка от човек, когото не познавам. Така трябва да бъде по Коледа. Тази година Коледа още повече ми харесва.

— Радвам се — каза Терез и се замисли дали е искрена.

— Ти си едно много хубаво момиче — каза тя. — И много чувствително, нали?

Сякаш говореше за кукла, помисли си Терез, толкова непринудено ѝ каза, че е хубава.

— Мисля, че ти си великолепа — каза Терез, окуражена от втората чашка. Каза го, без да се замисля как би се приело, струваше ѝ се, че жената така или иначе знае.

Засмя се, тръсвайки глава назад. Смехът ѝ беше по-красив и от музика; в ъгълчетата на очите ѝ се появиха бръчици и устните ѝ стиснаха цигарата, докато си дърпаше от нея. За момент отмести погледа си от Терез, лактите ѝ бяха на масата, а с едната ръка, тази, с която държеше цигарата, беше подпряла брадичката си. Стегнат в талията, добре прилепващ черен костюм, широк в раменете, руса глава с красива, буйна коса, вдигната високо. Сигурно е на около трийсет — трийсет и две, реши Терез, а дъщеря ѝ, за която беше куфарчето и куклата, вероятно на шест или осем. Терез можеше лесно да си представи детето, русичко, с лъчезарно, щастливо лице, слабичко и с правилни пропорции, винаги увлечено в игра. Но не можеше лесно да си представи лицето ѝ. За разлика от малките бузи и компактността, типична за скандинавците — така би описала лицето на жената — лицето на детето беше смътно и неопределено. А съпругът? Него Терез изобщо не си го представяше.

Терез каза:

— Сигурна съм, че си помисли, че картичката е от мъж.

— Да, така е — отвърна жената с усмивка. — Предположих, че е продавачът от щанда за ски.

— Съжалявам.

— Не, напротив. Няма за какво да съжаляваш. Очарована съм — облегна се назад — съмнявам се, че бих излязла с него. Не, наистина съм очарована.

Терез отново долови уханието на трудно определяемия, леко сладникав парфюм, ухание, което напомняше тъмнозелена коприна, ухание, което така ѝ прилягаше, като мириса на особен вид цвете. Терез се наведе напред, за да бъде по-близо до него, гледайки в чашата си. Искаше ѝ се да избути масата и да скочи в обятията ѝ, да зарови носа си в златисто зеленикавото шалче около врата ѝ. Когато случайно ръцете им се докоснаха, Терез усети как кожата ѝ гори, пулсира със свой собствен живот. Не можа да си обясни това усещане, но за нея то бе реално. Терез се вгледа в лицето ѝ, леко обърнато встрани, и отново ѝ се стори, че е виждала тази жена и преди. Знаеше обаче, че е невъзможно. Никога преди не беше я срещала. Ако я познаваше, как би било възможно да я забрави? В тишината Терез усети, че и двете очакват другата да заговори, но мълчанието не беше мъчително. Чиниите пристигнаха. Бяха си поръчали спанак със сметана и яйце отгоре. Разнесе се мирис на разтопено масло.

— Как така живееш сама? — попита я жената и преди да разбере, Терез вече беше разказала историята на своя живот.

Без да се впуска в досадни подробности. Само с шест изречения, без да влага чувства, сякаш разказваше нещо, което е чела. Какво значение имаха фактите, дали например майка ѝ е францужойка, англичанка или унгарка, или пък дали баща ѝ е бил ирландски художник или чешки адвокат, дали е постигнал успехи, или не, дали майка ѝ я беше оставила в Ордена на света Маргарита, защото е била буйно, непокорно дете, или пък проблематично и мудро осемгодишно момиченце? Какво значение имаше дали е била щастлива там? Беше щастлива сега и днес бе само началото. Нямахте нужда от родители и потекло.

— Има ли нещо по-безинтересно от миналото? — попита Терез, усмихвайки се.

— Може би бъдеще без минало.

Терез не се задълбочи над последното — то беше вярно. Все още се усмихваше, сякаш току-що се беше научила да го прави и не знаеше как да спре. Жената се усмихваше заедно с нея, забавляваше се и Терез си помисли, че може би ѝ се присмива.

— Що за име е това Беливет?

— Чешко. Но, разбира се — изменено — обясни не много уверено Терез. — Оригиналното...

— Да, много е оригинално.

— А ти как се казваш? Как е малкото ти име?

— Моето ли? Каръл. Моля те никога не ме наричай Керъл.

— А ти, моля те, не ме наричай Терийз.

— А на теб как ти харесва? Терез?

— Да. Точно както ти го произнасяш.

Каръл произнасяше името ѝ по френски маниер. Беше свикнала да чува името си в най-различни варианти и самата тя дори понякога го произнасяше различно. Харесваше ѝ начинът, по който Каръл го казваше. Харесваше движението на устните ѝ. Смътен копнеж, нещо, което рядко изпитваше, сега се превръщаше в реално желание. Една абсурдна, нелепа страст, за която Терез се постара да не мисли.

— Какво обикновено правиш в неделя? — попита я Каръл.

— Ами, нищо определено. А ти?

— Напоследък нищо. Ако искаш някой път да ми дойдеш на гости, чувствай се поканена. Живея сред природа. Искаш ли да дойдеш тази неделя?

Сивите очи я гледаха съвсем директно и за първи път Терез се осмели да ги погледне. В тях имаше доза хумор. И какво още? Любопитство, предизвикателство.

— Да — каза Терез.

— Ти си странно момиче.

— Защо?

— Хвърчиш в облаците — каза Каръл.

ПЕТА ГЛАВА

Ричард я чакаше на ъгъла на магазина, пристъпвайки от крак на крак, за да се стопли. Тази вечер тя не усещаше студа, въпреки че всички на улицата се бяха сгушили в палтата си. Хвана ръката на Ричард и я стисна здраво в израз на нежност.

— Влиза ли вътре? — попита тя. Беше закъсняла с десетина минути.

— Не. Чаках тук. — Залепи студените си устни и нос на бузата ѝ. — Труден ден ли имаше?

— Не.

Нощта беше много тъмна въпреки окичените с коледни светлини улични лампи. Видя лицето му, осветено за миг от кибритената клечка. Челото над присвитите му очи беше гладко като на кит, помисли си, толкова здраво, че и да го удариш, не би го заболяло. Лицето му беше като изваяно от дърво, изгладено и неподправено. Видя как очите му се разтварят като неочаквани късчета синьо небе сред мрака.

Усмихна ѝ се:

— В добро настроение си, виждам. Искаш ли да се поразходим до следващата пряка? Вътре в галерията не мога да пуша. Ти искаш ли цигара?

— Не, благодаря.

Тръгнаха. Прозорците на втория етаж на голямата сграда, където беше галерията, светеха и на всеки беше окачен коледен венец. Утре ще се види с Каръл, помисли си, утре сутринта в единайсет. Ще се срещнат само на десетина преки от тук след по-малко от дванайсет часа. Посегна отново да хване ръката на Ричард и изведнъж осъзна значението на това действие. В посока изток, надолу по Четирийсет и трета улица видя Орион, разположен в центъра на небосклона, между сградите. Често, докато беше в училище и докато живееше в предишния апартамент, го беше наблюдавала през прозореца.

— Днес направих резервации за „Президент Тейлър“. Ще отплаваме на седми март. Говорих с човека, който продава билети, и мисля, че ако настоявам, ще склони да ни даде външни каюти.

— Седми март ли? — Долови вълнението в собствения си глас, въпреки че сега изобщо не ѝ се ходеше в Европа.

— След около десетина седмици — каза Ричард и я хвана за ръката.

— Ако евентуално се окаже, че не мога да замина, можеш ли да откажеш резервациите? — Помисли си, че сега е моментът да му каже, че не иска да заминава, но знаеше добре какво ще последва — щеше да започне да я убеждава, както беше направил и преди.

— Ами, да... разбира се, Тери! — каза и се засмя.

Ричард размахваше ръката ѝ в такт с крачките. Сякаш бяха гаджета, помисли си Терез. Може би това, което изпитваше към Каръл, е по-скоро любов, но, разбира се, тя беше жена. Не беше и пълна лудост, но поне някакво блаженство. Глупава дума. Едва ли можеше обаче да е по-щастлива от сега, всъщност от четвъртък насам?

— Искат ми се да сме заедно — каза Ричард.

— Заедно, къде?

— Ами, в обща каюта — Ричард избухна в смях и Терез забеляза как двама минувачи се обърнаха и ги изгледаха озадачени.

— Да пийнем ли по нещо? Можем да отидем в Менсбрийлд, съвсем наблизо е.

— Не ми се стои на едно място. Може би после.

Влязоха в залата с билети на половин цена, като използваха училищните пропуски на Ричард. В галерията имаше няколко стаи с високи тавани и плюшени килими — фон, от който лъхаше на финансово разточителство, използвано за реклама. Стените бяха отрупани с рисунки, литографии, илюстрации и какво ли не още. Пред някои от творбите Ричард се застояваше дълго, а на Терез те ѝ действаха потискащо.

— Видя ли това? — попита я Ричард, сочейки объркваща картина, изобразяваща техник, който поправя телефонен кабел. Терез не ѝ беше обърнала внимание, защото я беше виждала и преди.

— Да — каза тя. Мислеше си за нещо друго. Ако спреше да отделя пари за Европа, което така или иначе беше глупаво, защото знаеше, че няма да замине — можеше да си купи ново палто. Веднага след Коледа щеше да има разпродажби. Палтото, с което ходеше сега, беше с поло яка и в него се чувстваше някак демоден.

— Нямах достатъчно уважение към техниката на изпълнение, момичето ми.

Погледна го с подигравателна гримаса и отново го хвана подръка. Изведнъж се почувства силно привързана към него, толкова спокойна и щастлива, както първата вечер, когато се запознаха. Беше на някакъв купон на улица „Кристърбор“, на който я беше завела Франсис Котър. Ричард, леко пийнал, нещо, което никога след това не се повтори, говореше за книги, политика и хора толкова разпалено, както никога след това не го бе правил. Разговаряха през цялата вечер и той толкова й допадна с енергията си, амбициите и нещата, които харесваше, и онези, които не харесваше, допадна й и затова че за нея това беше първият купон и той се оказа приятен благодарение на него.

— Защо не гледаш? — попита я Ричард.

— Страшно съм уморена. Аз съм готова, така че ти като свършиш, можем да тръгваме.

Близо до вратата срещнаха някакви познати на Ричард от Лигата, млад мъж, момиче и още един чернокож младеж. Ричард ги запозна. Личеше си, че не са му близки приятели, но той на всеослушание съобщи:

— През март заминаваме за Европа.

Веднага им завидяха.

Навън Пето авеню изглеждаше безлюдно и някак в очакване, като сценичен декор преди драматично действие. Терез бързо крачеше редом с Ричард, с ръце в джобовете си. Днес някъде си беше загубила ръкавиците. Мислеше за утре в единайсет часа. Дали утре по това време ще бъде с Каръл?

— Утре? — попита Ричард.

— Какво утре?

— Ами, нали знаеш. Родителите ми искат да дойдеш утре.

Терез не отговори веднага. Беше забравила за поканата.

Вече беше ходила у семейство Семко четири или пет пъти в неделя следобед. Обикновено към два часа започваше голям обяд и после господин Семко, нисък и плешив, я канеше да танцуват полка и други народни танци на фона на музиката от фонографа.

— Нали знаеш, че майка иска да ти ушие рокля? — продължи Ричард. — Вече е купила плата. Исква да ти вземе мерки.

— Рокля ли? Та това е толкова труд — Терез се сети за бродираните блузки на госпожа Семко, целите в шевици. Госпожа Семко се гордееше с ръкоделията си. Терез сметна, че не би могла да приеме нещо, което изискваше толкова много работа.

— Да, но тя обича да го прави — каза Ричард. — Добре, какво ще решим за утре? Искаш ли да дойдеш на обяд?

— Мисля, че няма да мога. Надявам се няма да им объркам плановете.

— Не — разочаровано каза Ричард. — Искаш да работиш утре, може би?

— Да. Трябва. — Не искаше да му каже за Каръл, нито пък да ги запознава.

— Няма ли поне да се поразходим с колата?

— Не, мисля, че няма да мога, благодаря — Терез не искаше повече да го държи за ръката. Дланта му беше потна и това я правеше ледена.

— Няма да промениш плановете си, така ли?

Терез поклати глава. Можеше да не бъде толкова категорична, можеше да измисли някакво извинение, но не ѝ се искаше да го лъже повече. Чу въздишката му. Известно време вървяха мълчаливо.

— Мама иска да ти ушие бяла рокля, общита с дантела. Побърква се от това, че в рода няма други момичета, освен Естер.

Естер беше омъжена за негов братовчед. Терез я беше виждала само веднъж или два пъти.

— Как е Естер?

— Все така.

Терез измъкна пръстите си от ръката на Ричард. Изведнъж почувства глад. През почивката, вместо да хапне, написа нещо като писмо до Каръл, писмо, което не беше изпратила, а и нямаше намерение. Взеха автобус от Трето авеню, после походиха пеша в посока изток към къщата на Терез. Терез не искаше да кани Ричард горе, но все пак го направи.

— Не, благодаря, ще тръгвам — каза Ричард. Беше стъпил с единия крак на първото стъпало. — Тази вечер си някак особена, сякаш не си тук.

— Наистина не съм — каза тя нежно и веднага съжали.

— Да, но сега си. Веднага познах промяната. Все пак не мислиш ли, че...

— Какво? — прекъсна го тя.

— Нещата между нас нещо не вървят — каза той, вече сериозно. — Ако не искаш дори една неделя да прекараме заедно, как тогава ще бъдем заедно в Европа месеци наред?

— Ами, как да ти кажа... ако искаш да се откажеш, Ричард.

— Тери, аз те обичам — раздразнено прокара длан по ръката си. — Разбира се, че не искам да се откажа, но... — изведнъж спря по средата на изречението.

Знаеше какво иска да ѝ каже: че тя не показва особена привързаност, но не го каза, защото добре знаеше, че тя не го обича. Самият факт, че не го обича, я караше да се чувства виновна, виновна за това, че беше приела подарък от него за рождения си ден, беше се съгласила да обядва няколко пъти с родителите му, беше отнела времето му. Терез стисна здраво каменния парапет.

— Да, знам. Не съм влюбена в теб — каза тя.

— Не това исках да кажа, Тери.

— Ако искаш да се откажеш от всичко — имам предвид да се виждаме, тогава направи го. — Не за първи път казваше това.

— Тери, знаеш, че предпочитам да бъда с теб повече, отколкото с всеки друг на света. По дяволите всичко!

— Щом е по дяволите...

— Ти изобщо обичаш ли ме, Тери? Как точно ме обичаш?

Чакай, сега ще преброя начините, помисли си тя.

— Не те обичам, но те харесвам. Тази вечер преди минути — каза, като наблягаше на всяка дума, защото всяка от тях беше истина — те почувствах близък повече от всякога.

Ричард я погледна леко недоверчиво.

— Така ли?

Бавно тръгна нагоре по стълбите, като се усмихваше. Спря пред нея.

— Тогава защо да не бъдем заедно тази нощ, Тери? Хайде, просто ще опитаме.

В момента, в който се спря пред нея, знаеше, че точно това ще я попита. Сега се почувства нещастна, засрамена и смутена, защото тя не искаше това. Всеки път, когато Ричард ѝ предложеше, пред нея се

изправяше тази ужасна бариера на нежелание дори да пробва, бариера, която прерастваше в отвратително смущение и нищо повече. Спомни си първата нощ, когато той остана при нея, и отново я полазиха неприятни тръпки. Беше всичко друго, но не и приятно и точно по средата тя попита: „Така ли трябва да бъде?“. Как можеше това да бъде така, след като усещането беше толкова неприятно, помисли си. Ричард се засмя тогава, продължителен и силен смях от все сърце — нещо, което я вбеси. Вторият път беше още по-зле, може би защото Ричард беше сметнал, че всички трудности са превъзможнати. Беше толкова болезнено, че тя дори се разплака. Тогава Ричард започна да се извинява и каза, че го е накарала да се чувства като грубиянин, а тя отрече. Много добре знаеше, че Ричард не е такъв, че той беше ангелче в сравнение с това, което Анжело Роси би могъл да бъде, ако беше легнала с него, когато той я попита същото преди време на същите тези стълби.

— Тери, миличка...

— Не — каза Терез, след като накрая успя да проговори. — Тази вечер просто не мога. И още нещо — няма да мога да дойда с теб в Европа! — продължи с отчаяна и безпомощна откровеност.

Ричард зяпна потресено. Терез не посмя да го погледне в очите.

— Защо?

— Защото... защото не мога — каза тя, произнасяйки всяка дума с агония. — Защото не искам да спя с теб.

— Тери! — изсмя се Ричард. — Съжалявам, извинявай, че ти предложих. Забрави го, миличка, моля те. А когато отидем в Европа?

Терез погледна встрани. Отново забеляза Орион, леко под ъгъл, и погледът ѝ после пак се върна върху Ричард. Стори ѝ се, че той произнася думи, които стояха масивни като дървени отломки между тях, въпреки че тя не ги чу. И преди му беше казвала това, горе в стаята. И друг път — с хвърчилото, в парка „Проспект“, докато размотаваха връвта. Но тогава той не ѝ обърна внимание. Какво друго ѝ оставаше сега, освен да повтори?

— Искаш ли все пак да се качиш? — попита го, измъчвана от срам, който не можеше да обясни.

— Не — каза Ричард с лек смях, който я накара още повече да се засрами от това, че той проявяваше търпимост и разбиране. — Не, ще се прибирам. Лека нощ, скъпа. Обичам те, Тери!

Погледна я още веднъж и тръгна.

ШЕСТА ГЛАВА

Терез излезе на улицата и се огледа. Улиците бяха пуссти — нещо типично за неделните дни. Вятърът фучеше и се блъскаше в циментовия ъгъл на високата сграда на „Франкенбург“, разярен сякаш от липсата на хора, на които да противопостави силата си. Немаше никой, освен нея, помисли си Терез и неочаквано се усмихна на себе си. Усещаше вятъра като късчета лед между зъбите си. Каръл закъсняваше вече петнайсет минути. Дори и да не дойдеше, Терез щеше да продължи да чака цял ден и цяла нощ. От метрото се появи жена, крехка, слаба, бързаща фигура с дълго черно палто, изпод което се виждаха краката, движещи се толкова бързо, че сякаш се въртяха на колело.

Тогава Терез се обърна и видя Каръл в кола, спряла до бордюра от другата страна на улицата. Терез се запъти към нея.

— Здравей! — извика Каръл и се протегна, за да ѝ отвори вратата.

— Здравей! Помислих, че няма да дойдеш.

— Ужасно съжалявам, че закъснях. Измръзна ли?

— Не — Терез влезе и затвори вратата. В дългата тъмнозелена кола с тъмнозелена кожена тапицерия беше топло. Каръл караше бавно на запад.

— Искаш ли да отидем къщи? Всъщност къде искаш да отидем?

— Няма значение — каза Терез. Видя луничките по носа на Каръл. Късата руса коса, която будеше представата за парфюм, изложен на пламък, беше прибрана назад със златисто — зеленикаво шалче, омотано около главата.

— Хайде да отидем до къщата. Много е хубаво там.

Движеха се към покрайнините, сякаш носени от хълмиста планина, която помиташе всичко по пътя си, но все пак оставаше подчинена на Каръл.

— Обичаш ли да караш? — попита я Каръл, без да я погледне. В устата си държеше цигара. Караше с отпуснати на кормилото ръце,

сякаш това не беше никакво усилие, все едно че седеше и си почиваше във фотьойл, пушейки.

— Много си мълчалива.

С грохот навлязоха в тунела Линкълн. Необуздано, непонятно вълнение обзе Терез, докато гледеше през прозореца. Прииска ѝ се тунелът внезапно да се затвори пред тях и да ги убие и двете, така телата им щяха да бъдат изровени заедно. Усещаше как от време на време Каръл я поглеждаше.

— Закусвала ли си?

— Не — отговори Терез. Явно беше бледа. Беше започнала да закусва, но изпусна бутилката с мляко в мивката и след това се отказа.

— Хайде да пийнем кафе тогава. В термоса е.

Бяха излезли от тунела. Каръл отби колата встрани от пътя и спря.

— Термосът е там — каза Каръл, като посочи към него. Беше между тях на седалката. После Каръл сама взе термоса и наля от топлото светлокафеникаво кафе в чашката.

Терез с благодарност погледна към кафето.

— Откъде е?

Каръл се усмихна.

— Винаги ли се интересуваш откъде е това или онова?

Кафето беше много силно и леко подсладено. Вля ѝ сила. Когато чашката беше преполовена, Каръл запали колата.

Терез мълчеше. За какво можеха да си говорят? За златната четирилистна детелинка с името и адреса на Каръл, прикачена към ключа, висящ на таблото? Може би за сергията с елхи, покрай която минаваха?

Или за птичката, прелитаща през блатистото поле? Не. Можеха да говорят единствено за нещата, които беше написала в неизпратеното писмо до Каръл, а това беше невъзможно.

— Харесва ли ти природата? — попита я Каръл, когато навлязоха в тесен път.

Току-що бяха преминали през малко градче. Сега по пътя, който се извиваше в почти пълен кръг, приближаваха двуетажна къща със странични крила, приличащи на лапите на спящ лъв.

Металната изтривалка на входа, голяма, лъскава, месингова пощенска кутия, глух лай на куче, идващ някъде отзад, където отвъд

дърветата се виждаше бял гараж. Къщата миришеше на някаква подправка, помисли си Терез, примесена с мириса на нещо сладникаво, но не парфюма на Каръл. Зад нея вратата се затвори леко, като щракна два пъти. Терез се обърна и видя как Каръл я наблюдава учудено, с леко разтворени устни, сякаш изразяващи изненада, и Терез усети, че в следващия момент Каръл ще попита:

— Какво правиш тук? — като че ли забравила за присъствието ѝ или за това, че изобщо е имала намерение да я доведе тук.

— Няма никой, освен прислужницата, а и самата тя е някъде далече сега — каза Каръл, все едно че отговаря на някакъв въпрос на Терез.

— Хубава къща — каза Терез и видя как Каръл се усмихва леко, усмивка, изразяваща нетърпение.

— Съблечи си палтото! — Каръл свали шалчето от главата си и прокара пръсти по косата си. — Искаш ли нещо малко за закуска? Вече е почти обяд.

— Не, благодаря.

Каръл огледа хола и на лицето ѝ се изписа учудено неодобрение.

— Хайде да се качим горе. Там е много по-удобно.

Терез последва Каръл нагоре по широките дървени стълби, покрай маслен портрет на малко момиче с русолява коса и квадратна брадичка като на Каръл, покрай прозорец, гледащ към градина с криволичеща пътека и фонтан със синьо-зелена статуя, която се появи за секунда и после изчезна. На горния етаж имаше къс коридор с четири-пет стаи от двете страни. Каръл влезе в стая със зелен килим и стени и взе цигара от кутията на масата. Погледна към Терез, докато я палеше. Терез не знаеше нито какво да направи, нито пък какво да каже, а предполагаше, че Каръл очаква от нея някаква реакция, каквато и да е. Терез разглеждаше семплата стая с тъмнозеления килим и дългия, отрупан с възглавници диван покрай стената. В средата стоеше обикновена маса от светло дърво. Стаята за забавления, помисли си Терез, въпреки че повече приличаше на кабинет с книги, грамофонни плочи и без картини.

— Това е любимата ми стая — каза Каръл на излизане. — Моята обаче е ето там.

Терез надникна в стаята от другата страна на коридора. Памучна тапицерия на цветя и същата обикновена светла дървена маса, както в

другата стая. Над тоалетката висеше дълго, простичко огледало, сякаш огряно от слънчева светлина, въпреки че в стаята слънцето не проникваше. Двойно легло. На тъмното бюро от другата страна на стаята лежаха подредени четки. Терез напразно се оглеждаше да види негова снимка. На тоалетката имаше снимка на Каръл с малко русо момиченце на ръце. И още една снимка в сребърна рамка на жена с тъмни къдрави коси и с широка усмивка.

— Имаш малка дъщеричка, нали? — попита Терез.

Каръл отвори някакъв вграден шкаф в коридора.

— Да — каза тя. — Искаш ли кола?

Бръмченето на хладилника сега се чуваше по-ясно. В къщата беше изключително тихо, единственият шум идваше от тях самите. Терез отказа студената напитка, но взе бутилката и я занесе долу, следвайки Каръл. Прекосиха кухнята и се озоваха в градината в задния двор — тази, която се виждаше от прозореца горе. Зад фонтана имаше множество растения, някои доста високи, обвити в груби чували, приличащи на нещо, събрано на група, но точно на какво Терез не можеше да определи. Каръл завърза една от връвчиците, която вятърът беше развързал. Така приведено, с дебела вълнена пола и син пуловер, тялото ѝ изглеждаше стегнато и здраво като лицето, но не и като слабите ѝ глезени. Каръл сякаш я бе забравила, обикаляше бавно, стъпваше твърдо с мокасините си, сякаш в студената сива градина най-сетне бе намерила спокойствие. Без връхна дреха навън беше непоносимо студено, но тъй като Каръл явно не усещаше това, Терез се опита да ѝ подражава.

— Какво искаш да правим? — попита Каръл. — Да се поразходим, може би? Или пък да послушаме музика?

— Нямам претенции. Така ми е добре — отвърна Терез.

Мисълта на домакинята ѝ бе заета с нещо и Терез си помисли, че може би съжалява, че изобщо я е поканила. Тръгнаха обратно към вратата в края на градинската пътечка.

— Харесва ли ти работата? — попита я Каръл, когато вече бяха в кухнята, но все още някак разсеяно. Отворила беше големия хладилник и надничаше вътре. Извади две чинии, покрити с фолио. — Не бих отказала един лек обяд, а ти?

Терез искаше да ѝ каже за работата в театър „Блек Кет“, това сигурно щеше да има добър ефект, помисли си, беше единственото

нещо, което можеше да каже за себе си. Но моментът не беше подходящ. Вместо това отговори бавно, като се опитваше да звучи така спокойно, както го правеше Каръл, въпреки че усети как притеснението ѝ взе връх.

— Има какво да се научи. Например как можеш да станеш крадец, лъжец и поет едновременно. — Терез се облегна на стола така, че главата ѝ да остане огряна от слънцето. Искаше да добави, че можеш също да се научиш да обичаш. Никога не беше обичала, никога, преди да срещне Каръл, дори и сестра Алиша.

Каръл я погледна.

— Как се научаваш да бъдеш поет?

— Като усещаш нещата, като ги чувстваш, предполагам — задълбочено отговори Терез.

— А крадец? — Каръл облиза нещо от палеца си и се намръщи. — Искаш ли карамел?

— Не, благодаря. Все още не съм откраднала нищо, но съм убедена, че не би било трудно. Навсякъде можеш да видиш портфейли и при желание просто ги прибираш. Крадат дори месото, което си си купил за вечеря. — Терез се засмя. С Каръл можеше да се смееш дори за това. Всъщност с Каръл можеше да се смееш за всичко.

За обяд имаше накълцано пилешко със сос от червени боровинки, зелени маслини и бяла целина. Каръл обаче остави обяда си и отиде в хола. Върна се с чаша уиски и към него добави малко вода от кранчето на мивката. Терез я наблюдаваше. После дълго се гледаха, Каръл права до вратата, а Терез — на масата.

Каръл попита тихо:

— С много хора ли се запознаваш зад щанда? Трябва да внимаваш кого заговаряш.

— Да — усмихна се Терез.

— И с кого излизаш на обяд — очите на Каръл засияха. — Можеш да попаднеш на някой, който да те отвлече — завъртя с пръсти чашата, сякаш вътре имаше лед, след това изпи съдържанието, а сребърните ѝ гривни се удрияха в стъклото. — А с много хора ли се запознаваш по този начин?

— Не — отговори Терез.

— Не много, така ли? Може би само трима или четирима...?

— Имаш предвид като теб ли? — погледът на Терез попадна на нейния и се задържа там.

Каръл също я гледаше, сякаш очакваше още една дума или израз от Терез. После обаче остави чашата на печката и се обърна настрана.

— Свириш ли на пиано?

— Малко.

— Ела да изсвириш нещо.

Когато Терез понечи да отхвърли предложението, Каръл каза повелително:

— Все ми е едно как свириш. Просто изсвири нещо.

Терез изсвири нещо от Скарлати, което беше научила в Дома. Седнала на стол в другия край на стаята, Каръл слушаше, отпусната и неподвижна, дори не отпиваше от новата чаша с уиски и вода. Терез изсвири „Соната в си мажор“, която беше бавна и доста лесна, изпълнена с начупени октави, но ѝ се стори скучна и на места превзета, особено в извивките. Реши да спре. Усети важността на момента: пръстите ѝ докосваха клавишите, които Каръл беше натискала; Каръл, която я гледаше с полузатворени очи; къщата, в която се намираще сега; музиката, която я беше освободила и в същото време направила уязвима. С въздишка вдигна ръце от клавишите и ги постави на скута си.

— Уморена ли си? — попита я със спокоен глас Каръл. Въпросът сякаш не се отнасяше за момента, а по принцип.

— Да.

Каръл застана зад нея и постави ръце върху раменете ѝ. Терез си представи ръцете ѝ така, както се бяха запечатали в паметта ѝ — гъвкави и силни, с изпъкнали тънки сухожилия, докато масажираше раменете ѝ. Изглежда мина цяла вечност, докато ръцете ѝ се придвижиха към врата и под брадичката, вечност, изтъкана от толкова силно вълнение, че самата целувка по косата ѝ остана незабелязана. Всъщност Терез изобщо не усети тази целувка.

— Ела с мен — каза Каръл.

Отново се качи горе с Каръл. Терез изкачваше стълбите с усилие, придържайки се към парапета, и това ѝ напомни за госпожа Робичек.

— Мисля, че малко съм няма да ти навреди — каза Каръл, като разгъна цветната памучна материя, с която беше покрито леглото, а с нея и горното одеяло.

— Благодаря, но аз наистина не съм...

— Събуи си обувките — каза нежно Каръл, но по начин, който изискваше подчинение.

Терез погледна леглото. Почти не беше спала снощи.

— Едва ли ще заспя, но ако заспя...

— Ще те събудя след половин час. — Каръл я зави с одеялото. Седна на ръба на леглото. — На колко години си, Терез?

Терез вдигна очи към нея и въпреки че едва издържаше погледа ѝ, все пак не отмести своя. Беше ѝ все едно дали в този момент ще умре, ако например Каръл я удуши, легнала и уязвима в леглото ѝ, нея — натрапницата.

— Деветнайсет — това звучеше сякаш беше много стара, по-стара даже от деветдесет и една.

Каръл присви вежди, но и леко се усмихна. Терез забеляза, че тя мисли за нещо толкова усилено, че човек можеше да докосне мисълта във въздуха между тях. После Каръл плъзна ръце под раменете ѝ и наведе глава към врата на Терез. Терез усети как напрежението напуска тялото на Каръл с въздишка, която затопли врата ѝ, въздишка, носеща парфюма от косата ѝ.

— Та ти си дете — каза Каръл с укор. Вдигна глава. — Какво искаш?

Терез си спомни какво си беше мислила в ресторанта и се засрами.

— Какво искаш? — повтори въпроса си Каръл.

— Нищо, благодаря.

Каръл стана, отиде до тоалетката и запали цигара. Терез я гледаше с полузатворени очи, притеснена от безпокойството, завладяло Каръл. Обичаше обаче да я гледа как пуши.

— Искаш ли нещо за пиене?

Терез подразбра, че има предвид вода. Усети това по нежността и загрижеността в гласа ѝ, сякаш говореше на болно дете. Тогава Терез каза:

— Не бих отказала чаша горещо мляко.

В угълчето на устата на Каръл се появи усмивка.

— Чаша горещо мляко — закачливо повтори тя. После излезе от стаята.

Терез лежеше, обладана от тревога и сънливост, докато Каръл се върна с бяла чаша с мляко и малка чинийка под нея. С ръце придържаше чинийката и дръжката на чашата, а с крак затвори вратата.

— Оставих го да заври и отгоре се появи каймак — каза Каръл с явно раздразнение. — Извинявай.

На Терез обаче ѝ хареса. Знаеше, че Каръл винаги ще мисли за нещо друго и ще остави млякото да кипне.

— Така ли го обичаш? Само мляко?

Терез кимна.

— Добре тогава — каза Каръл и седна на страничната облегалка на стола, гледайки Терез.

Терез се беше подпряла на лакът. Млякото беше горещо, в първия момент не можа дори да докосне чашата с устни. Малките глътки се разливаха в устата ѝ и отделяха смесица от органични миризми. Млякото сякаш имаше вкус на кости и кръв, на топла плът, на коса, безсолно като тебешир и в същото време надарено с живот като растящ зародиш. Остана горещо до последната глътка и Терез го изпи както героите от приказките изпиват отровата, донасяща промяната, или пък както нищо неподозиращите бойци изпиват чашата, носеща смърт. Каръл се приближи и взе чашата. Терез усети, че Каръл ѝ зададе още три въпроса, единия за щастието, другия за магазина и третия за бъдещето. Чу се да отговаря. Чу как гласът ѝ се издигна като вълна от бръцолевене, като пружинка, която не можеше повече да контролира. Просълзи се. Разказваше на Каръл за всичко, от което се страхуваше, за самотата, за Ричард, за огромните разочарования. За родителите си. Майка ѝ беше жива. Но за последен път Терез я видя, когато беше на четиринайсет.

Каръл я питаше и тя отговаряше, въпреки че не искаше да говори за майка си. Майка ѝ не беше важна, тя дори не влизаше в групата на разочарованията. Баща ѝ обаче беше. Баща ѝ беше съвсем различен. Беше починал, когато тя била на шест. Адвокат от чешки произход, който цял живот искал да бъде художник. Никога не беше бил в добро здраве, починал от пневмония, но в съзнанието на Терез майка ѝ го беше погубила. Каръл не спираше да я разпитва и Терез разказа как майка ѝ я заведе в училището в Монклер, когато беше на осем, как я посещаваше рядко след това, защото пътуваше из страната. Тя беше

пианистка — не първокласна, разбира се, но винаги си намираще работа, защото беше пробивна. И когато Терез стана на десет, майка ѝ се омъжи отново. Терез беше ходила в дома им в Лонг Айлънд за едни коледни празници и те ѝ предлагаха да остане при тях, но си личеше, че не я искат. Терез не харесваше съпруга ѝ, Ник, защото той беше точно копие на майка ѝ — едър, тъмнокос, с висок глас и буйни жестове. Терез беше убедена, че бракът им ще бъде сполучлив. Още тогава майка ѝ беше бременна и сега имаше две деца. След като прекара една седмица с тях, се върна в Дома. След това майка ѝ я посети още три-четири пъти, винаги с някакъв подарък, блузка, книга, а веднъж ѝ донесе комплект за гримиране, който Терез ненавиждаше, защото ѝ напомняше редките, нацапотени мигли на майка ѝ. Всички тези подаръци ѝ ги поднасяше неловко като лицемерни жестове за примирие. Веднъж дойде с момченцето, брат ѝ, и Терез тогава разбра колко е излишна. Майка ѝ не обичаше баща ѝ, беше предпочела да я остави осемгодишна в пансиона и защо сега изобщо си правеше труда да я посещава и да демонстрира правото си над нея? Терез щеше да е по-щастлива без родители, както бяха половината момичета в училището. Най-накрая каза на майка си, че не желае повече да я посещава, и оттогава тя не беше ходила. Засраменото, обидено изражение, нервното потъркване на кафявите очи, треперещите устни, изкривени в лека усмивка, и мълчанието — това бяха последните спомени за майка ѝ. После стана на петнайсет. Сестрите в училище знаеха, че майка ѝ не поддържа връзка с нея. Бяха ѝ казали да ѝ пише и тя наистина изпрати едно писмо, но Терез не отговори. След това, когато наближи завършването, училището поиска от майка ѝ двеста долара. Терез не искаше да вземе пари от нея, не ѝ се вярваше, че изобщо ще ги изпрати, но тя изпрати сумата и Терез я прие.

— Съжалявам, че взех парите. На никой друг не съм казвала. Един ден ще ѝ ги върна.

— Глупости — каза нежно Каръл. Седеше на страничната облегалка на фотьойла, подпряла брадичка с ръка, с поглед към Терез, усмихната.

— Все още си дете. Когато забравиш, че ѝ дължиш пари, тогава ще пораснеш.

Терез не отговори.

— Мислиш ли, че повече никога няма да пожелаеш да я видиш? Може би след няколко години?

Терез поклати глава. Усмихна се, но сълзите ѝ бликнаха.

— Не искам повече да говоря за това.

— Ричард знае ли за всичко това?

— Не. Знае само, че тя е жива. Има ли значение? Не това е важното.

Мислеше, че ако се разплаче, ще се освободи от всичко: умората, самотата, разочарованията, сякаш самите те бяха сълзи. Беше доволна, че Каръл я остави да си поплаче. Седеше до тоалетката с гръб към нея. Терез лежеше, без да помръдва, в леглото, подпряна на лакът, измъчвана от почти сдържаните ридания.

— Никога вече няма да плача — каза тя.

— Ще плачеш и още как! — Каръл драсна клечка кибрит.

Терез взе още една салфетка от масичката до леглото и си издуха носа.

— Кой друг присъства в живота ти, освен Ричард? — попита Каръл.

Беше избягала от всички. От Лили, от господин и госпожа Андерсън, съседни в къщата, където живееше, като пристигна в Ню Йорк. Франсис Котър и Тим от „Пеликан Прес“. Луиз Ваврика, момиче от Дома в Монлиер. А сега? Семейство Кели, които живееха на втория етаж в къщата на госпожа Озбърн. И Ричард.

— Когато ме уволниха от работа миналия месец — каза Терез — срамувах се и се преместих... — Спря.

— Къде се премести?

— На никой не бях казала къде, само на Ричард. Просто изчезнах. Надявах се, че така ще мога да започна нов живот, но истината беше, че се срамувах. Не исках да знаят къде съм.

Каръл се усмихна.

— Изчезна! Харесва ми! Ти не знаеш каква късметлийка си, щом си могла да го направиш. Ти си свободна. Разбираш ли?

Терез нищо не каза.

— Не — отговори си сама Каръл.

До Каръл, на тоалетката, квадратният сив часовник тиктакаше тихичко и Терез направи нещо, което хиляди пъти беше правила в магазина — като видя колко е часът, веднага го свърза с нещо.

Минаваше четири и петнайсет и изведнъж тя се притесни, че може би е лежала твърде дълго, а Каръл може би очаква някого.

Тогава телефонът в коридора иззвъня, внезапно и продължително като крясък на истеричка. И двете подскочиха, стреснати.

Каръл стана, удряйки нещо два пъти в дланта си, така както беше ударила ръкавиците си в магазина. Телефонът отново изпищя и Терез беше сигурна, че Каръл ще захвърли срещу стената това, което държеше в ръката си. Каръл обаче само се обърна и го остави леко. После излезе от стаята.

Терез чуваше гласа ѝ в коридора. Не искаше да чува какво казва. Стана, облече си полата и си obu обувките. Сега видя това, което Каръл държеше в ръката си — обувалка от светло дърво. Всеки друг би я захвърлил, помисли си Терез. След това се сети за едничката дума, която обобщаваше чувствата ѝ към Каръл — гордост. Чу как Каръл повтаря едни и същи тонове и сега, когато отвори вратата, за да излезе, я чу за трети път спокойно да казва:

— Имам гост — използваше това като извинение. — Мисля, че това е чудесна причина. Каква по-добра...? Защо не утре? Ако ти...

После стана тихо. Чу Каръл на стълбите и разбра, че човекът, с когото беше разговаряла, ѝ затвори телефона. Кой би се осмелил?

— Не трябва ли да тръгвам? — попита Терез.

Каръл я погледна така, както в момента, когато пристигнаха в къщата.

— Не трябва, освен ако ти не искаш. Не, недей, остани. Ще се поразходим с колата по-късно, ако искаш.

Знаеше, че Каръл не желае разходка с колата. Терез започна да оправя леглото.

— Остави го — Каръл я гледаше от коридора. — Просто затвори вратата.

— Кой ще дойде?

Каръл се обърна и влезе в зелената стая.

— Съпругът ми — каза тя. — Харджис.

Входният звънец долу иззвъня два пъти и едновременно с това щракна и ключалката.

— Точно днес — измърмори Каръл. — Ела долу, Терез.

Терез се чувстваше ужасно, не заради мъжа, а заради раздражението на Каръл от това, че идва.

Той се качваше по стълбите. Когато видя Терез, забави крачка, погледна я с лека изненада и после обърна погледа към Каръл.

— Хардж, това е госпожица Беливет — каза Каръл. — Господин Еърд.

— Приятно ми е — каза Терез.

Хардж погледна Терез само веднъж, но неспокойните сини очи я огледаха от главата до петите. Беше набит, с розовичко лице. Едната му вежда бе по-висока от другата, сякаш деформирана от някакъв белег. — И на мен. — После той се обърна към Каръл: — Извинявай за безпокойството. Искам да си взема някои неща.

Мина покрай нея и отвори вратата на стая, която Терез не беше забелязала преди.

— Някои неща за Ринди — добави той.

— Картини от стената? — попита Каръл. Мъжът не отговори.

Каръл и Терез слязоха долу. В хола Каръл седна, а Терез остана права.

— Посвири още малко, ако искаш — каза Каръл. Терез поклати глава.

— Посвири — каза настойчиво Каръл.

Терез се уплаши от внезапната ярост в очите ѝ.

— Не мога — каза Терез твърдо и неотстъпчиво. Каръл се предаде. Дори се усмихна.

Доловиха бързите стъпки на Хардж по коридора и след пауза от няколко минути го чуха да слиза по стълбите. Терез видя приближаването на облечената в тъмно фигура с розовеещо русата коса.

— Не мога да намеря комплекта водни бои. Мислех, че е в моята стая — оплака се той.

— Знам къде е — Каръл стана и тръгна нагоре по стълбите.

— Предполагам, ще ми дадеш нещо, което да ѝ предам за Коледа — каза Хардж.

— Не, благодаря, сама ще ѝ го дам — Каръл се качи горе.

Разведени са отскоро, помисли си Терез, или може би са пред развод.

Хардж погледна Терез. Изражението на лицето му беше напрегнато, съчетало в себе си тревога и досада. Кожата около устата

му беше стегната и очертанятията на устните се губеха, като това му придаваше вид на същество без устни.

— От Ню Йорк ли сте? — попита я той.

Терез долови надменността и невежливостта във въпроса му, който я жегна като плесница през лицето.

— Да, от Ню Йорк.

Готвеше се да я пита още нещо, но Каръл слезе. Терез се беше подготвила да бъде насаме с него известно време. Сега потръпна от облекчение и разбра, че реакцията ѝ не остана скрита за него.

— Благодаря ти — каза Хардж като пое кутията от Каръл. Тръгна да си взима от двойното канапе палтото, което лежеше разпънато, сякаш се бореше да притежава къщата.

— Довиждане — Хардж се обърна към Терез. Облече се, вървейки към вратата.

— Приятелка на Аби ли е? — тихо измърмори, говорейки на Каръл.

— Моя приятелка — беше отговорът.

— Ти ли ще донесеш подаръците на Ринди? Кога?

— Ами какво ще стане, ако нищо не ѝ подаря, а, Хардж?

— Каръл — мъжът спря на верандата и Терез едва го чу да споменава нещо за неприятности. После продължи: — Сега отивам до Синтия. Да се отбия ли на връщане? Това ще бъде преди осем.

— Хардж, защо? — попита уморено Каръл. — Особено сега, когато си в такова неприветливо настроение.

— Защото засега Ринди... — после гласът му заглъхна и стана неразбираем.

След секунда Каръл се върна сама и затвори вратата, но остана там. Чуха колата да тръгва. Каръл сигурно се е съгласила да се видят довечера, помисли си Терез.

— Ще тръгвам — каза тя. Каръл не отговори. В тишината имаше нещо мъртвешко и Терез се почувства страшно неудобно. — По-добре да тръгвам, нали?

— Да, наистина. Съжалявам. Извинявай за Хардж. Невинаги е така груб. Беше грешка от моя страна да му казвам, че имам гост.

— Няма значение.

Бръчки се появиха по челото на Каръл и тя притеснено каза:

— Ще имаш ли нещо против, ако те изпратя до влака, вместо да те закарам вкъщи с колата?

— Не!

Нямаше да бъде спокойна, ако знае, че Каръл ще пътува сама в колата, сама в тъмнината на нощта.

В колата също мълчаха. Терез отвори вратата веднага щом спряха на гарата.

— Има влак след около четири минути — каза Каръл. Терез не се въздържа:

— Ще те видя ли пак?

Каръл само ѝ се усмихна с лек укор, докато затваряше прозореца, който ги разделяше.

— Довиждане — каза тя.

Разбира се, разбира се, че ще я види отново, помисли си Терез. Глупав въпрос.

Колата направи завой и потъна в мрака.

Терез замечта за магазина, за понеделник, защото Каръл може би отново щеше да дойде в понеделник. Това обаче беше малко вероятно. Във вторник беше Бъдни вечер. Разбира се, можеше да ѝ се обади преди вторник, за да ѝ пожелае весела Коледа.

Каръл непрекъснато я съпътстваше в мислите ѝ и всичко, което виждаше, виждаше през погледа на Каръл. Тази вечер с тъмните прави улици на Ню Йорк, утре в магазина, изпуснатата, счупена бутилка мляко в мивката — всичко това оставаше без значение. Отпусна се в леглото и тегли линия с молив върху лист хартия. И още една линия, внимателно, и после още една. Нов свят се беше родил около нея, като свежа гора с безброй потрепващи листенца.

СЕДМА ГЛАВА

Мъжът го погледна, като го държеше небрежно с палец и показалец. Беше плешив, ако не се брояха дългите кичури черна коса, които растяха отпред над челото и се спускаха, сплъстени и лепкави от пот, надолу по голото му теме. Долната му устна стърчеше напред, изразявайки презрение и отрицание, които се появиха на лицето му веднага щом Терез се доближи до щанда и проговори.

— Не — каза най-накрая.

— Нищо ли не можете да ми дадете за него? — попита Терез.

Устната изпъкна напред още повече.

— Може би петдесет цента — захвърли го на щанда. Терез го взе и стисна собственически:

— Ами за това?

От джоба на палтото си измъкна сребърната верижка с медальона с лика на свети Кристофър.

Отново красноречивото презрение на палеца и показалеца, които докосваха медальона, сякаш беше боклук.

— Два долара и петдесет цента.

Но това струва поне двайсет долара, би казала Терез, но не го каза, защото така реагираше всеки.

— Благодаря. — Взе верижката и излезе.

Кои бяха всички ония късметлии, които успяваха да продадат старите си джобни ножчета, счупени верижки за часовници и дърводелски рендета, които висяха окачени на групички по витрината? Не можа да устои да не погледне през прозореца. Видя лицето на мъжа измежду редицата закачени ловджийски ножове... Мъжът също я гледаше. Усмихна ѝ се. Знаеше, че той разбира всяко нейно действие. Терез забърза надолу по тротоара.

След десетина минути се върна. Заложил сребърната верижка с медальона срещу два долара и петдесет цента.

Забърза в посока запад, тичайки прекосил Лексингтън авеню, после Парк авеню и накрая зави по Медисън. Стискаше малката кутия в джоба си, усещайки как ръбовете прорязват пръстите ѝ. Сестра

Беатриче ѝ я беше дала. Беше на райета от гравирано кафяво дърво, украсено с перли. Не знаеше за колко може да се оцени, но си мислеше, че е доста ценна. Сега вече знаеше, че не е. Влезе в магазина за кожени изделия.

— Бихте ли ми показали черната от витрината — тази с дръжката и жълтеникавите катарамии? — обърна се Терез към продавачката. Това беше дамската чанта, която беше видяла миналата събота, когато отиваше на среща с Каръл. Прилягаше за Каръл, помисли си, от пръв поглед. Реши, че дори Каръл да не ѝ се обади, дори изобщо вече да не я види, ще купи чантата и ще ѝ я изпрати.

— Ще я взема — каза Терез.

— Седемдесет и един долара и осемнайсет цента с таксата — каза продавачката. — Искате ли да я опаковам? За подарък ли е?

— Да, ако обичате. — Терез отброи шест новички десетдоларови банкноти и даде останалите по един долар.

— Мога ли да я оставя тук до шест и половина довечера?

Терез излезе от магазина, прибрала касовата бележка в портфейла си. Не можеше да рискува и да занесе чантата в магазина. Можеха да я откраднат, въпреки че беше навечерието на Коледа. Терез се усмихна. Днес беше последният ѝ ден в магазина. След още четири дни щеше да започне работа в театъра „Блек Кет“. Фил щеше да ѝ донесе копие от пиесата след Коледа.

Мина през магазина на Брентано. Витрината беше изпъстрена със сатенени панделки, книги с кожени подвързии и рисунки на рицари в доспехи. Терез се върна крачка назад и влезе в магазина, не за да купи нещо, а за да погледне поне за малко, да види дали тук щеше да намери нещо по-хубаво от дамската чанта.

Илюстрация от книга, изложена на щанда, привлече погледа ѝ. Млад рицар на бял кон, препускащ през пъстра като букет гора, следван от паж в пищни одежди. Взе книгата с кожена подвързия, за да я разгледа. Видя цената — двайсет и пет долара. Ако просто отидеше до банката и изтегли още двайсет и пет долара, можеше да я купи. Какво бяха двайсет и пет долара? Нямаше нужда да залага сребърния медальон. Знаеше, че го направи само защото ѝ беше подарък от Ричард и вече не го искаше. Затвори книгата и погледна ръбовете на страниците, които бяха златисти. Дали обаче Каръл ще я хареса, книга с любовни балади от Средновековието? Не знаеше. Не може да се сети

дали изобщо Каръл беше споменала предпочитанията си по отношение на литературата. Бързо остави книгата и излезе.

Горе, при щандовете за кукли госпожица Сантини обикаляше и предлагаше на всеки бонбон от голяма кутия.

— Вземи си два — каза на Терез. — Изпращат ги от щанда за бонбони.

— С удоволствие. — Представи си как с вкуса на шоколад вълната на коледното настроение беше заляла щанда за бонбони. В магазина цареше особена атмосфера. Преди всичко беше необичайно тихо. Имаше много клиенти, но те не бързаха, въпреки че беше Бъдни вечер. Терез погледна към асансьорите, в очакване да види Каръл. Ако Каръл не се появи, което беше малко вероятно, Терез щеше да ѝ се обади в шест и половина, просто за да ѝ пожелае весели празници. Знаеше телефонния ѝ номер. Видя го изписан на телефона в къщата.

— Госпожица Беливет! — чу гласа на госпожа Хендриксън. Терез подскочи. Но госпожа Хендриксън я извика, защото пощальон от „Уестърн Юнион“ я чакаше с телеграма, адресирана до нея.

Терез се разписа разкривено и бързо разкъса плика. В телеграмата пишеше: „Ще те чакам долу в пет. Каръл“.

Терез я смачка в ръката си. Притисна я здраво с палец и видя как пощальонът, възрастен човечец, се запъти към асансьорите. Стъпваше тежко, леко приведен, обут с развързани, клепащи обувки.

— Изглеждаш щастлива — каза натъжено госпожа Забриски, минавайки покрай нея.

Терез се усмихна.

— Да, щастлива съм! — Госпожа Забриски имаше двумесечно бебе, а съпругът ѝ бе безработен. Терез се запита дали двамата все още се обичаха, дали бяха щастливи. Може би бяха, но в безизразното ѝ лице и в тромавата ѝ походка по нищо не личеше. Може би госпожа Забриски е била щастлива някога, както тя беше щастлива сега. Спомни си, че беше чела някъде, а и Ричард веднъж ѝ каза, че любовта обикновено отмира две години след брака. Това беше ужасно измамно. Опита се да си представи оголено от всякакво значение лицето на Каръл, уханието на парфюма ѝ. Но можеше ли изобщо да се каже, че тя е влюбена в Каръл? Това беше въпрос, чийто отговор не знаеше.

В пет без петнайсет Терез отиде при госпожа Хендриксън и я попита дали може да си тръгне половин час по-рано. Госпожа

Хендриксън може би подозираше, че това е свързано с телеграмата, но я освободи без никакъв укор и това придаде на деня още по-особен вид.

Каръл я чакаше във фоайето, където се бяха срещнали и преди.

— Здравей! — каза Терез. — Приключих.

— Приключи с какво?

— С работата тук — Каръл обаче изглеждаше някак мрачна и това натъжи Терез. Все пак каза: — Ужасно се зарадвах на телеграмата.

— Не знаех дали ще си свободна. Имаш ли планове за вечерта?

— Разбира се, че нямам.

Вървяха бавно, потопени в блъскащата се тълпа от хора. Каръл с изящни кожени обувки, които я правеха с няколко сантиметра по-висока от Терез. Час преди това бе завалил сняг, но вече стихваше. Едва покриваше земята, разстлан през улицата и тротоара като тънък пласт бяла вълна.

— Тази вечер можехме да се видим с Аби, но тя е заета — каза Каръл. — Можем обаче да се повозим, ако искаш. Хубаво е, че сме заедно. Толкова се радвам, че си свободна тази вечер, знаеш ли?

— Не — каза Терез, все още щастлива, въпреки че Каръл не беше в добро настроение. Терез усети, че нещо се е случило.

— Дали можем да пийнем по едно кафе някъде тук?

— Да. Има едно местенце малко по-надолу на изток.

Терез имаше предвид една закусвалня, в която предлагаха и сандвичи, между Пето авеню и Медисън, но Каръл предпочете малък бар с тента отпред. Сервитьорът в началото не беше много вежлив, защото беше часът за сервиране на коктейли, но когато Каръл се пригответи да тръгва, той реши все пак да донесе кафето. Терез се притесняваше как ще вземе чантата от магазина. Не искаше да ходи там с Каръл, въпреки че пакетът щеше да е опакован.

— Случило ли се е нещо? — попита Терез.

— Да, нещо, което е много дълго за обясняване — Каръл й се усмихна, но усмивката беше някак уморена. Последва мълчание, изпразнено от смисъл, сякаш пътуваха една към друга през пространството.

Вероятно Каръл е трябвало да отложи нещо, което е очаквала с нетърпение, помисли си Терез. Как иначе би била свободна на Бъдни

вечер.

— Нали не те бавя? — попита Каръл.

Терез долови собственото си растящо напрежение и отчаяно каза:

— Трябва да взема нещо от Медисън авеню. Не е далеч оттук. Мога сега да отида, ако ти ме изчакаш тук.

— Добре.

Терез стана.

— Ако отида с такси, ще се върна след три минути. Ти обаче едва ли ще искаш да ме изчакаш?

Отегчението в гласа на Каръл звучеше в ушите ѝ, когато седна на ръба на седалката в таксито. На връщане имаше колони от коли и придвижването стана бавно. Тя не издържа, слезе от колата и взе останалото разстояние бегом.

Каръл все още беше там, изпила наполовина кафето си.

— Не искам повече кафе — каза Терез, защото ѝ се стори, че Каръл иска да тръгват.

— Колата ми е в центъра. Ще вземем такси до там.

Влязоха в административната част, не много далеч от Батери. Колата на Каръл беше в подземен гараж. Качиха се и Каръл подкара към магистралата Уестсайд.

— Това вече е по-добре — каза тя като свали палтото си, докато караше. — Хвърли го на задната седалка, моля те!

Отново мълчание. Каръл караше бързо, непрекъснато сменяше лентата, за да задминава коли, сякаш пътуваха с цел. Когато стигнаха до моста „Джордж Вашингтон“, Терез реши да каже нещо, каквото и да е. Дойде ѝ наум, че ако Каръл и съпругът ѝ са в развод, може би днес Каръл е слизала до центъра, за да се види с адвокат. В района беше пълно с адвокатски кантори. И докато е била при адвоката, нещо се е случило. Защо се развеждаха? Дали защото Хардж има връзка с друга жена на име Синтия? Стана ѝ студено. Каръл беше отворила прозореца и всеки път като увеличаваше скоростта, вятърът нахлуваше вътре и я сграбчваше в студена прегръдка.

— Тук живее Аби — каза Каръл, като посочи някъде през реката. Терез дори не забеляза светлини.

— Коя е тази Аби?

— Аби ли? Моята най-добра приятелка — Каръл я погледна. — Не ти ли е студено с тоя отворен прозорец?

— Не.

— Не може да не ти е. — Спряха на червено и Каръл затвори прозореца. Погледна я, сякаш я виждаше за първи път тази вечер. Погледът тръгна по лицето и се спусна до ръцете на скута. Терез се почувства като малко кученце, което Каръл беше купила някъде по пътя и сега се сеца, че то се вози на седалката до нея.

— Какво се е случило, Каръл? Развеждаш ли се? — Каръл въздъхна.

— Да, развеждам се — каза доста спокойно и запали колата.

— И детето е при него?

— Само за тази нощ.

Задмина ги кола с пуснато радио, от което се чуваха коледни песни и всички вътре припяваха.

А те с Каръл мълчаха. Минаха покрай „Йонкърс“ и Терез разбра, че всеки шанс да заговори беше останал някъде назад. На Каръл внезапно ѝ хрумна, че трябва да хапне нещо, защото приближаваше осем. Спряха в малък крайпътен ресторант, където предлагаша сандвичи с пържени миди. Седнаха на бара и си поръчаха сандвичи и кафе, но Каръл не яде. Питаше за Ричард, но не със загриженост, както в неделя следобед, а сякаш искаше да предотврати евентуални въпроси от страна на Терез. Това бяха лични въпроси, на които Терез отговаряше машинално, без да влага чувства. Тихият глас на Каръл не стихваше, по-тих и от гласа на момчето зад бара, което разговаряше с някого на метри разстояние от тях.

— Спиш ли с него? — попита Каръл.

— Да. Два или три пъти — Терез ѝ разказа за изживяването първия път и другите, които последваха. Не се стесняваше да говори за това. Никога преди не ѝ бе изглеждало толкова тъпо и досадно. Знаеше, че Каръл би могла да си представи всяка секунда от онези вечери. Долови обективния ѝ, преценяващ поглед и знаеше, че ще ѝ каже, че няма вид на особено студен човек или дори на страдащ от емоционален глад. Но Каръл мълчеше, а Терез, изпитвайки неудобство, четеше текстовете на песните, включени в музикалната кутия пред нея. Някой някога ѝ беше казал, че има страстни устни, но сега не си спомняше кой.

— Понякога е нужно време — каза Каръл. — Никога ли не даваш на хората втори шанс?

— Да, но защо? Не ми е приятно просто. И не съм влюбена в него.

— Не мислиш ли, че би могла да се влюбиш, ако изчистите този проблем?

— Това ли е начинът хората да се влюбват?

Каръл погледна нагоре към еленовата глава, закачена на стената над бара.

— Не — каза тя, усмихвайки се. — Какво ти харесва у Ричард?

— Ами, той е... — Но всъщност не знаеше дали това би могло да се определи като откровеност. Той не беше откровен, мислеше си тя, например що се отнася до кариерата му на художник. — Харесва ми неговото отношение към мен, сравнено с това на останалите мъже. Той се отнася с мен като с човек, а не просто като с момиче. Харесва ми и семейството му — самият факт, че има семейство.

— Много хора имат семейства.

Терез направи втори опит.

— Той е гъвкав, променлив. Той не е като другите, например някой, на когото можеш да поставиш етикет — лекар или пък застрахователен агент.

— Мисля, че го познаваш по-добре, отколкото аз познавах Хардж месеци след като се оженихме. Ти поне няма да повториш моята грешка — да се ожениш само защото си на двайсет и виждаш, че другите го правят.

— Искаш да кажеш, че не си го обичала?

— Не, напротив. Обичах го, и то много. Хардж също ме обичаше. Той е от този тип хора, които могат да опаковат живота ти за една седмица и да го приберат в джоба си. Ти изобщо някога влюбвала ли си се, Терез?

Изчака, докато думата се появи отнякъде, лъжлива, виновна и раздвижи устните й:

— Не.

— Но би искала, нали? — Каръл се усмихваше.

— Хардж все още ли те обича?

Каръл сведе поглед към скута си, неспокойна и може би шокирана от тъпия въпрос, помисли си Терез, но когато я чу да

отговаря, гласът ѝ беше останал непроменен.

— И аз самата не знам. От една страна той е същият в емоционално отношение, както и преди. Проблемът е, че сега аз го виждам такъв, какъвто е всъщност. Той казваше, че аз съм първата жена, в която се е влюбвал. Мисля, че това е вярно, но също мисля, че той не е влюбен в мен в истинския смисъл на думата, така е поне вече няколко месеца. Няма друга жена, това също е вярно. Може би щеше да е по-естествено, ако имаше. Тогава бих могла да го разбера и простя.

— Привързан ли е към Ринди?

— Обожава я — Каръл я погледна с усмивка. — Ако изобщо обича някого, то това е Ринди.

— Що за име е това?

— Неринда. Хардж го избра. Искаше син, но мисля, че е още по-щастлив, че има дъщеря. Аз пък исках момиче. Исках да имам две или три деца.

— А Хардж не искаше, така ли?

— Аз не исках — отново погледна Терез. — Това ли е най-подходящият разговор за Бъдни вечер? — Каръл посегна да си вземе цигара и прие една от тези, които Терез ѝ предложи — „Филип Морис“.

— Искам да знам всичко за теб — каза Терез.

— Не исках да имаме повече деца, защото бракът ни така или иначе куцаше, дори и с Ринди. Значи искаш да се влюбиш? Може би скоро и това ще стане и ако се влюбиш наистина, опитай се да се насладиш на усещането напълно. С годините става все по-трудно.

— Да обичаш някого ли?

— Да се влюбиш. Даже и това да желаеш да се влюбиш. Мисля, че сексът присъства много вяло у всички нас, дори да не искаме да си признаем, особено пък мъжете. Първите сексуални опити обикновено не са нищо друго, освен задоволяване на любопитство, а след това човек започва да повтаря едно и също, опитвайки се да намери... какво?

— Какво? — попита Терез.

— Има ли изобщо дума? Приятел, компаньон или просто някой, с когото да споделя. Каква полза от думите? Искам да кажа, че хората

много често се опитват именно чрез секса да открият нещо, които много по-лесно биха открили по друг начин.

Това, което Каръл каза за любопитството, бе вярно.

— По какъв друг начин?

Каръл я погледна.

— Мисля, че това всеки сам трябва да открие за себе си. Дали ще мога сега да си поръчам нещо за пиене?

В ресторанта имаше само вино и бира и те си тръгнаха. Каръл не спря никъде, за да пийне. Пътуваха обратно към Ню Йорк. Каръл я попита дали иска да се прибира, или пък да отиде в къщата на Каръл за малко. Терез предпочете второто. Спомни си, че семейство Кели я бяха поканили на парти с вино и кейк и тя им беше обещала да отиде, но си помисли, че едва ли ще им липсва много.

— Само ти развалям настроението — внезапно каза Каръл. — Тази вечер не ставам за компания. Какво ти се иска да правиш? Искаш ли да отидем на ресторант в Нюарк, където ще има много светлини и коледна музика? Не е нощен клуб. Там можем да си поръчаме прилична вечеря.

— Нямам претенции. Все ми е едно.

— Цял ден си била в тоя скапан магазин, а и с нищо не сме отпразнували освобождението ти.

— Само едно искам — да бъда с теб — каза Терез и, долавяйки обяснителния тон в гласа си, се усмихна.

Каръл поклати глава, без да я погледне.

— Дете, дете, къде се скиташ сам-самичко?

След минута, когато бяха на магистралата за Ню Джърси, Каръл каза:

— Имам идея.

Отби колата в чакълест участък и спря.

— Ела с мен!

Озоваха се пред осветено място, където продаваха елхи. Каръл й каза да избере една не много голяма. Сложиха я в колата. Терез седна до Каръл с огромен букет от джел и борови клонки в ръцете си. Притисна лицето си до него и вдъхна дълбоко тъмнозелената острота на мириса им, чистото ухание, напомнящо за дива гора и всички други атрибути, които създаваха коледно настроение — дрънкулки за елхата, подаръци, сняг, коледна музика, празници, включително и това, че

приключи с магазина и сега беше с Каръл... и бръмченето на двигателя, и бодлите на боровите клонки, които можеше да докосне. Щастлива съм, щастлива съм, помисли си Терез.

— Хайде сега да украсим елхата — каза Каръл веднага щом влязоха в къщата.

Тя включи радиото в хола и сипа по чашка и за двете. Пускаха коледни песни на фона на камбанен звън, сякаш бяха в голяма църква. Каръл донесе бяло памучно одеяло за снега покрай дървото, а Терез го поръси със захар, за да блести. След това изряза ангелче от златиста панделка и го закачи на върха, сгъна салфетка, от която пък изряза навързани ангелчета, които пусна да висят по клонките.

— Бива те за това — каза Каръл, оглеждайки елхата от камината. — Великолепна е. Липсват само подаръците.

Подаръкът за Каръл беше на дивана до палтото на Терез. Картичката, която беше направила, остана вкъщи, а не искаше да ѝ даде подаръка без нея. Терез погледна елхата.

— Какво още ѝ трябва?

— Нищо. Знаеш ли колко е часът?

Радиото беше замлъкнало. Терез погледна към часовника на камината. Беше след един.

— Коледа е — каза тя.

— По-добре остани тук тази нощ.

— Добре.

— Какво трябва да правиш утре?

— Нищо.

Каръл взе питието си, което беше оставила върху радиото.

— Не трябва ли да се виждаш с Ричард?

Трябваше да се видят на обяд. Трябваше да прекарат деня у тях. Но можеше да измисли някакво извинение. — Не. Нямаме твърда уговорка. Не е важно.

— Мога да те закарам рано сутринта.

— Заета ли си утре?

Каръл отпи последната глътка от чашата.

— Да — каза тя.

Терез започна да почиства боклука, който беше направила — изрезки от салфетката и панделката. Мразеше да почиства, след като беше правила нещо.

— Твоят приятел Ричард явно е от този тип мъже, които се нуждаят от жена, за която да се грижат, независимо от това дали ще се оженят за нея, или не — каза Каръл. — Не е ли такъв?

Защо трябва да говорим за Ричард сега, помисли си ядосано Терез. Имаше усещането, че Каръл харесва Ричард, и вината можеше да бъде само нейна. Прободе я странно чувство на ревност, остро като игла.

— Всъщност предпочитам такива мъже, отколкото други, които живеят сами или пък си мислят, че живеят сами и накрая правят най-глупавия избор.

Терез гледаше вторачено пакета с цигари на Каръл, който лежеше на масичката за кафе. Нямаше какво да каже по тая тема. Долови парфюма ѝ като тънка нишка, промъкваща се измежду по-силния мирис на вечнозелените растения. Прииска ѝ се да проследи тази нишка и да прегърне Каръл.

— Няма нищо общо с това дали хората се женят, или не, нали?

— Кое? — Терез я погледна и забеляза леката усмивка на лицето ѝ.

— Хардж е от този тип, дето не допускат жена да нахлуе в живота им. А пък твоят приятел Ричард може би никога няма да се ожени. Остава му единствено удоволствието да си мисли, че ще се ожени — Каръл огледа Терез от главата до петите. — За неподходящо момиче — после добави: — Танцуваш ли, Терез? Искаш ли да танцуваш?

Изведнъж Каръл се преобрази. Стана някак хладна и остра. Терез щеше да се разплаче.

— Не — каза тя. Не трябваше нищо да ѝ казва за Ричард, помисли си, но това вече беше свършен факт.

— Уморена си. Ела да си легнеш.

Каръл я заведе в стаята, в която беше влязъл Хардж в неделя, и отметна завивките на едно от двете легла. Това може би е била стаята на Хардж, помисли си Терез. В стаята нямаше нищо, което да подсказва, че е детска. Сети се за нещата на Ринди, които Хардж беше взел оттук. Представи си как Хардж първо се е изнесъл от общата спалня с Каръл, после е позволил на Ринди да си пренесе нещата в неговата стая и по този начин и двамата са изолирали Каръл.

Каръл остави някаква пижама в долния край на леглото.

— Лека нощ тогава — каза тя на вратата. — Честита Коледа! Какво искаш за Коледа?

Терез се усмихна, изненадана:

— Нищо.

През нощта сънува птици, големи яркочервени птици, като фламинго, които профучаваха през черна гора, кръжейки във въздуха под формата на дъга, извита като крясъците им. После отвори очи и наистина чу извиващо се свиркане, издигащо се и спадащо отново в края, на фона на по-глухо чуруликане на птица. Прозорецът беше яркосив. Подсвиркването започна отново, точно под прозореца и Терез стана от леглото. Долу на алеята имаше голяма отворена кола, а вътре седеше подсвиркващата жена. Беше като сън, сцена без цвят с неясни очертания.

След това чу шепота на Каръл, толкова ясен, сякаш и трите бяха в стаята.

— Лягаш ли си, или ставаш?

Жената в колата, сложила крак върху седалката, каза нещо толкова нежно:

— И двете.

Терез долови трептенето на потиснат смях в думите ѝ и жената веднага ѝ допадна.

— Искаш ли да се повозим? — попита жената. Гледаше нагоре към прозореца на Каръл с широка усмивка, която Терез едва сега забеляза.

— Ти си луда — шептейки, каза Каръл.

— Сама ли си?

— Не.

— Аха.

— Няма проблем. Искаш ли да влезеш?

Жената слезе от колата.

Терез отиде до вратата на стаята и я отвори. Каръл точно в този момент излизаше в коридора, завързвайки колана на халата си.

— Извинявай, че те събудих — каза Каръл. — Връщай се в леглото.

— Няма нищо. Мога ли да слеза долу?

— Ами да, разбира се. — Каръл се усмихна неочаквано. — Вземи халат от гардероба.

Терез облече халата, който явно беше на Хардж, и слезе долу.

— Кой украси елхата? — питаше жената.

Бяха в хола.

— Тя — Каръл се обърна към Терез. — Това е Аби. Аби Герхард.
Терез Беливет.

— Здравей — каза Аби.

— Приятно ми е — Терез се беше надявала това да е Аби. Аби я погледна със същия учуден поглед, който Терез беше забелязала, докато беше още в колата.

— Хубаво си я украсила — каза й Аби.

— Престанете да шептите — каза Каръл.

Аби я последва в кухнята, търкайки ръце.

— Имаш ли кафе, Каръл?

Терез стоеше до кухненската маса и ги наблюдаваше, чувствайки се спокойна, защото Аби не ѝ обърна повече внимание, просто си съблече палтото и започна да помага на Каръл с кафето. Носеше тъмночервен плетен костюм, който правеше талията и ханша ѝ абсолютно цилиндрични, еднакво изглеждащи отпред и отзад. Ръцете ѝ не бяха особено сръчни, забеляза Терез, а пък краката ѝ нямаха нищо общо с грациозността на краката на Каръл. Изглеждаше по-възрастна от Каръл и на челото ѝ се образуваха две дълбоки бръчки, които се връзваха още по-дълбоко, когато се засмееше, а гъстите ѝ вежди се извиваха нагоре. Аби и Каръл продължаваха да се смеят, докато правеха кафето и изстискаха портокали, и от време на време разменяха къси реплики за нещо, или по-точно за нищо важно, в което си заслужаваше да се вслушаш. Нищо особено, освен внезапното:

— Е? — към Аби, която в същия момент се мъчеше да извади семка от последната чаша портокалов сок и след това небрежно избърса пръст в дрехите си. — Как е старият Хардж?

— Все така — каза Каръл. Търсеше нещо в хладилника и тъй като Терез я следеше с поглед, не успя да чуе какво каза Аби след това, но може би беше едно от онези кратки изреченийца, които само Каръл разбираше. Във всеки случай това, което каза, накара Каръл да се изправи и засмее, неочаквано и гръмко, с което се промени цялото ѝ лице. Терез си помисли с внезапно породена завист, че тя не можеше да накара Каръл да се засмее така, а пък Аби можеше.

— Ще му кажа това — каза Каръл. — Няма да мога да се сдържа.

Ставаше въпрос за някакъв комплект принадлежности за скаути.

— Кажи му и откъде е — каза Аби, като погледна Терез и се усмихна широко, сякаш я канеше да се присъедини към шегичката. — Ти откъде си? — попита Аби Терез, когато седнаха на масата в нишата от едната страна на кухнята.

— От Ню Йорк е — отговори вместо нея Каръл и Терез очакваше Аби да каже нещо глупаво, но Аби нищо не каза, само гледаше Терез със същата подмамваща усмивка, сякаш очакваше нова реплика.

Въпреки че толкова дълго се суетиха около закуската, оказа се, че има само портокалов сок, кафе и препечени филийки без масло, които никоя от тях не искаше. Аби, преди изобщо да се докосне до нещо, запали цигара.

— Достатъчно голяма ли си, за да пушиш? — попита тя Терез, като ѝ предложи от червената кутия цигари с надпис „Кравен А“.

Каръл остави лъжичката на масата.

— Аби, какво значи това? — обърна се към Аби с раздражение, което Терез усети за първи път.

— Да, благодаря, ще си взема една — каза Терез, взимайки си цигара.

Аби се подпря с лакти на масата.

— Какво значи какво? — попита тя Каръл.

— Изглеждаш ми леко пийнала — каза Каръл.

— Нима мислиш, че мога да бъда, като шофирах толкова време в открита кола. Напуснах Ню Рошел в два, прибрах се вкъщи, намерих съобщението ти и ето ме тук.

Явно разполага с много време, помисли си Терез, сигурно по цял ден не прави нищо друго, освен това, което ѝ се иска.

— Е? — каза Аби.

— Ами нищо. Загубих първия тур — каза Каръл.

Аби си дръпна от цигарата, без да покаже каквато и да било изненада.

— За колко?

— Три месеца.

— Откога?

— Отсега. От снощи всъщност — Каръл погледна към Терез, после чашката с кафе. Терез разбра, че Каръл няма да каже нищо повече, докато тя седи там.

— Това още не е окончателно решение, нали?

— Боя се, че е — каза Каръл с извивка в гласа. — Само устно, но важи така или иначе. Тази вечер какво ще правиш? Имам предвид по-късно днес.

— По-рано нищо няма да правя. Обедът е в два.

— Обади ми се по някое време.

— Разбира се.

Каръл вече не гледаше в чашата с портокалов сок, която държеше в ръката си, и Терез забеляза устата ѝ — леко изкривена от тъга, тъга, породена от поражение, а не от мъдрост.

— На твое място бих се махнала оттук за малко — каза Аби. — Отиди някъде. — После погледна Терез пак със същия откровен, неуместен и приятелски поглед, сякаш искаше да я направи съпричастна в нещо, в което така или иначе не можеше да участва. Терез се смрази от мисълта, че Каръл може да замине и да я остави.

— Нямам настроение за такова нещо — каза Каръл, но Терез долови оттенък в думите ѝ, че все пак такава възможност съществува.

Аби се изви като червей, огледа помещението.

— Тук е мрачно като в каменовъглена шахта рано сутрин, не мислиш ли?

Терез леко се усмихна. Каменовъглена шахта със слънцето, което вече огряваше перваза на прозореца и с вечнозеленото дърво до него?

Каръл гледаше Аби с възхищение, палейки си една от нейните цигари. Колко добре се познават, помисли си Терез, толкова добре, че каквото и да кажеше едната, другата никога не оставаше изненадана или пък недоразбрала.

— Хубаво парти ли беше? — попита Каръл.

— Ами — каза Аби уклончиво. — Познаваш ли мъж на име Боб Хавършам?

— Той беше там. Срещата съм го преди в Ню Йорк. Невероятно, но факт, той ще започне работа за Ратнер и Еърд като брокер.

— Не му казах, че познавам един от шефовете му.

— Колко е часът? — попита след малко Каръл.

Аби погледна часовника на ръката си, малък часовник, украсен със златни плочици.

— Седем и половина. Приблизително. Какво значение има?

— Искаш ли още малко да поспиш, Терез?

— Не. Чувствам се добре.

— Ще те закарам, щом решиш да тръгваш — каза Каръл.

Всъщност Аби я закара някъде към десет, защото каза, че няма работа, пък би й било и приятно.

Аби също обича студен въздух, помисли си Терез, когато излязоха на магистралата. Кой караше отворена кола през декември?

— Къде се запозна с Каръл? — изкрещя Аби.

Терез имаше усещането, че почти, но не напълно, бе готова да й каже истината.

— В магазин — изкрещя Терез.

— А, така ли? — Аби караше както й падне. Изпреварваше големи коли на завои, като вдигаше скоростта там, където никой не очакваше. — Харесваш ли я?

— Разбира се! — Що за въпрос? Все едно да я пита дали вярва в Господ.

Терез й посочи къщата, в която живееше, когато навлязоха в улицата.

— Би ли ми направила една услуга? — попита Терез. — Можеш ли да почакаш малко? Искам да предадеш нещо на Каръл.

— Естествено — каза Аби.

Терез изкачи стълбите на бегом, взе картичката, която беше направила, и я постави под панделката, с която беше вързан подаръкът за Каръл. Занесе го на Аби долу.

— Ще я видиш довечера, нали?

Аби кимна бавно и Терез усети наченките на предизвикателство в необичайно тъмните й очи. Тя щеше да се види с Каръл и как би реагирала Терез на това?

— Благодаря ти, че ме докара.

Аби се усмихна.

— Сигурна ли си, че не искаш да те закарам някъде другаде?

— Не, благодаря — каза Терез, също усмихвайки се, защото Аби беше готова да я закара дори до Бруклин Хайтс.

Изкачи първите стълби и отвори пощенската си кутия. Вътре имаше две-три писма, коледни картички, една от тях от „Франкенбург“. Когато погледна отново към улицата, голямата кремава кола беше изчезнала, като нещо, което си беше представила, като една от птиците в съня й.

ОСМА ГЛАВА

— Пожелай си нещо — каза Ричард.

И Терез си пожела. Пожела Каръл.

Ричард беше поставил ръце върху раменете ѝ. Над главите им висеше нещо, което приличаше на украсен с мъниста полумесец или пък може би морска звезда. Беше отвратително, но семейство Семко му приписваха магическа сила и го закачаха само при по-специални случаи. Дядото на Ричард го беше донесъл от Русия.

— Какво си пожела? — Усмихна ѝ се и я погледна с чувство за собственост. Това беше неговата къща и той току-що я беше целунал, въпреки че вратата беше отворена и холът беше претъпкан с хора.

— Не трябва да се казва — каза Терез.

— В Русия го правят.

— Да, но аз не съм в Русия.

Радиото изведнъж гръмна с гласове, пеещи коледни песни. Терез допи розовото питие от мляко, яйце и алкохол.

— Искам да се кача в стаята ти — каза тя.

Ричард я хвана за ръка и я поведе нагоре по стълбите.

Лелята с кутията за цигари го повика от вратата на хола.

Ричард ѝ каза нещо, което Терез не разбра, и ѝ помахаше с ръка. Даже и на втория етаж къщата трепереше от лудите танци долу, танци, които не се връзваха изобщо с музиката. Терез чу как още една чаша се счупи и си представи как розовото пенливо питие се разлива по пода. Това не беше нищо в сравнение с истинските Коледи, които празнували през първата седмица на януари, ѝ каза Ричард и се усмихна, затваряйки вратата на стаята си.

— Харесва ми пуловерът — каза той.

— Радвам се — Терез праметна широката си пола и седна на ръба на леглото. Дебелият норвежки пуловер, който беше подарила на Ричард, беше на леглото зад нея, поставен върху кутията, в която беше опакован. Ричард ѝ беше подарил дълга индийска пола в зелени и жълтеникави тонове и с бродерия. Беше чудесна, но Терез не виждаше къде би могла да я носи.

— Какво ще кажеш за малко истински алкохол? Това долу беше отвратително — Ричард извади бутилка с уиски от гардероба.

Терез поклати глава.

— Не, благодаря.

— Това ще ти дойде добре.

Отново отказа. Огледа високата, почти квадратна стая, тапетите на бледи рози, двата прозореца с пердета от леко пожълтял муселин. Личаха следи от стъпки, оставени върху зеления килим. Едните водеха към бюрото, а другите към масата в ъгъла. Четките и папките на пода до бюрото бяха единствените неща, които подсказваха за заниманието на Ричард. И тъй като рисуването заемаше само едно ъгълче в мозъка му, тя се замисли колко ли дълго ще просъществува, преди да го замени с нещо друго. Замисли се и върху нещо, над което беше гадала преди. Дали Ричард я харесваше само защото тя разбираше амбициите му по-добре от всеки друг и защото усещаше, че нейното мнение би му помогнало. Не я съдържаше на едно място, стана и отиде до прозореца. Обожаваше тази стая, защото оставаше непроменена и все на едно и също място, но сега изпитваше желание да избяга оттам. Тя не беше същото момиче, което беше стояло в тази стая преди три седмици. Тази сутрин се беше събудила в къщата на Каръл. Каръл беше тази тайна, която се разливаше вътре в нея и в тази къща като светлина, която само тя виждаше.

— Днес си някак различна — каза Ричард, толкова неочаквано, че тя потръпна с цялото си тяло.

— Сигурно ти се струва така заради роклята — каза тя.

Носеше синя рокля от тафта. Не я беше обличала, откакто пристигна в Ню Йорк. Отново седна на леглото, гледайки Ричард. Той стоеше прав в средата на стаята с чаша чисто уиски в ръка, с поглед, който шареше от лицето ѝ към краката, обути в нови високи черни обувки, и обратно нагоре към лицето.

— Тери — Ричард хвана ръцете ѝ и ги постави на леглото от двете страни на тялото ѝ. Нежните тънки устни се наведоха към нейните и езикът му се провря между тях. Усети мирис на уиски. — Тери, ти си ангел — чу плътния глас на Ричард и си представи как Каръл казва същото.

Гледаше го, когато взе чашката от пода и я постави заедно с бутилката уиски в гардероба. Чувстваше, че го превъзхожда, него и

всички останали долу. Беше далеч по-щастлива от тях. Щастието приличаше на полет, на хвърчило. Зависеше от това, колко канап си отпуснал.

— Харесва ли ти? — попита Ричард.

— Разкошно е — каза Терез, поизправяйки се.

— Снощи го свърших. Мисля, че ако денят днес е хубав, можем да отидем в парка и да го изпробваме.

Ричард се усмихна като момченце, доволно от това, което е направило.

— Погледни отзад.

Руско хвърчило, правоъгълно и извито като щит, назъбено по краищата и хванато в ъгълчетата. Отпред Ричард беше нарисувал катедрала с кръгли кубета на фона на червеникаво небе.

— Хайде да го изпробваме сега — каза Терез.

Занесоха хвърчилото долу. Когато ги видяха, всички се стекоха към коридора, чичовци, лели и братовчеди, и изведнъж стана толкова пренаселено, че Ричард трябваше да го държи високо във въздуха, за да не го смачкат. Глъчката дразнеше Терез, но на Ричард му харесваше.

— Остани за шампанското, Ричард! — извика една от лелите с дебел корем, който стърчеше напред като втори бюст, облечен в сатенена рокля.

— Не мога — каза Ричард и добави нещо на руски. Терез имаше чувството, сега, когато виждаше Ричард със семейството му, че вероятно е станала грешка, че Ричард може би е също сираче, подменено дете, оставено на прага на къщата и отгледано от тези хора. Но и брат му Стивън беше там, изправен до вратата, със същите сини очи като Ричард, въпреки че беше по-висок и по-слаб.

— Какъв покрив? — изпищя майката на Ричард.

Някой беше попитал дали ще пуснат хвърчилото от покрива, но къщата беше с покрив, по който човек не можеше да ходи, и това накара майката му да избухне. После кучето започна да лае.

— Ще ти уشيا роклята! — извика майката на Ричард, обръщайки се към Терез, размахвайки предупредително пръст. — Имам мерките ти.

Бяха й взели мерките с някаква лента в хола, наред цялата шумотевица от песни и отваряне на подаръци. Няколко от мъжете направиха също опит да се включат. Госпожа Семко беше обхванала

талията ѝ и тогава Терез неочаквано я прегърна и целуна по бузата. Устните ѝ потънаха в меката напудрена буза и ръката ѝ стисна нейната. Терез знаеше, че привързаността, която сега демонстрираше, щеше да се скрие отново, сякаш никога не е съществувала.

После Ричард и тя бяха сами и свободни. Вървяха надолу по тротоара. Терез си помисли, че ако бяха женени, Коледа прекарана със семейство Семко нямаше по нищо да се различава от сегашните. Ричард щеше да си пуска хвърчилата, дори и когато остарее, точно както дядо му го е правил в парк „Проспект“ година преди да почине — това ѝ беше казал Ричард.

Взеха метрото до парка и после тръгнаха към оголения хълм, където бяха ходили десетки пъти преди това. Терез погледна наоколо. Освен няколко момчета, които играеха с топка в по-равнинната част, нямаше никой друг. Паркът изглеждаше спокоен и неподвижен. Нямаше и вятър, или поне не достатъчно — каза Ричард. В небето преобладаваше наситено белият цвят, сякаш носеше сняг.

Ричард изпъшка при поредния неуспешен опит. Опитваше се да задвижи хвърчилото, като тичаше с него.

Терез, седнала на земята, обхванала колене с ръце, го наблюдаваше как върти главата си във всички посоки, сякаш търси във въздуха нещо, което е загубил.

— Получи се. — Стана и посочи нагоре.

— Да, но не е стабилно.

Ричард продължаваше да го движи по посока на вятъра, но хвърчилото се спусна върху канапа, после отново се издигна сякаш задвижено от нещо. Изви се и после смени посоката.

— Намери си собствен вятър — каза Терез.

— Да, но е много слаб.

— Не се ядосвай! Дай на мен!

— Почакай, първо ще го издигна.

Ричард размахваше ръце, но хвърчилото не помръдваше, увиснало в студения безветрен въздух. Златистите кубета на катедралата се поклащаха и сякаш цялото хвърчило беше една глава, която казваше „Не!“. Отзад се мяташе дългата отпусната опашка, която повтаряше отрицанието.

— Нищо не можем да направим — каза Ричард. — Няма смисъл да отпускаме повече канап.

Терез не сваляше поглед от хвърчилото. Тогава то стана по-стабилно и спря, като рисунка на катедралата върху плътното бяло небе. Каръл вероятно не харесва хвърчила, мина ѝ през ума. Хвърчила не биха представлявали интерес за нея. Тя би хвърлила един поглед и след това би казала, че това е глупаво.

— Искаш ли го?

Ричард пъкна канапа в ръцете ѝ и тя се изправи на крака. Помисли си, че явно Ричард е правил хвърчилото през цялото време, докато тя е била с Каръл, затова не ѝ се е обадил и сега не знае, че тя не се е прибирала цяла нощ. Ако я беше търсил, нямаше начин да не ѝ каже. Скоро щеше да дойде и първата лъжа.

Изведнъж хвърчилото се заплете във въздуха.

Терез бързо въртеше пръчката под погледа на Ричард, но хвърчилото остана съвсем леко подвижно. Сега пък съвсем спря.

— Раздвижи го! — каза Ричард. — Продължавай! — Послуша го. Приличаше на игра с ластик.

Канапът обаче беше толкова дълъг и отпуснат, че тя почти нищо не можеше да направи. Дърпаше и пак дърпаше. Тогава Ричард се приближи и ѝ го измъкна от ръцете, които увиснаха във въздуха. Пулсът ѝ се беше ускорил и мускулите на ръцете ѝ потрепваха. Седна на земята. Загуби срещу хвърчилото. То не ѝ се беше подчинило.

— Може би канапът е твърде тежък — каза тя. Беше нов, мек, бял и дебел колкото червей.

— Канапът е много мек. Погледни сега. Сега вече се движи!

Правеше бързи и резки подскоци нагоре, сякаш беше открило собствен вятър и се стремеше да избяга.

— Отпусни повече канап! — извика тя.

Терез се изправи. Птичка прелетя точно под хвърчилото. Гледаше правоъгълника, който ставаше все по-малък, извивайки се назад като платно на кораб, който вървеше назад. Имаше усещането, че хвърчилото носи някакво значение, това именно хвърчило, точно в този момент.

— Ричард?

— Какво?

Виждаше го с крайчеца на окоото си, приведен, с ръце изпънати напред, сякаш се взеше на сърф.

— Колко пъти си бил влюбен? — попита го. Ричард се изсмя, със дрезгав смях.

— Никога преди теб.

— Знам, че си бил. Ти самият си ми казвал, че си бил влюбен два пъти.

— Ако броя това, трябва да броя и още десетина подобни — каза Ричард бързо, с прямота, която сега се дължеше на това, че е зает.

Хвърчилото започна да се спуска, извивайки се надолу. Терез продължаваше със същия тон:

— Някога бил ли си влюбен в момче?

— В момче ли? — попита изненадан Ричард.

— Да.

Може би минаха около пет секунди, преди той да каже твърдо и решително:

— Не.

Поне си направи труда да отговори, помисли си Терез. А как би постъпил в обратен случай, искаше ѝ се да го попита, но въпросът би бил безцелен. Продължи да гледа хвърчилото. И двамата гледаха едно и също хвърчило, но мислите им бяха различни.

— Чувал ли си някога за това?

— За кое? Имаш предвид такива хора ли? Да, разбира се — Ричард стоеше изправен сега и с движението на канапа изписваше осмици.

Терез каза внимателно, защото знаеше, че той слуша:

— Нямам предвид такива хора. А просто двама души, които се влюбват един в друг изведнъж, ей така, съвсем неочаквано. Например двама мъже или две момичета.

Лицето на Ричард не се промени, все едно говореха за политика.

— Питаш ме дали познавам такива? Не!

Терез изчака, докато той отново се зае с хвърчилото, опитвайки се да го издигне по-високо. После каза:

— Мисля обаче, че би могло да се случи на всеки, нали?

Той продължи да се занимава с хвърчилото.

— Да, но подобни неща не могат просто ей така да се случат. Винаги има някаква причина, идваща от миналото.

— Да — каза тя, съгласявайки се. Замисли се за миналото. Доколкото си спомняше, за последен път беше „влюбена“ в едно

момче, което беше виждала в училищния автобус в градчето Монклер. Имаше къдрава черна коса, красиво, сериозно лице и явно беше с десетина години по-голям от нея. Спомни си за един кратък период, в който мислеше за него всеки ден. Но това не беше нищо, нищо в сравнение с това, което изпитваше към Каръл. Дали чувствата ѝ към Каръл обаче бяха любов? Колко абсурдно беше, че тя дори не знае. Беше чувала за момичета, които се влюбват в момичета, знаеше какви са и как изглеждат. Нито тя, нито Каръл обаче имаха вид на такива. И все пак това, което чувстваше към Каръл, отговаряше на всички тестове за любов и всички описания.

— Мислиш ли, че аз бих могла? — попита протичко Терез, преди да се замисли дали изобщо можеше да му зададе такъв въпрос.

— Какво? — усмихна се Ричард. — Да се влюбиш в момиче? Разбира се, че не! Господи, не ми казвай, че си се влюбила!

— Не — каза Терез, звучейки странно и леко уклончиво, но Ричард не обърна внимание.

— Пак тръгва. Виж, Тери!

Хвърчилото, поклащайки се, се издигаше право нагоре, все по-бързо и по-бързо, а пръчката се въртеше в ръцете на Ричард. Едно беше вярно обаче, помисли си Терез, никога преди не е била толкова щастлива. И защо беше нужно да дава определения за нещата?

— Хей! — Ричард гонеше пръчката, която подскачаше като луда по земята, сякаш и тя се опитваше да се отскубне и полети нагоре. — Искаш ли да я подържиш? — попита, след като я хвана. — Направо те вдига!

Терез взе пръчката. Беше останал съвсем малко неразмотан канап, а хвърчилото вече почти не се виждаше. Когато вдигна ръцете си до краен предел, усети как леко се откъсва от земята, чудесно, прекрасно усещане, като че ли хвърчилото наистина можеше да я издигне, събирайки цялата си сила.

— Пусни го! — крещеше Ричард, ръкомахайки. Устата му беше отворена и на бузите му се бяха появили две червени петна. — Пусни го!

— Няма вече канап!

— Ще го отрежа.

Терез не повярва на ушите си, но като го погледна, видя как бърка в палтото си, за да извади ножа.

— Недей!

Ричард тичаше към нея, смеейки се.

— Недей! — ядоса се тя. — Да не си луд?

Ръцете ѝ се умориха, но продължаваше да стиска пръчката.

— Хайде да го отрежем! По-забавно е! — Ричард я блъсна грубо, защото не я беше видял, погледът му бе устремен нагоре.

Терез дръпна пръчката настрани, така че да не може да я хване, онемяла от ярост и учудване. За секунда се изплаши, като си помисли, че Ричард може наистина да е полудял, после се олюля назад и видя, че в ръката си държи само гола пръчка. — Ти си луд! — изкрещя му. — Ти си побъркан!

— Това е само едно хвърчило! — изсмя се Ричард с поглед към нищото.

Терез се взираше, но напразно, дори канапът не се виждаше.

— Защо го направи? — изхленчи тя. — Беше толкова красиво хвърчило.

— Беше само едно хвърчило! — повтори Ричард. — Винаги мога да направя друго.

ДЕВЕТА ГЛАВА

Терез започна да се облича, после се отказа. Беше още по халат и четеше сценария на „Малък дъжд“, който Фил ѝ беше донесъл преди известно време и сега беше разхвърлян по дивана. Каръл каза, че се намира на Четирийсет и осма и Медисън. Сигурно щеше да дойде след десетина минути. Терез огледа стаята, после лицето си в огледалото, и реши да пооправи.

Занесе няколко пепелника до мивката и ги изми, след това подреди сценария на масата. Чудеше се дали Каръл ще е с новата чанта. Тя ѝ се беше обадила предишната вечер от някакво място в Ню Джърси, където била с Аби, и ѝ каза, че намира чантата за много хубава, но твърде скъпа като подарък. Терез се усмихна, като се сети, че Каръл ѝ беше предложила да я върне. Поне ѝ харесваше.

Входният звънец иззвъня три пъти.

Терез погледна надолу по стълбите и видя, че Каръл носеше нещо. Затича се надолу.

— Празен е. Подарък за теб — каза Каръл, усмихвайки се.

Опакован куфар. Каръл плъзна пръсти по дръжката и го даде на Терез да го носи. Терез го постави на дивана в стаята си и внимателно го разопакова. Куфарът беше от гладка, дебела, светлокафява кожа.

— Ужасно хубав е! — каза Терез.

— Харесва ли ти? Не знам дали дори имаш нужда от куфар.

— Разбира се, че ми харесва.

Точно това беше куфар за нея, този и никой друг. Инициалите ѝ бяха изписани със златни букви — Т. М. Б. Спомни си, че на Бъдни вечер Каръл я беше попитала за презимето ѝ.

— Завърти комбинацията на шифъра и виж как изглежда отвътре.

Терез го отвори.

— Харесва ми как мирише — каза тя.

— Заета ли си? Ако имаш работа, ще си тръгна.

— Не. Седни. Нищо особено не правя, просто чета една пиеса.

— Каква пиеса?

— Пиеса, за която ще правя декорите. — Изведнъж се досети, че не беше споменавала пред Каръл за сценичния дизайн.

— Декори ли?

— Да. Занимавам се със сценичен дизайн. — Взе палтото на Каръл.

Каръл се усмихна озадачена.

— Защо, по дяволите, не ми каза? — попита тя тихо. — Още колко зайчета ще изскочат от шапката?

— Това ще ми бъде първата истинска работа. Не е пиеса от Бродуей. Ще я играят във Вилидж. Комедия. Все още нямам профсъюзно членство. Затова ще трябва да почакам, докато започна работа на Бродуей.

Каръл я разпита за членството, което за млади членове беше хиляда и петстотин долара, а за по-възрастни — две хиляди. Каръл я попита дали е спестила цялата сума.

— Не. Имам само няколко стотачки. Ако почна работа обаче, мога да плащам с вноски.

Каръл седеше на стола, на който Ричард обичаше да сяда, и Терез разбра по изражението ѝ, че се беше издигнала в очите ѝ, и не можа да си отговори на въпроса, защо преди не ѝ беше казала с какво всъщност се занимава и къде щеше да започне работа.

— Добре де — каза Каръл — ако стигнеш до Бродуей, би ли взела назаем остатъка от парите от мен? Приеми го като бизнес заем.

— Благодаря. Аз...

— Искам да го направя. На твоята възраст не трябва да се притесняваш с изплащане на такава сума.

— Благодаря. Така или иначе няма да стане до две години.

Каръл вдигна глава и изпусна дима от цигарата в тънка ивица.

— Никой не следи кой колко време работи като помощник сценичен художник, нали?

Терез се усмихна.

— Не. Разбира се, че не. Искаш ли нещо за пиене. Имам уиски.

— Чудесно. Искам една чашка, Терез — Каръл се изправи и започна да оглежда кухненските рафтове, докато Терез подготвяше двете чаши с уиски. — Добре ли готвиш?

— Да. Още по-добре, когато има за кого да готвя. Правя чудесни омлети. Обичаш ли омлети?

— Не — каза Каръл с равен тон и Терез се усмихна. — Защо не ми покажеш някои от твоите работи?

Терез извади една папка от гардероба. Каръл седна на дивана, разглеждайки всички внимателно, но по репликите и въпросите ѝ Терез разбра, че ги намира твърде странни, за да могат да имат някакво приложение, а може би и не ѝ допаднаха много. Каръл каза, че най-много харесва нещата за „Петрушка“, закачени по стената.

— Тези са същите — каза Терез. — Същите като рисунките, но вече направени като модели.

— Може би проблемът е в рисунките тогава. Те са много положителни, но всъщност точно това ми харесва. — Каръл вдигна чашката си от пода и се облегна назад на дивана. — Била съм права, нали?

— За какво?

— За теб.

Терез не разбра какво точно имаше предвид. Каръл ѝ се усмихваше през димната завеса от цигарата и това я смущаваше.

— Значи си допускала, че може би грешиш.

— Не — каза Каръл. — Колко плащаш за този апартамент?

— Петдесет месечно.

Каръл цъкна с език.

— Не ти остава много от заплатата, нали?

Терез се наведе над папката и започна да я завързва.

— Не. Но скоро ще изкарвам повече. Нямам и намерение завинаги да остана тук.

— Разбира се, че нямаш. Ти ще пътуваш, точно така, както правиш в мислите си. Ще попаднеш в къща в Италия, в която ще се влюбиш. Или може би във Франция ще ти хареса. Или Калифорния, или Аризона.

Момичето се усмихна. Едва ли ще има парите, когато това се случи.

— Хората винаги ли се влюбват в неща, които не могат да притежават?

— Винаги — каза Каръл, също усмихвайки се. Прокара пръсти през косата си. — Мисля, че все пак ще замина някъде.

— За колко време?

— Само за около месец или малко повече.

Терез върна папката обратно в гардероба.

— Кога заминаваш?

— Веднага. Веднага щом уредя всичко. А всъщност няма и какво толкова да уреждам.

Терез се обърна. Каръл гасеше фаса в пепелника. За нея това нищо не значеше, помисли си Терез, че няма да се виждат цял месец.

— Защо не заминеш с Аби?

Каръл вдигна поглед към нея, после към тавана.

— Ами, първо, мисля, че тя е заета.

Терез я гледаше втренчено. Беше се докоснала до нещо, като спомена Аби. Лицето на Каръл обаче не издаваше нищо.

— Много си мила, като ме допускаш до себе си толкова често — каза Каръл. — Напоследък не обичам да се срещам с хората, които преди виждах често. Човек обикновено не е способен на това. Всичко трябва да се прави по двойки.

Колко крехка е всъщност, почувства изведнъж Терез, колко различна от деня, в който обядваха за първи път заедно. След това Каръл се изправи, сякаш прочете мислите ѝ, и Терез долови полъха на увереност във високо вдигнатата ѝ глава, в усмивката, която засия на лицето ѝ, когато бяха толкова близо една до друга, че ръцете им се докоснаха.

— Защо не правим нещо заедно тази вечер? — попита Терез. — Ако искаш, можеш да останеш. Аз ще довърша пиесата. Можем да прекараме заедно вечерта.

Каръл не отговори. Гледаше саксиите върху един от рафтовете за книги.

— Какви са тези растения?

— Не знам.

— Не знаеш ли?

Всички бяха различни, имаше кактус с дебели листа, който не беше израсъл изобщо, откакто го купи преди година, друго растение като миниатюрно палмово дърво и още едно, провиснало надолу, зелено — червеникаво, подпряно на пръчица.

— Ами, просто растения.

Каръл се обърна, усмихвайки се:

— Просто растения — повтори тя.

— Какво реши за тази вечер?

— Съгласна съм. Но сега ще тръгвам. Още е три часа. Ще ти се обадя към шест. — Каръл пусна запалката в чантата си. Не беше чантата, която Терез ѝ беше подарила. — Днес следобед имам желание да разглеждам мебели.

— Мебели ли? По магазините?

— По магазините или пък в Парк Бернет. Мебелите ми действат добре. — Каръл посегна към палтото си на фотьойла и Терез отново забеляза дългата линия, започваща от рамото ѝ, минаваща през широкия кожен колан и продължаваща до крака ѝ. Красива като музика и даже като цял балет. Тя беше красива и защо трябваше сега дните ѝ да са толкова празни, помисли си Терез, но тя беше създадена да живее сред хора, да броди из красиви градове, да обикаля по бреговете на сини води с широки хоризонти на фона на синьо небе.

— Чао-чао — каза Каръл, с едно движение облече палтото си и хвана Терез през кръста. Всичко продължи само миг. Объркана от факта, че ръката на Каръл обхващаше талията ѝ, не можа дори да разбере дали това е облекчение, край или пък начало. Точно в този момент входният звънец изпищя в ушите им като разбиване на медна стена. Каръл се усмихна:

— Кой е? — попита тя.

Терез усети драскотината, която Каръл остави с нокътя на палеца си върху китката ѝ, когато я пусна. — Вероятно Ричард. — Това можеше да бъде само Ричард, познаваше го по дългото позвъняване.

— Чудесно. Искам да се запозная с него.

Терез натисна бутона, после чу подскачащите стъпки на Ричард по стълбите. Отвори вратата.

— Здравей — каза Ричард. — Реших...

— Ричард, това е госпожа Еърд — каза Терез. — Ричард Семко.

— Приятно ми е — каза Каръл. Ричард кимна, почти се поклони.

— На мен също — отвърна с широко отворени сини очи.

Гледаха се втренчено, Ричард държейки квадратна кутия, сякаш се готвеше да ѝ я поднесе, Каръл права, без да направи жест да седне или да си тръгне. Ричард остави кутията на ръба на масата.

— Бях наблизил и реших да се отбия — каза той и зад обяснителния тон Терез долови подсъзнателното намекване, че има право на това, и в същото време забеляза спонтанно неодобрение в погледа му. — Трябваше да занеса подарък на приятелка на мама. Това

е лебкухен. — Посочи към кутията и се усмихна приятелски. — Искате ли да го пробвате?

И двете отказаха. Каръл наблюдаваше как Ричард отваря кутията с джобно ножче. Хареса ѝ усмивката му, помисли си Терез. Харесва го, него, енергичния младеж с буйна руса коса, широки слаби рамене и големи, смешни ходила в мокасини.

— Моля те, седни — Терез се обърна към Каръл.

— Не, ще тръгвам.

— Ще ти оставя половината, Тери, и аз ще тръгвам — обади се той.

Терез погледна Каръл. Каръл с усмивка отговори на безпокойството ѝ и седна на края на дивана.

— Не си тръгвайте заради мен — каза Ричард, поставяйки половината от кейка върху един от кухненските шкафове.

— Не сте вие причината. Вие сте художник, нали, Ричард?

— Да — натъпка устата си с крем от кейка и погледна Каръл спокойно, защото той не можеше да бъде неспокоен, сети се Терез. Погледът му беше открит и пряк, той просто нямаше какво да крие. — Да не би и вие да сте художничка?

— Не — усмихна се Каръл. — Аз не съм нищо.

— Най-трудното е това.

— Така ли? Добър художник ли сте?

— Ще бъда. Мога да бъда — каза невъзмутимо Ричард. — Тери, имаш ли бира? Ужасно съм жаден.

Терез отиде до хладилника и извади двете бутилки, които бяха вътре. Ричард попита Каръл дали иска бира, но Каръл отказа. След това Ричард тръгна към дивана, видя куфара и опаковката и Терез си помисли, че сигурно ще ги изкоментира, но той нищо не каза.

— Мислех си, че довечера можем да отидем на кино, Тери, иска ми се да гледам онзи филм във „Виктория“. Какво ще кажеш?

— Не мога довечера. Имам уговорка с госпожа Еърд.

— А, така ли? — Ричард погледна Каръл.

Каръл изгаси цигарата си и стана.

— Трябва да тръгвам. — Усмихната погледна Терез. — Ще ти се обадя към шест. Ако предприемеш нещо друго, не се притеснявай. Довиждане, Ричард.

— Довиждане — каза Ричард.

Каръл ѝ намигна, слизайки по стълбите.

— Бъди добро момиче — каза Каръл.

— Откъде дойде тоя куфар? — попита я Ричард, когато тя се върна в стаята.

— Подарък.

— Какво става, Тери?

— Нищо.

— Да не би да прекъснах нещо важно? Коя е тя?

Терез взе празната чаша, от която беше пила Каръл. По ръба беше останало червило.

— Запознах се с нея в магазина.

— Тя ли ти подари тоя куфар?

— Да.

— Голям подарък. Сигурно е богата.

Терез го погледна. Отвращението на Ричард към богатите беше нещо, което не я изненада. Реакцията му беше автоматична.

— Богата ли каза? Предполагам, имаш предвид палтото от норки. Не знам. Аз ѝ направих услуга. Намерих нещо, което беше загубила в магазина.

— Така ли? — попита той. — Какво? Не си ми казвала.

Изми и подсуши чашата на Каръл, после я постави на рафта.

— Беше си забравила портфейла на щанда и аз ѝ го занесох, това е всичко.

— Страшно хубаво възнаграждение — намръщи се. — Тери, какво има? Да не би все още да ми се сърдиш за онова глупаво хвърчило.

— Не, разбира се, че не — отвърна тя нетърпеливо. Искаше ѝ се той да си тръгне. С ръце в джобовете на халата започна да обикаля стаята. Отиде до мястото, където Каръл беше стояла и гледала растенията. — Фил ми донесе пиесата сутринта. Започнах да я чета.

— Затова ли си притеснена?

— Защо мислиш, че съм притеснена? — тя се извърна.

— Пак си в онова настроение, сякаш далеч, далеч оттук.

— Не съм притеснена и не съм далеч оттук. — Пое си дълбоко въздух. — Странно наистина, ти умееш да разпознаваш дадени настроения, а за други си сляп.

Ричард я погледна.

— Добре, Тери — каза, свивайки рамене сякаш в примирение. Седна на стола и си сипа останалата бира в чашата. — Каква уговорка имате с тази жена за довечера?

Устните на Терез се разтвориха в усмивка, докато прокарваше червилото по тях. За момент погледът ѝ се спря върху пинсетите за вежди на вътрешния рафт на гардероба. После остави червилото на рафта.

— Нещо като коктейлно парти с благотворителна цел за Коледа. Каза, че е в някакъв ресторант.

— Аха. На теб ходи ли ти се?

— Казах, че ще отида.

Ричард допи бирата, мръщейки се.

— А след това? Аз мога да поостана и да прочета пиесата, докато те няма, а после можем да хапнем някъде и да отидем на кино.

— След това си мислех да довърша пиесата. Трябва да започна в събота, а това значи, че трябва да имам и някакви идеи дотогава.

Ричард стана.

— Да — каза небрежно, въздишайки.

Терез го видя как се размотава покрай дивана, гледайки ръкописа. След това се наведе, разглеждайки страниците със заглавието и следващите с ролите. Погледна часовника си, после и нея.

— Защо да не я прочета сега? — попита той.

— Почвай — каза тя рязко, но Ричард или не обърна внимание на тона ѝ, или пък не го усети, защото в следващия момент се излегна на дивана и зачете ръкописа. Тя взе кутия кибрит от рафта. Не, той разпознаваше само „далечните“ настроения, помисли си, когато се чувстваше лишен от нейното присъствие. Сети се за всички случаи, когато беше лягала с него, и за дистанцията, която съществуваше между тях наместо близостта, за което всички говореха. Тази дистанция тогава не значеше нищо за Ричард, може би защото физически те бяха заедно. Гледайки го как чете, напълно погълнат от пиесата, дебелите му сковани пръсти, хванали повесен над носа кичур коса, нещо, което не правеше за първи път, мина ѝ през ума, че Ричард беше уверен, че мястото, което той заемаше в живота ѝ, беше неопровержимо, че връзката им беше вечна и не подлежеше на съмнение, защото той беше първият мъж, с когото беше спала. Терез захвърли кутийката от кибрит върху рафта и някаква бутилка падна.

Ричард се поизправи и на лицето му се появи лека усмивка на изненада.

— Какво има, Тери?

— Ричард, иска ми се да остана сама този следобед. Имаш ли нещо против?

Стана. Изненадата не изчезна от лицето му.

— Не. Разбира се, че не.

Остави ръкописа обратно на дивана.

— Добре, Тери. Може би така е по-добре. Може би ще трябва сега да прочетеш това на спокойствие — каза, сякаш мотивирайки се сам да се убеди в думите си. Отново погледна часовника си. — Може би ще отида да видя Сем и Джоан.

Тя стоеше права, без да мисли за нищо друго, освен за тези няколко минутки преди той да си тръгне. Ричард прокара властната си длан по косата ѝ и се наведе да я целуне. После изведнъж се сети за книгата на Регас, която беше купила преди няколко дни, книгата с репродукции, които Ричард търсеше, но не успяваше да намери. Извади я от долния шкаф на бюрото.

— Намерих това. Книгата на Регас.

— Чудесно. Благодаря — пое я с две ръце. Все още беше опакована.

— Къде я намери?

— Във „Франкенбърг“. На най-невероятното място.

— „Франкенбърг“ — Ричард се усмихна. — Струва шест долара, нали?

— Няма значение.

Ричард протестираше, но тя не взе парите. След минута вече си беше тръгнал, обещавайки да ѝ се обади на следващия ден в пет. Можеха да измислят нещо за вечерта, каза той.

Каръл се обади в шест и десет. Попита я дали ѝ се ходи в китайския квартал. „Разбира се!“, отвърна Терез.

— Имам компания и прием коктейли в „Свети Режиc“ — каза Каръл. — Какво ще кажеш да те чакам тук? В малкото помещение сме, не в голямата зала. А и виж какво, след това ще ходим на онова място, за което ми каза. Нали разбираш?

— Благотворителният коктейл за Коледа ли?

— Побързай — каза Каръл, смеейки се.

Терез изхвърча.

Каръл беше с приятел на име Стенли Макавей, висок мъж с привлекателна външност, около четирийсетте, с мустаци и боксер на каишка. Каръл беше готова да тръгнат, когато Терез пристигна. Стенли излезе с тях, качи ги в такси и подаде на шофьора пари през прозореца.

— Кой е той? — попита Терез.

— Стар приятел. Откакто се разделихме с Хардж, се срещаме често.

Терез я погледна. Тази вечер очите на Каръл щастливо се смееха.

— Харесваш ли го?

— Горещо-долу — каза Каръл. — Карайте към китайския квартал.

Докато вечеряха, започна да вали дъжд. Каръл каза, че всеки път, когато ходи в китайския квартал, вали. Дъждът обаче не им пречеше, защото те прескачаха от магазин в магазин, разглеждаха разни стоки и купуваха това, което им харесваше. Терез видя някакви сандали с подметки „танк“ и реши, че са красиви, приличаха повече на персийски, отколкото на китайски. Искаше да ги купи за Каръл, но Каръл каза, че Ринди няма да ги одобри. Ринди беше консервативна и държеше Каръл да носи чорапи дори и през лятото, а самата Каръл се съобразяваше с това. В същия магазин имаше и китайски костюми от черна бляскава материя, с панталони и сако с висока яка и Каръл купи един за Ринди. Терез все пак купи сандалите, докато Каръл се разправяше с формулярите за доставка на адрес. Знаеше кой номер да вземе само като ги погледна. След това прекараха един странен час в китайския театър, където публиката дремеше по местата си, независимо от шума, звъntenето и трясането. Най-накрая отидоха в друга част на града, където вечеряха. В ресторанта се носеше музика от арфа. Това беше една разкошна, наистина великолепна вечер.

ДЕСЕТА ГЛАВА

Във вторник, петият ден на новата ѝ работа, Терез седеше в малка необзаведена стая без таван в задната част на театъра „Блек Кет“ и чакаше господин Донахю, новият режисьор, да дойде и погледне хартиения модел, който носеше със себе си. Вчера господин Донахю зае мястото на режисьор вместо господин Кортес. Погледна първия ѝ модел и го отхвърли. Изгони и Фил Макелрой, който щеше да играе ролята на втория брат. Вбесен, Фил си тръгна от театъра. Извади късмет, че не я изхвърли заедно с модела ѝ, помисли си Терез, и се зае да следва всички инструкции, които господин Донахю ѝ беше предложил. Новият модел беше без подвижната част, която беше направила за първия. Тази подвижна част щеше да позволи сцената в хола да се превърне в тераса за сцената от последното действие. Господин Донахю беше категоричен, че нищо не бива да бъде представено като необикновено или даже елементарно. Ако цялата пиеса беше представена в хола, много от диалога в последното действие трябваше да бъде променен и някои от най-остроумните реплики неминуемо щяха да отпаднат. В новия ѝ модел имаше камина, широки френски прозорци, които гледаха към терасата, две врати, диван с два фотьойла и библиотечка. Направена, стаята щеше да бъде идеална, истинска до последния детайл.

Терез стана, изпъна се и посегна към кадифеното яке, закачено на пирон на вратата. Беше студено като в хамбар. Господин Донахю вероятно щеше да се появи следобед или може би утре, ако тя не му напомняше. Никой не бързаше за декорите. Те може би бяха най-несъществените в цялата продукция, но въпреки това Терез беше работила до късно вечерта, влагайки много ентузиазъм.

Отиде до кулисите. Всички актьори бяха на сцената със сценария в ръце. Господин Донахю ги накара още веднъж да разгледат пиесата, за да се потопят в нея, но днес това явно ги приспиваше. Всички изглеждаха отпуснати, освен Том Хардинг. Висок, рус млад мъж, който щеше да играе главната роля. Той беше малко по-жизнен от останалите. Джорджия Халоран имаше главоболие, страдаше от

синузит и на всеки час трябваше да ляга за малко, за да си поставя капки в носа. Джефри Андрюс, човек на средна възраст в ролята на бащата, мърмореше непрекъснато между репликите си, защото господин Донахю не му допаднаше.

— Не, не и не — каза господин Донахю за десети път тази сутрин. Всички спираха, навеждаха сценариите и се обръщаха към него покорни, учудени и раздражени.

— Да почнем отново от двайсет и осма страница.

Терез го гледаше как ръкомаха, за да направи знак да започнат или да спрат, следейки сценария сякаш дирижираше оркестър. Том Хардинг ѝ намигна и прокара ръка по носа си. След малко Терез се върна обратно в стаичката, където беше нейното място за работа и където не се чувстваше толкова безполезна. Вече знаеше пиесата наизуст. Сюжетът напомняше комедиите от грешки на Шеридан — двама братя, които се правеха на господар и слуга, за да се представят пред една наследница, в която един от братята беше влюбен. Диалогът беше остроумен и като цяло не лош. Терез се надяваше обаче да освежат декорите, които господин Донахю искаше за фон на пиесата.

Господин Донахю дойде след дванайсет. Погледна модела, вдигна го, завъртя го от всички страни, без да променя нервното и раздражено изражение на лицето си.

— Да. Това става. Това ми харесва много. Нали виждаш колко по-добре е от празните стени, които беше направила преди?

Терез въздъхна с облекчение.

— Да — каза тя.

— Декорите се раждат от нуждите на актьорите. Това не са декори за балет, госпожице Беливет.

Тя кимна и също погледна модела, мъчейки се да определи с какво беше по-добър и по-функционален от предишния.

— Дърводелецът ще дойде днес следобед към четири. Ще се съберем и ще го обсъдим — каза господин Донахю и излезе.

Терез не сваляше поглед от модела. Поне щеше да влезе в употреба. Тя и дърводелците щяха да го направят истински. Отиде до прозореца и погледна сивото, но блестящо зимно небе, показващо се измежду пететажни къщи, поукрасени с външни стълби в случай на пожар. На преден план имаше малко празно пространство с дребно безлистно дърво, усукано като полудял пътен знак. Искаше ѝ се да

може да се обади на Каръл и да я покани на обяд. Но Каръл беше на час и половина път с кола.

— Ти ли си Беливет?

Терез се обърна и видя момичето до вратата.

— Търсят те по телефона. До прожекторите е.

— Благодаря. — Терез забърза с надеждата, че е Каръл, но вероятно беше да е Ричард. Каръл все още не я беше търсила в театъра.

— Здравей. Аби е.

— Аби? — Терез се усмихна. — Откъде знаеш, че съм тук?

— Ти ми каза, не помниш ли? Искам да се видим. Наблизо съм. Обядвала ли си?

Разбраха се да се срещнат в „Палермо“ — ресторант на две преки от „Блек Кет“.

Терез си подсвиркваше някаква мелодия на път за там, толкова щастлива, сякаш имаше среща с Каръл. Ресторантът имаше стърготини по пода и две черни котета играеха около бара. Аби седеше на маса в дъното.

— Здравей — поздрави тя. — Изглеждаш весела. За малко да не те позная. Искаш ли да пийнеш нещо?

Терез поклати глава.

— Не. Благодаря.

— Искаш да кажеш, че можеш да поддържаш този тонус и без алкохол? — попита Аби и се изкиска подбудена от скрито забавление, което у нея беше някак безобидно.

Терез взе предложената ѝ цигара. Аби знаеше, помисли си. А може би и тя беше влюбена в Каръл. Това я накара да бъде нащрек. Мълчаливото съперничество я ободри и тя усети превъзходството си над Аби — все чувства нови за Терез, чувства, за които дори не беше сънувала, които логически носеха в себе си революционното начало.

Това, че обядваха заедно, беше точно толкова важно, както и една среща с Каръл.

— Как е Каръл? — попита Терез. Не я беше виждала от три дни.

— Чудесно — каза Аби, като не изпускаше поглед от нея. Сервитьорът дойде и Аби го попита дали би им препоръчал филе и миди.

— Превъзходно е, мадам! — лицето му сияеше от усмивка, сякаш тя беше особено важен клиент.

Такъв беше маниерът ѝ, излъчването на лицето ѝ, сякаш днес или пък всеки друг ден е някакъв празник за нея. Терез харесваше това. С възхищение гледаше костюма на Аби от червени и сини нишки, с ръкавели в странна форма като гравирани сребърни копчета. Аби попита за работата ѝ в „Блек Кет“. Терез я намираше досадна, но Аби остана впечатлена. Аби се впечатли, помисли си Терез, защото самата тя с нищо не се занимаваше.

— Познавам хора, които се занимават с театър — каза Аби. — Мога да им кажа за теб.

— Благодаря. — Терез си играеше с капака на гювечето с настъргано сирене. — Познаваш ли човек на име Андронич? Мисля, че е от Филадельфия.

— Не — отвърна Аби.

Господин Донахю ѝ беше казал да отиде при Андронич следващата седмица. Бил в Ню Йорк. Работел върху някакво представление, което през пролетта щяло да започне във Филадельфия, а после на Бродуей.

— Опитай мидите — Аби ги хапваше с голям апетит. — На Каръл тези много ѝ харесват.

— Отдавна ли познаваш Каръл?

— Тъх — кимна Аби, като я погледна с бляскавите си очи, които нищо не разкриваха.

— Познаваш и съпруга ѝ, нали? — Аби кимна, без да отговори.

Терез се усмихна леко. Аби беше готова да я разпитва, без обаче самата тя да иска да говори за себе си или за Каръл.

— Искаш ли вино? Обичаш ли кианти? — Аби повика сервитьора, като щракна с пръсти. — Донесете ни бутилка кианти, ако обичате. Хубаво е. Раздвижва кръвта — каза на Терез.

После пристигна и основното ядене. Двама от сервитьорите бяха на разположение, отвориха виното, сипаха им нова вода в чашите и донесоха масло. Радиото в тъгла изпълваше помещението с танго. Беше малко радио, счупено в предната част, но ако Аби пожелаеше, музиката сигурно щеше да се изпълнява от цял оркестър. Нищо чудно, че Каръл я харесва, помисли си Терез. Аби допълваше сериозната Каръл, напомняше ѝ да се смее.

— Винаги ли си живяла сама? — попита Аби.

— Да. Откакто завърших училище — Терез отпи от виното. — А ти? Може би живееш със семейството си.

— Със семейството си. Половината от къщата използвам само аз.

— Работиш ли? — продължи настоятелно Терез.

— Работила съм. На две, даже три места. Каръл не ти ли е казвала, че едно време с нея държахме мебелен магазин? Беше близо до „Елизабет“, на магистралата. Купувахме старинни неща или просто неща от втора ръка и ги пооправяхме. Никога преди не бях работила толкова много. — Усмихна ѝ се весело, сякаш всичко, което казваше беше лъжа. — После дойде новата ми работа. Аз съм ентомолог. Не мога да кажа, че съм добра в професията си, но доколкото става въпрос за изчистване на буболечки от италиански кашони с лимони, ставам. Например лилиите от Бахама са пълни с буболечки.

— Чувала съм — усмихна се Терез.

— Явно не ми вярваш.

— Напротив, вярвам ти. Все още ли се занимаваш с това?

— Понякога. Когато ме повикат.

Терез я гледаше как нарязва филето на малки парченца, преди да пристъпи към ядене.

— Често ли пътуваш с Каръл?

— Често ли? Не, защо? — попита Аби.

— Мисля, че ти ѝ действаш добре. Каръл е толкова сериозна.

Терез искаше да стигне до същността, но каква точно беше тази същност, не знаеше. Виното бавно се разливаше по вените ѝ, стигайки чак до върха на пръстите ѝ.

— Невинаги — поправи я Аби и Терез долови онзи смях в думите ѝ както първия път, когато я чу да говори.

Виното нахлу в главата ѝ с усещане за музика, поезия или откровеност, но всъщност Терез стигна до задънена улица. Не можеше да се сети за нищо подходящо, за което да я попита. Всички въпроси бяха твърде тежки и сериозни.

— Ти как се запозна с Каръл? — попита я Аби.

— Каръл не ти ли каза?

— Каза само, че сте се запознали във „Франкенбърг“, докато ти си работила там.

— Ами да, така се запознахме — каза Терез с чувство на яд спрямо Аби, което се засилваше, без да може да го контролира.

— Да, и какво? — попита Аби с усмивка, палейки си цигара.

— Аз я обслужвах — каза Терез и спря.

А Аби чакаше да получи точно описание на срещата, но Терез нямаше да разкаже за това нито на нея, нито на когото и да било друг. То принадлежеше само на нея. Явно Каръл не беше казала на Аби за глупавата история около коледната картичка. Каръл вероятно не считаше, че това е толкова важно, че да ѝ каже.

— Би ли ми казала коя започна първа?

Неочаквано Терез се изсмя. Посегна за цигара, запали я и продължи да се усмихва. Не, Каръл със сигурност не ѝ беше казала за коледната картичка. Въпросът на Аби ѝ се стори ужасно смешен.

— Аз — каза Терез.

— Много я харесваш, нали? — попита Аби.

Терез търсеше следите на неприязън във въпроса ѝ. Не, не беше неприязън, а ревност.

— Да.

— Защо я харесваш?

— Защо аз я харесвам? А ти защо я харесваш? — Очите на Аби все още се усмихваха.

— Познавам Каръл, откакто беше на четири.

Терез нищо не каза.

— Ти си ужасно млада, нали? На двайсет и една ли си?

— Не. Не съм.

— Знаеш, че Каръл си има много тревоги сега, нали?

— Да.

— И се чувства самотна — добави Аби, гледайки я.

— Искаш да кажеш, че затова се среща с мен, така ли? — попита спокойно Терез. — Да не би да искаш да ми кажеш, че не трябва да я виждам?

Очите на Аби, които рядко мигаха, сега мигнаха два пъти.

— Не. Съвсем не. Не искам обаче да страдаш. Не искам и Каръл да страда.

— Никога не бих наранила Каръл — каза Терез. — Ти как смяташ, мога ли да я нараня?

Аби все още я гледаше, без да отмести поглед.

— Не, мисля, че не би могла — каза Аби, сякаш току-що беше стигнала до този извод. Сега усмивката ѝ беше по-различна,

изразяваща някаква особена радост.

На Терез обаче не ѝ допадна тази усмивка и като усети, че това е изписано на лицето ѝ, наведе глава. Пред нея върху чинийка беше поставена чаша с някакво топло питие.

— Терез, искаш ли да дойдеш на коктейлно парти днес в шест часа? Не знам дали там ще има сценични художници, но едно от момичетата домакини е актриса.

Терез загаси фаса си.

— Каръл ще бъде ли там?

— Не. Но всички, които ще бъдат там, са много дружелюбни. Няма да бъде голямо парти.

— Благодаря ти, но мисля, че няма да дойда. Може би днес ще остана да поработя до по-късно.

— Все пак помисли. Аз мислех да ти дам адреса за всеки случай, но щом няма да дойдеш...

— Не — каза Терез.

След като излязоха от ресторанта, Аби искаше да повървят малко заедно. Терез се съгласи, въпреки че вече ѝ бе омръзнала компанията. Аби със своята самонадеяност, със смелите си и небрежно зададени въпроси накара Терез да се чувства победена. Не ѝ беше позволила да плати сметката.

Аби каза:

— Каръл има високо мнение за теб, знаеш ли? Казва, че си много талантива.

— Така ли? — попита Терез; не прие думите ѝ за съвсем откровени. — Никога не ми го е казвала — искаше ѝ се да вървят побързо, но Аби намаляваше темпото.

— Явно знаеш, че има високо мнение за теб, щом иска заедно да попътувате.

Терез я погледна и видя откровената ѝ усмивка.

— И за това нищо не е споменавала — каза Терез тихичко, но сърцето ѝ се разтуптя.

— Сигурно ще ти каже. Ще заминеш с нея, нали?

Терез се почуди защо Аби знае преди нея. Усети изблика на ярост, изписал се върху лицето ѝ. Какво значеше всичко това? Мразеше ли я Аби? Ако я мразеше, защо бе толкова непостоянна в чувствата си. В следващия момент вълната на ярост утихна и я остави

да се чувства слаба, уязвима и беззащитна. Помисли си, че ако Аби в този момент я притисне до стената и каже:

— Остави я. Какво искаш от Каръл? До каква степен искаш да ми я отнемеш? — щеше да издърдори всичко. Щеше да ѝ каже: — Искам да бъда с нея. Обичам да съм с нея и какво общо има това с теб?

— Мисля, че Каръл трябва да ми каже за това. Защо ми задаваш всички тия въпроси? — Терез направи усилие да звучи спокойно. Оказа се обаче, че това беше невъзможно.

Аби спря.

— Извинявай — каза, като се обърна към нея. — Мисля, че сега вече разбирам по-добре.

— Какво разбираш?

— Ами това, че ти побеждаваш.

— Побеждавам в какво?

— Какво — отекна гласът на Аби, с вдигната високо глава, загледана в ъгъла на сградата, нагоре към небето, и Терез внезапно стана нетърпелива.

Искаше ѝ се Аби да си тръгне, за да се обади на Каръл. Нищо, освен гласа на Каръл нямаше значение. Нищо, освен самата Каръл и защо за момент Терез беше си позволила да забрави това?

— Нищо чудно, че Каръл има високо мнение за теб — каза Аби, но ако забележката носеше в себе си любезния тон, Терез така и не го забеляза. — Довиждане, Терез. Сигурно отново ще се видим. — Аби протегна ръка.

Терез протегна своята.

— Довиждане — каза тя. Видя как Аби върви в посока към площада Вашингтон, крачейки бързо с високо вдигната къдрава глава.

Терез влезе в дрогерията на следващия ъгъл и оттам се обади на Каръл. Вдигна прислужничката, а после и самата Каръл.

— Какво има? — попита Каръл. — Сякаш не си в добро настроение.

— Нищо. Работата ми е скучна.

— Какво ще правиш довечера? Искаш ли да дойдеш?

Терез излезе от магазина с усмивка. Каръл щеше да я вземе в пет и половина и настоя да я вземе с колата, защото пътуването с влака беше отвратително.

От другата страна на улицата, в посока обратна на нейната, видя Дани Макелрой да крачи без палто, с неопакована бутилка мляко в ръка.

— Дани — извика го тя.

Дани се обърна и тръгна към нея.

— Ще дойдеш ли за малко? — извика той.

Терез искаше да каже „не“, но когато той приближи, го хвана за ръката:

— Само за минутка. Днес много дълго почивах.

Дани ѝ се усмихна.

— Колко е часът? Учих до ослепяване.

— Два минава. — Усети студената напрегната ръка на Дани, опираща се в нейната. Беше настръхнал. — Ти си луд да излизаш без палто — каза тя.

— Избистря мозъка ми. — Задържа металната врата, за да влезе. — Фил е навън.

Стаята миришеше на пушек от лула, напомняща миризмата на разтопен шоколад. Апартаментът беше нещо като мазе, общо взето тъмен, а лампата разпръскваше басейн от топла светлина по бюрото, което винаги беше отрупано. Терез погледна разтворените книги на бюрото, страниците обсипани със знаци, които тя не разбираше, но това не ѝ пречеше да ги разгледа. Всичко, което означаваша тези знаци, беше доказано и прието за истина. Знаците бяха по-силни и по-конкретни от думите. Представи си как Дани потъва в тях, прескачайки от един знак на друг, сякаш се държеше за верига, последователно местейки ръцете си, за да я обхване. Видя го как си приготвя сандвич прав до кухненската маса. Раменете му изглеждаха много широки и закръглени от изпъкналите мускули под бялата риза, леко размърдващи се при всяко негово действие — поставяше парченца салам и кашкавал върху голямото парче ръжен хляб.

— Защо не се отбиваш по-често, Терез? Единствено в сряда не съм вкъщи. Няма да притесняваме Фил, дори и да спи.

— Ще се отбивам — каза Терез. Седна на стола зад бюрото, който беше леко обърнат. Вече беше идвала веднъж на обяд и веднъж след работа. Харесваше ѝ да гостува на Дани. Човек не трябваше да говори за глупости и празни работи с него.

В единия ъгъл на стаята разтегаемият диван на Фил беше неоправен, с преплетени одеяла и чаршафи. Двата предишни пъти, когато беше идвала, диванът пак беше неоправен или пък Фил беше все още в него. Дългата библиотечка покрай него ограждаше тази част от стаята, която принадлежеше на Фил, и винаги там цареше пълен безпорядък, безпорядък, породен от безпокойство и тревоги, които нямаха нищо общо с работния безпорядък на бюрото на Дани.

Кутията с бира издаде съскащ звук, когато Дани я отвори. Облегна се на стената, държейки бирата в едната ръка, а сандвича в другата, щастлив от присъствието на Терез.

— Помниш ли какво каза — че физиката не се отнася до хората?

— Тъхъ. Слабо.

— Знаеш ли, мисля, че грешиш — каза той и отхапа от сандвича. — Вземи например приятелството. Знам много случаи, при които двама души нямат нищо общо. Мисля, че за всяко приятелство има определена причина някои атоми да се свързват, а други не, защото у едните са налице едни фактори, а при другите — други. Какво мислиш? Според мен приятелството е резултат от определени нужди, които могат да съществуват без двамата да осъзнават това и те да останат скрити завинаги.

— И аз се сещам за такива случаи — например Ричард и тя.

Ричард се разбираше с хората, пробиваше си път през света по начин, който на нея ѝ беше чужд. Винаги бе харесвала хора, които имаха самочувствието на Ричард.

— А каква е твоята слабост, Дани?

— Моята ли? — попита той усмихвайки се. — Искаш ли да бъдеш моя приятелка?

— Да. Но за мен ти си най-силният човек, когото познавам.

— Така ли? Да изброя ли недостатъците си?

Тя се усмихна с поглед към него. Млад мъж на двацет и пет, който знаеше какво иска, откакто е бил на четиринайсет. Беше използвал цялата си енергия в една насока — точно обратното на това, което беше направил Ричард.

— Имам си една тайна и убийствена нужда от някой, който да ми готви — каза Дани — нуждая се от учител по танци и от някой, който да ми напомня за дребни неща като пране и подстригване.

— И аз забравям за прането.

— Така ли? — каза натъжено той. — Значи това отпада. Имам нужда от надежда и от поне мъничко чувство на някаква предначертаност. Защото, виж какво, това, което имам предвид за влечението, като почнеш от истинското приятелство и стигнеш до случайния поглед на улицата — всичко това крие някаква определена причина за себе си. Може би даже поетите биха се съгласили с мен.

Усмихна се. „Даже поетите.“ Сети се за Каръл, после за Аби, за разговора им на обяд, който беше много повече от един поглед и в същото време нещо много по-малко, замисли се и за чувствата, които я обзеха вследствие от този разговор. Това я потисна.

— Човек обаче трябва да е толерантен към странностите на хората, които не изглежда да носят особен смисъл.

— Странности? Това е извъртане. Дума, която биха използвали поетите.

— Мисля, че я използват психолозите — каза Терез.

— Имам предвид „толерирам“ — тази дума не носи никакъв смисъл. Животът сам по себе си е една точна наука с точни термини, нещата опират до това да ги откриеш и да им дадеш определение. Какво не разбираш?

— Нищо. Мислех си за нещо незначително — явно пак беше ядосана така, както се ядоса на улицата след обяда.

— Какво? — настоя той намръщен.

— Ами например обяда, на който бях — каза тя.

— С кого?

— Няма значение. Ако имаше, щях да ти кажа. Това беше като нещо, което си загубил. Или пък може би то изобщо не е съществувало — искаше ѝ се да харесва Аби, защото Каръл я харесваше.

— Освен в съзнанието ти, може би? Това също може да е загуба.

— Да, но има определени хора или определени неща, които тези хора правят, от които нищо не можеш да извлечеш, просто защото нищо не те свързва с тях.

Искаше да каже нещо съвсем друго. Нещо, което не засягаше Аби или Каръл. Нещо, което имаше връзка и смисъл. Обичаше Каръл. Подпря ръка на челото си.

Дани я погледна за минутка, после се отмести от стената. Отиде до печката, извади кибрит от джоба на ризата си и Терез усети, че разговорът увисна и той никога не би могъл да бъде завършен,

независимо какво ще кажат по-нататък. Знаеше обаче, че ако предаде разговора с Аби дума по дума, Дани щеше да изчисти всички увъртания само с една фраза, сякаш поръсва въздуха с някакъв химикал, който би изсушил мигновено мъглата. Или може би винаги имаше нещо, до което логиката не можеше да се докосне? Нещо нелогично, нещо зад ревността, мнителността и враждебното чувство в разговора с Аби, което всъщност беше самата Аби.

— Нищо не е толкова просто — добави Терез.

— Някои неща не отреагират. Но всичко е живо. — Обърна се и на лицето му беше цъфнала широка усмивка, сякаш някаква друга мисъл беше нахлула в главата му. Държеше все още горещата клечка кибрит. — Като тази клечка. Не говоря от гледна точка на физиката, не става въпрос за неразрушимостта на дима. Всъщност днес съм поетично настроен.

— За клечката кибрит ли?

— Имам усещането, че се разраства като растение, а не изчезва. Един поет трябва да вижда растението във всичко, което го заобикаля. Тази маса например, моята плът — докосна масата с длан. — Същото усещане имах веднъж, когато яздох кон по едно възвишение. Това беше в Пенсилвания. Тогава не можех да яздя добре и си спомнях как конят обърна глава и сам реши да превземе възвишението, задните му крака се сгънаха точно преди да препуснем нагоре и в следващия миг се носехме като светлина, без изобщо да ме е страх. Чувствах пълна хармония между мен, коня и земята, сякаш бяхме едно дърво, поклацано от вятъра. Спомням си, че бях убеден тогава, че нищо лошо не може да ми се случи, но не и някой друг път. Това ме направи щастлив. Помислих си за всички онези, които се страхуват и пазят себе си и разни неща, и осъзнах, че когато всички по света изпитват чувството, което аз изпитах, яздейки нагоре, тогава щеше да бъде постигнато правилното съотношение между живеене, използване и изтощение. Разбираш ли какво искам да кажа? — Дани беше стиснал ръце в юмруци, но погледът му беше все още ведър, сякаш се усмихваше на себе си. — Случвало ли ти се е да износиш пуловер, който особено ти е харесал и трябва да го изхвърлиш?

Сети се за зелените вълнени ръкавици от сестра Алиша, които нито беше носила, нито пък изхвърлила.

— Да — каза тя.

— Е, точно това имам предвид. Същото е и с агнетата, които не знаят колко вълна ще загубят, когато някой реши да ги остриже, за да си направи пуловер, защото ще им порасне още вълна. Много е просто. — Обърна се към каничката с кафе, което беше затоплил и сега вече беше завряло.

— Да — тя знаеше. Също като Ричард и хвърчилото, защото той можеше да си направи ново хвърчило. Помисли си за Аби с чувство на празнота, сякаш обедът беше заличен. За секунда усети как съзнанието ѝ прелива над някаква преграда и плува безпрепятствено в пространството. Стана.

Дани се приближи до нея, сложи ръце върху раменете ѝ и въпреки че тя възприе това само като един жест, моментът на очарование беше разбит. Почувства се неудобно, когато я докосна, и това неудобство беше съвсем конкретно.

— Трябва да тръгвам — каза тя. — Доста закъснях.

Ръцете му се спуснаха надолу, притиснаха нейните от двете страни и изведнъж той я целуна, задържа устните си върху нейните за момент и тя усети топлия полъх върху горната си устна, преди той да я пусне.

— Да, наистина — каза той, като я гледаше.

— Защо го...? — Спря, защото целувката беше една смесица от нежност и грубост, така че тя не знаеше как да я възприеме.

— Защо, Тери? — каза той, като се отдалечи, усмихвайки се. — Имаше ли нещо против?

— Не — каза тя.

— А Ричард би ли имал нещо против?

— Предполагам — закопча палтото си. — Трябва да тръгвам — каза тя на път към вратата.

Дани ѝ отвори, отново усмихнат, сякаш нищо не се бе случило.

— Ела пак утре. Ела да обядваме.

Тя поклати глава.

— Едва ли. Тази седмица съм заета.

— Добре, ела следващия понеделник, ако искаш.

— Добре — тя също се усмихна, подаде ръка механично и Дани я стисна любезно.

Тича обратно две преки до „Блек Кет“. Почти като кон, помисли си. Но не съвсем, съвсем не, за да бъде перфектно, перфектно в

сми́сла, който влагаше Дани.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

— Така безработните си прекарват времето — каза Каръл, като изпъна крака. — Време е Аби да започне пак работа.

Терез нищо не каза. Не беше казала на Каръл за всичко, което си говориха с Аби по време на обяда, във всеки случай повече не искаше да говори за Аби.

— Не искаш ли да седнеш някъде, където ще ти е по-удобно?

— Не — каза Терез. Седеше на кожена табуретка близо до люлеещия се стол, на който седеше Каръл. Преди малко бяха свършили с вечерята и след това се качиха в стая, в която Терез никога преди това не беше влизала, остъклена веранда до стаята в зелено.

— Какво още те притесни от това, което ти каза Аби? — попита Каръл все още с поглед някъде пред нея, надолу към обутите в турско-син панталон крака.

Каръл изглеждаше уморена. Тревогите ѝ бяха свързани с други неща, помисли си Терез, много по-важни от това. — Нищо. Теб притеснява ли те, Каръл?

— Да ме притеснява?

— Тази вечер си някак различна.

Каръл я погледна.

— Въобразяваш си — каза тя и приятният тембър на гласа ѝ отново заглъхна.

Това, което написа снощи, помисли си Терез, няма нищо общо с тази Каръл, то не беше адресирано до нея. *Чувствам, че съм влюбена в теб, беше написала, би трябвало да е пролет. Искане ми се слънчевите лъчи да гаят косата ми като музикални акорди. Мисля за слънцето като за Бетховен, за вятъра като за Дебюси и за чуруликането на птичките като за Стравински. Ритъмът обаче е само мой.*

— Мисля, че Аби не ме харесва — отбеляза Терез. — Струва ми се, че не иска да се срещаме.

— Това не е вярно. Отново си въобразяваш.

— Тя не го каза — Терез се опита да говори спокойно като Каръл. — Беше много мила. Покани ме на коктейлно парти.

— Чие парти?

— Не знам. Каза, че ти няма да си там, така че и на мен не ми се ходеше. Било някъде в покрайнините.

— Къде в покрайнините?

— Не каза. Каза само, че едно от момичетата, които го организират, е актриса.

Каръл остави запалката си върху стъклената маса, при което се чу лек звън. Терез усети, че ѝ стана неприятно.

— Така ли каза? — измърмори Каръл, почти на себе си. — Седни тук, Терез.

Терез стана и седна съвсем близо до люлеещия се стол.

— Не трябва да си внушаваш, че Аби изпитва такива чувства към теб. Познавам я твърде добре и знам, че тя не е способна на това.

— Добре — каза Терез.

— Понякога обаче Аби е невероятно непохватна в начина, по който говори.

Терез искаше да забрави за всичко това. Каръл все още беше толкова различна, толкова дистанцирана, дори и когато я гледаше. Лъч светлина от стаята падаше върху горната част на главата на Каръл, но сега тя не виждаше лицето ѝ.

Каръл я побутна с пръста на крака си.

— Скачай!

Терез обаче стана бавно и Каръл вдигна краката си над главата ѝ и се изправи. После Терез чу стъпките на прислужницата в другата стая. Пълната прислужница, която приличаше на ирландка, облечена в сиво-бяла униформа, влезе с табличка с кафе в ръцете си и разтърси пода на верандата със забързаните си, нетърпеливи, ситни стъпки — цялата изпълнена от мисълта да служи добре.

— Сметаната е тук, мадам — каза, посочвайки каничка, която не се връзваше със сервиза за кафе. Флоренс погледна Терез с безизразните си кръгли очи. На лицето ѝ играеше приятелска усмивка. Беше на около петдесет, с кок, който стоеше на врата ѝ под колосаната бяла платка на шапчицата. Терез не я разбираше, не можеше да определи предаността ѝ. Беше я чула два пъти да споменава името на господин Еърд и начинът, по който говореше, изразяваше привързаност. Терез не знаеше дали е истинска, или просто професионална.

— Ще имате ли нужда от нещо друго, мадам? — попита Флоренс. — Да загася ли лампите?

— Не. Остави ни. Няма да имаме нужда от нищо друго, благодаря. Обади ли се госпожа Риордан?

— Все още не, мадам.

— Кажи, че не съм вкъщи, ако се обади.

— Да, мадам — Флоренс се поколеба дали да продължи. — Чудех се дали сте свършили с онази книга, мадам. Онази за Алпите.

— Иди в стаята ми и я вземи, ако искаш, Флоренс. Мисля, че няма да я довърша.

— Благодаря, мадам. Лека нощ, мадам. Лека нощ, госпожице.

— Лека нощ — каза Каръл.

Докато Каръл сипваше кафе в чашките, Терез я попита:

— Реши ли кога ще тръгнеш?

— Може би след около седмица — Каръл ѝ подаде кафето със сметана вътре. — Защо?

— Ще ми липсваш, разбира се.

Каръл остана неподвижна за малко, след това си взе цигара, последната, и смачка пакета.

— Всъщност, чудех се дали ще искаш да дойдеш с мен. Ти как мислиш? За три седмици или малко повече?

Ето, помисли си Терез, каза го толкова небрежно, сякаш ѝ предлагаше да се поразходят заедно.

— Споменала си пред Аби, нали?

— Да — каза Каръл. — Защо?

Защо? Терез не можеше да изрази с думи болката от това, че Каръл е казала на Аби.

— Ами просто ми се стори странно, че си ѝ казала, преди да говориш с мен.

— Не ѝ казах. Просто ѝ намекнах, че може да те покани — Каръл се доближи до нея и постави ръцете си върху раменете на Терез. — Нямах причина да мислиш така за Аби, ако, разбира се, тя не ти е казала още много неща по време на обяда, които ти не ми казваш.

— Не — каза Терез. Не, но всъщност тенденцията си оставаше и това беше още по-лошо. Усети как ръцете на Каръл изоставят раменете ѝ.

— Аби ми е стара приятелка — каза Каръл. — Всичко обсъждам с нея.

— Да — каза Терез.

— Добре де, какво ще кажеш, искаш ли да дойдеш с мен?

Каръл се отдалечи от нея и изведнъж всичко загуби смисъл заради начина, по който я попита, сякаш ѝ бе все едно дали ще отиде с нея, или не.

— Благодаря, но сега не бих могла да си го позволя.

— Няма да са ти нужни много пари. Ще отидем с кола. Ако обаче ти предлагат работа веднага, това вече е друго.

Като че ли пък нямаше да отхвърли работата върху декорите за балет, за да замине с Каръл, да обикаля с нея места, които не беше виждала, да пътуват през реки и планини, без да ги е грижа къде ще ги завари нощта. Терез беше убедена, че Каръл ѝ се присмива, и ненавиждаше това така, както се ненавижда предателство. Тази ненавист прерасна в решение никога вече да не се вижда с нея. Погледна към Каръл, която чакаше отговор с предизвикателство, което беше само частично замаскирано с изражение на безразличие, изражение, което Терез знаеше, че няма да се промени, ако отговорът е отрицателен. Терез стана и отиде до кутията с цигари в едната част на масата. В кутията нямаше нищо друго, освен няколко иглички за фонограф и една снимка.

— Какво е това? — попита Каръл, наблюдавайки я.

Терез разбра, че Каръл беше прочела всичките ѝ мисли.

— Снимка на Ринди — каза.

— На Ринди ли? Дай да я видя.

Терез следеше лицето на Каръл, докато тя гледаше снимката на малкото момиченце със светлоруса коса и сериозно лице с превръзка на коляното. На снимката Хардж стоеше прав в лодка и Ринди скачаше от нея в обятията му.

— Не е много хубава снимка — каза Каръл, но лицето ѝ се беше променило, беше някак по-разнежено. — Отпреди три години е. Искаш ли цигара? Ето тук има. Ринди ще остане с Хардж следващите три месеца.

Терез беше предположила това от разговора с Аби в кухнята онази сутрин.

— В Ню Джърси ли?

— Да. Семейството на Хардж живее в Ню Джърси. Имат голяма къща. — Каръл не бързаше. — Разводът ще бъде след около месец и след март Ринди ще остане с мен до края на годината.

— Така ли? Но ти ще я видиш и преди март, нали?

— Няколко пъти. Сигурно не много често.

Терез видя как Каръл небрежно държи снимката, седнала на люлеещия се стол.

— Няма ли да ѝ липсваш?

— Да, но тя е много привързана и към баща си.

— По-привързана, отколкото към теб?

— Не. Едва ли. Но сега той ѝ е купил козичка, с която да играе. Води я на училище на път за работа всяка сутрин и я взима в четири. Пренебрегва бизнеса си заради нея — какво повече можеш да очакваш от мъж?

— На Коледа не я видя, нали? — каза Терез.

— Не. Нещо се случи при адвоката. Този следобед адвокатът на Хардж искаше да говори и с двамата ни и Хардж беше довел и Ринди. Ринди каза, че на Коледа иска да бъде при семейството на Хардж. Не знаеше, че тази година аз няма да бъда там. Имат голяма елха, която расте пред къщата и винаги я украсяват, така че Ринди беше твърда в решението си. Във всеки случай адвокатът беше доста впечатлен от това, нали разбираш, едно дете иска да прекара Коледа с баща си. И, разбира се, аз не исках да ѝ кажа, че няма да съм там, тя щеше да е разочарована. Пред адвоката така или иначе не можех да го кажа. Достатъчни са машинациите на Хардж.

Терез стоеше, мачкайки незапалената цигара в ръката си. Гласът на Каръл беше спокоен, сякаш говореше с Аби, помисли си Терез. Никога преди Каръл не ѝ беше казвала толкова много неща.

— Адвокатът разбра ли?

Каръл сви рамене.

— Той е адвокат на Хардж, не мой. Така че сега се съгласих да я вземе за три месеца, защото не искам да си я прехвърляме напред-назад. Щом като уговорката е да бъде с мен девет месеца, а с Хардж три, по-добре да започне отсега.

— И ти дори няма да я посетиш?

Каръл доста чака, преди да отговори и Терез си помисли, че изобщо няма да отговори.

— Не много често. Семейството не е много мило. Всеки ден говоря с Ринди по телефона. Понякога тя ми се обажда.

— Защо казваш, че семейството не е мило?

— Аз никога не съм им харесвала. Оплакват се, откакто се запознахме с Хардж. Много ги бива по критиката. Понякога се чудя какъв ли трябва да е човек, за да го одобрят.

— За какво те критикуват?

— Ами например за това, че имах мебелен магазин. Магазинът обаче не просъществува и една година. После за това, че не играя бридж и че не ми харесва. Те подбират дребни, смешни неща, най-несъществените.

— Явно са ужасни.

— Не са ужасни. Човек просто трябва да се приспособи. Знам какво искат, искат празнина, която да запълват. Човек, който вече е запълнен, ги притеснява страшно. Да си пуснем ли музика? Не слушаш ли изобщо радио?

— Понякога.

Каръл се облегна на перваза на прозореца.

— Сега Ринди може да гледа телевизия всеки ден. Страшно би й харесало едно пътуване на запад. Това беше последната кукла, която купувам за нея, Терез. Взех я само защото тя искаше, но всъщност вече е голяма за тях.

Зад Каръл струя светлина от прожектор на летището проблесна в нощта и изчезна. Гласът ѝ се разнасяше спокойно в тъмнината, богат и щастлив. Терез се докосна до дълбините, където Каръл пазеше обичта си към Ринди. Любов по-силна, отколкото към всеки друг.

— Хардж не улеснява нещата, що се отнася до срещите ти с Ринди, нали?

— Така е — каза Каръл.

— Не знам как би могъл да те обича по този начин.

— Това не е любов. Това е принуда. Мисля, че той иска да има контрол над мен. Може би аз бях по-друга. Но всъщност аз никога не съм имала мнение, мое собствено мнение, а винаги съм се подчинявала на неговото. Разбираш ли ме?

— Да.

— Никога не съм го излагала в обществото, а той наистина държи на тези неща. В клуба има една жена, която щеше да е съвсем

подходяща за него. Трябваше да се ожени за нея, а не за мен. Животът ѝ е изцяло изпълнен с организиране на малки партита и посещения на най-добрите барове. Тя превърна рекламния бизнес на съпруга си в невероятен успех, така че той с усмивка приема дребните ѝ недостатъци. Хардж не би се усмихнал, а би изтъкнал някаква конкретна причина, от която се оплаква. Имам чувството, че ме избира като килим за хола и направи ужасна грешка. Съмнявам се, че той изобщо може да обича. Обзет е от печалбарство, което всъщност е много близо и до амбицията му. Това, че не може да обича, се превръща в болестно състояние — погледна към Терез. — Може би такива са времената. Ако човек иска, може да извърши расово самоубийство. Човек, който се опитва да достигне собствените си разрушителни изобретения.

Терез нищо не каза. Това ѝ напомни за безбройните разговори с Ричард, който говореше за война, конгресния лов на вещици и за определени хора, които бяха поставени под общ знаменател — омраза. Сега и Каръл. Това докосна най-съкровената част на Терез, където не съществуваха думи като смърт, умиране или убийство. Това бяха думи, свързани с бъдещето, а те сега бяха в настоящето. Неизразена тревога, желание да знае, да знае всичко, и то със сигурност, сега заседнаха на гърлото ѝ и за секунда тя имаше чувството, че се задушаваше. Мислиш ли, мислиш ли, че вече е започнало? Мислиш ли, че един ден и двете ще умрем и ще бъдем затрити? Но даже и този въпрос не беше достатъчно конкретен. Може би всъщност това не е въпрос, а твърдение: не искам да умра, преди да съм те опознала. Ти по същия начин ли се чувстваш, Каръл? Последният въпрос можеше да го зададе на глас, но не можеше да изрече всичко преди това.

— Ти си от младото поколение — каза Каръл. — Как мислиш ти? — Седна на люлеещия се стол.

— Първото нещо, предполагам, е, че не бива да се страхуваме — Терез се обърна и видя усмивката ѝ. — Усмихваш се, защото мислиш, че аз се страхувам, нали?

— Ти си толкова слаба, колкото и тази клечка кибрит. — Каръл поддържа горящата клечка, след като си беше запалила цигарата. — Но поставена при подходящи условия, можеш да подпалиш цяла къща, нали?

— Или пък град.

— Но теб дори те е страх да предприемеш малко пътуване с мен. Страх те е, защото мислиш, че нямаш достатъчно пари.

— Не това е причината.

— Ти имаш странна ценностна система, Терез. Поканих те да дойдеш с мен, защото това ще ми достави удоволствие. Мисля, че и за теб ще е добре, и за твоята работа. Но ти трябва да развалиш всичко, заради някаква си глупава гордост относно пари. Също като чантата, която ми подари. Извън всякаква логика. Защо не я върнеш, ако имаш нужда от пари? Аз нямам нужда от чанта. Предполагам, достави ти удоволствие да ми я подариш. Това е същото, виждаш ли? Само че аз съм практична, а ти не. — Каръл мина покрай нея, после се обърна с лице към нея, с единия крак напред и високо вдигната глава, късата ѝ руса коса приличаше на косата на статуя. — Мислиш, че е смешно, така ли? — Терез се усмихваше.

— Не ми пука за парите — каза тихичко тя.

— Какво искаш да кажеш?

— Ами точно това — каза Терез. — Имам достатъчно пари за пътуването. Ще дойда.

Каръл я беше зяпнала. Терез видя как мрачното настроение се изпарява от лицето ѝ и започна също да се усмихва. Усмивка на изненада, примесена с леко недоверие.

— Ами, добре тогава — каза Каръл. — Очарована съм.

— Аз съм очарована.

— Какво промени решението ти?

Дали наистина не се досеща, помисли си Терез и отвърна протичко:

— Ами, ти явно наистина си загрижена дали ще дойда с теб, или не.

— Разбира се, че съм загрижена. Аз те поканих, нали? — каза Каръл, все още усмихвайки се, после се завъртя на пета, обърна гръб на Терез и тръгна към зелената стая.

Терез я гледаше, с ръце в джобове, стъпваща леко с мокасините си. Терез погледна към празното пространство пред вратата. Походката на Каръл щеше да бъде същата, дори ако ѝ беше казала, че няма да замине с нея. Взе чашката с наполовина изпито кафе, после отново я остави. Излезе, прекоси коридора и отиде до вратата на стаята на Каръл.

— Какво правиш?

Каръл се беше навела над тоалетката и пишеше нещо.

— Какво правя ли? — Изправи се и пушна лист хартия в джоба си. Сега се усмихваше, усмивка, която грееше в очите ѝ както в кухнята с Аби онзи ден.

— Нещо — каза Каръл. — Хайде да послушаме малко музика.

— Добре — усмивка засия на лицето ѝ.

— Защо първо не се оправиш за лягане? Късно е, знаеш ли?

— С теб винаги става късно.

— Това комплимент ли е?

— Не ми се ляга тази вечер.

Каръл прекоси коридора и отиде до зелената стая.

— Пригответи се. Имаш сенки под очите.

Терез бързо се съблече в стаята с двете легла. Фонографът в другата стая свиреше „Да те прегърна“. После телефонът звънна. Терез отвори горното чекмедже на бюрото. Беше празно. Имаше само няколко мъжки носни кърпи, стара четка за дрехи и един ключ. И няколко листа хартия в единия ъгъл. Терез взе една картичка, това беше стара шофьорска книжка на Хардж. Харджис Фостър Еърд. Възраст: трийсет и седем. Височина: 176 см. Тегло: 70 кг. Коса: руса. Очи: сини. Всичко това го знаеше. Кола: 1950 Олдсмобил. Цвят: тъмносиньо. Терез я върна обратно и затвори чекмеджето. Отиде до вратата и се заслуша.

— Извинявай, Теси, но не можах да дойда — каза Каръл със съжалителна нотка, прокрадваща се в иначе щастливия ѝ глас. — Хубаво парти ли е?... Ами, не съм облечена, пък и съм уморена.

Терез отиде до масичката до леглото и си взе цигара от кутията, която лежеше там. „Филип Морис“. Каръл ги беше поставила там, а не прислужницата, досети се Терез. Каръл не беше забравила, че ѝ харесват.

Гола сега, Терез стоеше права и слушаше музиката. Това беше непознатата песен.

Дали Каръл е още на телефона?

— Не ми харесва — чу Каръл да казва, почти ядосана, но с шеговит тон. — Изобщо...

... лесно се живее... когато си влюбен...

— Как мога да знам какви хора са се събрали там? Така ли?

Аби — беше убедена Терез. Изпусна дима, като се позадави от леко сладникавия вкус, и си спомни за първата си цигара, „Филип Морис“, която изпуши на тавана в общежитието в Дома, бяха четири и си я подаваха подред.

— Да, заминаваме — натърти Каръл. — Да, съм. Не усещаш ли по гласа ми?

... За теб... може би аз съм глупак, но е забавно... Хората казват, че ти ме командваш... с едно помахане на ръката... скъпа, великолепно е... те просто те разбират...

Хубава песен. Терез затвори очи, облегна се на полуоткрехнатата врата и наостри слух. Зад гласа се чуваше бавно пиано, ромолене по клавишите. И също бавен тромпет.

Каръл каза:

— Това не засяга никого, освен самата мен, нали?... Глупости!
— Терез се усмихна на пламенността, с която говореше.

Терез затвори вратата. На фонографа започваше нова плоча.

— Защо не дойдеш да чуеш Аби? — каза Каръл.

Терез се скри зад вратата на банята, защото беше гола.

— Защо?

— Ела — каза Каръл. Терез навлече халата и излезе.

— Здравей — каза Аби. — Чух, че и ти ще заминаваш.

— Това новина ли е за теб?

Аби говореше така, сякаш имаше намерение да е на телефона цяла нощ. Пожела ѝ приятно пътуване, разказа ѝ за пътищата и за това, колко са ужасни през зимата.

— Ще ми простиш ли грубото държание днес? — попита за втори път. — Нямам нищо против теб, Терез.

— Хайде стига! — извика Каръл.

— Искан пак да говори с теб — каза Терез.

— Кажете на Абигейл, че съм във ваната.

Терез ѝ каза и приключи.

Каръл беше донесла бутилка с две чаши в стаята.

— Какво ѝ става на Аби? — попита Терез.

— Какво имаш предвид? — Каръл наля кафеникав на цвят алкохол в двете чаши. — Мисля, че си е пийнала.

— Знаем. Но защо искаше да обядва с мен?

— Ами — има много причини. Опитай това.

— Не разбирам — каза Терез.

— Какво?

— Ами целия обяд.

Каръл ѝ подаде чашата.

— Някои неща няма нужда да се разбират, миличка. — За първи път Каръл я наричаше „миличка“.

— Кои неща? — попита Терез. Искаше отговор, конкретен отговор.

Каръл въздъхна.

— Много неща. Най-важните неща. Опитай това питие.

Терез отпи — сладникаво и тъмнокафяво като кафе, с парливия вкус на алкохол.

— Хубаво е.

— Ти така мислиш.

— Защо го пиеш, след като не ти харесва?

— Защото е различно. Прием за нашето пътуване, така че трябва да е различно — Каръл направи физиономия и допи остатъка.

На светлината на лампата Терез виждаше луничките от едната страна на лицето на Каръл. Изглеждащата бяла вежда беше извита като крило, следващо извивката на челото ѝ. Изведнъж Терез се почувства безкрайно щастлива.

— Каква беше предишната песен с пианото?

— Изтананикай я!

Изсвири с уста част от нея и Каръл се усмихна.

— „Лесен живот“ — каза Каръл. — Стара е.

— Бих искала отново да я чуя.

— Бих искала да си легнеш. Ще я пусна отново.

Каръл отиде в зелената стая, остана там известно време, докато звучеше песента. Терез стоеше до вратата на стаята си, слушаше и се усмихваше.

*... Никога няма да съжалявам за годините, които ти дадох...
Беше лесно, защото бях влюбен... Щастлив съм, когато правя нещо за теб...*

Това беше нейната песен. Така се чувстваше тя, това изпитваше към Каръл. Преди края на песента влезе в банята и пусна водата да напълни ваната. После се потопи в зеленикавата на вид вода, която се плискаше около краката ѝ.

— Хей! — извика Каръл. — Била ли си някога в Уайоминг?

— Не.

— Време е да видиш Америка.

Терез повдигна мократа кърпа и я допря до коляното си. Водата вече беше високо и гърдите ѝ плуваха като нещо плоско по повърхността. Разглеждаше ги и се опитваше да реши как изглеждат.

— Не заспивай там — извика Каръл и по гласа Терез позна, че се занимава с нещо, например седи в леглото и изучава картата.

— Няма.

— Някои заспиват.

— Разкажи ми за Хардж — каза, докато се подсушаваше. — С какво се занимава?

— С много неща.

— Имам предвид бизнеса му.

— Инвестиции в недвижими имоти.

— Какъв човек е? Обича ли да ходи на театър? Обича ли хората?

— Обича малки групички хора, които играят голф — отвърна Каръл тържествено. После на по-висок глас. — И какво друго? Той е абсолютно педантичен към всичко. Но все пак си забрави самобръсначката. Тя е в шкафчето в банята. Ако искаш, а ти сигурно искаш, можеш да я видиш. Трябва да му я изпратя по пощата.

Терез отвори шкафчето. Видя самобръсначката. Вътре имаше и други мъжки принадлежности — козметика за след бръснене и четки за пяната.

— В кое легло спеше?

Каръл се усмихна:

— Не в твоето.

— Мога ли да пийна още малко от това? — попита Терез, сочейки бутилката с ликьор.

— Разбира се.

— Мога ли да те целуна за лека нощ?

Каръл сгъваше пътната карта, свила устни, сякаш щеше да започне да свири, и чакаше.

— Не — каза тя.

— Защо не? — Тази вечер всичко беше възможно.

— Вместо целувка ще ти дам това. — Каръл извади нещо от джоба си.

Беше чек. Терез прочете сумата двеста долара, написани на нейно име.

— За какво са ми?

— За пътуването. Не искам да си харчиш парите, които ще ти трябват, за да си платиш членството. — Каръл си взе цигара. — Няма да са нужни толкова пари, но аз искам да ти ги дам.

— Нямам нужда от тях — каза Терез. — Благодаря. Все ми е едно дали ще изхарча парите за членството.

— Не ми възразявай — прекъсна я Каръл. — Това ми доставя удоволствие, забрави ли?

— Няма да ги взема — знаеше, че отговори грубо, и затова се усмихна леко, като остави чека на масата до бутилката ликьор. Остави го обаче с рязък жест. Искаше ѝ се да обясни на Каръл. Парите нямаха значение, но след като това доставяше удоволствие на Каръл, нямаше как да не ги вземе. — Това хрумване не ми харесва — каза Терез. — Измисли нещо друго — погледна към Каръл. Видя, че тя също я гледа, но по погледа си личеше, че не иска да спори.

— Коего ми доставя удоволствие ли? — попита Каръл.

Терез се усмихна широко.

— Да — каза тя и вдигна малката чашка.

— Добре — каза Каръл. — Ще помисля. Лека нощ. — Каръл спря до вратата.

Странен начин да пожелаеш лека нощ в толкова важна нощ, помисли си Терез.

— Лека нощ — каза на свой ред Терез.

Обърна се към масата и отново видя чека. Каръл обаче трябваше да го унищожи, не тя. Пъхна го под тъмносинята ленена покривка на масата, така че да не се вижда.

II

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

Януари.

Той беше толкова много неща. Беше например като здрава врата. Януарският студ беше запечатал града като в сива капсула. Януари беше мигове, но януари беше и година. Януари беше изпълнен с моментни неща, които замрази завинаги в паметта си: жената, която видя да се вглежда тревожно в имената, изписани в тъмния вход, с помощта на светлинката от клечка кибрит, мъжът, който надраска нещо на лист хартия и го подаде на приятеля си, преди да се разделят на тротоара, мъжът, който тичаше след автобуса цяла пряка и го хвана. Всяко човешко действие носеше в себе си магия. Януари беше месец с две лица, звънък като камбанки на шут, пропукващ се като снежна покривка, чист като всяко начало, зловец като старец, тайнствено познат и все пак чужд, като дума, която може да бъде дефинирана, но не съвсем.

Млад мъж на име Ред Малоун и плешив дърводелец работиха заедно с нея по декорите за „Малък дъжд“. Господин Донахю беше много доволен. Беше поканил някой си господин Балтин да отиде и види работата ѝ. Господин Балтин беше завършил руска академия и беше правил декорите за няколко театри в Ню Йорк. Терез никога не беше чувала за него. Опита се да накара господин Донахю да я свърже с Мирон Бланчард или Игор Харкеви, но господин Донахю беше доста уклончив. Явно не може, предполагаше Терез.

Господин Балтин дойде един следобед, висок, приведен мъж с черна шапка и пооръфано палто. Внимателно огледа нещата, които показа. Беше взела със себе си само три-четири модела, най-добрите. Господин Балтин ѝ каза за някаква пиеса, която щяла да започне да се репетира след около шест седмици. Каза, че би се радвал да я препоръча като асистент, и Терез беше доволна, защото това се връзваше с плановете ѝ да отсъства от града за известно време. Всичко вървеше добре през последните няколко дни. Господин Андронич беше ѝ обещал работа във Филадельфия за две седмици в средата на февруари, което точно съвпаднаше с края на пътуването на Каръл. Терез

записа името и адреса на човека, с когото трябваше да се свърже от името на господин Балтин.

— Той търси такъв човек, така че обади му се — каза мъжът. — Това е работа за помощник, но неговият бивш помощник, който беше и мой ученик, сега работи с Харкеви.

— А дали ще ви е възможно, или може би на него, да ме свърже с Харкеви?

— Това е най-лесното. Трябва просто да се обадиш в студията на Харкеви и да говориш с Чарлс. Чарлс Уинант. Кажу ми, че си говорила с мен. Обади му се в петък. В петък към три следобед.

— Добре. Благодаря ви — до петък имаше цяла седмица. Беше чула, че човек лесно може да се свърже с Харкеви, но той имаше репутация на човек, който никога не прави уговорки, а ако направи, не ги спазва, защото бе един много зает човек.

— И не забравяй да се обадиш на Кетеринг — каза господин Балтин на тръгване. Терез погледна името, което ѝ беше дал: Адолф Кетеринг. Театрални инвестиции, следваше домашен адрес.

— Ще му се обадя в понеделник сутринта. Много ви благодаря.

Денят беше събота и тя трябваше да се срещне с Ричард в „Палермо“ след работа. Оставаха единайсет дена до датата, на която Каръл и тя щяха да отпътуват. Видя Фил и Ричард прави на бара.

— Как е театърът? — попита я Фил, като ѝ предложи стол да седне. — И в събота ли работите?

— Актьорите почиват. Само моят отдел — каза тя.

— Кога е първото представление?

— На двайсет и първи.

— Погледни — каза Ричард. Посочи ѝ петно от тъмнозелена боя на полата.

— Знам. От няколко дни е.

— Какво ще пиеш? — попита я Фил.

— Не знам. Може би бира, благодаря — Ричард се беше обърнал с гръб към Фил, който беше от другата му страна, и тя долови, че нещо между тях не е наред. — Днес рисува ли? — попита тя Ричард.

Той се мусеше.

— Трябваше да заместя един от шофьорите, защото се разболял. По средата на Лонг Айленд ми свърши бензинът.

— Това е ужасно. Може би утре ще предпочетеш да рисуваш. — Бяха говорили да се поразходят. Каръл обаче щеше да бъде в града и беше обещала да ѝ се обади.

— Бих рисувал, ако ти ми позираш — каза Ричард. Терез се притесни и не реагира веднага.

— Напоследък не ми се позира.

— Добре. Това е без значение — усмихна се той. — Но как изобщо ще мога някога да те нарисувам, ако ти не искаш да ми позираш?

— Защо не рисуваш навън?

Фил хвана дъното на чашата ѝ:

— Не пий това. Вземи си нещо друго. Аз ще го допия.

— Добре. Уиски с вода.

Фил сега стоеше от другата ѝ страна. Изглеждаше весел, но под очите му се забелязваха тъмни сенки. Миналата седмица бе изпаднал в мрачно настроение и беше написал пиеса. Прочете няколко сцени на глас по време на партито на Нова година. Фил каза, че е продължение на „Метаморфоза“ на Кафка. Сутринта на първи януари беше направила на чернова скица за декор и я беше показала на Фил. Изведнъж се досети, че явно това беше проблемът между него и Ричард.

— Тери, иска ми се да снимаме модела за декор, който ми показва, за да го прикрепя към пиесата — Фил избута уискито с вода към нея и се облегна на бара съвсем близо до нея.

— Защо не. Наистина ли ще се опиташ да я поставиш на сцена?

— Защо пък не? — тъмните очи на Фил бяха предизвикателни и усмивката му не прикриваше това. Щракна с пръсти, за да привлече вниманието на сервитьора.

— Сметката.

— Аз ще платя — каза Ричард.

— Не, няма. Аз плащам — Фил държеше в ръка стария си, избелял портфейл.

Пиесата му никога нямаше да бъде поставена на сцена, помисли си Терез, може би дори няма да я довърши, защото на настроенията на Фил не можеше да се вярва.

— Аз ще тръгвам — каза Фил. — Намини скоро, Тери. Чао, Рич.

Видя го да изкачва стълбите отпред, в по-окаян вид отпреди, с отворени обувки и овехтяло палто с поло яка, но в небрежността му прозираше привлекателно безразличие. Като човек, който разхожда вкъщи любимия си стар халат, помисли си Терез. Помаха му през прозореца.

— Чух, че си занесла сандвичи и бира на Фил на първи януари — каза Ричард.

— Да. Обади ми се и каза, че е махмурлия.

— Защо не ми каза?

— Забравих, предполагам. Не беше нищо важно.

— Нищо важно. Ако ти... — скованата ръка на Ричард направи бавен и отчаян жест.

— Ако ти прекараш половин ден в апартамента на момче, след като му занесеш сандвичи и бира? Не ти ли дойде наум, че и аз може би искам сандвичи?

— Ако искаше, можеше да се обърнеш към толкова много хора, които с удоволствие биха ти ги дали. Изядохме и изпихме всичко в апартамента на Фил, забрави ли?

Ричард кимна с дългата си глава, все още усмихвайки се недоволено.

— Сами ли бяхте? Само ти и той?

— Ричард... — Сега се сети. Беше толкова несъществено. Дани не се върна от Кънектикът на първи. Беше прекарал новогодишната нощ в къщата на един от професорите си. Надяваше се Дани да се прибере вкъщи на първи следобед, но Ричард едва ли би могъл да предположи, че Дани ѝ харесваше много повече от Фил.

— Ако друго момиче направеше подобно нещо, щях да си помисля лоши работи и сигурно щях да съм прав — продължи Ричард.

— Мисля, че ставаш глупав.

— Мисля, че ти ставаш наивна — Ричард я гледаше сериозно, с явно недоволство и Терез си помисли, че едва ли това е единственото нещо, което будеше у него недоволство. Недоволстваше от факта, че тя не беше и никога не можеше да бъде това, което той искаше, момиче, което страстно го обича и би пребродило Европа с него. Момиче с нейната външност и амбиции, но момиче, което го обожаваше.

— Ти не си от типа момичета, по които си пада Фил, знаеш ли? — каза той.

— Кой ти каза, че съм? Фил ли?

— Тоя подлец, тоя недопечен дилетант — измърмори Ричард. — И имаше наглостта тая вечер да ми се фука и да ми разправя, че ти и пет пари не даваш за мен.

— Няма е право да казва това. Не те обсъждам пред него.

— Чудесен отговор. Значи ако ме обсъждаш, той щеше да знае, че не ти пука за мен, така ли? — тихо каза Ричард, но гласът му трепереше от гняв.

— Защо изведнъж Фил се е настроил така към теб? — попита тя.

— Не това е важното.

— А кое е важното? — ядоса се тя.

— Тери, хайде да спрем.

— Ти не знаеш кое всъщност е важното — каза Терез, но видя как Ричард ѝ обръща гръб, сякаш физически се сгърчи от думите ѝ. Почувства внезапно съжаление към него. Не сегашният момент, не отминалата седмица го тревожеха, а цялата безполезност на чувствата ѝ към нея от миналото и за бъдещето.

Ричард захвърли цигарата си в пепелника на бара.

— Какво искаш да правим тази вечер? — попита я той. Кажи му за пътуването с Каръл, помисли си. Вече два пъти искаше да му каже и все отлагаше.

— Искаш ли да правим нещо? — наблегна на последната дума.

— Разбира се — каза отчаяно той. — Какво ще кажеш първо да вечеряме и после да се обадим на Сем и Джоан? Може да отидем до тях.

— Добре. — Идеята изобщо не ѝ се хареса. Двама от най-досадните хора, които познаваше — продавач на обувки и секретарка. Имаха щастлив брак и живееха на Двайсета улица на запад. Знаеше, че Ричард иска да ѝ покаже техния идеален съвместен живот и да ѝ напомни, че и те можеха да живеят по същия начин някой ден. Мразеше това и всеки път би протестирала, но съчувствието, което изпитваше към Ричард, все още не я беше напуснало и влечеше след себе си неопределено пробуждане на вина и необходимост да я изкупи. Внезапно се сети за един пикник миналото лято, малко встрани от шосето до Таритаун; спомни си как Ричард се беше излегнал на тревата и бавно отваряше бутилката с вино с джобното си ножче, докато разговаряха. Помнеше обаче момента на удовлетворение,

съзнанието, че ги свързваше нещо истинско и чудесно този ден и сега се замисли къде изчезна това, на какво беше базирано. Сега дори дългото му плоско тяло сякаш я притискаше с тежестта си. Тя се опита да потисне негодуванието си, но то продължаваше да се разраства в нея като някакво вещество. Погледна двамата набити мъже, италиански работници, които стояха на бара, после двете момичета в края, които беше забелязала и преди, сега те си тръгнаха и тя видя, че бяха с панталони. Едната беше късо подстригана като момче. Терез отмести погледа си, не желаейки те да забележат, че ги гледа.

— Искаш ли да хапнем тук? Гладна ли си? — попита Ричард.

— Не. Хайде да отидем другаде.

Излязоха и тръгнаха на север, общо взето в посоката, в която живееха Сем и Джоан.

Терез повтаряше наум първите думи, докато загубиха смисъла си.

— Помниш ли госпожа Еърд, жената, с която се запозна в моя апартамент?

— Разбира се.

— Тя ме покани да замина с нея на едно пътуване, пътуване на запад с кола за няколко седмици. Много ми се иска да отида.

— На запад ли? Калифорния? — попита Ричард изненадан.

— Защо?

— Защо „защо“?

— Ами, ти познаваш ли я добре?

— Виждали сме се няколко пъти.

— Не си ми казвала — Ричард крачеше, размахвайки ръце, и я гледаше. — Само двете ли?

— Да.

— Кога ще тръгвате?

— Около осемнайсети.

— Този месец? Значи няма да видиш постановката, над която работиш.

Тя поклати глава.

— Няма да изпусна много.

— Значи всичко е решено?

— Да.

За момент нищо не каза:

— Какъв човек е тя? Нали не пие или нещо подобно?

— Не — Терез се усмихна. — Има ли вид на човек, който пие?

— Не. Даже мисля, че тя всъщност изглежда много добре. Само че всичко е ужасно изненадващо за мен.

— Защо?

— Ти толкова рядко решаваш да предприемеш нещо. Сигурно ще промениш намерението си.

— Едва ли.

— Може би някой път трябва пак да се срещнем — тримата. Защо не го организираш?

— Каза, че утре ще бъде в града. Не знам с колко време разполага и дали изобщо ще се обади.

Ричард мълчеше и Терез нищо не каза. Тази вечер не споменаха повече Каръл.

Ричард прекара неделната сутрин в рисуване и отиде при Терез към два. Той беше там, когато малко по-късно Каръл се обади. Терез ѝ каза, че Ричард е при нея. „Доведи го и него!“ Каръл каза, че е близо до Плаца и можеха да се срещнат там в „Пам рум“.

Половин час по-късно Терез видя, че Каръл ги гледа от една маса в центъра на помещението, и това ѝ подейства като първия път, като ехо от страхотен сблъсък. Терез бе разтърсена от емоции, когато я видя. Каръл носеше същия черен костюм със златисто зеленикавото шалче както в деня, когато за първи път обядваха заедно. Сега обаче Каръл обръщаше повече внимание на Ричард, отколкото на нея.

Разговаряха за несъществени неща и Терез, която беше забелязала спокойния поглед на Каръл и съвсем обичайното изражение на лицето на Ричард, се почувства разочарована. Ричард се беше престарал при първите разменени поздравления, но Терез реши, че го е направил не толкова от някаква любезност, а защото нямаше какво друго да прави. Видя как Ричард беше съсредоточил погледа си върху ръцете на Каръл, видя как забеляза пръстена ѝ със зеления сапфир и брачната халка на другата ръка. Ричард едва ли би твърдял, че това са ръце, които не познават работа, въпреки дългия маникюр. Ръцете на Каръл бяха силни и не правеха излишни движения. Гласът ѝ се издигна над монотонното бърборене около тях. Разговаряха за дреболии с Ричард и веднъж тя се изсмя. Каръл я погледна:

— Каза ли на Ричард, че може би ще заминем? — попита тя.

— Да. Снощи.

— На запад ли? — попита Ричард.

— Искам да отида на северозапад. Зависи от пътищата.

Терез бе обладана от безпокойство. Защо изобщо седяха тук и обсъждаха това? Сега разговаряха за температури и за щата Вашингтон.

— Аз съм от щата Вашингтон — каза Каръл. — На практика.

След малко Каръл попита дали искат да се поразходят в парка. Ричард плати за бирата и кафето, като измъкна една банкнота от бъркотията в джоба си. Колко безразличен беше всъщност към Каръл, помисли си Терез. Имаше чувството, че той не я вижда, както не виждаше хора, който тя му показваше по разни сборища. Сега гледаше надолу към масата, тънките му устни се разшириха в лека усмивка, когато се изправи и бързо прокара ръка през косата си.

Вървяха бавно от входа на парка на Петдесет и девета улица към зоопарка. Преминаха под първото мостче по пътечката, която правеше завой, откъдето започваше същинския парк. Въздухът беше студен, без полъх на вятър. Времето беше леко заоблачено. Терез долови неподвижността на всичко, безжизнена неподвижност, която присъстваше дори и в техните бавно движещи се тела.

— Да потърся ли фъстъци? — попита Ричард.

Каръл се беше навела на пътечката и подаваше нещо на една катеричка.

— Имам нещо за теб — каза тя с нежен глас и в първия момент катеричката се стресна, но после приближи и нервно хвана пръстите ѝ, захапа нещо със зъби и избяга. Каръл се изправи, усмихвайки се:

— Беше ми останало в джоба от сутринта.

— Там, където живееш, храниш ли катерички? — попита Ричард.

— Катерички, да — отговори Каръл. Говореха за тъпи неща, помисли си Терез.

После седнаха на една пейка и запалиха по цигара. Терез наблюдаваше мъничкото слънце, което едва разпръскваше оранжева светлина върху оголените вейки на дървото до тях и ѝ се прииска вече да е вечер и да е сама с Каръл. Отново тръгнаха. Ако Каръл сега кажеше, че трябва да се прибира, Терез сигурно щеше да направи нещо непредвидено и опасно. Например да скочи от моста на Петдесет

и девета улица. Или пък да се нагълта с хапчетата, които Ричард ѝ беше дал миналата седмица.

— Искате ли да прием чай? — попита Каръл, когато отново стигнаха до зоопарка. — Какво ще кажете да отидем в онова руско заведение при „Карнеги Хол“?

— „Рампълмейър“ е съвсем близо — каза Ричард. — Искате ли да отидем в „Рампълмейър“?

Терез въздъхна. Каръл сякаш се колебаеше. Но все пак отидоха там. Терез беше ходила веднъж с Анджели, сега се сети. Не ѝ харесваше мястото. Ярките светлини вътре я караха да се чувства гола и ѝ беше неприятно да не знае дали вижда човека, или просто неговото отражение в огледалото.

— Не, благодаря — каза Каръл, поклащайки глава на предложението да си вземе от тестените изделия, които сервитьорката държеше на табла.

Ричард обаче си взе две пастички, а Терез отказа.

— Важно ли е? — попита го тя, а Ричард ѝ намигна. Забеляза, че ноктите му пак бяха мръсни.

Ричард попита Каръл каква кола има и започнаха да обсъждат качествата на различни марки коли. Терез видя как Каръл огледа масите наоколо. И на нея не ѝ харесва тук, помисли си. Терез зяпна някакъв мъж в огледалото, точно зад Каръл. Мъжът беше с гръб към Терез и тя го видя как се накланя напред и оживено разговаря с някаква жена на средна възраст, като правеше резки жестове с лявата си ръка, за да подсили ефекта на думите си. Тя отмести погледа си към жената, с която той разговаряше, после отново погледна него, като се чудеше дали наистина го познава, или това просто е илюзия на огледалото. Постепенно обаче крехкият спомен изплува на повърхността като сапунен мехур и се спуска. Това беше Хардж!

Терез погледна Каръл. Дори и Терез да го беше видяла, Каръл нямаше да знае, че той е в отражението на огледалото зад нея. Малко по-късно погледна над рамото ѝ и видя Хардж в профил, точно така, както си го спомняше от къщата — къс, висок нос, пълно провиснало лице, оредяваща руса коса. Каръл сигурно го е видяла, та той беше само през три маси от лявата ѝ страна.

Каръл погледна Ричард, после Терез.

— Да — каза тя с лека усмивка и после отново се обърна към Ричард, за да продължат разговора си. Маниерът ѝ с нищо не се промени, беше същият като преди. Терез погледна жената, която беше с Хардж. Не беше млада, нито пък привлекателна. Сигурно му е роднина.

Тогава Терез видя как Каръл загаси дългата си цигара. Ричард беше спрял да говори. Готвеха се да тръгват. Терез гледаше Хардж в момента, в който той видя Каръл. Когато я видя, присви очи сякаш не вярваше, че това е тя, после каза нещо на жената, с която беше, стана и се запъти към Каръл.

— Каръл — каза Хардж.

— Здравей, Хардж — Каръл се обърна към Терез и Ричард. — Извинете ме за малко.

От вратата, където чакаха с Ричард, Терез гледаше да не изпусне нещо. Искаше да проникне отвъд гордостта и агресивността, в неспокойната, наведена напред фигура на Хардж, който всъщност едва достигаше до шапката на Каръл, искаше да проникне отвъд мълчаливите кимвания на Каръл, да предположи не какво си говорят сега, а това, което си бяха казали преди пет години, три години, онзи ден, отразен на снимката с лодката. Каръл го беше обичала и това оставаше факт.

— Сега вече ще можем ли да останем сами, Тери? — попита я Ричард.

Терез видя как Каръл кимва за довиждане към жената, която беше с Хардж на масата, и после тръгна. Хардж спря погледа си върху нея и Ричард, като явно не я позна, после се върна на масата.

— Съжалявам — каза тя, когато доближи.

На тротоара Терез издърпа Ричард настрана и каза:

— Лека нощ, Ричард. Каръл иска заедно да посетим някаква нейна приятелка.

— Така ли? — намръщи се Ричард. — Имам билети за концерт за тази вечер.

Терез се сети:

— Концерта на Алекс? Бях забравила. Съжалявам.

Ричард каза натъжен:

— Не е нещо важно.

Не беше важно. Приятелят на Ричард, Алекс, акомпанираше в концерт за цигулка и беше дал билети на Ричард преди няколко седмици.

— Предпочиташ да си с нея, вместо с мен, нали? — попита той. Терез видя, че Каръл се оглежда за такси. След малко Каръл щеше да ги остави и двамата.

— Можеше да ми кажеш за концерта тази сутрин, да ми напомниш поне.

— Това съпругът й ли беше? — Ричард присви очи намръщен. — Така ли е, Тери?

— Така ли е какво? — попита тя. — Не познавам съпруга й.

Ричард изчака малко, после лицето му се отпусна и намръщената физиономия изчезна. Усмихна се, сякаш признаваше, че не е прав.

— Извинявай, просто бях сигурен, че тази вечер ще бъдем заедно. — Тръгна към Каръл.

— Лека нощ — каза той. Каръл го попита:

— Към центъра ли си? Ще те хвърлим с такси.

— Не, благодаря, ще похода.

— Мислех, че имате уговорка за тази вечер — каза Каръл на Терез.

Терез видя, че Ричард все още не си е тръгнал, и се доближи до Каръл, така че той да не чуе:

— Не беше важно. Предпочитам да съм с теб.

Едно такси спря точно до Каръл и тя хвана дръжката на вратата.

— И нашата уговорка не е важна, така че защо не останеш с Ричард тази вечер?

Терез погледна Ричард и разбра, че той беше чул.

— Чао, Терез — каза Каръл.

— Лека нощ — извика Ричард.

— Лека нощ — каза Терез и видя как Каръл, вече седнала в таксито, затвори вратата.

— Е, и какво? — каза Ричард.

Терез се обърна към него. Тя нямаше да отиде на концерта и нямаше да направи нищо опасно, нищо по-опасно от това бързо да се прибере вкъщи и да поработи върху декорите, които искаше да свърши преди вторник, за да може да ги покаже на Харкеви. Можеше да си

представи цялата вечер, почти мрачна и почти фатална. Това ѝ отне само секунда, докато Ричард се приближи към нея.

— Не съм променила решението си за концерта. Не ми се ходи — каза тя.

За нейна изненада, Ричард отстъпи крачка назад и ядосано каза:

— Недей тогава! — И тръгна.

Вървеше на запад по Петдесет и девета улица с отпусната и накривена походка, която избутваше дясното му рамо по-напред от лявото, ръцете му се размахваха неприлично от двете страни и тя само по походката можеше да разбере, че е ядосан. Изчезна от погледа ѝ за нула време. Отхвърлянето на предложението за Кетеринг миналия понеделник проблесна през съзнанието ѝ. Взираше се в тъмнината, която беше погълнала Ричард. Не се чувстваше виновна за тази вечер. Беше нещо друго. Тя му завиждаше. Завиждаше му за вярата, за това че за него винаги би се намерило някое друго местенце, друг дом, работа, някоя друга жена. Завиждаше му за отношението. Почти мразеше факта, че го има.

ТРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Ричард започна:

— Какво толкова ти харесва у нея?

Същата вечер беше провалила уговорката си с Ричард, надявайки се, че Каръл ще се отбие. Каръл обаче не се отби, а вместо това дойде Ричард. Сега, в единайсет и пет, в огромната закувалня с розови стени на Лексингтън авеню тя имаше намерение да започне този разговор, но Ричард я изпревари.

— Харесва ми да съм с нея, да разговаряме. Харесва ми всеки човек, стига да мога да говоря с него. — Изреченията от писмо, което беше писала на Каръл, но не беше изпратила, проблеснаха в главата ѝ като отговор на Ричард: „Имам чувството, че съм в пустиня, стоя с протегнати ръце, а ти се сипеш като капки дъжд върху мен“.

— Страшно си си паднала по нея — съобщи Ричард с ненавист и тържественост.

Терез си пое дълбоко въздух. Дали да отговори с простичко „да“, или да се опита да обясни? Какво ли щеше да разбере той, дори и да му обясни с милион думи?

— Тя знае ли? Разбира се, че знае — намръщи се Ричард и си дръпна от цигарата. — Не мислиш ли, че е глупаво? Това ми прилича на влюбване на ученички.

— Не разбираш — каза тя. Чувстваше се толкова сигурна в себе си. „Ще те разреши като музика, обвила корените на всички дървета в гората...“

— Какво има за разбиране? Но тя разбира. Не бива така да те омайва. Не трябва да си играе с теб по тоя начин. Не е честно спрямо теб.

— Кое не е честно?

— Ами това, което прави, забавлява се с теб. И после един ден ще ѝ омръзне и ще те разкара.

Ще ме разкара, помисли си тя. Как? Можеше ли човек да разкара чувство? Беше ядосана, но не искаше да спори. Нищо не каза.

— Ти си замаяна!

— Съвсем будна съм. Никога не съм се чувствала толкова будна — взе ножа от масата и прокара пръст напред-назад по ръба на острието. — Защо не ме оставиш на мира?

Той се намръщи.

— Да те оставя на мира?

— Да.

— Имаш предвид и пътуването до Европа ли?

— Да — каза тя.

— Виж какво, Тери... — Ричард се изви на стола си, наведе се напред, замисли се, после си взе друга цигара, запали я без желание и хвърли клечката кибрит на пода. — Ти си изпаднала в нещо като транс! Даже по-лошо...

— Само защото не искам да споря с теб ли?

— Това е по-лошо, отколкото любовна треска, защото е абсолютно глупаво. Не разбираш ли?

Не, не разбираше нито думичка.

— Но ще ти мине след седмица. Надявам се. Господи! — отново се изви. — Как можеш да си помислиш дори и за секунда да ми кажеш „чао“ заради някакво глупашко влюбване!

— Не съм казвала такова нещо. Ти го каза — погледна го, погледна сериозното му лице, което започваше да поруменява. — Но как мога да имам желание да бъда с теб, след като ти непрекъснато спориш?

Той се облегна назад.

— В сряда следващата седмица ти няма да се чувстваш така. Познаваш я едва от три седмици.

Тя погледна към масите, отрупани с вдигащи пара ястия, и към хората, които минаваха покрай тях, избираха по нещо и се запътваха към щанда, откъдето се разпръскваха в различни посоки.

— Най-добре е да се разделим — каза тя — защото никога нито един от нас няма да бъде по-различен от това, което сме сега, в тази минута.

— Терез, звучиш като луда, която си мисли, че никога не е била по-нормална.

— Хайде да спрем!

Ръката на Ричард с редицата кокалчета, очертани в бялата луничава кожа, лежеше стисната на масата, но всъщност бе заковала

някаква неизказана, безрезултатна мисъл.

— Ще ти кажа само това: мисля, че твоята приятелка много добре знае какво прави! Мисля, че тя извършва престъпление спрямо теб. Щях да кажа на когото трябва, но проблемът е, че не си дете. Просто се държиш като дете.

— Защо правиш въпрос от това? — попита тя. — Ти буквално си се побъркал.

— Ти правиш въпрос, след като искаш да ме оставиш и да скъсаш с мен! Какво знаеш за нея?

— А ти какво знаеш за нея?

— Опитвала ли е нещо с теб?

— Господи! — каза Терез. Искаше ѝ се да повтори десетина пъти. Щеше да обобщи всичко, това, че се чувстваше окована, сега, тук. „Ти не разбираш.“ Но той разбираше и това я ядосваше. Но дали разбираше, че тя не би променила чувствата си, дори ако Каръл изобщо не я беше докосвала? Дори ако не бяха разговаряли в магазина. Дори ако Каръл изобщо нищо не ѝ беше казала, защото всичко се случи в момента, когато погледите им се срещнаха, когато Каръл стоеше на няколко метра разстояние. После, като помисли колко неща всъщност се бяха случили след това, тя изведнъж се почувства ужасно щастлива. Толкова беше лесно мъж и жена да се открият, да приемат другия, но това, че тя беше открила Каръл...

— Мисля, че аз те разбирам по-добре, отколкото ти мен. Ти също искаш да се разделим, защото ти самият каза, че аз не съм същата. Ако продължим да се виждаме, ти все повече и повече ще се увериш в това.

— Тери, забрави за малко, че съм ти казвал, че искам да ме обичаш, че аз те обичам. Имам предвид — теб — като човек. Харесваш ми. Бих искал...

— Понякога се чудя, защо си мислиш, че ме харесваш или че си ме харесвал. Та ти дори не ме познаваш.

— Ти самата не се познаваш.

— Напротив, познавам се, познавам и теб. Един ден ще зарежеш рисуването и заедно с него и мен. Както зарязваш всичко, което започваш. Химическото чистене, паркинга за коли от втора употреба...

— Не е вярно — нацупи се Ричард.

— Но защо мислиш, че ме харесваш? Защото и аз рисувам и можем да си говорим за това. Така ли? Аз съм толкова неподходяща за

твоя приятелка, колкото и рисуването. — Замълча за малко, после продължи. — Достатъчно знаеш за изкуството, за да знаеш, че от теб не става добър художник. Ти си като малко момченце, което играе игричка на преструване. През цялото време знаеш какво би трябвало да правиш и какво всъщност ще правиш, ще работиш за баща си.

Сините очи на Ричард внезапно изстинаха. Линията на устата му беше абсолютно права и сега изглеждаше много къса, като тънката му горна устна леко потрепваше.

— Не за това ставаше въпрос сега, нали?

— Ами, да. Точно така, ти се придържаш към нещо, знаейки, че е безнадеждно и че в крайна сметка ще се откажеш.

— Няма!

— Ричард, няма смисъл...

— Ти ще промениш мисленето си, знаеш ли това?

Знаеше. Това беше като песен, която непрекъснато ѝ напяваше.

Седмица по-късно Ричард стоеше в стаята ѝ със същото нацупено изражение и говореше със същия тон. Беше се обадил по необичайно време — в три следобед, и беше настоял да я види за малко. Приготвяше сака, който щеше да вземе със себе си за уикенда с Каръл в нейната къща. Ако не опаковаше нещата за престоя с Каръл, Ричард може би щеше да бъде в съвсем друго настроение, помисли си тя, защото през отминалата седмица се виждаха три пъти и той беше по-мил от всякога, по-внимателен от всякога.

— Не можеш просто да ми наредиш да се махна от живота ти — каза той, като разпери ръце, но в гласа му се долови нишката на самотата, сякаш вече беше поел по пътя, който ги разделяше. — Това, което ме вбесява, е, че ти се държиш сякаш аз съм едно нищо и не заслужавам вниманието ти. Не е честно спрямо мен, Тери. Не мога да се съревновавам!

Не, помисли си тя, разбира се, че не можеше.

— Нямам причина да се карам с теб — каза тя. — Ти искаш да се караме заради Каръл. Тя не ти е отнела нищо, защото ти изобщо не си го притежавал. Но ако ти е възможно да продължим да се виждаме... — Тя спря, знаеше, че няма пречка да не се виждат и сигурно щяха да продължат.

— Каква логика — каза той, като разтърка окото си.

Терез го наблюдаваше, обхваната от идеята, която току-що ѝ беше хрумнала, и сега знаеше, че тя всъщност е факт. Защо не се беше сетила за това преди няколко дена, когато ходиха на театър, например? Можеше да се досети за това от стотиците жестове, думи, погледи през цялата седмица. Много добре си спомняше вечерта, когато ходиха на театър — той я беше изненадал с билети за някаква постановка, която тя нямаше особено желание да види. Помнеше начина, по който държеше ръката ѝ онази вечер, гласът му по телефона, когато не ѝ каза просто къде и кога, а нежно я попита дали би могла. Това не ѝ хареса. Това не беше демонстрация на привързаност, а по-точно начин да я предразположи за въпросите, които ѝ зададе уж небрежно онази вечер: „Какво точно имаш предвид, като казваш, че я харесваш?“, „Искаш ли да спиш с нея?“. А Терез беше отговорила: „Мислиш ли, че бих ти казала, дори и да искам?“. През цялото време чувствата ѝ бързо семеняха: униние, отвращение, омраза към него. Всичко това я караше да мълчи. Чувстваше, че не ѝ е възможно да върви редом с него. И като го погледна, видя как той я гледа с нежната си, безсмислена усмивка, която сега ѝ се струваше жестока, дори извратена. И може би тя не би доловила извратеността, помисли си, ако Ричард не се опитваше толкова искрено да я убеди, че тя самата е извратена.

Терез се обърна и метна четката си за зъби и пастата в сака, после се сети, че при Каръл има четка.

— Какво точно искаш от нея, Терез? От тук нататък накъде?

— Защо се интересуваш толкова?

Той я беше зяпнал и за момент под яростта тя видя определено любопитство, което беше забелязала и преди, сякаш гледаше спектакъл през ключалката.

Знаеше обаче, че той не е толкова откъснат. Точно обратното, усети, че той никога не е бил по-привързан към нея както сега, никога толкова категоричен, че не би се отказал от нея. Това я плашеше. Представи си как тази категоричност прераства в омраза и насилие.

Ричард въздъхна и усуква вестника, който държеше в ръце.

— Аз се интересувам от теб. Не можеш просто да ми кажеш: „Намери си друга!“. Никога не съм се държал с теб така, както с другите, никога не съм имал такова мнение за теб.

Тя не отговори.

— По дяволите! — Ричард захвърли вестника върху библиотеката и ѝ обърна гръб.

Вестникът бутна Мадоната и тя се килна назад, сякаш изумена, после се катурна, плъзгайки се надолу. Ричард подскочи и я хвана с две ръце. Погледна Терез и се усмихна неволно.

— Благодаря — Терез я взе от ръцете му. Понечи отново да я върне на мястото ѝ, но после изведнъж изпъна надолу ръце и разби фигурката на пода.

— Тери!

Мадоната лежеше пръсната на три-четири парчета.

— Няма значение — каза тя. Сърцето ѝ биеше, като че ли беше ядосана или сякаш се беше била.

— Но...

— Да върви по дяволите! — каза тя, побутвайки парченцата настрана.

Ричард си тръгна минута по-късно, като затръшна вратата.

Какво я беше предизвикало, размисли се Терез, Андронич или Ричард? Секретарката на господин Андронич ѝ се беше обадила преди час, за да ѝ каже, че той решил да назначи помощник от Филадельфия вместо нея. Значи работата нямаше да я чака, когато се върне от пътуването с Каръл. Терез погледна надолу към счупената Мадона. Отвътре дървото беше красиво. Беше се пръснало на едри гладки парчета.

Каръл я разпита подробно за разговора ѝ с Ричард. Притесняваше я това, че Каръл беше твърде загрижена дали Ричард е останал наранен, или не.

— Не си свикнала да мислиш за чувствата на другите — каза рязко Каръл.

Бяха в кухнята и си приготвиха вечеря. Прислужничката беше освободена.

— Каква причина те накара да мислиш, че той не е влюбен в теб? — попита Каръл.

— Изглежда, не разбирам точно неговите действия. Но това не ми прилича на любов.

После, по време на вечерята, по средата на разговор за пътуването Каръл изневиделица каза:

— Не трябваше изобщо да разговаряш с Ричард.

За първи път тогава Терез каза на Каръл за разговора с Ричард в закусвалнята:

— Защо не? Трябваше да го излъжа може би.

Каръл не се хранеше. Издърпа стола си назад и стана.

— Ти си твърде млада, за да знаеш какво искаш. Или пък какво казваш. Да, в този случай по-добре да го беше излъгала.

Терез остави вилицата си на масата. Видя как Каръл си взе цигара и я запали.

— Трябваше да се разделим и аз го направих. Повече няма да се срещам с него.

Каръл отвори някакъв вграден шкаф в долната част на библиотечката и извади бутилка. Наля от течността в празна чаша и блъсна вратичката на шкафа.

— Защо го направи сега? Защо не го направи преди два месеца или след два месеца? Защо му каза за мен?

— Мисля, че това му действа зашеметяващо.

— Сигурно.

— Мисля обаче, че ако не се виждаме... — Не можа да довърши, искаше да продължи с това, че той не би я преследвал. Не й се искаше обаче да казва подобни неща на Каръл. Освен това очите на Ричард изплуваха в съзнанието й.

— Той, мисля, ще откаже. Каза, че не може да се съревновава.

Каръл удари челото си с ръка.

— Не може да се съревновава — повтори тя. Върна се на масата и сипа малко вода в чашата с уиски. — Колко вярно. Довърши си вечерята! Сигурно преувеличавам нещата, придавам им голяма важност, не знам.

Терез не помръдна. Беше сгрешила. И каквото и да направи, нямаше да направи Каръл така щастлива, както Каръл я караше да се чувства, помисли си тя, както беше мислила върху това стотици пъти преди. Каръл беше щастлива само понякога и Терез успяваше да хване тези моменти на щастие и да ги запази. Един такъв момент беше когато разваляха елхата и сваляха играчките, тогава Каръл прибра нарязаните ангелчета между страниците на една книга.

— Ще ги запазя — каза тя. — С двайсет и едно ангелчета пазители не мога да не победя.

Сега Терез погледна Каръл и въпреки че и Каръл я гледаше, Терез усети, че булото на мислите, които кръжаха в главата ѝ, ги разделяше така, както много често се случваше.

— Реплики — каза Каръл. — Не мога да се съревновавам. Хората говорят стандартно. Тези реплики са класически. Стотици различни хора биха използвали същите думи. Има реплики за майката, за дъщерята, за съпруга и любовника. „Само през трупа ми.“ Една и съща пиеса с различни действащи лица. Какво прави една пиеса „класика“, а, Терез?

— „Класика“? — Гласът ѝ звучеше неестествено и приглушено. — „Класика“ е нещо, което разкрива основна житейска ситуация.

Когато Терез се събуди, слънцето огряваше стаята ѝ. Остана в леглото известно време и гледаше как примигващите слънчеви петна трептят по бледозеления таван, ослушвайки се да чуе някакъв шум в къщата. Погледна блузата, която лежеше на ръба на бюрото. Защо беше толкова неподредена всеки път, когато идваше в къщата на Каръл. Каръл не харесваше това. Кучето, което живееше някъде зад гаражите, лаеше от време на време някак вяло. Снощи се случи нещо приятно — Ринди се обади по телефона. Беше се върнала от някакъв рожден ден в девет и половина. Пита дали може и тя да си покани гости за рождения ѝ ден през април. Каръл каза „разбира се“. Каръл беше различна след това. Говореше за Европа, за лятото в Рапало.

Терез стана и отиде до прозореца, откряна го, облегна се на перваза и се изложи на студения въздух. Утрините от този прозорец бяха различни. Овалната лехичка с трева зад алеята за коли бе огряна от слънчевата светлина и приличаше на множество златни иглички. Слънцето хвърляше светлина и върху влажните листа на живия плет, а небето беше залято със свежо наситено синьо. Погледна към мястото, където онази сутрин Аби беше спряла колата, после отмести поглед към малката бяла оградка зад живия плет, която маркиреше границите на градинката. Земята изглеждаше пулсираща и млада, въпреки че зимата беше украсила тревата в кафяво. В училището в Монклер имаше дървета и живи плетове, но те свършваха там, където започваше кафеникавата стена или сградите от сив камък, които бяха част от училището — здравно заведение, бараката за дърва, или пък помещението за инструменти. Зеленината всяка пролет изглеждаше

стара, използвана и предавана от едно поколение на друго така, както се предаваха училищни принадлежности — учебници и униформи.

Облече карираните панталони, които си беше донесла от вкъщи, и една от ризите, които беше оставила тук преди, и сега видя, че е изпрана. Беше осем и двайсет. Каръл обикновено ставаше към осем и половина. Обичаше някой да я събуди с чаша кафе, но Терез беше забелязала, че Флоренс не го прави.

Флоренс беше в кухнята, когато тя слезе, и току-що беше започнала да прави кафето.

— Добро утро — каза Терез. — Имаш ли нещо против аз да направя закуската?

Предишните два пъти не беше имала нищо против и тогава, когато слезе в кухнята, Терез вече се беше захванала със закуската.

— Не — каза Флоренс. — Аз само ще си изпържа едно яйце за мен. Вие обичате сама да се грижите за госпожа Еърд, нали? — каза тя, но във въпроса почти липсваше въпросителната нотка.

Терез извади две яйца от хладилника.

— Да — отвърна, усмихвайки се.

Пусна едното във водата, която току-що беше започнала да се затопля. Отговорът ѝ беше лаконичен, но какъв друг би могъл да бъде? Когато се обърна, след като беше подредила таблата за закуска, видя Флоренс да пуска и второто яйце във водата. Терез го извади с ръце.

— Иска само едно яйце — каза Терез. — А това е за моя омлет.

— Така ли? Досега винаги ядеше по две.

— Вече не — каза Терез.

— Не трябва ли все пак да измерите времето, госпожице? — Флоренс ѝ хвърли една от професионалните си усмивки. — Уредът за измерване е върху печката.

Терез поклати глава.

— По-добре става, когато го направя по интуиция.

Досега не се беше случило да обърка яйцето на Каръл. Каръл го обичаше малко по-сварено, а не както се получава с уреда. Терез погледна Флоренс, която сега се беше съсредоточила върху две яйца, пържещи се в тиганче с дръжка. Кафето почти беше готово. Без да говори, Терез приготви чашката, която щеше да занесе на Каръл.

По-късно сутринта Терез помогна на Каръл да пренесе белите метални столове и люлеещия се стол от градината в задната част на

къщата. Щяло да стане по-лесно, ако Флоренс е там, каза Каръл, но тя я беше изпратила на пазар и тогава ѝ хрумна да пренесат мебелите. Това била идея на Хардж, да ги оставят навън през зимата, каза Каръл, но на нея ѝ се стрували мрачни там отвън. Най-накрая остана един стол до фонтана, малък стол от бял метал с издута седалка и с четири тънки крачета. Терез го погледна и се зачуди кой ли е седял на него.

— Хубаво щеше да е да има повече пиеси, които да се играят на открито — каза Терез.

— Каква е първата ти мисъл, когато започнеш работа над декор? — попита Каръл. — Откъде почваш?

— Атмосферата на пиесата, предполагам. Какво имаш предвид?

— Мислиш ли например какъв тип пиеса е, или си представяш това, което ти искаш да видиш?

Нещо, което господин Донахю ѝ беше казал, сега докосна съзнанието на Терез, оставяйки мъгляво недоволство. Тази сутрин Каръл беше в настроение да спори.

— Ти явно ме считаш за аматьор — каза Терез.

— Мисля, че подхождаш субективно. Това е аматьорство, нали?

— Невинаги — знаеше обаче какво имаше предвид Каръл.

— Трябва да имаш широки познания, за да бъдеш субективна, нали? В онези неща, които ми каза, си личеше, че си била субективна — твърде субективна, без всъщност да знаеш достатъчно.

Терез сви ръцете си в юмруци в джобовете. Тя толкова се беше надявала, че Каръл ще хареса работата ѝ безрезервно. Ужасно я нарани това, че тя изобщо не беше харесала някои от декорите, които ѝ беше показала. От техническа гледна точка Каръл нищо не разбираше и въпреки това беше в състояние да разруши един декор само с една фраза.

— Мисля, че едно пътуване на запад добре ще ти подейства. Кога каза, че трябва да се върнеш? Средата на февруари ли беше?

— Ами сега вече... казаха ми вчера...

— Какво искаш да кажеш? Да не би работата да се е провалила? Онази във Филадельфия?

— Обадиха ми се. Искат човек от Филадельфия.

— О, миличка. Съжалявам.

— Нищо, такива са нещата в този бизнес — каза Терез. Ръката на Каръл беше на врата ѝ, а палецът ѝ я разтриваше зад ухото така, както

би галила куче.

— Нямаше да ми кажеш.

— Не, щях.

— Кога?

— По пътя.

— Разочарована ли си?

— Не — каза категорично Терез.

Затоплиха последната чашка кафе, излязоха навън в градината при белия стол и си я разделиха.

— Да отидем ли някъде за обяд? — попита я Каръл. — Хайде да отидем в клуба. После трябва да купя нещо от Нюарк. Какво ще кажеш за едно сако? Искаш ли вълнено сако?

Терез седеше на ръба на фотьойла, с една ръка притиснала ухото си, защото усещаше ужасна болка от студа.

— Не ми е нужно — каза тя.

— Но аз искам да ти го купя.

Терез беше горе и се преобличаше, когато чу телефонния звън. Чу Флоренс да казва:

— Добро утро, господин Еърд. Да, веднага ще я повикам — Терез прекоси стаята, отиде до вратата и я затвори. Притеснена започна да оправя стаята, закачи дрехите в гардероба, изпъна леглото, което вече беше оправила. После Каръл почука на вратата и надникна вътре.

— Хардж ще бъде тук след няколко минути. Мисля, че няма да остане дълго.

Терез не искаше да го вижда.

— Искаш ли да се поразходя някъде навън?

Каръл се усмихна.

— Не. Остани тук и си чети книжка, ако искаш.

Терез взе книгата, която си беше купила предишния ден — „Оксфордско издание за английската поезия“ — и се опита да чете, но думите оставаха само думи, които не можеше да върже в никакъв смисъл. Имаше неприятното чувство, че се крие, затова отиде до вратата и я отвори.

Каръл излизаше от стаята си и за секунда Терез долови същия неуверен поглед, който Терез си спомняше от първия път, когато влезе в тази къща. После каза:

— Ела долу.

Чуха колата на Хардж тъкмо когато влизаха в хола. Каръл отиде до вратата и Терез чу как се поздравяват, Каръл учтива, а Хардж доста развеселен. Каръл се върна с дълга кутия с цветя.

— Хардж, това е госпожица Беливет. Мисля, че сте се виждали и преди.

Хардж присви очи, после ги отвори широко.

— Да. Здравейте!

— Здравейте!

Флоренс влезе и Каръл ѝ подаде кутията с цветя.

— Моля те, сложи ги във вазата — каза Каръл.

— А, ето я лулата. Така си и мислех. — Хардж протегна ръка зад бръшляна над камината и измъкна лулата си.

— Всичко наред ли е вкъщи? — попита Каръл, сядайки на края на дивана.

— Да. Чудесно. — Напрегнатата усмивка на Хардж не беше достатъчно широка, за да разкрие зъбите му; лицето му обаче и бързите движения на главата излъчваха жизненост и самодоволство. Наблюдаваше с удоволствие и чувство на собственост Флоренс, когато тя донесе цветята — червени рози във ваза — и ги постави на ниската масичка пред дивана.

Терез съжаляваше, че тя не беше донесла цветя на Каръл, имаше толкова много поводи. Спомни си за цветята, които Дани ѝ беше донесъл един ден, когато непредвидено се отби в театъра. Погледна Хардж и той отмести погледа си от нея, високата вежда се издигна още по-високо, очите шареха навсякъде, сякаш търсеше малките промени в стаята. Но може би всичко е преструвка, помисли си Терез, особено тази поза на човек в добро настроение. И ако все пак си правеше труда да се преструва, може би все още изпитваше някакви чувства към Каръл.

— Мога ли да взема една за Ринди? — попита Хардж.

— Разбира се — Каръл стана и понечи да откъсне едно цвете, но Хардж избърза и преряза стеблото на една от розите с малко ножче.

Хардж вдигна цветето до носа си. Обръщайки се и към двете, каза:

— Чудесен ден. Няма ли да се поразходите с колата?

— Да, ще се поразходим — каза Каръл. — Между другото, искам да дойда някой следобед следващата седмица. Може би във вторник.

Хардж се замисли:

— Добре, ще ѝ кажа.

— Аз ще ѝ кажа, по телефона. Ти кажи на семейството си.

Хардж кимна само веднъж в знак на подчинение, после погледна Терез.

— Да, спомням си за вас. Разбира се. Вие бяхте тук преди три седмици. Преди Коледа.

— Да. Една неделя — Терез се изправи. Искаше да ги остави сами. — Ще се кача горе — каза тя, обръщайки се към Каръл. — Довиждане, господин Еърд.

Хардж леко се поклони.

— Довиждане.

Качвайки се по стълбите, чу Хардж да казва:

— Ами, за много години, Каръл. Искане ми се да го кажа. Имаш ли нещо против?

Каръл имаше рожден ден, помисли си Терез. Разбира се, че не бе ѝ казала.

Затвори вратата и огледа стаята, осъзнавайки, че търси следи от това, че беше прекарала нощта тук. Нямаше. Спря пред огледалото и се огледа за момент, мръщейки се. Не беше толкова бледа, както преди три седмици, когато видя Хардж. Не се чувстваше като ужасното изплашено същество, с което Хардж се запозна тогава. От най-горния шкаф извади чантата си, а оттам — червилото. После чу Хардж, който чукаше на вратата, и затвори шкафа.

— Влезте.

— Извинявайте. Трябва да си взема нещо — бързо прекоси стаята, влезе в банята и когато излезе, се усмихваше, държейки в ръка самообръсначката. — Вие бяхте в ресторанта с Каръл миналата седмица, нали?

— Да — каза Терез.

— Каръл каза, че се занимавате със сценичен дизайн.

— Да.

Огледа я от лицето до ръцете, после погледна надолу към пода и обратно нагоре.

— Опитайте се да накарате Каръл да излиза по-често — каза той.
— Изглеждате млада и жизнена. Накарайте я да се разхожда!

После бързо излезе от стаята, оставяйки зад себе си слаб мирис на сапун за бръснене. Терез захвърли червилото на леглото и избърса длани в полата си. Зачуди се защо Хардж ѝ намекваше, че знае, че тя често се среща с Каръл.

— Терез! — извика я изведнъж Каръл. — Слез!

Каръл седеше на дивана. Хардж си беше тръгнал. Погледна Терез, а на устните ѝ играеше лека усмивка. После Флоренс влезе и Каръл каза:

— Флоренс, можеш да ги махнеш отгук? Сложи ги в трапезарията.

— Да, мадам.

Каръл намигна на Терез.

Никой не използваше трапезарията, знаеше Терез. Каръл предпочиташе да се храни навсякъде другаде, но не и там.

— Защо не ми каза, че днес имаш рожден ден? — попита я Терез.

— О! — изсмя се Каръл. — Нямам рожден ден. Днес имаме годишнина от сватбата. Вземи си палтото и да тръгваме.

Когато потеглиха, Каръл каза:

— Едно нещо не мога да понасям. Лицемерието.

— Какво ти каза?

— Нищо важно — каза Каръл все още с усмивка.

— Но ти каза, че е лицемер.

— Абсолютно.

— Имаш предвид това, че се правеше на весел?

— Да, отчасти и това.

— Каза ли нещо за мен?

— Каза, че имаш вид на добро момиче. Това ново ли е за теб? — Каръл форсира колата надолу по тесния път към селцето. — Каза, че разводът ще продължи около шест седмици повече отколкото очаквахме, заради някакви бюрократични формалности. Това е нещо ново. Той все още се надява, че аз ще променя решението си междувременно. Това е лицемерие. Мисля, че му харесва идеята да се заблуждава.

Животът и човешките взаимоотношения винаги ли са такива, замисли се Терез. Без солидна почва под краката. Като чакъл, леко хлътващ, шумен, така че целият свят да чуе, и затова никой не можеше да усети грубата и твърда стъпка на досадника.

— Каръл, знаеш ли, аз не взех онзи чек — каза Терез ни в клин, ни в ръкав. — Пъгнах го под покривката на масата до леглото.

— Как се сети за това?

— Не знам. Искаш ли да го скъсам? Бях започнала онази вечер, но после се отказах.

— Както искаш — каза Каръл.

ЧЕТИРИНАДЕСЕТА ГЛАВА

Терез погледна надолу към голямата картонена кутия.

— Не искам да го взема — ръцете ѝ бяха кални. — Ще кажа на госпожа Озбърн да вземе храната, а останалото после да остане тук.

— Донеси го — каза Каръл на излизане от вратата. Носеше надолу купчина от неща, които Терез реши да вземе със себе си в последната минута.

Терез се качи отново горе за кутията. Беше пристигнала преди час — донесе я пощальон — много сандвичи, бутилка вино от боровинки, кейк и пакет, в който беше бялата рокля, която госпожа Семко ѝ беше обещала. Знаеше, че Ричард няма пръст в тези неща, иначе сигурно щеше да има някаква книга или поне бележка.

Една рокля все още лежеше на дивана и килимът беше леко подвит от едната страна, но Терез изгаряше от нетърпение да тръгне. Затвори вратата и забърза надолу по стълбите с кутията, мина през вратата на апартамента на семейство Кели, и двамата бяха на работа, после през апартамента на госпожа Озбърн. Беше си взела довиждане с госпожа Озбърн преди час, когато ѝ плати наема за следващия месец.

Тъкмо затваряше вратата на колата, когато госпожа Озбърн я повика от външните стълби.

— Търсят те по телефона — изкрещя жената и Терез неохотно слезе, мислейки, че е Ричард.

Беше Фил Макелрой, който ѝ се обаждаше, за да я пита за срещата с Харкеви предишния ден. Снощи беше казала на Дани, когато вечеряха заедно. Харкеви не ѝ беше обещал работа, но ѝ каза да се обажда и на Терез ѝ се стори искрен. Беше ѝ казал да отиде в театъра, където наблюдаваше работата по декорите за „Зимен град“. Беше избрал три от картонените ѝ модели. Внимателно ги разгледа и каза, че първият не става, защото бил малко скучен, изтъкна някои непрактични моменти във втория и най-много хареса декора за коридор, който Терез беше започнала вечерта, когато се върна от къщата на Каръл. Той беше първият човек, който погледна сериозно на неконвенционалните ѝ декори. Веднага след това се беше обадила на

Каръл, за да ѝ каже за срещата. Разказа на Фил за посещението си при Харкеви, но не спомена за пропадналата работа с Андронич. Не му каза, защото не искаше и Ричард да разбере. Терез помоли Фил да ѝ каже над коя пиеса ще работи Харкеви след това, защото ѝ беше казал, че се двоуми между две и не беше сигурен с коя ще продължи. Имаше шанс да я вземе като помощник, ако се спреше на английската пиеса, за която стана въпрос предишния ден.

— Не мога да ти дам адрес все още — каза Терез. — Знам само, че ще отидем до Чикаго.

Фил каза, че може да ѝ изпрати писмо до поискване.

— Това Ричард ли беше? — попита я Каръл, когато се върна.

— Не, Фил Макелрой.

— Значи Ричард не ти се е обаждал?

— Не, през последните няколко дни. Изпрати ми обаче телеграма тази сутрин — Терез се замисли за момент, после я извади от джоба си и я прочете. „Не съм се променил. Нито пък ти. Пиши ми. Обичам те. Ричард.“

— Мисля, че трябва да му се обадиш — каза Каръл. — Обади му се от къщата.

Щяха да прекарат нощта в къщата на Каръл и имаха намерение да тръгнат рано следващата сутрин.

— Ще облечеш ли тази рокля довечера? — попита Каръл.

— Ще я пробвам. Има вид на булчинска рокля.

Терез облече роклята точно преди вечеря. Стигаше до прасеца ѝ, в талията беше пристегната с дълги бели волани, които отпред бяха избродирани. Слезе долу, за да я покаже на Каръл. Каръл беше в хола и пишеше писмо.

— Виж — каза Терез, усмихвайки се.

Каръл дълго я гледа, после се приближи и разгледа бродерията на талията.

— Това е музеен експонат. Изглеждаш очарователно. Бъди с нея тази вечер, моля те.

— Много е натруфена. — Не искаше да я носи, защото я караше да мисли за Ричард.

— Какъв, по дяволите, стил е това, руски ли?

Терез се изсмя. Харесваше ѝ начинът, по който Каръл ругаеше, винаги небрежно и когато нямаше присъстващи.

— Права ли съм? — повтори Каръл. Терез се качваше нагоре по стълбите.

— За какво да си права?

— Откъде си се научила така да отговаряш? — настоя Каръл, гласът ѝ изведнъж потрепна от ярост.

В очите на Каръл се беше появила бялата светлина, точно както когато Терез отказа да свири на пианото. Това, което я ядоса сега, беше също толкова маловажно.

— Извинявай, Каръл. Явно не те чух.

— Върви — каза Каръл, като се обърна. — Качи се и я съблечи.

Явно Хардж пак беше причината, помисли си Терез. Остана на стълбите за малко, после се качи нагоре. Развърза талията и разкопча копчетата, погледна се в огледалото, после се закопча. Щом като Каръл я искаше с нея, тя щеше да се подчини.

Сами си приготвиха вечеря, защото Флоренс беше излязла в триседмичен отпуск. Отвориха някакви буркани със специалитети, които Каръл каза, че била скрила, и си направиха коктейли точно преди вечеря. Терез си помисли, че Каръл е възвърнала доброто си настроение, но когато започна да си налива повторно, Каръл ѝ каза:

— Мисля, че не бива повече да пиеш.

Терез се поколеба, усмихната. Значи настроението ѝ беше все още същото. Независимо от това какво ще каже Терез или ще направи, то не би променило лошото настроение и Терез си помисли, че виновна е роклята и това, че не знаеше как точно да реагира. След вечеря си взеха ядките и кафето и излязоха на верандата, но там в полумрака почти не разговаряха и на Терез не само ѝ се доспа. Почувства се и доста депресирана.

На следващата сутрин намери книжен плик пред задната врата. Вътре имаше маймунка играчка със сиво-бяла козина. Терез я показа на Каръл.

— О, господи! — каза Каръл и се усмихна. — Джакопо! — взе маймунката и я погали по леко замърсената бяла бузка. — Аби и аз го оставихме на задната седалка в колата — каза Каръл.

— Аби ли го донесе? Снощи?

— Предполагам — Каръл отиде до колата с маймунката в ръце и един куфар.

Терез се сети за снощи. Когато беше задрямала на люлеещия се стол и когато се събуди, наоколо беше невероятно тихо, а Каръл седеше там, в тъмнината, с поглед някъде напред. Каръл сигурно беше чула колата на Аби снощи. Терез ѝ помогна да намести куфарите и одеялцето за крака отзад в колата.

— Защо не е влязла? — попита Терез.

— Такава си е Аби — каза Каръл с усмивка на бързо преминаваща срамежливост, която винаги изненадваше Терез. — Защо не се обадиш на Ричард?

Терез въздъхна.

— Не мога сега. По това време той вече не е вкъщи.

Беше осем и четирийсет, а той почваше училище в девет.

— Обади се на семейството му тогава! Няма ли да им благодариш за това, което ти изпратиха?

— Ще им напиша писмо.

— Обади им се сега и няма да има необходимост да им пишеш. Изобщо, по-добре е да се обадиш.

Госпожа Семко вдигна телефона. Терез похвали роклята и бродерията и ѝ благодари за храната и виното.

— Ричард току-що излезе — каза госпожа Семко. — Ще се чувства ужасно самотен. Вече даже е унил! — Тя обаче се изсмя, силен, висок смях, който изпълваше кухнята, където беше Терез, смях, който щеше да огласи цялата къща и да достигне до празната стая на Ричард на горния етаж. — Добре ли са нещата между теб и Ричард? — попита госпожа Семко и във въпроса ѝ се долови лекото съмнение, но Терез знаеше, че продължава да се усмихва.

Терез каза:

— Да — обеща да пише. После се почувства по-добре, защото се беше обадила.

Каръл я попита дали е затворила прозореца горе и Терез отново се качи да провери, защото не си спомняше. Не го беше затворила и не беше си оправила леглото, но сега нямаше време за това. Флоренс щеше да се погрижи за леглото в понеделник, когато щеше да дойде, за да заключи къщата.

Каръл беше на телефона, когато Терез слезе. Погледна я и се усмихна, след това ѝ подаде телефонната слушалка. Терез веднага позна — това беше Ринди.

— Във фермата на господин Байрон... Ходила ли си някога, мамо?

— Къде е тази ферма, миличка? — попита Каръл.

— При господин Байрон. Има коне. Но не такива, каквито ти харесваш.

— Така ли? Защо?

— Ами, тези са тежки.

Терез се опитваше да чуе пискливия, небрежен глас, който приличаше на гласа на Каръл, но не можеше.

— Ало — каза Ринди. — Мамо?

— Да, тук съм.

— Трябва да свършвам. Татко е готов да тръгваме. — Изкашля се.

— Настинала ли си? — попита Каръл.

— Не.

— Тогава не кашлай в телефона.

— Искат ми се и аз да дойда.

— Не може, защото си на училище. Това лято обаче ще пътуваш.

— Ще можеш ли пак да ми се обадиш?

— По време на пътуването ли? Разбира се. Ще ти се обаждам всеки ден — Каръл взе телефона, седна и продължи да гледа Терез, докато свърши разговорът.

— Звучи много сериозно — каза Терез.

— Разказа ми за вълнуващия вчерашен ден. Хардж й позволил да не ходи на училище.

Каръл беше видяла Ринди онзи ден, спомни си Терез. Явно е било приятно посещение. Разбра го от това, което й каза Каръл по телефона, макар че нищо подробно не беше казала, а и Терез нищо не я попита.

Тъкмо щяха да тръгват и Каръл реши да се обади на Аби. Терез се завъртя из кухнята, защото в колата беше твърде студено.

— Не знам никакви малки градове в Илинойс — казваше Каръл. — Защо пък Илинойс?... Добре, Рокфорд... Ще запомня... Разбира се, че ще се грижа добре за него. Щеше да е добре и ти да дойдеш, малка глупачке... Грещиш, грещиш.

Терез отпи от кафето, което беше останало в чашата на Каръл, отпи оттам, където беше червилото.

— Нито дума — каза Каръл бавно. — Никой, доколкото ми е известно, даже Флоренс. Добре, направи го. Довиждане...

Пет минути по-късно излязоха от градчето, в което живееше Каръл, и поеха по магистралата, отбелязана на картата с червено. Това беше магистралата, по която щяха да се движат, докато стигнат до Чикаго. Терез оглеждаше природата наоколо. Беше ѝ позната, група борови горички отляво, откъдето минаваше пътят за Ню Йорк, високо издигнатото знаме в далечината, маркиращо клуба, към който принадлежеше Каръл.

Терез отвори прозореца си, за да влиза чист въздух. Беше доста студено. Радиаторът топлеше глезените ѝ. Часовникът на таблото показваше десет без петнайсет и тя се сети за хората, които работеха в магазина „Франкенбърг“. По това време те вече бяха вътре. И тази сутрин, и утре сутринта, и следващата, а стрелките на часовника контролираха всяко тяхно движение. Стрелките на часовника на таблото сега не значеха нищо нито за Каръл, нито за нея. Те щяха да правят това, което искаха, щяха да спят, ако им се спеше, щяха да пътуват, ако им се искаше. Помисли си за госпожа Робичек, която сега, в тази минута, продаваше пуловери на третия етаж, отбелязвайки своята петгодишнина в този магазин.

— Защо си толкова мълчалива? — попита Каръл. — Какво има?

— Нищо.

Не ѝ се говореше. Но имаше усещането, че хиляди думи напиреха в гърлото ѝ и я давеха. Вероятно само разстоянието, стотиците мили, биха ги отприцили. А може би това, което я давеше, беше всъщност свободата.

Някъде в Пенсилвания слънцето ги огря, но следобед започна да вали дъжд. Каръл ругаеше, но звукът от дъжда беше приятен, барабаненето по предното стъкло и по покрива ѝ харесваше.

— Знаеш ли какво забравих? — каза Каръл. — Шлифер. Трябва да си купя отнякъде.

Изведнъж Терез се сети, че си беше забравила книгата, която четеше. Вътре беше оставила и едно писмо до Каръл, което стърчеше извън книгата. По дяволите! Не беше при другите книги и затова я беше забравила на масата до леглото. Надяваше се, че на Флоренс нямаше да ѝ хрумне да я разглежда. Опита се да си спомни дали беше

написала името на Каръл в писмото, но не можа. И чекът. Беше забравила да го скъса.

— Каръл, взе ли онзи чек?

— Чекът, който ти дадох? Ти каза, че ще го скъсаш.

— Да, ама не го скъсах. Все още е под покривката.

— Добре де, няма значение — каза Каръл.

Когато спряха за бензин, Терез искаше да купи тъмна бира, която Каръл понякога харесваше, но в бакалията, която беше непосредствено до бензиностанцията, имаха само обикновена. Купи една кутийка за себе си. После тръгнаха по тесен път встрани от магистралата и спряха. Отвориха кутията със сандвичите, имаше и туршия с копър, сирене и две твърдо сварени яйца. Терез беше забравила да потърси отварачка и сега не можеше да отвори бирата, но пък в термоса имаше кафе. Остави бирата отзад, на пода.

— Хайвер. Колко мило от тяхна страна — каза Каръл, надничайки в сандвича. — Обичаш ли хайвер?

— Не. Бих искала обаче.

— Защо?

Терез видя как Каръл отхапа малко от сандвича, от който беше махнала горната филийка, отхапа оттам, където имаше най-много хайвер.

— Защото тези, които го обичат, наистина го обичат — каза Терез.

Каръл се усмихна и продължи бавно да яде.

— Това е придобит вкус. Придобитите вкусове са винаги по-приятни и от тях по-трудно можеш да се откажеш.

Терез наля още кафе в чашката, от която пиеха и двете. Придобиваше вкус към черното кафе.

— Колко нервна бях първия път, когато държах тази чаша. Донесе ми кафе тогава — първия ден. Помниш ли?

— Помня.

— Как се сети да сложиш сметана?

— Мислех, че ще ти хареса. Защо беше нервна?

Терез я погледна.

— Бях развълнувана заради теб — каза тя, вдигайки чашата. После отново погледна Каръл и забеляза внезапна неподвижност, нещо като шок върху лицето на Каръл. Терез беше виждала това изражение

два или три пъти преди, когато ѝ беше намекнала за чувствата си към нея или пък когато ѝ правеше екстравагантен комплимент. Терез не можа да разбере дали Каръл е доволна, или не. Гледаше я как си маха хартията от другата половина на сандвича.

Имаше и кейк, но Каръл не искаше. Тъмнокафяв кейк, какъвто Терез често ядеше, когато ходеше при Ричард. Прибраха всичко в куфарчето, където бяха стековете цигари и бутилката уиски, с такова старание, че Терез би се вбесила, ако го правеше някой друг вместо Каръл.

— Ти нали каза, че си от щата Вашингтон? — попита я Терез.

— Родена съм само, а баща ми живее там. Писах му, че може да го навестя, ако стигнем.

— Той прилича ли на теб?

— Дали аз приличам на него? Да — повече, отколкото на майка ми.

— Някак не мога да си те представя със семейство — каза Терез.

— Защо?

— Защото мисля за теб само като за теб.

Каръл се усмихна, вдигнала главата си, докато караше. И какво?

— Братя или сестри? — попита Терез.

— Една сестра. Предполагам, искаш да разбереш всичко за нея. Казва се Илейн, има три деца и живее във Вирджиния. По-голяма е от мен и не знам дали ще ти допадне. Сигурно ще ти се стори скучна.

Да! Терез можеше да си я представи. Сянка на Каръл с всички нейни черти, но по-неизразителни и по-раздвоени.

Късно следобед спряха в крайпътен ресторант с нарисувано малко холандско селище на предния прозорец. Терез се облегна на парапета и се загледа в рисунката. Имаше рекичка, която започваше от единия край, после се превръщаше в овално поточе и накрая стигаше до вятърна мелница. Дребни фигурки в холандски носии бяха пръснати из селцето, застанали върху зелена трева. Сети се за електрическото влакче във „Франкенбърг“ при щандовете за играчки, което бясно хвърчеше по овалните релси, точно толкова големи, колкото и поточето.

— Не съм ти казвала за влакчето във „Франкенбърг“ — каза Терез на Каръл. — Забеляза ли го, когато...

— Електрическо влакче ли? — прекъсна я Каръл.

Терез се усмихваше, но нещо я притесни. Беше много сложно за обяснение и разговорът им спря.

Каръл поръча супа и за двете. Бяха сковани и премръзнали от колата.

— Чудя се дали наистина това пътуване ще ти достави удоволствие — каза Каръл. — Ти предпочиташ нещата отразени в огледалото, нали? Имаш си свое собствено разбиране за всичко. Като тази вятърна мелница. С теб човек може да се почувства в Холандия. Чудя се дали изобщо ще ти харесат истинските планини и истинските хора.

Терез беше разбита, сякаш Каръл я беше обвинила в лъжа. Явно Каръл искаше да каже, че и по отношение на нея Терез си има собствено разбиране, което не харесваше. Истински хора? Изведнъж се сети за госпожа Робичек. А тя беше избягала от нея, защото беше отвратителна.

— Как изобщо си представяш, че ще можеш да твориш, ако получаваш впечатлението си от втора ръка? — попита я Каръл, гласът ѝ бе нежен, но и безпощаден.

Каръл я накара да се почувства сякаш нищо не беше създала. Сякаш тя самата не беше нищо, нищо повече от струйката дим. Каръл пък беше живяла пълноценно, била е семейна, имаше и дете.

Възрастният човек зад тезгяха се беше запътил към тях. Накуцваше. Застана до съседната маса и кръстоса ръце.

— Ходили ли сте някога в Холандия? — попита той с приятен глас.

Каръл отговори:

— Аз — не. Предполагам, че вие сте били там. Вие ли направихте селцето на прозореца?

Мъжът кимна:

— Отне ми пет години.

Терез забеляза кокалестите му пръсти и слабите му ръце с лилави вени, изпъкващи изпод тънката кожа. По-добре от Каръл можеше да оцени труда на този човек, но не можа нищо да каже.

Мъжът се обърна към Каръл:

— В съседния магазин имат чудесни наденици и шунка, ако искате да опитате нещо наистина пенсилванско. Ние си отглеждаме прасетата, колим ги и ги обработваме тук, на място.

Влязоха в бялата месарница, голяма колкото кибритена кутийка в сравнение с ресторанта... Носеше се апетитната миризма на пушена шунка, примесена с миризма на изгоряло дърво и подправки.

— Хайде да си изберем нещо готово за консумация — каза Каръл, като гледаше нещата в хладилната витрина.

— Хайде да си вземем от това — посочи го на младия мъж с бяла шапка, клекнала върху ушите.

Терез се сети за бакалията, в която бяха с госпожа Робичек, откъдето тя си купи тънко нарязаните парченца салам. Една табелка на стената съобщаваше, че изпращат стоки навсякъде, където клиентът пожелае, и тя си помисли, че може да изпрати една от големите наденици на госпожа Робичек. Представи си удоволствието, с което щеше да отвори пакета с треперещите си ръце и щеше да види колбаса. Дали обаче трябваше, замисли се Терез, да направи такъв жест, който явно бе мотивиран от съжаление или пък вина, или някакво друго извратено чувство? Терез се намръщи, нагазвайки във води без посока и опора, където знаеше, че единственото, което можеше да направи, е да отхвърли собствените си импулси.

— Терез...

Терез се обърна и красотата на Каръл я порази със страшна сила. Каръл я попита дали да купи цяло парче шунка.

Младият мъж ѝ подаде всички пакети и взе двайсетдоларовата банкнота, която Каръл подаде. И Терез си спомни как госпожа Робичек развълнувано подаваше своята банкнота от един долар и монетата от петнайсет цента в онази вечер.

— Виждаш ли нещо друго? — попита Каръл.

— Помислих си, че мога да изпратя нещичко на един човек. Една жена, която работи в магазина. Бедна е и веднъж ме покани на вечеря.

Каръл си прибра рестото.

— Коя е тази жена?

— Всъщност нямам желание да ѝ изпращам каквото и да е — Терез искаше да излезе веднага.

Каръл се намръщи през дима от цигарата си.

— Направи го!

— Не искам. Хайде да тръгваме, Каръл. — Това беше като в кошмар, от който не можеш да избягаш.

— Изпрати го! — каза Каръл. — Затвори вратата и ѝ изпрати нещо.

Терез затвори вратата и избра една от шестдоларовите наденици, след което написа върху картичка: „Това е от Пенсилвания. Надявам се, че ще ти стигне за няколко неделни закуски. С обич — Терез Беливет“.

По-късно в колата Каръл я попита за госпожа Робичек и Терез отговори така, както винаги отговаряше — сбито, с неволна откровеност, което след това винаги я потискаше. Госпожа Робичек и нейният свят бяха толкова различни от Каръл и живота, който тя водеше, че сякаш описваше форма на животинско съществуване. Животът на някакво отвратително грозно чудовище, обитаващо друга планета. Каръл не каза нищо, само питаше и питаше. Не каза нищо и когато вече нямаше какво да попита, но напрегнатото и замислено изражение, с което слушаше, остана на лицето ѝ, дори когато заговориха за други неща. Терез стисна палци в дланите си. Защо позволяваше на госпожа Робичек да я преследва? А сега беше предала усещането и на Каръл и никога нямаше да може да го изличи.

— Моля те, вече никога не споменавай за нея, Каръл. Обещай ми.

ПЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Каръл пристъпваше боса към банята, мърмореща заради студа. Пръстите на краката ѝ бяха лакирани с червен лак, а синята пижама ѝ беше твърде голяма.

— Ти отвори прозореца твърде широко — каза Терез. Каръл придърпа завеската и Терез чу грохота на душа.

— Божествено гореща! — каза Каръл. — По-добре от снощи.

Това беше луксозно туристическо бунгало с дебел килим, с дървена облицовка на стените и всичко останало, като започнеше от пътечка за обувките, облепена с целофан, и стигаше до телевизора.

Терез седеше на леглото, облечена в халата си, и разглеждаше пътната карта, като измерваше разстоянията с ръка. Една дължина и половина отговаряше теоретично на един ден път, въпреки че те едва ли биха успели.

— Днес можем да прекосим Охайо — каза Терез. — Охайо! Бележит с реки, гуми и железници. Отляво известния подвижен мост Чиликот, където двацет и осем индианци от околностите на Хурон избили стотина кретени.

Терез се засмя.

— И където Луис и Кларк къмпингували — добави Каръл. — Днес мисля да обуя панталоните. Би ли проверила дали са в онзи куфар. Ако не са, трябва да отида до колата. Не онези тънките, а тъмносините от габардин.

Терез отиде до големия куфар на Каръл в долната част на леглото. Беше пълен с пуловери, бельо и обувки, но панталони нямаше. Видя някаква никелирана тръба да стърчи измежду един от сгънатите пуловери. Повдигна пуловера. Беше тежичък. Разви го и за малко не го изпусна стресната. Видя пистолет с бяла дръжка.

— Няма ли ги? — попита Каръл.

— Не! — Терез зави отново пистолета и го върна там, където си беше.

— Скъпа, забравих си кърпата. Мисля, че е на стола.

Терез я взе и я занесе, но в притеснението си, докато подаваше кърпата в протегнатата ръка на Каръл, погледът ѝ се спусна от лицето към голите гърди и продължи надолу. Усети изненадата на Каръл и се обърна. Терез стисна очи и тръгна към леглото, като във въображението ѝ изплува голото тяло на Каръл.

Терез взе душ и когато излезе от банята, Каръл стоеше пред огледалото почти облечена.

— Какво има? — попита Каръл.

— Нищо.

Каръл се обърна към нея, като сресваше леко потъмнялата си, още влажна коса. На устните ѝ имаше ярко червило, а между тях цигара.

— Даваш ли си сметка по колко пъти на ден ме караш да ти задавам този въпрос? — каза тя. — Не мислиш ли, че е малко неучтиво?

По време на закуската Терез каза:

— Защо си взела онзи пистолет, Каръл?

— А, значи това те е притеснило. На Хардж е, едно от нещата, които забрави — гласът ѝ беше непринуден. — Мислех си, че ще е по-добре да го взема, отколкото да го оставя.

— Зареден ли е?

— Да, зареден е. Хардж има разрешително, защото веднъж се опитаха да ни ограбят.

— Можеш ли да го използваш?

Каръл ѝ се усмихна.

— Не съм Ани Оукли. Знам как да го използвам. Явно те притеснява, нали? Нямам намерение да го използвам.

Терез повече нищо не каза за това. Но всеки път, когато се сетеше, притеснението отново я обхващаше. Сети се за него следващата вечер, когато един пиколо остави с трясък куфара на тротоара. Почуди се дали това можеше да е причина да бъде използван пистолетът.

Бяха направили няколко снимки в Охайо, но щяха да им ги проявят рано на следващата сутрин и затова прекараха една дълга нощ в градче с името Дефиано. Цяла вечер обикаляха, гледаха витрините, после бродиха по тихите улици в жилищната част на града, където къщите бяха осветени и приличаха на удобни и безгласни птичи

гнезда. Терез се опасяваше, че на Каръл би й било досадно да се разхожда безцелно, но тя беше тази, която предложи да повървят още малко. Така стигнаха до възвишение, откъдето се виждаше какво има от другата страна. Каръл говореше за себе си и за Хардж. Терез се опита с една дума да обобщи това, което ги беше разделило, но отхвърляше думите веднага щом ги формулираше — скука, неприязън, безразличие. Каръл й каза, че веднъж Хардж откъднал Ринди на риболов и дни наред не й се обадил. Каръл пък му го върнала като отказала да прекара отпуската на Хардж със семейството му във вилата в Масачузетс. Така били квит. Но това не било началото.

Каръл прибра две от снимките в портфейла си — едната на Ринди, обута в брич за езда, а другата на Терез с цигара в уста и коса отметната назад от вятъра. Имаше една снимка, която не беше сполучлива — Каръл сгушена в палтото си — за която каза, че ще я изпрати на Аби, защото не й харесваше.

Стигнаха в Чикаго късно следобед, пълзейки в сивия простиращ се безпорядък на града, зад голям камион на фирма разпространител на месни продукти. Терез седеше близо до предното стъкло. Нищо не си спомняше от времето, когато беше идвала тук с баща си. Каръл явно познаваше Чикаго така добре, както познаваше Манхатън. Каръл й показва известния Лупинг и спряха за малко, за да погледат влаковете в пиковото време — пет и половина следобед, когато хората се прибираха вкъщи. Не можеше да се прави сравнение с лудницата в Ню Йорк по това време.

В Централната поща Терез получи картичка от Дани, нищо от Фил и писмо от Ричард. Терез погледна писмото и видя, че то започва и завършва любезно. Точно това беше очаквала, Ричард да вземе адреса от Фил и да й напише любезно писъмце. Прибра писмото в джоба си, преди да се върне при Каръл.

— Има ли нещо? — попита Каръл.

— Само картичка. От Дани. Приключил е изпитите.

Каръл караше към хотела „Дрейк“. Подът беше на черно-бели карета и имаше фонтан във фоайето. На Терез й се стори великолепен. Когато влязоха в стаята, Каръл си свали палтото и се метна върху едно от двете легла.

— Познавам няколко човека тук — каза сънливо тя. — Да потърсим ли някой от тях?

Каръл обаче заспа, преди да решат.

Терез погледна през прозореца към езерото и към неравните, непознати очертания на високите сгради върху фона на все още сивкавото небе. Гледката беше мъглява и скучна като картина на Пикасо. Това сравнение не би се харесало на Каръл, помисли си Терез. Облегна се на перваза, гледаше града и видя как светлините на отдалечена кола се нацепваха на малки точки и тиренца, когато колата минаваше покрай дърветата. Беше щастлива.

— Защо не поръчаш някакви коктейли? — чу гласа на Каръл зад себе си.

— Какви да бъдат?

— Какъв искаш ти?

— Мартини.

Каръл подсвирна.

— Двойни „Гибсън“ — прекъсна я, докато Терез се обаждаше. — И чиния с пържени филийки. А защо не — четири чаши „Мартини“.

Терез прочете писмото от Ричард, докато Каръл беше под душа. Беше много мило. Ти си толкова различна от другите момичета, които познавам, беше написал. Беше чакал и бе продължил да чака, защото бил абсолютно убеден, че ще бъдат щастливи заедно. Искаше тя да му пише всеки ден или поне да му изпрати картичка. Пишеше и за това как една вечер седнал и препрочел и трите ѝ писма, които тя му беше изпратила, когато той беше в Кинтън, Ню Йорк миналото лято. В писмото имаше сантименталност, която не беше изобщо типична за Ричард, и първата ѝ мисъл беше, че се преструва. Може би, за да може да я нападне по-късно. Втората ѝ реакция беше отвращение. Реши да се придържа към взетото решение, да не му пише, да не контактува изобщо с него — това беше най-краткият път към края.

Коктейлите пристигнаха и Терез плати за тях в брой. Можеше да плаща сметките само когато Каръл не присъстваше.

— Ще си облечеш ли черния костюм? — попита тя Каръл, когато влезе.

Каръл я погледна.

— На дъното на куфара е — каза тя и се запъти към него. — Да не би да искаш да ми кажеш, че трябва да го измъкна, да го поизтупам и да изгладя гънките — това ще ми отнеме поне половин час.

— Половин час ще прием тези...

— Твоята сила да убеждаваш, е неотразима — Каръл занесе костюма в банята и пусна водата във ваната.

Това беше костюмът, който носеше, когато за първи път обядваха заедно.

— Можеш ли да си представиш, че това е първата ми чашка алкохол, откакто тръгнахме от Ню Йорк? — каза Каръл. — Разбира се, че не можеш. А знаеш ли защо е така? аз съм щастлива.

— Ти си красива — каза Терез.

А Каръл ѝ се усмихна пренебрежително, усмивка, която Терез обожаваше, после отиде до тоалетката. Наметна жълто копринено шалче на раменете си и го завърза, без да го стяга, после започна да си сресва косата. Светлината на лампата очертаваше тялото ѝ като картина и Терез имаше усещането, че това се е случвало и преди. Спомни си — жената на прозореца, която разресваше дългата си коса, спомни си самите тухли на стената и уханието на облачната дъждовна сутрин.

— Какво ще кажеш за малко парфюм? — попита Каръл, приближавайки се към нея с шишето. Докосна челото на Терез с пръсти там, където започваше косата ѝ и където я беше целунала онзи ден.

— Напомняш ми за една жена, която веднъж видях — каза Терез — на някаква пряка на „Лексингтън“. Не ти, а светлината. Решеше си косата... — Терез спря, Каръл очакваше да чуе още. Каръл винаги чакаше, а тя никога не казваше точно това, което искаше да каже. — Рано една сутрин, когато отивах на работа... И си спомням, че беше започнало да вали — продължи тя. — Видях я на прозореца. — Не можеше обаче да ѝ каже, че беше стояла там може би три-четири минути, желаейки силно да познава жената, за да може да бъде посрещната, ако отиде у дома ѝ и почука на вратата. Искаше ѝ се да може да направи точно това, вместо да ходи на работа в „Пеликан Прес“.

— Малкото ми сираче — каза Каръл.

Терез се усмихна. В тона на Каръл нямаше нищо потискащо и парливо.

— Как изглежда майка ти?

— Имаше черна коса — отговори бързо Терез. — Изобщо не си приличаме — Терез усети, че винаги говори за майка си в минало

време, въпреки че в тази минута тя беше жива някъде в Кънектикът.

— Наистина ли смяташ, че тя не би искала да те види отново някой ден? — Каръл стоеше при огледалото.

— Едва ли.

— Ами семейството на баща ти? Не спомена ли, че има брат?

— Никога не съм го виждала. Беше геолог и работеше за нефтена компания. Не знам къде е — беше й по-лесно да говори за чичото, когото никога не беше срещала.

— Как се казва майка ти сега?

— Естер — госпожа Николас Стърли — името за нея имаше точно толкова значение, колкото всяко едно име от телефонен указател. Погледна Каръл и изведнъж съжали, че й беше казала името. Един ден Каръл можеше... Шок от загуба и безпомощност я обзеха. Всъщност тя знаеше толкова малко за Каръл.

Каръл я погледна.

— Никога няма да го спомена — каза тя. — Никога повече. Ако мислиш, че втората чашка ще те натъжи, по-добре не я пий. Не искам да си тъжна тази вечер.

Ресторантът, в който вечеряха, гледаше към езерото. Вечеряха пищно и завършиха с шампанско и бренди. За първи път в живота си Терез беше леко пийнала, всъщност много повече, отколкото можеше да си позволи пред Каръл. Впечатлението й за пътя „Лейктор“ винаги щеше да остане като за широко авеню, обсипано с големи къщи, наподобяващи Белия дом във Вашингтон. В спомените й щеше да остане гласът на Каръл, който й разказваше за тази или онази къща, в която била преди, и обезпокояващото съзнание, че в продължение на известно време това е бил светът на Каръл, както Рапало, Париж и други места, за които Терез не знаеше, места, които са приютявали Каръл и всичко, което е правила...

Онази вечер Каръл седеше на ръба на леглото си и пушеше цигара, преди да запалят лампата. Терез лежеше на другото легло и полузаспала я гледаше, опитвайки се да разгадае какво крие неспокойният й, озадачен поглед, който беше съсредоточен върху нещо в стаята, а после се отмести. Дали мислеше за нея, или за Хардж, или пък за Ринди? Каръл беше поръчала да я събудят в седем часа на следващата сутрин, за да се обади на Ринди, преди тя да тръгне на училище. Терез си спомни за телефонния разговор в Дефиано. Ринди

се беше била с някакво момиченце, а Каръл в продължение на петнайсет минути се опитваше да я убеди, че тя трябва да направи първата стъпка, за да се извини. Терез все още беше под влияние на това, което беше пила, тръпката от шампанското, което сега я караше да търси болезнена близост с Каръл. Ако просто я попиташе, помисли си, Каръл щеше да ѝ позволи да спят в едно легло тази вечер. Тя обаче искаше повече от това, да я целуне, да усети тяло ѝ до своето. Терез се сети за двете момичета, които беше видяла в бара „Палермо“. Те го правеха, а сигурно и нещо повече. Дали Каръл би я отблъснала отвратена, ако тя просто искаше да я прегърне? Дали привързаността на Каръл щеше да се изпари моментално? Като си представи евентуалното студено отблъскване, куражът ѝ съвсем рухна. Възвърна се обаче под формата на въпрос, дали пък не можеше просто да я попита — има ли нещо против да спят в едно легло.

— Каръл, ще имаш ли нещо против...

— Утре ще отидем до кланиците — успоредно с нея каза Каръл и Терез избухна в смях. — Какво толкова смешно има? — попита Каръл, гасейки цигарата си, но също се усмихваше.

— Просто смешно. Ужасно смешно — каза Терез, като не преставаха да се смее, превръщайки в смях страстта и намерението за нощта.

— Смешно ти е заради шампанското — каза Каръл и загаси лампата.

Късно следващия следобед излязоха от Чикаго и се запътиха в посока Рокфорд. Каръл каза, че там може да я очаква писмо от Аби, но беше малко вероятно, защото Аби не беше много по писмата. Терез влезе в обуцарско ателие, за да зашият обувката ѝ, и когато се върна, завари Каръл да чете писмо в колата.

— По кой път ще тръгнем? — Каръл изглеждаше по-щастлива.

— Номер 20, в посока запад.

Каръл пусна радиото и потърси станция, докато се спря на някаква музика.

— Кой град става за нощувка по пътя за Минеаполис?

— Дюбюк — каза Терез, взирайки се в картата. — Или пък Ватерло. Изглежда приличен по размери, но е встрани — на около двеста мили.

— Сигурно ще успеем.

Поеха по магистрала номер 20 към Фрипорт и Галена, който беше отбелязан на картата като роден град на Юлисес Симпсън Грант.

— Какво казва Аби?

— Нищо интересно. Като цяло е хубаво писмо.

Каръл почти не говореше, нито в колата, нито пък в кафенето, където спряха, за да пият кафе. Каръл отиде и застана пред грамофона автомат, като бавно пускаше монети от пет цента.

— Съжаляваш, че Аби не дойде, нали? — каза Терез.

— Не — каза Каръл.

— Промени се, откакто получи писмото.

Каръл я погледна през масата.

— Мила, та това е просто едно глупаво писмо. Прочети го, ако искаш. — Каръл посегна към чантата си, но не извади писмото.

По някое време през нощта Терез заспа в колата и се събуди от светлините на някакъв град, огрели лицето ѝ. Каръл беше отпуснала уморено ръцете си в горната част на волана. Бяха спрели на светофар.

— Тази нощ ще останем тук — каза Каръл.

Терез все още не беше прогонила съня, когато прекоси фоайето на хотела. Докато пътуваха в асансьора, усети болезненото присъствие на Каръл, която стоеше до нея, сякаш сънуваше и в съня Каръл беше единствената фигура. В стаята тя вдигна куфара от пода и го постави върху един стол, отвори го, после застана до масата, наблюдавайки Каръл. Чувствата ѝ, които бяха в затишие през последните няколко часа, дори дни, сега нахлуха обратно в нея, докато гледаше как Каръл си отваря куфара и изважда както винаги първо кожената чантичка и тоалетните си принадлежности, след което я захвърля на леглото.

Погледна ръцете ѝ, кичура коса, който се подаваше изпод шалчето, завързано на главата ѝ, драскотината на крака отпреди няколко дена.

— Защо висиш там? — попита Каръл. — Лягай си, сънливке.

— Каръл, аз те обичам.

Каръл се изправи, изпъвайки тялото си. Терез не сваляше напрегнатия си, сънлив поглед от нея. Каръл извади пижамата си от куфара и го затвори. Доближи се до Терез и сложи ръце върху раменете ѝ. Стисна ги здраво, сякаш очакваше обещание или може би търсеше да разбере дали беше истина това, което беше казала. После целуна Терез по устните, сякаш се бяха целували стотици пъти преди.

— Не знаеш ли, че и аз те обичам? — каза Каръл.

Каръл взе пижамата си и влезе в банята, остана там минутка, гледайки мивката.

— Излизам — каза. — Ще се върна веднага.

Терез чакаше до масата, докато Каръл беше навън, времето течеше неопределено или може би изобщо не течеше, когато Каръл отвори вратата и отново влезе. Остави на масата книжен плик и Терез разбра, че беше излязла, за да купи мляко, както често и двете правеха през нощта.

— Мога ли да спя с теб? — попита Терез.

— Не видя ли леглото?

Беше двойно. Седяха по пижами и пиеха мляко и портокалов сок, който Терез не можеше да изпие сама, защото много ѝ се спеше. После Терез остави чашата с мляко на пода и погледна Каръл, която вече беше заспала по корем, с едната ръка вдигната нагоре, както обикновено заспиваше. Терез загаси лампата. Тогава Каръл провери ръката си под врата ѝ и телата им се докоснаха, сякаш всичко беше предварително уговорено. Щастието се разливаше в нея като зелена лоза, с прострели се цъфнали филизи, промъквачи се през плътта ѝ. Представи си бледо бяло цвете, блещукащо, сякаш видно в тъмнината или във водата. Защо хората изобщо говореха за рая, зачуди се.

— Заспивай — каза Каръл.

Терез се надяваше да остане будна. Но когато усети ръката на Каръл да се движи към рамото ѝ, разбра, че е заспала. Зазоряваше се. Пръстите на Каръл бяха вплетени в косата ѝ. Каръл я целуна по устните и удоволствието у Терез отново се събуди, сякаш това беше продължение на момента, когато Каръл беше пъхнала ръката си под врата ѝ снощи. Обичам те, искаше отново да каже, но думите бяха изтрити от възпламеняващото и ужасяващо удоволствие, което изпълваше цялото ѝ тяло. Беше притиснала Каръл в прегръдка и за нея сега съществуваше само тя и нищо друго. Усещаше ръката ѝ да се плъзга по ребрата ѝ, косата ѝ да гали голите гърди и тогава тялото сякаш потъваше в разширяващи се кръгове, които растяха и растяха, а умът губеше контрол над тях. Хилядите спомени и моменти, думи, първото „миличка“, втория път, когато Каръл я чакаше в магазина, хилядите спомени за лицето ѝ, гласа ѝ, моменти на ярост и смях, проблясваха като опашката на комета в съзнанието ѝ. Сега пък

бледосиньо пространство, разширяващо се пространство, в което тя се изстрелваше като дълга стрела. Стрелата прекосяваше невероятно широка пропаст без затруднение, извиваше се като дъга нагоре и нагоре в пространството, без да се спре. После осъзна, че все още беше притисната в Каръл, трепереше ужасно и знаеше, че стрелата, това беше самата тя. Видя светлата коса на Каръл върху очите си, а главата ѝ беше толкова близо до нейната. Нямаше нужда да пита дали е правилно, не очакваше отговор от никой, защото това не можеше да бъде по-правилно или по-идеално. Придържаше Каръл към себе си и усети устните ѝ върху своите усмихващи се устни. Терез лежеше неподвижно и гледаше Каръл, лицето ѝ, което беше съвсем близо, сивите ѝ очи, които бяха толкова спокойни, колкото никога преди, сякаш запазили пространството, от което тя сега се появяваше. Беше ѝ странно, че това все още беше лицето на Каръл, с луничките, с извитите руси мигли, вежди, с устата сега спокойна като очите ѝ, така както Терез много пъти я беше виждала.

— Ангелът ми — каза Каръл — отнесен в пространството.

Терез огледа стаята, която сега беше много по-светла, бюрото с чекмеджета, приличащи на щитове, огледалото без рамка, пердетата в зелено, които висяха плътно до прозорците и сивите покриви на две сгради, които се виждаха над перваза. Щеше да запомни всеки детайл от тази стая, завинаги.

— Кой град е този? — попита. Каръл се изсмя:

— Този ли? Това е Ватерло — посегна да си вземе цигара. — Не е ли ужасно?

Усмихвайки се, Терез се поизправи на лакът. Каръл ухапа цигарата.

— Във всеки щат има по няколко града с това име — каза Терез.

ШЕСТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Терез излезе, за да купи вестници, докато Каръл се обличаше. Качи се в асансьора и застана по средата. Почувства се някак странно, сякаш всичко се беше изместило. Разстоянията бяха променени, а равновесието — нарушено. Прекоси фойето и отиде до етажерката с вестници в ъгъла.

— „Куриер“ и „Трибуна“ — каза тя на продавача, докато си ги взимаше, и самото произнасяне на думите, и самите заглавия на вестниците ѝ се сториха странни.

— Осем цента — каза мъжът. Терез погледна рестото, което ѝ беше върнал, и осъзна, че все още имаше разлика между осем и двайсет и пет цента.

Поразходи се из фойето. Загледа се в стъклото на бръснарския салон, в който двама мъже ги бръснеха. Чернокож лъскаше обувки. Висок мъж с пура, с широкопола шапка и каубойски ботуши мина покрай нея. Тя завинаги щеше да запомни това фойе, хората, старомодната дърворезба и регистратурата. Щеше да запомни и мъжа с тъмното палто, който я наблюдаваше през горния край на вестника си, а след това се отпусна в креслото и продължи да чете до черно — кремавия мраморен пилон.

Когато Терез отвори вратата на стаята, Каръл прелетя край нея като стрела. Известно време остана така, ръката ѝ все още стоеше на дръжката на вратата.

Каръл, която беше в банята, я погледна, с гребен в ръка. Изглежда я от главата до петите.

— Никога не прави това на обществено място! — каза ѝ.

Терез хвърли вестниците на леглото и се приближи към нея.

Изведнъж Каръл я сграбчи в обятията си. Известно време останаха така, като че никога нямаше да се разделят. Терез се разтрепери, а очите ѝ се напълниха със сълзи. Беше ѝ трудно да намери думи, хваната в прегръдката на Каръл.

— Защо чака толкова дълго? — попита Терез.

— Защото си мислех, че няма да се повтори. Защото си мислех, че няма да имам желание. Това обаче не е вярно.

Терез си спомни Аби и сякаш слаба мълния изпълнена с горчивина се приплъзна между тях. Каръл я пусна.

— Имаш и друга причина — ти беше наблизно, напомняше ми за това, аз те опознах и усещах, че няма да е трудно. Извинявай. Не беше честно.

Терез стисна зъби. Видя как Каръл се отдалечава от нея, видя как пространството между тях се разшири и си спомни първия път, когато видя Каръл. Вървеше по същия начин в магазина, походка, която Терез никога нямаше да забрави. Каръл беше обичала Аби и сега се обвиняваше за това. Терез се чудеше, дали някой ден нямаше да съжалява, че е обичала и нея. Сега разбираше защо седмиците през декември и януари бяха изпълнени с нерешителност и ярост. Но едва сега осъзнаваше, че каквото и да каже Каръл, повече не съществуваха никакви бариери. Нерешителността беше превъзможната. След тази сутрин Аби вече не съществуваше за Каръл. И всичко случило се между тях оставаше минало.

— Така е, нали? — попита я Каръл.

— Откакто те познавам, ти ме дари с толкова щастие — каза Терез.

— Не можеш да прецениш.

— Мога. Особено тази сутрин.

Каръл не отговори. Отговорът беше в проскърцването на ключа в ключалката. Каръл заключи вратата и сега бяха сами. Терез се приближи към нея, потъвайки в обятията ѝ.

— Обичам те — каза Терез.

Този ден, сякаш нарочно, Каръл повече не ѝ обърна внимание. Дори в начина, по който държеше цигарата си, съществуваше някаква надменност. За малко да се забие в един бордюр. Изрече куп ругатни, и то не на майтап.

— Да пукна, ако дам и пукнат цент за паркинг, дори и пред мен да се разстила цяла прерия — каза Каръл. Когато обаче Терез усети погледа ѝ върху себе си, видя, че тя се смее. Каръл я дразнеше, като допираше рамото си до нейното, докато стояха пред автомата за цигари, или пък когато докосваше крака ѝ под масата. Това караше Терез да се чувства едновременно отпусната и напрегната. Сети се за

хора, които беше виждала да си държат ръцете в киното. Защо сега трябваше и те да го правят. Когато обаче Терез посегна и хвана ръката на Каръл, докато избираха бонбони, Каръл измърмори:

— Недей!

Терез изпрати кутия бонбони на госпожа Робичек и друга на семейство Кели. Купи ги от един сладкарски магазин в Минеаполис. На майката на Ричард купи една голяма луксозна двуредова бонбонiera с дървени стени, защото знаеше, че госпожа Семко щеше после да я използва за шивашките си принадлежности.

— Правила ли си това някога с Аби? — попита Терез рязко, когато вече бяха в колата.

Каръл разбра въпроса ѝ, примигна и каза:

— Какви са тези въпроси от теб? Разбира се — каза тя. Разбира се. Знаеше си, Терез...

— А сега?

— О, Терез, моля те!

Терез обаче настойчиво продължи да пита.

— С нея същото ли беше, както с мен?

Каръл се усмихна.

— Не, скъпа.

— Не мислиш ли, че е много по-приятно, отколкото да спиш с мъже?

Каръл се развесели.

— Не е задължително. Това зависи от много неща. С кой друг си била, освен с Ричард?

— С никой друг.

— Е, видя ли, а защо не опиташ с други?

Терез остана безмълвна за миг, опитвайки се да не покаже шока си, барабанейки с пръсти по книгата, която лежеше на скута ѝ.

— Искях да кажа, да опиташ някога. Още си толкова млада.

Терез не каза нищо. Не можеше да си представи, че някога щеше да изостави Каръл. Един неприятен въпрос, който ѝ се въртеше в главата от самото начало, сега удряше по мозъка ѝ с още по-болезнена настоятелност за отговора. Дали Каръл някога щеше да пожелае да я изостави?

— Искам да кажа, че това с кого спиш зависи най-вече от навика — продължи Каръл. — А ти си все още твърде млада да правиш такива

генерални заключения. Или пък да си създаваш навици.

— Значи ти си просто един навик — каза Терез, като се усмихваше, но в тона ѝ се долови възмущение.

— Терез, никога не си била толкова меланхолична.

— Не съм меланхолична — възрази тя, но отново усети как ледът се пропуква под краката ѝ. Ледът — символ на несигурността. Или може би проблемът беше в това, че тя винаги искаше повече, отколкото притежава, независимо колко беше то. И изведнъж съвсем импулсивно попита: — Аби също те обича, нали?

За миг Каръл се замисли и остави вилицата на масата.

— Аби винаги ме е обичала толкова, колкото и ти.

Терез прикова поглед в нея.

— Някой ден ще ти разкажа. Но всичко е минало. Беше отдавна, преди много, много месеци — каза нежно тя, толкова нежно и тихо, че Терез се напрегна, за да я чуе.

— Само месеци ли? — попита.

— Да.

— Разкажи ми сега.

— Тук не му е нито мястото, нито времето.

— Няма подходящо време — каза Терез. — Нали ти самата го каза?

— Кога съм казвала подобно нещо и по какъв повод?

За миг и двете замълчаха, свеж полъх на вятър засили дъжда и сякаш милиони звездички забарабаниха по покрива и предното стъкло. В този момент това беше единственото, което се чуваше. Нямахме буря, сякаш някъде там, горе, тя благоразумно се въздържаше да се пребори с този друг бог, бога на дъжда. Изчакаха под един не толкова надежден заслон на хълма, встрани от пътя.

— Бих могла да ти разкажа само средата, защото това беше най-смешното и ироничното. Това се случи миналата година, когато държахме заедно мебелния магазин. Но... Всъщност не мога да продължа, преди да съм ти разказала първата част — когато бяхме деца. Семействата ни живееха в Ню Джърси, бяхме съседи и през ваканциите се виждахме. Аби винаги малко си е падала по мен, поне така мисля, дори когато бяхме само шест-седемгодишни. Когато тя беше на четиринайсет и учеше другаде, ми изпрати няколко писма. По това време вече бях чула, че има момичета, които предпочитат да бъдат

с момичета. В книгите обаче пишеше, че тази склонност отминава с възрастта.

Между изреченията правеше паузи, сякаш пропускаше някои подробности.

— В едно училище ли учехте? — попита Терез.

— Не. Баща ми ме изпрати в друго училище. После, когато Аби стана на шестнайсет, замина за Европа, а когато се върна, аз не бях вкъщи. Веднъж се видяхме на едно парти, малко преди да се омъжа. Аби се беше променила, вече не беше палавото момиче, което познавах. След това Хардж и аз отидохме да живеем в друг град и дълго време не се видяхме с нея. Може би бяха минали години, много след като Ринди се роди. После тя почна от време на време да идва в конната база, където често ходехме с Хардж. На няколко пъти яздихме заедно. След това започнахме да играем тенис в съботните следобеди, когато Хардж обикновено играеше голф. На нас винаги ни беше весело заедно. Това, че Аби може би си падаше все още по мен след толкова години, изобщо не ми минаваше през ума, бяхме и двете вече пораснали, а и толкова неща се бяха случили. Имах идея да отворя магазин, защото ми се искаше да се виждаме по-рядко с Хардж. Усещах, че започваме да си омръзваме и подобно нещо щеше да помогне. Затова я попитах дали има желание да станем партньори и така отворихме магазина. За мебели. За моя изненада, след няколко седмици усетих, че се привързвам към нея — разказа тихо Каръл. — Не го разбирах и малко се страхувах, като се сетих каква беше Аби преди това, осъзнавайки, че у нея отново можеха да се пробудят подобни чувства към мен, че всъщност чувствата можеха да са взаимни. И затова се опитах да прикрия привързаността си, така че Аби да не разбере, и мисля, че успях. Но накрая — и точно тук идва смешната част — това се случи една вечер в къщата на Аби миналата зима. През тази нощ пътищата бяха заснежени и майката на Аби настоя да остана и да преспя в стаята на Аби, просто защото в стаята, в която обикновено нощувах, не бяха подменени чаршафите, а вече беше късно. Аби предложи да ги смени, но майка ѝ настояваше на своето.

Каръл леко се усмихна и погледна Терез, но Терез усети, че дори не я вижда.

— И така, останах при Аби. Нищо нямаше да се случи, ако не беше точно тази нощ, сигурна съм. Ако не беше настоявала майката на

Аби, и точно тук е ироничното, защото и самата тя не беше предполагала. Но стана и се чувствах точно както ти сега, поне така мисля, щастлива като теб.

Каръл почти измърмори последното. Тонът ѝ не беше променен и чувствата липсваха.

Терез я гледаше втренчено, незнаеща какво точно витае из въздуха — ревност, шок или яд.

— А след това?

— След това бях сигурна, че съм влюбена в Аби. Защо да не го наречем любов, всички признаци бяха налице. Продължи обаче само два месеца. Прилича на болест, която идва и си отива — каза Каръл с вече по-различен тон. — Миличка, това няма нищо общо с теб. То е минало. Знаех, че искам да разбереш, но не виждах причина да ти го разкажа по-рано. Толкова е маловажно.

— Но ако си се чувствала по същия начин с нея...

— За два месеца? — каза Каръл. — Когато имаш съпруг и дете, нещата са по-различни.

Каръл искаше да каже по-различно от нея, тя, която нямаше никакви отговорности и задължения.

— Така ли? Значи можеш да започнеш и да спреш?

— Да. Когато нямаш друг избор — каза Каръл.

Дъждът затихна дотолкова, че вече не приличаше на дъжд, а на плътен сребрист чаршаф.

— Не ти вярвам.

— Ти не си в състояние да определиш.

— Защо си толкова цинична?

— Цинична ли?

Терез не знаеше какво да отговори. Какво значи да обичаш някого, какво изобщо беше любовта и защо имаше или нямаше край? Това бяха съществените въпроси и кой можеше да отговори на тях?

— Става късно — каза Каръл. — Какво ще кажеш да продължим и да потърсим хубав коняк някъде? Или това е щат със сух режим?

Отидоха до следващия град и откриха един празен бар в най-големия хотел. Конякът беше чудесен и си поръчаха и повторно.

— Френски коняк — каза Каръл. — Някой ден ще отидем във Франция.

Терез въртеше с пръст малкото столче на чашата. Часовникът в дъното на бара удари. Свирка на влак прозвуча в далечината. Каръл се изкашля. Най-обикновени звуци в най-необикновения момент. От онази сутрин във Ватерло всеки момент бе необикновен. Терез се беше загледала в светлата кафеникава светлина на чашата и изведнъж се изпълни със сигурност, че един ден те наистина щяха да отидат във Франция. После в блестящото кафяво слънце на чашата изплува лицето на Хардж — устата, носът и очите.

— Хардж знае за Аби, нали? — попита Терез.

— Да, той ме попита за нея преди няколко месеца и аз му казах цялата истина, от игла до конец.

— Наистина ли? — спомни си за Ричард, представи си реакцията му. — Затова ли се развеждате?

— Не. Това няма нищо общо с развода. Иронично е, нали, но ми казах цялата истина, когато всичко между нас беше свършило. Един погрешен опит за откровеност, когато ние двамата нямаше вече какво да спасяваме. Вече бяхме говорили за развод. Моля те, не ми припомняй за грешките — тросна се Каръл.

— Искаш да кажеш, че той те е ревнувал, така ли?

— Да. След като реших да му кажа, излезе, че през един период от време съм държала повече на Аби, отколкото на него през целия си съвместен живот. Имаше моменти, когато пренебрегнах даже Ринди, за да бъда с Аби. Идваше ми да зарежа всичко и да тръгна с Аби.

— И да вземеш Ринди с теб?

— Не знам. Не знам дали това, че я имаше Ринди, ме спря да напусна Хардж още тогава.

— Съжаляваш ли?

Каръл бавно поклати глава.

— Не. Нямаше да продължи дълго. Както и всъщност стана. Сигурно съм имала предчувствие. С провала на брака ми се чувствах толкова слаба и уплашена — тя спря.

— Сега страх ли те е?

Каръл продължи да мълчи.

— Каръл...

— Не, не ме е страх — решително каза тя и вдигна глава.

Терез виждаше профила ѝ в полумрака. А сега какво щеше да стане с Ринди, искаше ѝ се да попита. Усещаше обаче, че Каръл бе на

ръба на търпението и щеше да ѝ отговори с половин уста или пък изобщо нямаше да отговори. Някой друг път, каза си Терез, не сега. Този въпрос щеше да развали всичко, дори стабилното тяло на Каръл, което сега за нея беше най-сигурното нещо в света. Терез прокара палеца си по страната ѝ, от подмишницата до кръста.

— Спомням си, че Хардж веднъж побесня, когато му казах, че заминавам с Аби за Кънектикът. Трябваше да купим оттам някои неща за магазина. Това ми отне само два дни, а Хардж ми каза: „Зад гърба ми, така ли? Искаше ти се да избягаш?“ — с горчивина каза Каръл. В гласа ѝ имаше по-скоро самообвинение, отколкото опит да имитира Хардж.

— Все още ли говори за това?

— Не. Има ли какво повече да се каже? Има ли нещо, с което да се гордееш?

— Срамуваш ли се от това?

— Да. И ти знаеш това, нали? — каза Каръл с равния си тон, типичен за гласа ѝ. — В очите на хората това е мерзост.

Терез не можа дори да се усмихне. Начинът, по който Каръл каза това, я възпря.

— Ти не вярваш в това.

— Да, но хора като семейството на Хардж вярват.

— Те не са целия свят.

— Но са достатъчни. А човек живее на тази земя. Знаеш, че това няма нищо общо с решението ти кого да обичаш — тя погледна Терез и най-сетне Терез долови оживление в погледа и духа ѝ. — Искам да кажа, че хората по тази земя имат отговорности, които може би ти нямаш. Поне засега е така. В Ню Йорк аз бях възможно най-неподходящият човек за теб, най-неподходящия човек, когото можеше да срещнеш — защото аз те завладях и сега спирам развитието ти.

— Защо тогава не спреш?...

— Ще опитам. Проблемът е в това, че ми харесва да те завладявам.

— За мен ти си най-подходящия човек, когото мога да познавам — каза Терез.

— Така ли?

Вече на улицата Терез каза:

— Предполагам, че на Хардж не би му харесал фактът, че ние с теб сме на пътешествие сега, нали?

— Той няма да разбере.

— Все още ли искаш да отидем във Вашингтон?

— Да, ако ти имаш време. Можеш ли да отсъстваш целия февруари?

Терез кимна.

— Освен ако не разбере нещо в Солт Лейк Сити. Казах на Фил да ми пише там. Но вероятността е малка — Фил дори нямаше да пише, помисли си Терез. Но ако имаше дори и малък шанс да започне работа в Ню Йорк, щеше да се върне. — Би ли отишла във Вашингтон без мен?

Каръл я погледна.

— Да ти кажа честно, не бих — каза с лека усмивка.

Когато се прибраха в хотелската стая, беше ужасно горещо и те отвориха прозорците широко. Каръл се облегна на перваза, проклинайки горещината и, за изненада на Терез, каза, че тя била като саламандър, щом можела да я понася. След това Каръл рязко попита:

— Какво толкова пишеше Ричард във вчерашното писмо?

Терез дори и не подозираше, че тя знаеше за писмото на Ричард. В писмото, което беше получила в Чикаго, обещавахе пак да ѝ пише или в Минеаполис, или в Сиатъл.

— Нищо особено — каза Терез. — Беше много кратко, около страница. Все още настоява да му пиша. Но аз не възнамерявам да го направя.

Беше изхвърлила писмото, но добре си спомняше съдържанието му.

Не си ми писала и започвам да мисля, че ти си един невероятен конгломерат от противоречия. От една страна си чувствителна, а от друга — не си; от една страна си фантазьорка, а от друга — не си. Ако някой ден твоята своенравна приятелка те остави на сухо, обади ми се и ще дойда. Това няма да продължи дълго, Тери. Имам някаква представа за подобни неща. Срецнах Дани. Искаше да знае дали си се обаждала, с какво се занимаваш. Щеше ли да ти

се хареса, ако му бях казал истината? За твое добро не му казах нищо, защото съм сигурен, че един ден ще се срамуваш от самата себе си. Аз все още те обичам, признавам си го. Бих ти помогнал, бих ти показал Америка — само ако ми пишеш, ако ми кажеш, че искаш.

Писмото я обиди и Терез го разкъса на парчета. Седеше на леглото, обгърнала коленете си с ръце, и здраво стискаше китките си изпод ръкавите на халата. Каръл беше изключила парното и сега в стаята беше студено. Ветровете на Минесота нахлуваха вътре в стаята, грабваха дима от цигарата на Каръл и го унищожаваша. Терез наблюдаваше как Каръл си мие спокойно зъбите в банята.

— Наистина ли няма да му пишеш? Това ли е окончателното ти решение? — попита Каръл.

— Да.

Терез видя как Каръл изтръска водата от четката си, отдръпна се от мивката и избърса лицето си. Пред тази гледка всичко свързано с Ричард просто нямаше значение.

— Хайде да не говорим повече за това — каза Каръл.

И тя знаеше, че Каръл нямаше да повдигне отново въпроса. Знаеше, че до този момент тя се беше опитвала да я върне отново при него. Сега, когато Каръл се обърна, приближи се до нея, сърцето ѝ заби лудо.

Продължиха на запад, през градовете Слипи Ай, Трейси и Пайпстоун, а понякога поемаха по заобиколни пътища, просто ей така — от каприз. Западът се простираше пред тях като вълшебен килим, изпъстрен със спретнати фермички, обори и силози, които се виждаха отдалече. Спряха при една фермерска къща, за да питат дали биха им продали малко бензин, с който да се доберат до следващата бензиностанция. Къщата ухаеше на прясно сирене. Стъпките им кънтяха самотно по солидното кафяво дюшеме и Терез бе обладана от пламенен изблик на патриотизъм. Америка! На стената висеше картина, на която беше изрисуван петел, картина от разноцветни петна на черен фон, достойна за музей. Фермерът ги предупреди, че пътят на запад бил заледен, и те поеха по другата магистрала на юг.

Тази нощ попаднаха на цирк, изграден до железопътната линия в едно градче с името Сиукс Фолс. Изпълнителите бяха аматьори. Един от акробатите ги покани в палатката на изпълнителите след шоуто и когато Каръл се възхити от рекламните им плакати, той настоя да си вземе колкото иска. Някои изпрати на Аби, а останалите на Ринди, заедно с един зелен хамелеон, сложен в картонена кутия. Това беше незабравима нощ за Терез и, за разлика от повечето подобни нощи, се запечата в съзнанието ѝ още преди да беше свършила. Изпълнена беше с толкова много неща — пакет с пуканки, от който ядоха заедно, циркът, целувката на Каръл в палатката на артистите. И онова особено обаяние на Каръл; въпреки че приемаше тези хубави мигове прекарани заедно като нещо естествено, правеше така, че целият свят да се върти около тях, всичко вървеше толкова гладко, без разочарования и заяждания, точно така, както биха желали да бъде.

Терез си тръгна от цирка с наведена глава, потънала в размисли.

— Чудя се дали ще имам желание отново да творя — каза тя.

— Какво те накара да помислиш това?

— Искам да кажа, че едва ли бих искала да правя нещо друго, освен това. Толкова съм щастлива.

Каръл взе ръката ѝ и я стисна. Натисна с палеца си толкова силно, че Терез изпищя. Каръл погледна табелата на пътя и каза:

— Номер пет и Небраска. Мисля да тръгнем насам.

— Какво ще стане, като се върнем в Ню Йорк? Не би могло да бъде същото, нали?

— Защо не — каза Каръл. — Докато не ти омръзна.

Терез се засмя. Вятърът развя шалчето на Каръл.

— Може би няма да живеем заедно, но другото няма да се промени.

Терез знаеше, че не биха могли да живеят заедно, след като Ринди щеше да е там. Но можеше поне да си помечтае. Беше повече от достатъчно това, че Каръл ѝ обеща всичко да си остане същото.

Близо до границата между Небраска и Уайоминг спряха да вечерят в един крайпътен ресторант, приличащ на индианска колиба, построен сред вечнозелена гора. Те бяха почти единствените посетители в голямата зала и избраха маса близо до камината. Разгърнаха картата и решиха направо да тръгнат за Солт Лейк Сити.

Там щели да останат няколко дни, каза Каръл, защото мястото било интересно и се чувствала уморена от шофирането.

— Лъск — каза Терез като гледаше картата. — Името на това градче звучи много секси.

Каръл отметна глава назад и се изсмя.

— Къде е?

— По пътя.

Каръл вдигна чашата с вино и попита:

— За какво да прием?

— За нас.

Приличаше на онази сутрин във Ватерло, помисли си Терез. Мигове толкова изящни и безпогрешни, че изглеждаха даже нереални, но те бяха истински, а не просто театрален реквизит — чашите им на камината, редицата от трофеи над главите им, запалката на Каръл, самият огън. Но на моменти тя се чувстваше като актьор и само от време на време се сецаше коя е всъщност. Оставаше изненадана, сякаш през последните няколко дни беше играла ролята на друг, някой безпределно и неизмерно щастлив. Погледна нагоре към боровите клонки, закрепени на масата до стената, които безмълвно разговаряха, видя и мъжа, който седеше сам на масата и пушеше бавно. Спомни си мъжа с вестника в хотела във Ватерло. И той имаше същия безизразен поглед и дълги бръчки около устните си. Или може би съзнанието ѝ сега беше същото като тогава.

Прекараха нощта в Лъск, деветдесет мили по-нататък.

СЕДЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

— Госпожа Х. Ф. Еърд? — Мъжът на регистрацията погледна Каръл, след като попълни адресните карти. — Вие ли сте госпожа Еърд?

— Да.

— Има съобщение за вас — той се обърна и взе нещо от клетката за ключовете. — Телеграма.

— Благодаря ви — Каръл погледна към Терез и преди да я отвори, леко вдигна вежди. Прочете я, ядоса се и попита мъжа:

— Къде е хотел „Белведере“?

Администраторът ги упъти.

— Трябва да отида да взема още една телеграма — каза Каръл на Терез. — Искаш ли да ме изчакаш тук?

— От кой е?

— От Аби.

— Добре. Нещо лошо ли пише?

Яростта беше все още в погледа ѝ.

— Трябва първо да видя телеграмата. В тази пише единствено, че за мен има телеграма в хотел „Белведере“.

— Да кажа ли да качват багажа?

— Изчакай, докато се върна. Колата вече е паркирана.

— Мога ли да дойда с теб?

— Ако искаш. Хайде да вървим пеша. Само на няколко преки оттук е.

Каръл крачеше бързо. Студът беше остър. Терез се огледа наоколо. Градът изглеждаше равен и добре подреден и тя си спомни, че Каръл ѝ беше казала, че това е най-чистият град в Щатите. Когато стигнаха до хотел „Белведере“, Каръл изведнъж се обърна и каза:

— На Аби сигурно ѝ е хрумнало да прелети и да ни навести.

В хотела тя директно се отправи към рецепцията, а Терез си купи вестник. Когато отиде при Каръл, тя вече бе прочела телеграмата. Беше втрещена. На Терез ѝ мина през ума, че може би Аби е мъртва, а това второ съобщение е от родителите на Аби.

— Какво се е случило? — попита Терез.

— Нищо. Всъщност още не знам — Каръл се огледа наоколо и плесна телеграмата по ръката си. — Трябва да се обадя по телефона. Може би ще ми отнеме няколко минути. — Погледна часовника си.

Беше два без петнайсет. Администраторът ѝ каза, че може да я свърже с Ню Джърси след около двайсетина минути. Междувременно Каръл искаше да пийне нещо. Намериха барче в хотела.

— Какво е станало? Да не би Аби да е болна?

Каръл се усмихна.

— Не, ще ти кажа по-късно.

— Да не би да е Ринди?

— Не! — Каръл допи коняка си.

Терез вървеше напред-назад из фоайето на хотела, докато Каръл разговаряше в телефонната кабина. Видя я да кимва с глава няколко пъти, видя, че ѝ прави знак да ѝ занесе запалка, но докато Терез отиде до нея, Каръл вече беше намерила своята и ѝ махна с ръка да се отдалечи. Продължи да говори още три-четири минути, след това излезе и плати сметката.

— Кажи ми, какво се е случило?

За миг Каръл се загледа към входната врата на хотела.

— Сега отиваме в хотел „Темпъл Скуеър“ — каза тя.

Оттам взеха друга телеграма. Каръл я отвори, хвърли един поглед и след това на излизане я скъса на парчета.

— Мисля да не оставаме тук тази нощ — каза. — Хайде да се върнем при колата.

Върнаха се в хотела, откъдето бяха взели първата телеграма. Терез не пророни нито дума, но усещаше, че това, което се е случило, щеше да накара Каръл да се върнат веднага обратно на изток. Каръл каза на администратора да анулира резервацията им.

— Бих искала да оставя адрес, на който да ми бъде препратена пощата — каза тя. — Запишете: „Браун Палас“ в Денвър.

— Готово.

— Много ви благодаря. Този адрес ще важи поне до следващата седмица.

Когато бяха в колата, Каръл я попита:

— Кой е следващият град на запад?

— На запад ли? — Терез погледна картата. — Уендовър. Ето тук. На разстояние от сто трийсет и седем мили.

— О, Господи! — изведнъж каза Каръл. Спря колата, взе картата и я погледна.

— Какво ще кажеш за Денвър? — попита Терез.

— Не искам да ходя в Денвър — Каръл сгъна картата и отново запали колата. — Всъщност защо пък да не идем? Скъпа, моля те, запали ми цигара. И гледай за удобно място да спрем и да похапнем.

Все още не бяха обядвали, а вече беше три. Миналата нощ бяха говорили за тази отсечка, правия път на запад от Солт Лейк Сити през Грейт Солт Лейк Дезърт. Имаха предостатъчно бензин. Терез забеляза, че районът не беше чак толкова пуст, но Каръл беше уморена. От време на време натискаше педала на газта чак до пода и го задържаше в това положение няколко минути. Терез я гледаше с разбиране. Усецаше, че бягат от нещо.

— Следва ли ни някой? — попита Каръл.

— Не! — На седалката между тях Терез видя част от телеграмата, която стърчеше от чантата на Каръл. „Разбери това. Джакопо.“ Това беше единственото, което можеше да разчете. Сети се, че Джакопо беше името на маймунката отзад в колата.

Стигнаха до едно крайпътно кафене, което стоеше самотно на сред равнинната местност. Сигурно бяха първите посетители от няколко дни насам. Каръл я гледаше през масата с бяла покривка, после се отпусна на стола. Преди да може да каже нещо, един мъж с бяла престилка излезе от кухнята, която беше някъде отзад, и им съобщи, че нямат нищо друго, освен яйца и шунка. Поръчаха си по една порция и кафе. След това Каръл си запали цигара и се облегна на масата.

— Имаш ли представа какъв цирк се разиграва? — каза тя. — Хардж е наел детектив, който ни преследва от Чикаго.

— Детектив ли? Защо?

— Не можеш ли да се сетиш? — прошепна Каръл.

Терез прехапа езика си. Да, трябваше да се сети. Хардж беше разбрал, че са заедно.

— Аби ли ти каза?

— Аби е разбрала — Каръл прокара пръст по цигарата си и огънчето я опари. Когато извади цигарата от устата си, устните ѝ

кървяха.

Терез се огледа. Заведението беше празно.

— Преследва ни, така ли? — попита тя.

— Сега сигурно е в Солт Лейк Сити и проверява всички хотели. Мръсна професия, скъпа. О, съжалявам, съжалявам. — Каръл отново се отпусна на стола. — Може би ще е най-добре да те кача на влака и да те изпратя вкъщи.

— Добре, ако мислиш, че така ще е най-добре.

— Не бива да те забърквам в това. Нека ме преследват и до Аляска, ако искат. Не знам какво са разбрали до този момент, но мисля, че не е много.

Терез седеше напрегната на ръба на стола си.

— Какво прави той. Бележки ли си води за нас?

Човекът се връщаше пак, този път им носеше чаши с вода.

Каръл кимна.

— Има и друг начин, с диктофон — каза тя, когато сервитьорът се отдалечи. — Но не смятам, че са стигнали чак дотам. Не вярвам Хардж да направи подобно нещо. — Ъгълчетата на устните ѝ потрепваха. Втренчи поглед в бялата износена покривка. — Мисля си дали са успели да сложат диктофон в Чикаго. Там беше единственото място, на което се задържахме повече от десет часа. Бих се радвала, ако са успели. Толкова е иронично. Спомняш ли си Чикаго?

— Разбира се. — Опитваше се да запази тона си спокоен, но всъщност се преструваше. Все едно да виждаш как любимото ти нещо умира пред очите ти и да останеш безразличен. Трябваше да се разделят тук.

— А във Ватерло? — изведнъж Терез се сети за мъжа, когото беше видяла във фойето.

— Там пристигнахме късно. Сигурно им е било трудно.

— Каръл, видях един човек — не съм много сигурна, но мисля, че го видях два пъти.

— Къде?

— Първият път беше във фойето в хотела във Ватерло. Рано сутринта. След това мисля, че видях същия мъж в онзи ресторант с камината. Там бяхме снощи.

Каръл я накара подробно да разкаже всичко и да опише мъжа в детайли. Беше труден за описание. Но сега тя напъна мозъка си, за да

изрови и последната подробност, за която можеше да се сети, даже и за цвета на обувките му. Беше странно и дори ужасяващо да отдели онова, което беше частица от въображението ѝ, и да го свърже с действителността. Помисли си, че може би дори не казва истината. Наблюдаваше как погледът на Каръл ставаше все по-напрегнат.

— Какво мислиш? — попита Терез. Каръл въздъхна.

— Какво може да си мисли човек? Внимавай при третата ни среща.

Терез погледна към чинията си. Беше ѝ невъзможно да яде.

— Това е свързано с Ринди, нали?

— Да — остави вилицата си, без дори да е хапнала нещо, и посегна към цигарата. — Хардж я иска изцяло за него. И може би си мисли, че с това ще успее.

— Само защото пътуваме заедно?

— Да.

— Тогава трябва да те оставя.

— Проклет да е! — тихо каза Каръл, поглеждайки към ъгъла на помещението.

Терез изчака. Всъщност какво чакаше?

— Оттук някъде мога да взема автобус, а после влак.

— Искаш ли да заминеш? — попита Каръл.

— Разбира се, че не искам. Но мисля, че така е най-добре.

— Страх ли те е?

— Страх? Не.

— Проклетата да съм, ако тръгнеш. Искам да останеш с мен.

— Наистина ли?

— Да. Изяж си яйцата. Престани да се държиш глупаво. — Каръл леко се усмихна. — Да отидем ли до Рено, както си бяхме запланували?

— Където кажеш.

— Тогава да не губим време.

Малко по-късно, вече в колата, Терез отново каза:

— Все още не съм сигурна, че втория път беше същият мъж.

— Мисля, че си сигурна — каза Каръл. След това внезапно спря колата на дългия прав път. За около минута стоя мълчаливо, гледайки надолу по пътя. Погледна Терез и каза:

— Не можем да отидем до Рено. Знам едно разкошно място, на юг от Денвър.

— Денвър?

— Денвър — каза твърдо Каръл и обърна колата.

ОСЕМНАДЕСЕТА ГЛАВА

На сутринта лежаха дълго прегърнати. Слънцето, вече огряло стаята, ги затопли, прониквайки през прозореца на хотела в мъничък град, името на който не бяха забелязали. Навън беше навалял сняг.

— В парк „Естес“ сигурно ще е натрупало — каза й Каръл.

— Какъв е този парк?

— Ще ти хареса. Не е като Йелоустоун. Отворен е през цялата година.

— Каръл, не се притесняваш, нали?

Каръл я придърпа по-близо.

— Изглеждам ли ти притеснена?

Терез не се притесняваше. Първото чувство на паника беше преминало. Беше нащрек, но не като вчера следобед след случката в Солт Лейк Сити. Каръл искаше тя да остане с нея, но каквото и да се случеше, щяха да го приемат спокойно. Как беше възможно да те е страх и да си влюбен, помисли си Терез. Двете неща просто не вървяха заедно! Как беше възможно да чувства страх, след като заедно те ставаха по-силни с всеки изминал ден или нощ? Всяка вечер беше различно. Всяка сутрин също. Заедно те притежаваха цяло чудо.

Пътят към парк „Естес“ се наклоняваше надолу. Снежните преспи бяха натрупани от двете страни на пътя, появяваха се светлини, а боровите дървета бяха наредени сякаш под формата на свод над пътя. В селцето имаше дървени къщурки, магазинчета и хотели. Чуваше се музика и хора се разхождаха по осветената улица с високо вдигнати глави, сякаш бяха омагьосани.

— Харесва ми — каза Терез.

— Това обаче не значи, че не трябва да внимаваш за нашия човек.

Наеха един портативен фонограф за стаята и пуснаха плочите, които току-що бяха купили, и онези, които си носеха от Ню Джърси. Терез на няколко пъти пусна „Лесен живот“, а Каръл я гледаше от другата страна на стаята, седнала на страничната облегалка на стола с кръстосани ръце.

— Какви проблеми ти създавам само.

— Каръл!... — опита се да се усмихне Терез. Това беше само моментно настроение, но то я накара да се чувства безпомощна.

Каръл погледна през прозореца.

— Защо не заминахме направо за Европа? Швейцария. Или поне да бяхме дошли тук още в началото.

— Това нямаше никак да ми хареса — Терез погледна жълтата блуза, която беше купила Каръл, и сега беше на облегалката на стола. Каръл беше изпратила същата и на Ринди, но в зелено. Беше купила и няколко чифта сребърни обици, две-три книги и бутилка „Трипъл Сек“. Само преди час те бяха толкова щастливи като се разхождаха по улиците.

— Да не би да ти е подействало уискито, което пи долу? — каза Терез. — Уискито те депресира.

— Наистина ли?

— Повече и от коняка.

— Ще те заведа на най-хубавото място, което познавам от тази страна на Сън Вали — каза тя.

— Какво му е лошото на Сън Вали? — знаеше, че Каръл обича да кара ски.

— Сън Вали просто не е мястото — тайнствено каза Каръл. — Мястото, което знам, е близо до Колорадо Спрингс.

В Денвър Каръл спря колата, влезе в бижутерски магазин и продаде диамантения си годежен пръстен. Терез се притесни от това, но Каръл ѝ каза, че за нея той е без всякаква стойност, а пък така или иначе ненавиждала диаманти. И това бил по-бърз начин да се сдобиеш с пари, отколкото да ходиш и теглиш от банката. Каръл искаше да отседнат в един хотел на няколко мили от Колорадо Спрингс, където беше отсядала и друг път, но промени решението си в момента, в който стигнаха до него. Каза, че много приличал на курорт, и затова отидоха в друг хотел, който загърбваше града и гледаше към планината.

Стаята им беше дълга и широка. Квадратните френски прозорци гледаха към градината, а зад нея бяха червено-белите планини. Тук-там имаше бяло и в градината, странни малки каменни пирамиди, пейка, боядисана в бяло, и всичко това ѝ придаваше глупав вид в сравнение с величествения релеф, който я обграждаше. Планини върху планини, изпълващи хоризонта сякаш това беше половината свят.

Стаята беше в бледожълти тонове, почти като косите на Каръл, имаше и добре подредена библиотечка с някои хубави книги измежду лошите, но Терез знаеше, че докато е тук, няма да прочете нито една от тях. Над библиотечката висеше портрет на жена с голяма черна шапка и червен шал, а на стената до вратата беше закачена кафява кожа, но не истинска. Над нея имаше метален фенер със свещ. Каръл нае и съседната стая. Двете помещения бяха свързани с врата, но те не използваха другата стая дори и за куфарите. Решиха да останат тук седмица или две, ако им хареса.

Сутринта на втория ден Терез отиде да разгледа хотела. Когато се върна, видя Каръл да стои до нощното шкафче. Каръл само я погледна, после отиде до тоалетката, погледна отдолу, а след това огледа дългия вграден гардероб.

— Така, свърших. Сега няма да забравим за това — каза Каръл.

Терез добре знаеше какво търси Каръл.

— Не бях се сетила за това, но мисля, че е загубил следата — каза тя.

— Сигурно обаче вече е стигнал до Денвър — спокойно каза Каръл. Усмихна се, но усмивката ѝ беше разкривена. — Нищо чудно и дотук да отскочи.

Нищо чудно, разбира се. Съществувахе една малка вероятност детективът да ги е видял, когато минават през Солт Лейк Сити, и да ги е проследил. Ако не ги открие в Солт Лейк Сити, сигурно щеше да разпита из хотелите. Сега разбра защо Каръл беше оставила адрес в Денвър, защото всъщност изобщо не възнамеряваше да отседнат там. Терез се просна на фотьойла и погледна Каръл. Каръл си беше направила труда да потърси скрит диктофон някъде, но цялостното ѝ отношение беше надменно. Още с идването им тук тя благоприятстваше проблемите им да се задълбочат. И обяснението, решението на тези противоположни факти се криеше в самата Каръл. Несигурно, бавно и отпуснато тя крачеше из стаята, до вратата и обратно. Равнодушно вдигнатата ѝ глава и нервно опънатите ѝ вежди в един момент изразяваха възмущение, а в друг — спокойствие. Терез огледа стаята — с високия таван, с големия квадратен плосък креват. Стаята, която освен цялата си съвременност, криеше в себе си и странна старомодност. Усещането за предостатъчно въздух в нея, което тя свързваше с американския запад, нещо като свръхголемите

каубойски седла, които беше видяла долу в конюшната. Чистотата също. Каръл продължи да търси скрит диктофон. Терез я наблюдаваше как приближава към нея, все още облечена с пижама и халат. Искаше ѝ се да се втурне към Каръл, да я притисне в обятията си, да я дръпне в леглото и само фактът, че не го прави, я накара да се чувства напрегната, изпълнена със сподавена, безразсъдна възбуда.

Каръл изпусна дима във въздуха.

— Хич не ми пука. Надявам се вестникарите да разберат за това и да натрият носа на Хардж в собствената му каша. Дано изхарчи петдесет хиляди долара покрай тая работа. Искаш ли този следобед да отидем на едно място, което ще те шашне. Пита ли госпожа Френч дали иска да дойде с нас?

Бяха се запознали с госпожа Френч снощи в една от игралните зали на хотела. Нямаше кола и Каръл ѝ предложи да се поразходи с тях.

— Питах я — каза Терез. — Каза, че ще е готова веднага след обяд.

— Облечи си коженото яке — Каръл обхвана лицето ѝ с ръце, стисна бузите ѝ и я целуна. — Облечи го още сега.

Имаха около шест-седем часа път до златната мина „Крипъл Крийк“, през прохода Ног и надолу по планината. Госпожа Френч отиде с тях и през цялото време не млъкна. Беше около седемдесетгодишна, с типичен мерилендски акцент, носеше слухово апаратче и бе готова винаги да слезе от колата и да се изкачи където и да било, въпреки че някой трябваше да ѝ помага във всяка крачка. Терез много се възхити от нея, въпреки че се погнусяваше от мисълта дори да я докосне. Имаше чувството, че ако госпожа Френч падне, щеше да се раздроби на хиляди парчета. Каръл и госпожа Френч разговаряха за щата Вашингтон, който тя добре познаваше, защото там живееше от няколко години с един от синовете си. Каръл я попита нещо, а госпожа Френч започна да разказва за пътешествията си след смъртта на съпруга ѝ, за двамата ѝ синове, единият живеел във Вашингтон, а другият в Хавай и работел в компания за ананаси. По всичко личеше, че госпожата беше във възторг от Каръл и че щяха да продължат да се виждат до края на престоя им там. Наближаваше единайсет часа, когато се върнаха в хотела. Каръл покани госпожа Френч на вечеря в бара, но госпожа Френч отказа, защото била

прекалено уморена и щяла да се задоволи с овесени ядки и топло мляко, които щяла да си поръча в стаята.

— Радвам се, че отказа — каза Терез, когато тя си тръгна. — Предпочитам да сме сами.

— Наистина ли, госпожице Беливет? Какво искаш да кажеш? — попита я Каръл, отваряйки вратата на бара. — По-добре седни и ми кажи.

Но те не останаха сами в бара повече от пет минути. Двама мъже, единият — Дейвид, а другият с име, което Терез за пръв път чуваше, дойдоха на масата и попитаха дали могат да останат при тях. Бяха същите двама, които предишната вечер в игралната зала поканиха Каръл да играе карти с тях. Снощи Каръл отказа, сега обаче каза:

— Разбира се, заповядайте...

Каръл и Дейвид разговаряха за интересни неща, но Терез беше седнала така, че не можеше да се включи в разговора им. Мъжът до нея искаше да говорят за нещо друго — пътешествие с кон, което токущо беше приключил около Стиймбоут Спрингс. След вечеря Терез очакваше Каръл да ѝ даде знак да тръгват, но тя все още не беше свършила разговора. Терез беше чела някъде, че човек е щастлив, когато неговият обект на влюбване е също привлекателен и за другите. Явно обаче с нея не беше същото. Каръл от време на време ѝ хвърляше по един поглед и ѝ намигаше. Терез остана така през целия този час и половина, успявайки да се държи мило, защото знаеше, че Каръл би искала това от нея.

Хората, които присядаха на тяхната маса в бара или в трапезарията, не я дразнеха, колкото госпожа Френч, която излизахе с тях почти всеки ден. Едно гневно възмущение, от което Терез се срамуваше, възмущение, което се надигаше у нея всеки път, когато някой им пречеше да бъдат сами.

Но имаше и дни, в които излизаха сами в планината, като поемаха накъдето им видят очите. Един ден се озоваха в малко градче, което им допадна, и останаха да пренощуват там, без пижами, без четки за зъби, без минало и без бъдеще, и нощта се превърна в един от онези острови във времето, запечатан някъде в сърцето или спомените, непокътнат и абсолютен. Или може би беше просто щастие, помисли си Терез, пълно щастие, което беше такава рядкост, че много малко хора успяваха да го усетят. Но пък, ако беше просто щастие, тогава то

беше преминало отвъд нормалните граници и се беше превърнало в нещо друго, в необикновено бreme, така че дори чашата кафе ѝ натежаваше в ръката, скоростта на котката, прекосяваща градината отдолу, и тихият сблъсък между два облака ѝ изглеждаха повече, отколкото можеше да понесе. И тъй, както преди месец не можеше да разбере внезапния прилив на щастие, тя не можеше да осъзнае състоянието си сега, което се явяваше като последица. Често то беше по-скоро болезнено, отколкото приятно, и от време на време се страхуваше, че е направила сериозна и уникална грешка. Понякога толкова се страхуваше, като че си беше счупила гръбнака. Често някакъв вътрешен глас я караше да каже на Каръл за това, но думите се изпаряваха още преди да е започнала от страх и от недоверие в собствените ѝ реакции. Опасението, че реакциите ѝ не са адекватни, я объркваше.

Сутрин те обикновено отиваха някъде в планината, оставяха колата и се изкачваха нагоре по някой хълм. Караха безцелно по зигзагообразни пътища, които приличаха на бели тебеширени линии, свързващи една планина с друга. Отдалече човек можеше да види стърчащите върхове, окъпани в облаци, които летяха в пространството и бяха по-близо до небето, отколкото до земята. Любимото място на Терез беше магистралата над „Крипъл Крийк“, където пътят изведнъж се долепваше до ръба на огромна падина. Стотина метра надолу се простираше малко изоставено миньорско селище. Тук окоето и мозъкът си правеха взаимно номера, защото беше невъзможно да прецениш точно пропорциите там долу, беше невъзможно да ги сравниш с която и да е човешка мярка. Ако протегнеш ръката си, тя самата щеше да изглежда джудже или пък необичайно огромна. Самото селище заемаше една малка част от падината, като една обикновена случка, заложен в неизмерния обхват на мисълта. Окоето плуваше в пространството, връщаше се да почине на мястото, което приличаше на кибритена кутия, и се дивеше на сътворената от човека бъркотия в малкото селище.

През цялото време Терез беше нащрек за мъжа с бръчки около устните, докато Каръл това не я вълнуваше. Тя дори и не спомена повече за него от онзи втори ден в Колорадо Спрингс, а оттогава вече бяха минали десет дни. Ресторантът на хотела беше известен, все повече нови хора го посещаваха и Терез непрекъснато се оглеждаше.

Не очакваше да го види, но това беше вид предпазна мярка, която за нея се бе превърнала в навик. А Каръл не обръщаше внимание на никой друг, освен на Уолтър, сервитьора, който ги обслужваше и всяка вечер идваше да ги попита какъв коктейл биха желали. Много хора заглеждаха Каръл, защото тя беше най-привлекателната жена там. Терез се чувстваше толкова горда и щастлива, че очите ѝ бяха непрекъснато в Каръл. Докато четеше менюто, Каръл я подбутваше с крак под масата, за да я накара да се усмихне.

— Какво ще кажеш да отидем в Исландия през лятото? — питаше Каръл, ако седяха на масата и в началото нямаше какво да си кажат. Бяха решили да разговарят главно за пътувания.

— Защо трябва да избираш толкова студени места? А кога ще работя?

— Не бъди толкова загрижена. Да поканим ли госпожа Френч? Мислиш ли, че ще има нещо против, ако си държим ръцете?

Една сутрин пристигнаха три писма — от Ринди, Аби и Дани. Това беше второто писмо от Аби, но в него нямаше нищо ново и на Терез ѝ направи впечатление, че Каръл отвори първо писмото на Ринди. Дани ѝ пишеше, че все още очаква резултатите от две интервюта за работа. Пишеше още, че Фил бил казал, че Харкеви щял да работи върху английската пиеса „Нерешителност“ през март.

— Чуй това — каза Каръл. — „Видя ли в Колорадо броненосци? Можеш ли да ми изпратиш един, защото хамелеонът избяга. Татко и аз обърнахме цялата къща, но не го намерихме. Но ако ми изпратиш броненосец, той ще бъде достатъчно голям, за да не се изгуби.“ Нов ред. „Получих отличен по правопис, но четири по аритметика. Ненавиждам аритметиката. Мразя и учителката. Е, трябва да привършвам. Целувки на теб и Аби. Ринди. P.S. Благодаря ти за ризата. Татко ми купи ново колело с две колела, за което каза на Коледа, че съм още малка. Но аз не съм малка. Хубаво колело е.“ Точка. Какъв е смисълът? Хардж винаги може да бъде по-добър от мен — Каръл остави писмото от Ринди и взе това от Аби.

— Защо Ринди пише: „Целувки на теб и Аби“? — попита Терез. — Да не би да мисли, че си с Аби?

— Не — Каръл спря да отваря писмото. — Явно си мисли, че кореспондирам с Аби.

— Хардж не би ѝ казал, нали?

— Не, миличка — Каръл вече бе заета с писмото от Аби.

Терез стана, прекоси стаята, застана до прозореца и се загледа в планините. Помисли си, че трябва да пише на Харкеви този следобед и да го попита дали има някаква възможност да получи асистентското място за пиесата през март. Започна да съчинява писмото в главата си. Планините отсреща приличаха на величествени червени лъвове, забили носове един в друг. На два пъти чу Каръл да се смее, но този път не прочете нищо от писмото на глас.

— Някакви новини? — попита Терез, когато Каръл свърши.

— Не, никакви.

Каръл я учеше да кара по пътищата в полите на планината, където рядко минаваха коли. Терез възприемаше бързо, по-бързо от всякога и след няколко дни Каръл ѝ даде да шофира в Колорадо Спрингс. В Денвър се яви на изпит и взе книжка. Каръл каза, че ако желае, може да кара през половината път обратно към Ню Йорк.

Той седеше сам, отляво на Каръл, зад гърба ѝ по време на вечеря. Терез се задави без видима причина и остави вилицата си. Сърцето ѝ започна да бие толкова бързо, че едва не хвъркна. Как не го беше забелязала по-рано? Вдигна очи към Каръл и видя, че и тя я гледа, четейки мисълта ѝ с големите си сиви очи, които вече не бяха така спокойни, както преди минута. Каръл спря по средата на нещо, което беше започнала да казва.

— Вземи си цигара — предложи ѝ тя и запали. — Не знае, че си го разпознала, нали?

— Не.

— Не го оставяй да разбере — усмихна ѝ се Каръл, запали собствената си цигара и погледна в обратната посока, на тази, в която беше детективът. — Запази спокойствие — продължи със същия равен тон.

Лесно беше да се каже. Преди си мислеше, че ако го срещнат, щеше да може да го погледне спокойно, но какъв беше смисълът, след като се чувстваше като ударена с гуле.

— Тази вечер няма „Печена Аляска“ — каза Каръл, като гледаше менюто. — Това направо ми къса сърцето. Знаеш ли какво ще си поръчаме? — Извика сервитьора: — Уолтър!

Уолтър дойде усмихнат, радостен да ги обслужи, както всяка вечер.

— Да, госпожо!

— Два пъти „Реми Мартен“, ако обичаш, Уолтър.

Конякът помогна малко. Детективът не ги погледна нито веднъж. Четеше си книга, която беше подпрял на металната кутия за салфетки, и даже Терез усети съмнение. Съмнение, както и в кафенето извън Солт Лейк Сити, несигурност, която беше по-ужасяваща от истината, да знае, че това беше със сигурност *той*.

— Трябва ли да минем през неговата маса, Каръл? — попита Терез. Зад нея имаше врата, която водеше до бара.

— Да. Точно така ще излезем — Каръл повдигна вежди и се усмихна, както правеше всяка вечер. — Не може нищо да ни направи. Мислиш, че ще извади пистолет ли?

Терез я следваше. Минаха на няколко сантиметра от мъжа, който продължаваше все така задълбочено да чете. Пред нея тя видя как Каръл поздравява грациозно госпожа Френч, която седеше на масата сама.

— Защо не дойде при нас? — попита я Каръл и Терез се сети, че жените, с които госпожа Френч вечеряше, бяха заминали днес.

Каръл остана за няколко минути да говори с госпожа Френч, а Терез ѝ се възхищаваше, но тъй като самата тя не можеше да остане там, тръгна и изчака Каръл пред асансьорите.

Горе в стаята Каръл откри диктофона, закрепен в ъгъла под леглото. Взе ножиците и с две ръце преряза жицата, която минаваше под мокета.

— Мислиш ли, че хората от хотела са го пуснали тук? — попита ужасена Терез.

— Сигурно е използвал шперц — Каръл дръпна малката черна кутийка с жица накрая и я пусна на пода.

— Погледни, прилича на плъх — каза тя. — Това е портрет на Хардж.

Изведнъж лицето ѝ почервения.

— Къде ли води жицата?

— В някоя стая, където заспива. Сигурно от другата страна на коридора. Благословени да са тия мокети, под които можеш да поставиш всичко.

Каръл ритна диктофона към средата на стаята.

Терез гледаше малката квадратна кутийка и си представи как снощи тя беше попивала всяка тяхна дума.

— Откога ли стои там?

— Откога мислиш, че той е тук, без да си го забелязала?

— Най-рано от вчера — но веднага след като го каза, разбра, че може и да греши. Не можеше да види всеки човек в хотела.

Каръл клатеше глава.

— Едва ли му е отнело близо две седмици, за да ни проследи от Солт Лейк Сити дотук. Не, просто е решил да вечеря с нас тази вечер — Каръл се обърна с гръб към библиотечката. В ръката си държеше чаша коняк. Червенината беше напуснала лицето ѝ. Сега дори се усмихваше на Терез.

— Недодялан мъж — каза Терез. Седна на леглото, подложи възглавница зад гърба си и се облегна назад. — Е, май тук се задържахме достатъчно, не мислиш ли?

— Кога искаш да отпътуваме?

— Може би утре. Ще приготвим багажа си сутринта и ще тръгнем следобед. Какво ще кажеш?

По-късно се качиха в колата и тръгнаха на запад в тъмната нощ. Терез си помисли, че едва ли щяха да продължат пътуването си след тази случка. Не можеше да потуши паниката, която я обземаше, паника, причинена от нещо, което беше вече станало, нещо случило се отдавна, не сега, не това. Чувстваше се неловко, но не и Каръл. Каръл не само че се правеше на смела, но явно наистина не я беше страх. Каза само, че мрази да бъде шпионирана.

— И още нещо — каза тя. — Опитай се да разбереш каква кола кара.

Същата вечер те обсъдиха маршрута за следващия ден. Говореха сякаш бяха непознати, помисли си Терез, тази нощ нямаше със сигурност да бъде като предишната. Когато се целуваха за лека нощ, Терез почувства взаимното им отпускане, този странен отклик, сякаш телата им бяха изградени от някакъв материал, който, взет заедно, неминуемо създава страст.

ДЕВЕТНАДЕСЕТА ГЛАВА

Терез не можа да разбере каква кола кара той, защото колите бяха заключени в отделни клетки в гаража и въпреки че се виждаха добре от солариума тази сутрин, тя не го видя да излиза. Не го видяха и на обяд.

Госпожа Френч, щом разбра, че ще заминават, настоя да отидат в стаята ѝ, за да пийнат по нещо.

— Трябва да пийнем на раздяла — каза тя на Каръл. — Все още не си ми дала адреса си!

Терез се сети, че двете се бяха разбрали да си разменят луковици за цветя. Спомни си и дългия разговор един ден в колата относно луковиците, които бяха заздравили тяхното приятелство. Каръл до края се държа много търпеливо. Никой не би предположил, че бърза да се измъкне по някакъв начин, като я гледаше човек как седи на дивана с чашка в ръка, непрекъснато доливана от госпожа Френч. Когато се сбогуваха, госпожа Френч ги целуна и двете по бузите.

От Денвър поеха по магистралата на север, в посока Уайоминг. Спряха за по едно кафе в заведение от типа, който и двете обичаха, обикновен ресторант с барплот и грамофонен автомат. Пуснаха няколко монети в него, но не беше същото като преди. Терез знаеше, че до края на пътуването им вече никога нямаше да бъде същото, въпреки уверенията на Каръл, че ще отидат до Вашингтон, а може би и до Канада. Вътре в себе си Терез знаеше, че целта на Каръл е Ню Йорк.

Първата нощ прекараха в един туристически къмпинг, изграден като кръг от индиански колиби. Докато се събличаха, Каръл погледна нагоре към тавана, там, където върховете на колибата се събираха, и каза:

— Проблемите, които някои идиоти си създават — и незнайно защо на Терез това ѝ прозвуча страшно смешно. Започна да се смее, докато на Каръл ѝ писна и каза, че ако не спре, ще изпие цяла чаша коняк. Терез все още се усмихваше, когато застана до прозореца с чаша в ръка, изчаквайки Каръл да свърши с банята, и тогава видя някаква кола да спира до администрацията на къмпинга. След миг

мъжът, който беше влязъл в офиса, излезе, огледа се в тъмнината и неговите дебнещи стъпки привлякоха вниманието ѝ. Беше убедена, без дори да можеше да види ясно лицето и фигурата му, че това беше той — детективът.

— Каръл! — извика тя.

Каръл дръпна завесата на банята и я погледна, докато попиваше водата от тялото си.

— Той ли е...?

— Не съм много сигурна, но мисля, че да — каза Терез и видя как яростта обзе Каръл, а Терез изведнъж изтрезня и се почувства сякаш току-що им беше нанесена обида.

— О, боже! — каза Каръл и хвърли кърпата на земята. Взе халата и завърза колана. — Е, и какво прави той?

— Мисля, че отсяда тук — Терез отново погледна през прозореца. — Колата му е все още пред офиса. Ако изгасим лампата, ще мога да виждам по-добре.

Каръл изпъшка.

— О, недей. Не бих могла. Тъмнината ме потиска — каза тя с върховна досада и отвращение.

Терез се усмихна разкривено и успя да надвие смеха си, защото знаеше, че смехът ѝ ще вбеси Каръл. След това видя колата да се спуска към гората от другата страна на кръга.

— Да, той наистина отсяда тук. Колата му е лимузина с две врати.

Каръл седна на леглото и въздъхна. Тя се изсмя на Терез, смях, пропит от преумора и скука, примирение със съдбата, безпомощност и яд.

— Вземи си душ. А след това отново се облечи.

— Не съм сигурна, че това е той.

— Това е без значение, миличка.

Терез взе душ и легна облечена до Каръл. Каръл загаси лампата. Тя пушеше цигара след цигара в тъмното и лежеше мълчаливо. След това докосна ръката ѝ и каза:

— Да тръгваме.

Часът беше три и половина, когато те напуснаха къмпинга. Бяха платили предварително. Навсякъде беше тъмно и освен детектива, който може би ги наблюдаваше с фенер, никой друг не ги забеляза.

— Какво мислиш да правим? Искаш ли да отседнем някъде, за да поспим? — попита Каръл.

— Не ми се иска. А на теб?

— И аз не искам. Хайде да видим докъде ще можем да стигнем — каза тя и натисна до долу педала на газта. Пътят беше пуст и гладък.

Зората се разпукваше. Един полицай ги спря за превишена скорост. Каръл плати глоба от двайсет долара в Сентрал Сити, щата Небраска. Загубиха доста време, докато следваха полицаия обратно до града, но Каръл не пророни нито дума, нещо абсолютно нетипично за нея, обратното на това, което беше направила в Ню Джърси, когато започна да спори с полицаия.

— Досадно — каза само.

Терез ѝ предложи да се сменят на волана, но Каръл твърдеше, че тя иска да кара. Равната прерия на Небраска се простираше пред тях, пожълтяла от житните класове. Тук-там се виждаха камъни и гола земя и всичко това изглеждаше измамно приветливо под побелялото зимно слънце.

Караха малко по-бавно и Терез бе обзета от паника. Имаше усещането, че изобщо не се движат, сякаш земята под тях се местеше, а те стояха на едно място. От време на време се обръщаше да види дали не ги следи някоя полицейска кола, или пък детективът. Беше нащрек за онова безименно, безформено нещо, което ги преследваше от Колорадо Спрингс. Гледаше земята и небето и търсеше безсмислени неща, на които обичаше да придава значение. Видя ястреб в небето, гъстите непроходими бурени в полето, кършени от вятъра и търсеше да види някой димящ комин. Около осем часа клепачите ѝ натезаха за сън, дрямката замъгли главата ѝ и когато видя колата зад тях — лимузина, тъмна на цвят, с две врати — изненадата ѝ беше притъпена.

— Зад нас има кола — каза тя. — Регистрационният ѝ номер е жълт.

За миг Каръл не каза нищо, погледна в огледалото и изпусна въздух през стиснати устни.

— Съмнявам се. Ако е той, значи определено надхвърли очакванията ми.

Намали скоростта.

— Ако го пусна да ни задмине, дали ще можеш да го разпознаеш?

— Да — вече със сигурност щеше да го познае, особено неясния му, замъглен поглед, който се беше запечатал в съзнанието ѝ.

Каръл намали, взе пътната карта, разпъна я върху волана и започна да я разглежда. Колата отзад ги приближаваше, задмина ги и Терез го разпозна.

— Да. Той е — каза Терез. Мъжът дори не погледна към тях. Каръл отново натисна педала.

— Сигурна си, нали?

— Абсолютно — Терез гледаше скоростта на таблото. Показваше 140 и нагоре. — Какво си намислила?

— Ще поговоря с него.

Каръл намали скоростта, когато го наближи. Известно време се движеха паралелно с колата на детектива и тогава той се обърна и ги погледна — широката му уста остана непроменена, сивите му кръгли очи също. Каръл му направи знак да спре. Мъжът намали скоростта.

— Отвори прозореца си! — каза Каръл на Терез. Детективът отби колата встрани, върху пясъчната покривка от пътя и спря.

Каръл спря колата на самата магистрала и му каза през Терез:

— Харесвате компанията ни или какво? — каза тя.

Мъжът слезе от колата и затвори вратата. Между двете коли имаше около три метра разстояние, детективът извървя половината и спря. Около малките му мъртвешки очи имаше тъмни кръгове. Гледаше ги подобно на кукла, с празен и неподвижен поглед. Не беше млад. Лицето му беше състарено от годините и брадата му усилваше гънките от двете страни на устата му.

— Върша си работата, госпожо Еърд — каза той.

— Това е очевидно. Гнусна работа имате, нали?

Детективът потупа цигара с палеца си, запали я въпреки порива на вятъра, толкова бавно, сякаш беше на сцена.

— Поне вече е към края си.

— Тогава защо не ни оставите на мира — попита Каръл. Гласът ѝ звучеше напрегнато. Ръката ѝ стискаше здраво волана.

— Имам нареждане да ви следя по време на пътуването ви. Но ако се връщате в Ню Йорк, това ще бъде краят на моя ангажимент. Съветвам ви да се върнете, госпожо Еърд. Натам ли сте тръгнали сега?

— Не.

— Получих една информация, която ви касае и може би ще е добре да се върнете и погрижите за това.

— Благодаря — каза Каръл с лека насмешка. — Благодаря, че ми казахте, но все още нямам намерение да се връщам. Но бих могла да ви дам маршрута си, за да ни оставите на мира, да се приберете у дома и да се наспите.

Детективът ѝ се усмихна. Усмивката му беше измамна и безсмислена, в никакъв случай човешка, сякаш срещу тях стоеше някаква програмирана машина, готова да започне операции.

— Мисля, че трябва да се върнете в Ню Йорк. Послушайте съвета ми. Касае се за детето ви. Предполагам, знаете това, нали?

— Детето е моя лична собственост.

Една от гънките на бузата му трепна.

— Едно човешко същество не може да бъде ничия собственост, госпожо Еърд.

Каръл повиши тон.

— Ще продължите ли да сте ни като опашка през целия път?

— Връщате ли се в Ню Йорк?

— Не.

— Мисля, че все пак ще се върнете — каза той и се обърна към колата си.

Каръл натисна съединителя. Протегна ръка към ръката на Терез за миг и я стисна, сякаш да изрази увереността си, после колата изфуча напред. Терез седеше с лакти, подпрени на колене, а дланите притискаха челото ѝ. В този момент изпита срам и шок, чувства, непознати за нея до този момент, чувства, които беше успяла да потисне докато разговаряха с детектива.

— Каръл!...

Каръл тихо плачеше. Терез видя изкривената ѝ долна устна. Тази жена нямаше нищо общо с Каръл такава, каквато я знаеше, а по-скоро приличаше на малко разплакано момиченце. Видя как една сълза се пророни надолу по бузата ѝ.

— Дай ми цигара — каза Каръл.

Когато Терез ѝ я подаде запалена, Каръл беше вече изтрила сълзата и всичко свърши. Докато пушеха, караше бавно.

— Промъкни се отзад и вземи пистолета — каза Каръл. За миг Терез не помръдна.

Каръл я погледна.

— Моля те!

Терез се провря отзад и качи тъмносиния куфар на седалката. Отвори закопчалките и извади пистолета, увит в пуловера.

— Подай ми го — спокойно каза Каръл. — Ще го сложа в страничния джоб. — Протегна ръката си и Терез постави бялата дръжка на пистолета в дланта ѝ, после се промъкна обратно на предната седалка.

Детективът продължаваше да ги следи, движейки се на около миля зад тях. Караше зад една каруца, която беше влязла на магистралата откъм черния път. С едната си ръка Каръл държеше ръката на Терез и караше само с лявата. Терез погледна бледите лунички по пръстите ѝ, които забиваха здраво студените краища в дланта ѝ.

— Отново ще говоря с него — каза Каръл и натисна педала на газта. — Ако искаш да слезеш, ще те оставя на някоя бензиностанция или някъде другаде и после ще се върна да те взема.

— Не искам да те оставям — каза Терез. Каръл сигурно щеше да настоява да получи записките и Терез си я представи наранена, защото той щеше да извади пистолета си със светкавична, професионална бързина и щеше да стреля, преди изобщо Каръл да е успяла да натисне спусъка. Но тези неща нямаше да се случат, помисли си тя и стисна зъби. С пръст мачкаше ръката на Каръл.

— Не се притеснявай. Просто искам да говоря с него.

Изведнъж зави по малко пътче от лявата страна на магистралата. Пътят минаваше през полегати ниви, после завиваше и навлизаше в гориста местност. Каръл караше бързо, въпреки че пътят беше лош.

— Идва след нас, нали?

— Да.

На един от хълмовете се показаха очертанията на ферма, след това не остана нищо друго, освен камениста и обрасла с храсти земя. Пътят пред тях непрекъснато чезнеше зад завоите. Каръл направи следващия и спря почти на средата на пътя.

Бръкна в джоба си и извади пистолета. Отвори нещо в него и Терез видя патроните вътре. След това Каръл загледа напред през предното стъкло, спусна ръце и пистолетът падна в скута ѝ.

— По-добре да не го правя — и пхна пистолета обратно в джоба си. След това запали колата и я премести встрани от пътя.

— Стой в колата! — каза тя на Терез и слезе.

Терез чу приближаването на детективската кола. Каръл вървеше бавно в посока на шума. Детективската кола, която не се движеше много бързо, сви, спирачките изсвистяха и Каръл отстъпи от пътя. Терез леко отвори вратата и се провеси през прозореца.

Мъжът слезе от колата.

— Сега пък какво? — каза той и гласът му се разнесе от вятъра.

— А ти как мислиш? — Каръл се приближи до него. — Искам цялата информация, която имаш за мен — диктофонни записи, всичко.

Веждите му се издигнаха над бледите точки, които представляваха очите му. Облегна се на предния капак на колата си, усмихвайки се самодоволно. Погледна към Терез, после към Каръл.

— Всичко е изпратено. В мен няма нищо, освен някои записки. Относно някои места и случки.

— Добре, искам ги.

— Искаш да кажеш, че желаяш да ги купиш?

— Не съм казала подобно нещо, казах да ми ги дадеш. Или може би предпочиташ да ми ги продадеш?

— Не можеш да ме подкупиш — каза той.

— За какво иначе правиш всичко това, ако не за пари? — попита нетърпеливо Каръл. — Защо да не изкараш някой и друг долар отгоре? Колко искаш?

— Казах, че съм изпратил всичко. Прахосвате си парите на вятъра.

— Сигурна съм, че не си изпратил касетките от Колорадо Спрингс — каза Каръл.

— Така ли? — каза той със сарказъм.

— Така. Ще ти дам това, което искаш за тях.

Огледа Каръл от главата до петите, после отправи поглед към Терез и отново се усмихна.

— Извади ги — касети, записки, всичко! — викна Каръл и мъжът се размърда.

Обиколи колата си, застана пред багажника. Терез чу ключове да дрънчат, докато го отваряше. Терез излезе от колата, беше й

невъзможно да остане повече вътре. Приблѝжи се до Каръл и спря. Детективът търсеше нещо в един голям куфар.

Когато се изправи, вдигнатият капак бутна шапката му. Той я натисна с крак, за да я предпази от вятъра. В другата си ръка държеше нещо толкова малко, че едва се виждаше.

— Тук има две неща — каза той. — Струват около петстотин. Щяха да струват повече, ако другите не бяха изпратени в Ню Йорк.

— Добър търговец си. Не ти вярвам — каза Каръл.

— Защо? Чакат ги с нетърпение в Ню Йорк — вдигна шапката си и затвори багажника. — Вече обаче имат достатъчно информация. Казах ви, че е по-добре да се върнете в Ню Йорк, госпожо Еърд — загаси цигарата си в калта. — Сега ще се върнете ли?

— Не съм променила решението си — каза Каръл. Мъжът вдигна рамене.

— Не съм на ничия страна. Колкото по-бързо се върнете, толкова по-бързо ще се свърши с тая работа.

— Ние свършихме с нея сега. След като ми дадеш касетите, можеш да си заминеш.

Детективът бавно протегна ръка, стисната в юмрук, като в игра, в която трябва да познаеш къде е скритият предмет.

— Съгласна ли си да ми дадеш петстотин долара за тези неща? — попита той.

Каръл погледна ръката му, след това отвори чантата, праметната през рамото ѝ. Извади отвътре портфейла си заедно с чековата книжка.

— Предпочитам в брой — каза той.

— Нямам.

Той отново сви рамене.

— Добре, тогава ще взема чек.

Каръл го попълни, подпряна на калника на колата му. Сега, когато той се наведе над нея и я гледаше, Терез видя малкия черен предмет в ръката му. Терез се приближи. Мъжът диктуваше името си буква по буква. Когато Каръл му подаде чека, той пусна двете малки кутийки в ръката ѝ.

— Откога ги събираш? — попита Каръл.

— Пусни ги и ще разбереш.

— Не съм тук, за да се шегувам! — сподавено каза Каръл.

Той се усмихна и сгъна чека.

— Не казвай, че не съм те предупредил. Това, което ти дадох, в никакъв случай не е всичко. От тия има много и в Ню Йорк.

Каръл затвори чантата си и се обърна към колата, без дори да погледне Терез. След това се спря и се обърна с лице към детектива.

— Ако те са получили всичко това, което искат, значи твоят ангажимент е приключил. Имам ли думата ти?

Той стоеше, хванал дръжката на вратата, обърнат към Каръл.

— Аз все още съм на работа, госпожо Еърд — продължавам да работя за агенцията си. Ако, разбира се, ти не решиш да вземеш самолет за вкъщи или някъде другаде. Трябва ми разписка. Трябва да съобщя нещо в агенцията, трябва да им кажа нещо за последните дни в Колорадо Спрингс — нещо по-вълнуващо от това.

— Нека те си измислят нещо по-интересно.

Детективът отново се усмихна и предните му зъби се показаха. Качи се в колата си. Дръпна скоростния лост, подаде глава през прозореца, за да се огледа отзад, и бързо обърна в посока към магистралата.

Шумът на двигателя заглъхна в далечината. Каръл бавно се върна към колата, качи се и седна. Загледа се в сухата купчинка пръст на няколко метра пред тях. Лицето ѝ беше бледо, като че беше припаднала.

Терез седна до нея. Обхвана с ръка рамото на Каръл. Стисна ръкава на палтото ѝ и се почувства толкова безполезна, както всеки един странник, попаднал в тази ситуация.

— Мисля, че той блъфира — изведнъж каза Каръл. Лицето ѝ обаче потъмня и гласът ѝ беше изнемощял... Каръл разтвори ръката си и погледна малките черни кутийки.

— Няма да намерим по-добро място от това — слезе от колата, а Терез я последва.

Каръл отвори едната кутийка, извади отвътре ролката, която приличаше на целулоид.

— Мъничка е, нали? Предполагам, че гори. Хайде да я изгорим.

Терез запали клечка кибрит на завет зад колата. Лентата бързо се запали и Терез я пусна на земята, след това вятърът я изгаси. Каръл ѝ каза да не пробва да я пали отново, защото можеха спокойно да ги хвърлят и двете в реката.

— Колко е часът? — попита Каръл.

— Дванайсет без двайсет — върна се в колата и Каръл веднага тръгна обратно към магистралата.

— Ще се обадя на Аби в Омаха, а след това и на адвоката ми.

Терез погледна картата. Омаха беше следващият голям град, ако поемеха на юг. Каръл бе уморена, Терез разбираше гнева ѝ и в мълчанието ѝ усещаше непримирение. Колата се разтърси от някаква бразда и Терез чу падането на кутия бира, която се беше търкулнала някъде под предната седалка, бирата, която не бяха успели да изпият първия ден от пътуването. Беше гладна. От часове насам изпитваше вълчи глад.

— Какво ще кажеш аз да покарам?

— Добре — уморено отговори Каръл и се отпусна, сякаш се бе предала. Бързо намали скоростта.

Терез, без да излиза от колата, се провря под кормилото и седна.

— Искаш ли да спрем някъде да закусим? — каза тя.

— Не бих могла да хапна и трохичка.

— А да пийнеш?

— Нека първо стигнем до Омаха.

Терез караше със 100–110 км/ч. Караха по главен път номер 30. След това по 275 към Омаха, но това шосе не беше първокласно.

— Не му вярваш, че е изпратил една част от записите в Ню Йорк, нали?

— Не говори за това — лошо ми става.

Терез стисна волана, а след това нарочно се поотпусна. Почувства безкрайната горчивина, която тегнеше над тях и пред тях, горчивина, която сега започваше да се разкрива и те навлизаха в нея с пълна сила. Спомни си лицето на детектива и едва различимото изражение, което тя сега осъзна, че беше всъщност злоба. Злобна беше и усмивката му, въпреки че той не беше на ничия страна и тя чувстваше желанието му да ги раздели, защото знаеше, че са заедно. Сега разбираше това, което преди беше само усетила. Целият свят беше готов да застане срещу тях, да бъде техен враг и изведнъж осъзна, че това, което ги свързваше — нея и Каръл — вече явно не беше любов или щастие, а по-скоро някакво чудовище, стиснало ги здраво в юмруци.

— Мисля си за онзи чек — каза Каръл.

Думите ѝ прозвучаха сякаш още един камък тегнеше в душата ѝ.

— Мислиш ли, че оглеждат къщата? — попита Терез.

— Може би.

— Едва ли ще го намерят. Пъхнат е добре под покривката. — Сети се за писмото в книгата. За миг странно чувство на гордост повдигна духа ѝ, а после изчезна. Беше хубаво писмо и тя предпочиташе да намерят него, а не чека, въпреки че за обвинението те сигурно щяха да имат еднаква сила и щяха да направят така, че едното да изглежда също толкова мръсно, колкото и другото. Писмото, което тя никога не ѝ беше показала, и чека, който не беше осребрила. По всяка вероятност щяха да открият писмото. Терез не можеше да събере сили и да каже на Каръл за него, дали от страх, или от желание да ѝ спести допълнителни тревоги, не можеше да определи точно. Пред тях имаше мост.

— Тук има река — каза тя. — Да ги хвърлим тук.

— Добре — Каръл подаде малките кутийки. Беше прибрала наполовина изгорялата лента обратно в кутийката ѝ.

Терез слезе от колата, хвърли ги през металния парапет, но не видя как падат долу. От другата страна на моста ходеше млад мъж, облечен в гащеризон, и тя намрази собствения си безчувствен антагонизъм, който изпитваше към него.

Каръл позвъни от един хотел в Омаха. Аби не си беше вкъщи и Каръл остави съобщение, че отново ще позвъни в шест, когато очакваха Аби да се върне. Каръл каза, че е безсмислено сега да се свързва с адвоката си, защото той щеше да е излязъл в обедна почивка, поне до два часа тяхно време. Каръл искаше да се изсмее, а след това и да пийне нещо.

Пиха по един коктейл от уиски, сода, вода, захар, цитрусови плодове и шери в бара на хотела, без да проговорят. Терез искаше да си поръчат по още един, но Каръл предпочиташе да хапнат нещо. Сервитьорът каза, че в бара не предлагат нищо за ядене.

— Тя иска да хапне нещо — рязко каза Каръл.

— Ресторантът е от другата страна на фойето, мадам, има и кафене.

— Каръл, мога да изчакам — каза Терез.

— Бихте ли ни донесли менюто? Тя предпочита да хапне тук — каза Каръл, поглеждайки сервитьора.

Той се подвоуми, после каза:

— Да, мадам — и отиде да вземе менюто.

Докато Терез хапваше бъркани яйца с наденица, Каръл пиеше третата чашка. Накрая, с глас изпълнен с безнадеждност, Каръл каза:

— Скъпа, мога ли да те помоля да ми простиш?

Тонът засегна Терез повече, отколкото самият въпрос.

— Аз те обичам, Каръл.

— Разбра ли обаче какво означава това?

— Да. — Но онзи миг на поражение в колата, помисли си тя, беше само миг, а сега това беше просто ситуация. — Не виждам как това би могло да продължава вечно. Не разбирам как това може да разруши всичко — искрено каза Терез.

Каръл отдръпна ръка от лицето си и се облегна назад. Въпреки умората, тя погледна Терез със същия познат поглед — очите, които можеха да бъдат същевременно нежни и непреклонни, интелигентните, здрави, червени устни, въпреки че горната сега потрепваше леко.

— А ти? — попита Терез и веднага осъзна, че въпросът беше толкова важен, колкото и онзи, който Каръл ѝ беше задала в стаята във Ватерло. Всъщност въпросът беше същия.

— Не. Мисля, че ти си права — каза Каръл. — Ти ме караш да го проумея.

Каръл отиде до телефона. Беше три часа. Терез взе сметката и остана да чака, чудейки се кога ще свърши всичко, дали успокоението щеше да дойде от Аби, или от адвокатата на Каръл, дали — напротив, нещата щяха да се влошат, преди да се оправят. Каръл се върна след около половин час.

— Адвокатът ми не знае нищо — каза тя. — И аз нищо не му казах. Не можах. Ще трябва да му пиша.

— И аз така мисля.

— Наистина ли? — каза Каръл и се усмихна за първи път през този ден. — Какво ще кажеш да си вземем стая тук? Не ми се пътува повече.

Каръл поръча обеди да им бъде занесен в стаята. Легнаха да починат малко, но когато Терез се събуди в пет без петнайсет, Каръл не беше в стаята. Терез огледа стаята, видя черните ръкавици на Каръл на тоалетката, а мокасините ѝ до фотьойла. Терез въздъхна, сънят не беше я ободрил. Отвори прозореца и погледа надолу. Бяха на седмия или осмия етаж, не си спомняше добре. Трамвай минаваше покрай хотела,

хората по тротоара вървяха в различни посоки. Мина ѝ през ума да скочи. Погледна мрачния хоризонт от сиви сгради и затвори очи. Когато се обърна, Каръл беше вече в стаята и я гледаше.

— Къде беше? — попита Терез.

— Писах това проклето писмо.

Каръл прекоси стаята и взе Терез в обятията си. Терез усети ноктите ѝ, които пробиваха през якето.

Когато Каръл отиде отново до телефона, Терез излезе от стаята и тръгна по коридора към асансьорите. Слезе долу във фоайето и започна да чете статия за паразитите по житните култури. Чудеше се дали Аби знае нещо за този вид паразити. Погледна часовника. След двайсет и пет минути се върна обратно горе.

Каръл лежеше на леглото и пушеше. Терез я изчака да започне първа.

— Миличка, трябва да се върна в Ню Йорк — каза Каръл.

Терез беше сигурна, че ще стане точно така. Приблужи се до леглото.

— Какво друго каза Аби?

— Отново се е срещнала с Боб Хавершам — каза Каръл и се подпря на лакът. — Но на този етап той знае дори по-малко и от мен. Изглежда, никой нищо не знае, освен че нещо неприятно се мъти. Нищо не може да се случи, преди аз да се върна. Трябва да замина.

— Разбира се — Боб Хавершам беше приятел на Аби и работеше във фирмата на Хардж в Нюарк. Той не беше близък приятел нито на Аби, нито на Хардж, просто беше връзка, много тънка връзка помежду им. Той сигурно би знаел какви ги върши Хардж, ако изобщо можеше да разпознае един детектив или да чуе някой от телефонните разговори на Хардж в офиса му. Терез знаеше, че всичко това не означава много.

— Аби ще вземе чека — каза Каръл и седна на леглото, като се протегна за мокасините си.

— Тя има ли ключ?

— Хубаво щеше да е, ако имаше. Не, ще го вземе от Флоренс. Там няма да има проблеми. Казах ѝ да каже, че искам да ми изпрати някои неща.

— Ще можеш ли да ѝ кажеш да вземе и писмото? Оставих едно писмо за теб в една книга в стаята, в която спях. Съжалявам, че не ти казах по-рано за това. Не знаех, че възнамеряваш да пратиш Аби там.

Каръл я погледна ядосано.

— Нещо друго?

— Не. Наистина съжалявам, че не ти казах.

Каръл въздъхна и се изправи.

— Хайде, да не се притесняваме повече. Съмнявам се, че ще си направят труда да ровят из къщата, но за всеки случай ще кажа на Аби за писмото. Къде е?

— В „Оксфордска книга за английската поезия“. Мисля, че я оставих на бюрото — видя как Каръл оглежда стаята, поглеждайки във всяко ъгълче, но избягва да погледне към нея.

— В крайна сметка не искам да оставам тук тази нощ — каза Каръл.

След около час по-късно те бяха в колата, движейки се в посока изток. Каръл искаше да стигне до Дес Монес тази нощ. След час мълчание Каръл изведнъж спря в края на шосето, наведе глава и каза:

— По дяволите!

Осветена от преминаващите коли, Терез видя тъмните кръгове под очите на Каръл. Тя не беше мигнала предишната нощ.

— Хайде да се върнем в последното градче, през което минахме — каза Терез. — До Дес Монес има още поне седемдесет и пет мили.

— Искаш ли да отидем до Аризона? — попита Каръл, сякаш беше нужно просто да се обърнат.

— Ох, Каръл, защо изобщо трябва да говорим за това? — Изведнъж я обзе отчаяние. Ръцете ѝ трепереха, докато запали цигара. Подаде я на Каръл.

— Защото аз искам да говорим за това. Можеш ли да се освободиш за още три седмици?

— Разбира се. — Разбира се! Какво друго имаше значение, освен да бъде близо до Каръл, където и да отидат, при каквато и да е ситуация. През март започваше постановката на Харкеви. Харкеви може би щеше да ѝ предложи някоя друга работа, но тези работи бяха несигурни, докато Каръл беше.

— Няма да ми се наложи да остана в Ню Йорк повече от седмица, защото около развода вече всичко е уредено. Каза ми го Фред, моят адвокат. Така че защо да не отидем за няколко седмици до Аризона? Или може би Ню Мексико? Не ми се стои в Ню Йорк до края

на зимата — Каръл караше бавно. Очите ѝ сега бяха различни. Живецът се беше върнал в тях и в гласа ѝ.

— Разбира се, че искам. Където кажеш.

— Добре. Хайде. Да отидем в Дес Монес. Искаш ли ти да покараш малко?

Размениха си местата. Беше малко преди полунощ, когато стигнаха до Дес Монес и се настаниха в хотела.

— Ти защо изобщо трябва да се връщаш в Ню Йорк? — каза ѝ Каръл. — Вземи колата и ме чакай например в Тусон или Санта Фе, а аз ще дойда със самолет.

— Да остана и да те оставя? — Терез се обърна. Беше на огледалото и си решише косата.

Каръл се усмихна.

— Какво искаш да кажеш с това да ме оставиш?

Това изненада Терез и тя видя изражението ѝ; въпреки че Каръл я гледаше съсредоточено, тя се почувства отблъсната, Каръл беше я изместила от мислите си, за да направи място на нещо по-важно.

— Искан да кажа да те оставя засега — каза Терез и отново се обърна към огледалото. — Но всъщност може би идеята ти е добра. Така няма да губиш време.

— Мислех, че ще предпочетеш да останеш някъде на запад. Освен ако нямаш някаква работа в Ню Йорк — каза тя небрежно.

— Не, нямам — ненавиждаше студените дни в Манхатън, когато Каръл щеше да бъде твърде заета, за да се виждат. Помни си и за детектива. Ако Каръл вземеше самолет, детективът нямаше да я преследва. Опита се да си представи как Каръл се връща сама на изток, за да се сблъска с нещо, за което все още нямаше реална представа, нещо, за което нямаше да може да се подготви. Представи си и себе си в Санта Фе, чакаща Каръл да ѝ позвъни или пише. Не можеше обаче лесно да си представи да бъде на цели две хиляди мили разстояние от нея.

— Само седмица, нали Каръл? — попита тя, като разреса отново дългата и хубава, вече разделена на път коса, премятайки я на една страна. Беше напълняла, но лицето ѝ беше слабо, забеляза и се зарадва. Изглеждаше по-възрастна.

В огледалото видя как Каръл се приближи до нея и вместо отговор плъзна ръцете си около нея и я прегърна. Беше ѝ невъзможно

да мисли. Терез се откопчи по-бързо, отколкото предполагаше, и застана в ъгъла до тоалетката, гледаше я в очите, за момент объркана от разговора им, времето и пространството, от метрите, които ги разделяха сега и двете хиляди мили. Вчеса косата си още веднъж.

— Само седмица?

— Точно така казах — отговори Каръл, очите ѝ се усмихваха, но Терез отново усети остротата в гласа ѝ, както и в собствения си въпрос, сякаш си разменяха предизвикателства. — Ако не искаш да ти оставя колата, мога да я изпратя.

— Не, защо, нямам нищо против.

— И не се притеснявай за детектива. Ще телеграфирам на Хардж, че се връщам.

— Няма да се притеснявам. — Как можеше Каръл да бъде толкова студена, мислеше си Терез, сецаше се за всичко друго, освен за тяхната раздяла. Остави четката на тоалетката.

— Терез, да не мислиш, че това ще ми достави удоволствие?

И Терез се замисли за всичко, с което Каръл трябва да се сблъска: детективи, развод, омраза. Каръл силно притисна бузите си с длани, така че устата ѝ се отвори като на риба и това накара Терез да се усмихне. Терез стоеше до тоалетката и я наблюдаваше. Следеше всяко движение на ръцете ѝ, на краката ѝ, когато тя свали чорапите и си нахлузи отново мокасините. От тук нататък вече нямаше думи. Какво още оставаше да си кажат, да попитат или да обещаят. Нямаше нужда дори да срещат погледите си. Терез я видя да вдига телефона, легна по лице на леглото, докато Каръл правеше самолетната си резервация — един билет, в една посока, за утре в единайсет сутринта.

— Къде мислиш да отидеш? — попита я Каръл.

— Не съм решила, може би ще се върна в Сиукс Фолс.

— Южна Дакота? — усмихна ѝ се Каръл. — Няма ли да предпочетеш Санта Фе? Там е по-топло.

— Ще изчакам да отидем там заедно.

— А защо не Колорадо Спрингс?

— Не! — изсмя се Терез и стана. Взе четката си за зъби и влезе в банята. — Може даже да си намеря работа за една седмица.

— Каква работа?

— Каквато и да е. Само да ми отвлече вниманието от теб, разбираш ли?

— Искам да мислиш за мен. Но, моля те, не започвай работа в универсален магазин.

— Няма — Терез стоеше на вратата на банята и видя как Каръл си свали комбинезона и си сложи халата.

— Не се тревожиш отново за пари, нали?

Терез пъхна ръце в джобовете на халата и кръстоса крака.

— Дори и да съм без пукната пара, не ме интересува. Ще започна да се тревожа, когато всичко е изчерпано.

— Утре ще ти дам двеста-триста долара за колата — Каръл я щипна по носа, когато тя мина покрай нея. — И не забравяй, не качвай непознати. — Влезе в банята и пусна душа.

Терез я последва.

— Мисля, че аз бях първа тук.

— Аз вече почнах, но ще ти позволя да останеш.

— О, благодаря — Терез си съблече халата успоредно с Каръл.

— Е? — каза Каръл.

— Е? — Терез влезе под душа.

— Как смееш? — Каръл също се пъхна под душа, изви ръката на Терез зад гърба ѝ, но Терез само се разкикоти.

Искаше да я прегърне, да я целуне, но свободната ѝ ръка с усилие се протегна, придърпа главата на Каръл към себе си, под синята струя вода. Чу се ужасно шляпане на джапанки.

— Спри, ще паднем! — извика Каръл. — За бога, не могат двама души да вземат душ заедно на спокойствие?

ДВАДЕСЕТА ГЛАВА

Когато пристигна в Сиукс Фолс, Терез спря колата пред хотела, в който бяха отседнали преди — хотел „Уоркър“. Часът беше девет и половина вечерта. Каръл беше пристигнала преди час, помисли си Терез. Щеше да ѝ се обади след полунощ.

Нае стая, помоли да ѝ качат багажа, а след това се разходи по главната улица на града. Мина покрай едно кино и се сети, че с Каръл никога не бяха ходили заедно на кино. Влезе вътре, но не беше в настроение да следи филма, въпреки че в него участваше жена, която имаше глас като на Каръл, различен от тези на останалите — монотонни и носови. Мислеше си за Каръл, за хилядите мили разстояние, мислеше си и за това как щеше да спи сама, после стана и отново започна да броди из главната улица. Мина покрай магазина, от който Каръл си беше купила салфетки и паста за зъби. Мина и покрай табелите, на които Каръл беше прочела: „Пета и Небраска“. Купи си цигари от същото място, върна се в хотела, седна във фойето и запуши. С наслада пушеше първата си цигара, откакто се беше разделила с Каръл, вдишвайки забравеното вече състояние на самотност. Това състояние беше обаче само физическо. Тя всъщност изобщо не се чувстваше сама. Известно време четете вестници, после извади от чантата си писмата от Дани и Фил, които бяха пристигнали през последните дни в Колорадо Спрингс, и ги зачете.

... Видях Ричард преди два дни в „Палермо“. Беше сам (казваше се в писмото на Фил). Питам го за теб, но той каза, че не ти пише. Предположих, че сте скъсали, и не разпитвах повече. Не беше в настроение да разговаря. И както знаеш, напоследък не сме в много добри отношения... Говорих за теб с едно ангелче на име Франсис Пъкет, който е готов да хвърли петдесет хиляди за една пиеса, която евентуално ще дойде от Франция през март. Ще те държа в течение, тъй като за момента дори нямат режисьор... Дани ти изпраща поздрави. Той скоро

май ще замине нанякъде, поне така изглежда, и аз ще трябва да си търся друго убежище за зимата или да си намеря съквартирант... Получи ли изрезките от „Малък вятър“, които ти изпратих?

Поздрави: Фил

Писмото на Дани беше кратко:

Скъпа Терез,

Има вероятност да отпътувам за Калифорния в края на месеца, за да започна работа там. Трябва да избира между тази работа, която е лабораторна, и едно предложение в химическа търговска компания в Мериленд. Но ако можем да се видим с теб в Колорадо или някъде другаде, ще тръгна по-рано. По всяка вероятност ще приема работата в Колорадо, мисля, че предоставя подобри перспективи. Би ли ми писала къде си отседнала? Където и да си. Има хиляди начини човек да се добере до Калифорния. Ако приятелката ти няма нищо против, ще бъде хубаво да прекараме няколко дни заедно. В Ню Йорк ще бъда до дваайсет и осми февруари.

С обич, Дани

Все още не му беше отговорила. Щеше да му изпрати адреса си утре, веднага щом намереше квартира в града. Колкото до следващото ѝ направление, трябваше първо да се консултира с Каръл. А кога ли щеше да може Каръл да ѝ отговори? Мислеше за това, което е заварила Каръл в Ню Джърси, и куражът ѝ съвсем я напусна. Взе вестника и погледна датата. Беше петнайсети февруари. Бяха изминали дваайсет и пет дни, откакто с Каръл тръгнаха от Ню Йорк. Толкова ли малко бяха?

Горе в стаята поръча разговор с Каръл, изкъпа се и си облече пижамата. Телефонът иззвъня.

— Ало! — каза Каръл, сякаш беше чакала дълго. — Как се казва хотелът?

— „Уоркър“. Но няма да остана тук.

— Не си качвала непознати по пътя, нали?

Терез се изсмя. Бавният глас на Каръл премина през нея, сякаш я докосваше.

— Какво ново? — попита.

— Тази вечер ли? Нищо. В къщата е адски студено, а Флоренс ще пристигне едва вдругиден. Аби е тук. Искаш ли да я чуеш?

— Точно до теб ли е?

— Не. Горе в зелената стая и вратата е затворена.

— Наистина нямам желание да говоря с нея точно сега.

Терез искаше да знае за всичко, което Каръл беше правила, какви са били пътищата и с коя пижама е облечена — жълтата или синята.

— Ще ми бъде трудно да заспя без теб тази нощ.

— Да — изведнъж очите на Терез се насълзиха.

— Нищо друго ли не можеш да кажеш, освен „да“?

— Обичам те.

Каръл подсвирна. После мълчание.

— Аби е намерила чека, миличка, но не и писмото. Не беше получила телеграмата ми, но така или иначе писмото го няма.

— Намери ли книгата?

— Да, намерихме книгата, но в нея няма нищо.

Терез се замисли да не би пък да е оставила писмото в своя апартамент. Но същевременно визуално си представи мястото, което беше отбелязала в писмото.

— Мислиш ли, че някой е претърсвал къщата?

— Не. Никой не е идвал. Щеше да си проличи. Не се притеснявай за това. Моля те!

Минутка по-късно Терез се пхна в леглото и изгаси лампата. Каръл я беше помолила да се обади отново следващия ден. Гласът на Каръл все още звучеше в ушите ѝ. След това отново я обзе меланхолия. Лежеше по гръб, с ръце прибрани до тялото и чувстваше празнотата около себе си, като че беше положена в ковчег. След това заспа.

На следващия ден Терез си намери стая в къща, която се намираще на една от улиците на хълма. Стаята беше голяма, с изглед към улицата и прозорец, отрупан с растения и с бели пердета. Леглото беше с балдахин, а на пода имаше овален килим. Жената ѝ каза, че ще

й струва седем долара на седмица, но Терез ѝ отговори, че едва ли ще остане цяла седмица и затова предпочита да ѝ плаща ден за ден.

— Цената е пак същата — каза жената. — Вие откъде сте?

— От Ню Йорк.

— Тук ли ще живеете?

— Не. Просто чакам един познат. — Терез се усмихна. — Жена — каза тя. — Дали има свободно място в гаражите отзад. Аз съм с кола.

Жената каза, че има два свободни гаража и че цената за гаража влиза в сметката за стаята. Не беше възрастна, но беше изгърбена и изглеждаше болнава. Казваше се госпожа Елизабет Купър. Имала квартиранти от петнайсет години, каза тя, и двамата още живеели там.

Същия ден се запозна с Дъч Хубър и съпругата му. Държаха заведение близо до градската библиотека.

Той беше слабичък човечец, с малки, странни сини очи, на около петдесет години. Съпругата му Една беше пълничка, грижеше се за кухнята и говореше много по-малко от него. Дъч преди години бил работил известно време в Ню Йорк. Задаваше ѝ разни въпроси за места, за които не беше и чувала, а тя споменаваше на свой ред за места, за които Дъч не беше чувал или вероятно забравил, и някак странно бавният провлачен разговор ги караше да се смеят. Дъч я покани да отиде с тях на рали с мотоциклети извън града в събота и тя прие.

Купи си картон и лепило и започна да работи върху първия модел, който щеше да покаже на Харкеви, когато се върнеше в Ню Йорк. Към единайсет и половина беше почти привършила и излезе да се обади на Каръл от хотела „Уоркър“.

Каръл не беше вкъщи и никой не вдигна. Терез пробва отново до към един, а след това се върна в къщата на госпожа Купър.

Терез се свърза с Каръл на следващата сутрин около десет и половина. Каръл ѝ каза, че е обсъдила всичко с адвокатата си предишния ден, но не можеха нищо да предприемат, докато не разберат следващата стъпка на Хардж. Каръл бързаше, защото имала уговорка за обед в Ню Йорк, а преди това трябвало да напише едно писмо. За първи път в живота си се вълнувала от това, което прави Хардж. Опитала се на два пъти да се свърже с него, но безуспешно. Терез се притесни най-вече от грубостта ѝ.

— Нали не си променила решението си за нищо? — каза тя.

— Разбира се, че не съм, скъпа. Утре устройвам едно парти. Ще ми липсваш.

Терез се спъна в прага на хотелската врата на излизане. Обзе я първата вълна на самотата. Какво щеше да прави утре вечер? Да чете в библиотеката, докато затворят в девет? Наум отново прехвърли имената на хората, които Каръл ѝ каза, че е поканила — Макси Клара Тибет; двойката, която имаше парникова къща близо до къщата на Каръл и с която Терез се беше срещала веднъж; приятелката на Каръл — Теси, с която не се познаваха; Стенли Макавей, мъжът, който я придружаваше онази вечер в китайския квартал. Не беше споменала Аби.

И Каръл забрави да ѝ каже пак да се обади утре.

Терез продължи нататък. Спомни си сбогуването, когато Каръл ѝ махаше от вратата на самолета на летището в Рее Монес. Каръл изглеждаше все по-малка и по-малка с увеличаване на разстоянието, а Терез стоеше зад телената ограда от другата страна на пистата. Стълбичката беше махната, но Терез знаеше, че оставаха още няколко секунди до затварянето на вратата и Каръл отново се появи и ѝ изпрати въздушна целувка. Фактът, че се беше върнала, означаваше много.

В събота Терез отиде на ралито, като покани Дъч и Една в колата на Каръл, защото беше по-голяма. След състезанията я поканиха на вечеря, но тя отказа. Този ден не беше получила писмо от Каръл, а тя беше очаквала поне някакво съобщение. В неделя я налегна отчаяние и даже и следобедната разходка до голямата река Спокс в Дел Рапидс не промени настроението ѝ.

В понеделник сутринта отиде в библиотеката и чете пиеси. Около два часа, когато напливът в заведението на Дъч беше поутихнал, тя влезе, пи един чай, разговаря с Дъч и междувременно пусна на автоматичния грамофон песните, които бяха слушали с Каръл. Постепенно непрекъснатите въпроси на Дъч я накараха да му каже, че Каръл живее в Ню Джърси, че тя сигурно скоро щеше да пристигне и че Каръл иска да заминат за Ню Мексико.

— Наистина ли? — каза Дъч, обръщайки се към нея, докато бършеше една чаша.

След това Терез съжали, че той сега вече знаеше името на Каръл, и се закле да не я споменава никъде и пред никого в града.

Във вторник пристигна писмото на Каръл, приличаше на кратка бележка. В него се казваше, че Фред е оптимистично настроен и че по всяка вероятност щеше да бъде един обикновен развод и ако всичко вървеше добре, щеше да може да отлети на двайсет и четвърти февруари. Терез се усмихваше, докато четеше. Искаше ѝ се да излезе и да отпразнува добрата вест с някого, но нямаше с кого, затова не ѝ оставаше нищо друго, освен да се поразходи, да пие едно питие в бара на хотел „Уориър“ и да си мисли за Каръл, която щеше да пристигне само след пет дни. Нямаше желание да бъде с когото и да било, освен може би с Дани или Стела Овъртън. Стела беше веселячка, но с нея не би могла да сподели нищо, засягащо Каръл. На кого всъщност изобщо можеше да каже? И все пак би било хубаво да можеше да я види сега. Мислеше да ѝ изпрати картичка преди няколко дни, но все още не го беше направила.

Късно вечерта написа писмо до Каръл.

Новината е чудесна. Отпразнувах я с дайкири в бара на хотел „Уориър“. Не съм консервативна, но знаеш ли, когато си сам, едно питие те удря сякаш си изпил три... Харесва ми този град, защото ми напомня за теб. Знам, че ти много-много не го харесваш, но това сега не е от значение. Имам усещането, че си тук, и това ми помага да понеса по-леко факта, че не си...

Каръл ѝ писа:

Никога не съм харесвала Флоренс. Мисля, че мога да започна с това. Предполагам, че Флоренс е намерила твоето писмо и го е продала на Хардж — и то на добра цена. Тя е казала на Хардж къде сме (или по-точно аз къде съм), за това няма съмнение. Не знам какво съм оставила в къщата или какво евентуално тя е подочула, мислех, че съм достатъчно предпазлива, но ако Хардж я е подкупил, а в това съм сигурна, Господ знае какво може да изкопае. Започнали са да ни следят още от Чикаго. Миличка,

изобщо нямах представа колко са се усложнили нещата тук. За да те въведа в обстановката, мога да ти кажа, че на мен никой нищо не ми казва, нещата просто изникват изведнъж. Ако някой знае всичко, то това е Хардж. Говорих с него по телефона и той отказа да ми даде каквато и да било информация, с цел да ме тероризира, докато не се предам още преди всичко да е започнало. Явно не ме познават, нито един от тях, ако си мислят, че ще го направя. Борбата е за Ринди, разбира се, и, скъпа, със сигурност ще има борба, а това означава, че няма да мога да тръгна на двацет и четвърти. Само това ми каза Хардж тази сутрин, после ми каза още, че е намерил писмото. Вероятно това ще бъде главният му коз (онова с диктофона е било само в Колорадо Спрингс, поне така мисля), след като имаше дързостта да ми го каже. Мога да си представя какво съдържа писмото, писано още преди да тръгнем и сигурно вътре си писала неща, които самият Хардж не би могъл да проумее. Просто ме заплашва, като мълчи, надявайки се, че аз ще отстъпя що се отнася до Ринди. Но аз няма да се предам и по всяка вероятност ще се развихри голям спор, надявам се поне да не се случи в съда. А Фред е готов на всичко. Той е чудесен и е единственият човек, който ми казва всичко в очите, но, за съжаление, той знае най-малко от всички.

Питах ме дали ми липсваш. Чувам гласа ти, усещам ръцете ти, виждам очите ти, които гледат право в мен. Мисля си за куража ти, в който никога не съм се съмнявала, и това ми дава сили. Ще ми се обадиш ли, миличка? Не бих искала аз да ти се обаждам, защото може би твоят телефон е в коридора. Хубаво ще е да ми се обадиш в седем вечерта, а по твое време в шест, за моя сметка.

И Терез тъкмо щеше да ѝ се обади, когато пристигна телеграма:

Не се обаждай известно време. Ще обясня по-късно.

С любов, Каръл.

Госпожа Купър я видя, докато четеше телеграмата в коридора.

— От приятелката ти ли е? — попита тя.

— Да.

— Надявам се, че не е лоша вест — госпожа Купър обичаше да си пъха носа навсякъде. Терез пък нарочно вдигна високо глава.

— Не, ще пристигне — каза Терез. — Налага й се малко да закъснее.

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА ГЛАВА

Албърт Кенеди — Бърт за хората, които му допадаха — живееше в една стая в задната част на къщата и беше един от първите наематели на госпожа Купър. Беше на четирийсет и пет, роден в Сан Франциско, но приличаше на човек от Ню Йорк много повече от който и да е в града и само този факт караше Терез да го отбягва. Той често я канеше на кино, но тя прие само веднъж. Беше неспокойна и предпочиташе да се разхожда сама, като през повечето време просто гледаше и мислеше, защото дните бяха прекалено студени и ветровити за рисуване на открито. Всичко, което ѝ беше харесвало преди, сега ѝ изглеждаше прекалено банално от предългото чакане и гледане. Терез ходеше в библиотеката почти всяка вечер, седеше на една от дългите маси, преглеждаше поне шест книги, а след това се отправяше към вкъщи.

Прибираше се отново и излизаше, бореше се с непостоянния вятър или пък се оставяше да я носи по улиците, по които тя иначе не би бродила. В осветените прозорци на къщите виждаше момиче, свирещо на пиано, в друга пък някакъв мъж се смееше, а в трета една жена шиеше. След това си спомняше, че не може дори да се обади на Каръл, не знаеше какво прави тя в този момент и се чувстваше по-празна и от вятъра. Каръл не ѝ казваше всичко в писмото, усети тя, не ѝ казваше най-лошото.

В библиотеката разгледа разни книги със снимки от Европа — мраморните планини в Сицилия, развалините в Гърция, окъпани в слънчева светлина, и се чудеше дали те с Каръл наистина някога ще отидат там. Имаше още толкова неща, които не бяха успели да направят — например пътуването през Атлантическия океан. Оставаха им сутрините, когато вдигаше глава от възглавницата и виждаше лицето на Каръл, и знаеше, че денят е техен и че нищо не бе в състояние да ги раздели.

В тъмната витрина на един антикварен магазин, в който никога не беше влизала, видя нещо много красиво, нещо, което зарадва душата и очите ѝ едновременно. Терез втренчи поглед, чувствайки, че този предмет утолява една забравена и безименна жажда в нея. По

порцелановата му повърхност бяха изрисувани малки светли ромбчета от боядисан емайл в наситено синьо, червено и зелено, а отстрани имаше златист кант, който блестеше като копринена нишка дори и под тънкия пласт прах. На ръба имаше малка дръжчица. Това беше мъничък свещник. Чудеше се кой ли го е направил и за кого.

На следващия ден се върна и го купи за Каръл.

Същата сутрин пристигна писмо от Ричард, препратено от Колорадо Спрингс. Терез седна на една каменна пейка пред библиотеката и го отвори. Беше написано на бланка — „Компания Семко за бутилиране на газ. Готви — Топли — Прави лед“. В единия ъгъл беше изписано името на Ричард — генерален директор на клона в Порт Джеферсън.

Скъпа Терез,

Трябва да благодаря на Дани за това, че ми каза къде мога да те намеря. Може би ще сметнеш това писмо за излишно. Може би все още не си излязла от мъглата, в която беше попаднала, когато разговаряхме онази вечер в закусвалнята. Но аз смятам, че трябва да изясним един въпрос. Аз вече не изпитвам същите чувства както дори преди две седмици, а последното писмо, което ти написах, не беше нищо друго, освен един последен измъчен опит. Тогава знаех, че няма да ми отговориш, а и аз не исках това от теб. Знам, че тогава престанах да те обичам, и сега единственото чувство, което изпитвам към теб, е чувството, което изпитвах от самото начало — отвращение. Връзката ти с тази жена, която те отблъсна от всички останали, връзката, която съм сигурен, че е станала долна и патологична — това ме отвращава. Знам, че тя няма да продължи дълго, както и първоначално ти казах. Жалко е само, че и ти самата впоследствие ще бъдеш отвратена, осъзнавайки колко много губиш от живота си в момента. Връзката е безпочвена и инфантилна, все едно да живееш в цветовете на лотоса или в някакъв отвратителен бонбон, вместо в хляба и месото на живота. Често мисля върху въпросите, които ми зададе в деня, в който пуснахме

хвърчилото. Съжалявам, че не реагирах по-бързо, преди да беше станало късно, защото тогава те обичах достатъчно, за да ти помогна и да те спася. Сега вече не изпитвам същото желание.

Хората все още ме питат за теб. Какво очакваш да им отговоря? Възнамерявам да им кажа истината. Само по този начин мога да се освободя от това — не мога повече да го нося в себе си. Изпратих някои неща, които бяха останали у нас, обратно в апартамента ти. Най-малкият спомен или допир с теб ме потиска, кара ме да не желая да докосвам теб и всичко свързано с теб. Мисля, че говоря разумно, но по всяка вероятност ти не разбираш нито дума от всичко това. Но може би ще проумееш поне това: не искам да имам нищо общо с теб!

Ричард

Представи си тънките нежни устни на Ричард, стиснати, както може би са изглеждали, докато е писал писмото, линия, която не скриваше мъничката, изпъната свивка на горната му устна. За миг си представи ясно лицето му, което после бързо изчезна, притъпено и далечно като ефекта от писмото му. Тя стана, прибра писмото обратно в плика и продължи нататък...

Надяваше се да е успял да я забрави. Представи си само как обяснява на хората за нея. Представи си как обяснява на Фил в бара „Палермо“, представи си и разговора със семейство Кели. Хич не й пукаше какво ще разправя.

Мислеше си какво ли прави Каръл сега, в десет часа, а в Ню Джърси — единайсет. Сигурно слушаше обвинения от някой непознат. А може би мислеше за нея, но дали изобщо й оставаше време за това?

Денят беше хубав, студен, почти безветрен, а слънцето грееше ярко. Можеше да вземе колата и да се разходи някъде. Не беше я използвала от три дни. Изведнъж осъзна, че изобщо не искаше да я вижда. Денят, в който се беше качила в нея и бе отпращила по правата отсечка към Дел Рапидс, тържествуваща от писмото на Каръл, й се струваше много далечен.

Господин Боуен, друг наемател, беше на верандата, когато се върна в къщата на госпожа Купър. Седеше с крака увити в одеяло, а шапката му беше нахлупена на очите сякаш спеше, но тя го чу да вика:

— Здравсти! Как е, момичето ми?

Тя се спря и малко си побъбриха, попита го как е артритът му, опитвайки се да бъде любезна като Каръл, която винаги се държеше така с госпожа Френч. Посмяха се заедно и тя продължаваше да се усмихва, когато влезе в стаята си. Но когато видя мушкатото, усмивката ѝ застина на лицето.

Поля го и го сложи в края на перваза, където слънцето щеше да го огрява през целия ден. Най-горните му листа бяха леко завехнали. Каръл ѝ го беше купила, когато бяха в Дес Монес, малко преди да отлети. Саксията с бръшляна беше съвсем повехнала. Мъжът в магазина ги беше предупредил, че растението е деликатно, но Каръл го купи, независимо от това и Терез много се съмняваше, че поне мушкатото ще оцелее. Разнообразната колекция на госпожа Купър цъфтеше.

Разхождам се, разхождам се из града — писа тя на Каръл — но много бих искала да се разхождам само в една посока — на изток — и най-накрая да стигна до теб. Кога ще можеш да дойдеш, Каръл? Или може би аз да дойда. Направо не издържам да съм толкова далеч от теб...

На следващия ден получи отговор. Един чек падна от писмото върху пода на коридора в къщата на госпожа Купър. Чекът беше за сума от двеста и петдесет долара. Каръл пишеше, че ѝ е невъзможно да пристигне през следващите две седмици, а дори и повече. Чекът беше, за да си купи самолетен билет до Ню Йорк и да организира изпращането на колата на изток.

Ще се чувствам по-добре, ако хванеш самолета. Пристигай веднага. Не чакай! — пишеше в последния параграф.

Писмото беше надраскано набързо, може би беше откраднала момент, за да го напише, но от него лъхаше студенина, която шокира Терез. Излезе и, все още зашеметена, вървя до ъгъла, където все пак пушна писмото, което беше написала предишната вечер. Доста тежеше

и му беше залепила три марки. Може би щеше да види Каръл само след дванайсет часа. Но тази мисъл не ѝ вдъхваше никаква увереност. Дали да не тръгне още тази сутрин? Или този следобед? Какво ѝ бяха сторили? Мислеше си дали Каръл щеше да се вбеси, ако ѝ се обадеше по телефона, дали това щеше да превърне кризата в тотален провал?

Седеше на една маса в някакво заведение, а пред нея имаше чаша кафе и портокалов сок. Чак тогава обърна внимание на писмото, което държеше в другата си ръка. В горния ляв ъгъл едва разчете лошия почерк. Беше от госпожа Р. Робичек.

Скъпа Терез,

Благодаря ти за вносната наденица, която получих миналия месец. Ти си едно добро и мило момиче и аз съм щастлива, че имам възможността да ти благодаря хиляди, хиляди пъти.

Много мило, че се сети за мен през това толкова дълго пътешествие. Харесаха ми хубавите картички, особено онази голямата от Сиукс Фолс. Как е в Южна Дакота? А каубоите и планините? Никога не съм имала възможност да пътувам, освен до Пенсилвания. Ти си късметлийка, толкова млада, симпатична и мила. Аз все още работя. Магазинът си е все същият. Всичко си е постарому, но е по-студено. Моля те да ме посетиш, като се върнеш. Ще ти приготвя хубава вечеря, но не от кулинарния. Отново ти благодаря за наденицата. Стигна ми за много време и беше наистина нещо специално и хубаво.

Най-добри пожелания.

Винаги твоя, Руди Робичек

Терез стана, остави пари на барплота и изтича навън. Тича чак до хотел „Уоркър“, поръча разговора и зачака със слушалката в ръка, докато чу свободния сигнал в къщата на Каръл. Никой не вдигна. Телефонът звънна двайсет пъти, но все същото. Помисли си да позвъни на адвоката на Каръл — Фред Хеймс, но реши да не го прави. Не се обади и на Аби.

Този ден валя дъжд и Терез лежеше в леглото в стаята си, гледаше втренчено тавана и изчакваше да стане три часа, за да позвъни отново. Около обяд госпожа Купър ѝ донесе храна. Госпожа Купър беше сметнала, че е болна. Терез обаче не можа да хапне дори хапка и не знаеше какво да я прави.

В пет часа отново се опита да се свърже с Каръл. След това телефонът изведнъж спря да звъни и по линията стана някакво преплитане. Две телефонистки се питаха за разговора и първите думи, които Терез чу от Каръл, бяха:

— Да, по дяволите. — Терез се усмихна и болката напусна ръцете ѝ.

— Ало? — грубо каза Каръл.

— Ало? — връзката беше лоша. — Получих писмото, това с чека. Какво се е случило, Каръл?... Какво?

Гласът на Каръл звучеше сподадено от постоянното працене.

— Мисля, че линията се подслушва, Терез... Добре ли си? Прибираш ли се вкъщи? Не мога да говоря дълго.

Терез се намръщи, но нищо не каза.

— Да, мисля, че сигурно ще си тръгна днес. — После измърмори: — Какво се е случило, Каръл? Не издържам повече така, без да знам нищо.

— Терез! — извика Каръл. — Ще се върнеш ли, за да разговаряме?

Стори ѝ се, че чува нетърпеливата въздишка на Каръл.

— Но аз трябва да знам сега. Ще можем ли изобщо да се видим, когато се прибера?

— Дръж се, Терез.

Това ли беше начинът, по който разговаряха? Такива думи ли използваша?

— Ще можеш ли?

— Не знам — каза Каръл.

Студените тръпки отново минаха през ръката ѝ, нагоре към пръстите, с които държеше слушалката. Почувства омразата на Каръл. Тя беше виновна заради глупавата си грешка с писмото, което Флоренс беше намерила. Нещо се беше случило и може би Каръл не искаше и не можеше повече да се вижда с нея.

— Започна ли делото?

— Свърши. Писах ти за това. Не мога да говоря повече. Довиждане, Терез — Каръл чакаше отговора ѝ. — Трябва да ти кажа довиждане.

Терез бавно затвори телефона.

Стоеше във фоайето на хотела и гледаше размазаните фигури около регистрацията. Извади писмото на Каръл от джоба си и отново го прочете, но сега гласът на Каръл беше по-близо и нетърпеливо ѝ казваше: „Ще се върнеш ли, за да разговаряме?“. Извади и чека и отново го разгледа от всички страни, после бавно го разкъса на парченца. Пусна ги в месинговия пепелник.

Сълзите ѝ напиреха, но тя не заплака, докато не се прибра в къщата. Влезе в стаята си и я огледа — двойния креват, хлътнал по средата, купчината писма от Каръл на бюрото. Не би могла да остане тук дори още една нощ.

Реши да отиде в хотела и да пренощува там, и дори писмото, за което беше споменала Каръл, да не пристигнеше и утре, тя щеше да отпътува.

Терез измъкна куфара от гардероба и го разтвори на кревата. Сгъната носна кърпичка стърчеше от един джоб. Терез я извади, допря я до носа си и си спомни онази сутрин в Дес Монес, когато Каръл я парфюмира и я сложи там като направи една иронична забележка и се изсмя. Терез стоеше така, опряла ръка на облегалката на стола, а другата — свита в юмрук, който издигаше и сваляше безцелно, почувства се замъглена като бюрото и писмата, които бяха пред нея. Изведнъж ръката ѝ се стрелна към едно писмо, подпряно на книгите в дъното на бюрото. Виждаше го за първи път, въпреки че то стоеше на видно място. Терез разкъса плика. Това беше писмото, за което Каръл беше споменала. Беше дълго и мастилото върху част от страниците беше тъмно, а на други — бледо, а тук-там имаше зачеркнати думи. Прочете първата страница, после се върна към началото и я прочете отново.

Понеделник

Скъпа моя,

Аз дори няма да присъствам на делото. Тази сутрин ме уведомиха какво Хардж има намерение да използва

срещу мен. Да, имат няколко записани разговора — по-специално във Ватерло — и за мен е безсмислено с тези факти да се явявам в съда. Трябва да ме е срам, но колкото и да е странно, не заради мен самата, а заради детето ми, а пък да не говорим и за това, че не желая и теб да изправят пред съда. Тази сутрин всичко беше толкова просто — аз просто се предадох. Най-важният въпрос за мен сега е какво ще правя в бъдеще, така казват адвокатите. От това зависи дали някога ще видя детето си, защото Хардж сега с лекота спечели пълно попечителство над нея. Проблемът е в това дали ще съумея да не се срещам с теб (и други като теб, казаха те!). Не беше обяснено с толкова много думи. Една дузина хора викнаха срещу мен и говореха като съдии в Страшния съд — като ми припомнях моите задължения, положението ми и моето бъдеще. (Какво бъдеще са ми отредили? Ще го преразгледат ли след шест месеца?) Казах им, че ще престана да се срещам с теб. Не знам дали ще ме разбереш, Терез, ти си толкова млада и никога не си имала майка, която безгранично да се е грижила за теб. Ако изпълня обещанието си, те ще ме възнаградят щедро — с привилегията да виждам детето си няколко седмици в годината.

Няколко часа по-късно...

Аби е тук. Говорим за теб — изпраща ти поздрав, аз също. Аби ми припомня нещо, което аз вече знам — че си млада и че ме обожаваш. Тя смята, че не трябва да изпращам писмото, а да ти разкажа всичко това, когато се видим. Току-що се поскарахме заради това. Казвам ѝ, че не те познава толкова добре, колкото аз, и сега осъзнавам, че тя не разбира и мен така както ти, особено по някои въпроси, отнасящи се до чувства. Скъпа моя, днес не се чувствам особено щастлива. Пия уиски, а ти каза, че то ме потиска. Но не бях готова за тези дни, след като прекарах с теб онези седмици. Те бяха щастливи седмици — ти знаеш

дори по-добре и от мен. Въпреки че това бе само началото. Искях в това писмо да ти разкажа, че ти дори не подозираш останалото и по всяка вероятност никога няма да го разбереш, пък и не трябва — това е предопределено. Никога не сме се карали, не се върнахме със съзнанието, че не бихме искали нищо друго в ада или рая, освен да бъдем заедно. Дали аз наистина значех толкова много за теб, не зная. А и беше толкова кратко. И затова то няма да е пуснало дълбоки корени у теб. Казваш, че ме обичаш такава, каквата съм, дори и когато ругая. Аз пък те обичам такава каквата си, такава, каквата ще бъдеш. Бих го казала и в съда, ако това би означавало нещо за онези хора или ако това можеше да промени нещо, защото не това са думите, от които се страхувам. Искам да кажа, миличка моя, че аз ще изпратя това писмо и се надявам, че ти ще разбереш защо го правя, защо казах на адвокатите, че няма да се срещаме повече и защо трябваше да им го кажа, и бих те подценила, ако си мисля, че няма да го проумееш или че ще предпочетеш отлагане...

Терез спря да чете, стана и бавно се приближи до бюрото. Да, тя разбираше защо Каръл ѝ беше изпратила писмото. Защото Каръл обичаше детето си повече от нея. И точно затова адвокатите са съумели да я сломят, да я накарат да прави това, което те искат. Терез не можеше да си представи Каръл притисната до стената. Но ето тук беше писмото, написано с нейната ръка.

Това беше капитулация, знаеше Терез, а не ситуация, при която тя беше залогът, изтръгнат от Каръл. За момент Терез осъзна, че ѝ бе дала само част от себе си, и изведнъж всичко случило се през последния месец ѝ заприлича на една огромна лъжа, която се разпукваше и почти се срути. В следващия миг обаче Терез не вярваше на всичко това. И все пак фактът си оставаше — тя беше избрала детето си. Погледна писмото на Ричард на масата и почувства наплива на всичко това, което искаше да му каже, но не му беше казала. Думите се надигаха като буря в нея. Какво право имаше той да ѝ казва кого може да обича и как? Какво изобщо някога е знаел?

... едновременно преувеличено и омаловажено (продължи да чете друга страница от писмото на Каръл). Но удоволствието от целувката и това, което мъжът и жената правят в леглото, за мен са само една градация. Например целувката не бива да бъде омаловажавана, нито пък стойността оценявана от някой друг. Мисля си, дали мъжете измерват удоволствието в зависимост от това дали техните действия произвеждат дете, или не, и дали изпитват по-голямо удоволствие, ако произведат такова. В крайна сметка е въпрос на удоволствие и какъв е смисълът да се спори за удоволствието от сладоледа, сравнено с удоволствието от футболен мач, или пък квартет на Бетховен с „Мона Лиза“. Ще оставя това да решават философите. Но тяхното отношение беше, че аз явно съм побъркана или сляпа (плюс някакво съжаление, мисля си аз, че една доста привлекателна жена не е на разположение на мъжете). Някой вмъкна „естетиката“ в спора, разбира се — срещу мен. Попитах ги дали наистина искат да обсъждаме това — репликата предизвика единствения смях в цялото шоу. Но най-важното нещо, което не споменах и никой друг не се беше сетил е, че хармонията между двама мъже или две жени може да бъде абсолютна и идеална, както не може да бъде между мъж и жена, и че някои хора предпочитат точно това, а други пък предпочитат променливите и несигурни отношения между мъжа и жената. Вчера беше казано или поне се намекна, че пътят, по който съм тръгнала, ще ме доведе до низините на човешкия порок и деградация. Да, аз наистина съм тръгнала надолу, откакто те откъснаха от мен. Истина е, че ако продължават постоянно да ме шпионират и нападат, без да ме оставят да бъда с един човек достатъчно дълго, за да го опозная — да, това вече е деградация. Или пък, ако трябва да живея по начин, който не ми допада — това също е деградация по дефиниция.

Скъпа, казвам ти всичко това (последните редове бяха задраскани). Ти със сигурност ще подредиш бъдещето си по-добре от мен. Нека аз да бъда един лош пример за

теб. Ето, сега се чувствам наранена повече, отколкото мислиш, че ти можеш да понесеш, и ако това те кара — сега или занапред — да ме мразиш, както казах и на Аби, няма да съжалявам. Може би съдбата ти беше отредила да ме срещнеш, точно мен, но ти можеш да оставиш всичко в миналото. А ако не го направиш заради този провал и отчаянието сега, аз знам, че онова, което каза онзи следобед, е вярно — не трябваше да става така! Искам да говоря с теб, когато се върнеш, ако, разбира се, ти искаш и ако мислиш, че ще бъдеш в състояние да го направиш.

Твоите растения на задната веранда продължават да растат, поливам ги всеки ден...

Терез не беше в състояние да чете по-нататък. Откъм вратата някой бавно слизаше по стълбите, а след това стъпките по коридора станаха по-уверени. Когато затихнаха, тя отвори вратата и за миг стоя на прага, като се бореше с инстинкта си да напусне къщата и да остави всичко зад себе си. После отиде до вратата на госпожа Купър, надолу по коридора в дъното.

Госпожа Купър ѝ отвори, щом чу почукването, и Терез ѝ каза, че си тръгва тази нощ. Гледаше изражението върху лицето на жената, която явно не слушаше, а само реагира на изражението на Терез, и изведнъж Терез видя себе си в това лице, от което не можеше да избяга.

— Ами, съжалявам, госпожице Беливет. Съжалявам, че плановете ви са се провалили — каза тя, а на лицето ѝ се четеше само шок и любопитство.

След това Терез се прибра в стаята си и започна да опакова багажа, като на дъното на куфара подреди картонените модели, за да не се огънат, след това книгите. След миг чу госпожа Купър бавно да приближава до стаята ѝ. Сякаш носи нещо, помисли си Терез, ако ѝ носеше още храна, щеше да се разкреци. Госпожа Купър почука.

— На кой адрес да препращам пощата ви, ако има писма за вас? — попита госпожа Купър.

— Не знам още. Ще трябва да ви пиша допълнително — когато Терез се изправи, се почувства леко замаяна и омаломощена.

— Нали нямате намерение да тръгнете за Ню Йорк толкова късно през нощта? — За госпожа Купър след шест часа беше късно през нощта.

— Не — каза Терез. — Мисля все пак да стигна донякъде — изгаряше от нетърпение да остане сама. Погледна ръката на госпожа Купър, скрита под сивата престилка на квадратчета точно под талията, после износените и напукани домашни пантофи, изтъркани от употреба, носени години преди Терез да отиде там и вероятно щяха да бъдат носени години след като тя си тръгне.

— Моля ви, обадете ми се, за да ми кажете как сте пристигнали — каза госпожа Купър.

— Добре.

Отиде в друг хотел, не онзи, от който винаги се обаждаше на Каръл. Настани се, после излезе да се поразходи безгрижно, като отбягваше всички улици, по които бяха минавали с Каръл. Можеше да отиде и в друг град, помисли си и спря, почти решена да се върне в колата. След това продължи и реши, че хич не я е грижа къде се намира. Вървя, докато не се вцепени от студ. Библиотеката беше най-близкото място, където можеше да се постопли. Мина покрай заведението на Дъч и надникна вътре. Дъч я видя, поздрави я с познатия наклон на главата, усмихна ѝ се и ѝ махна с ръка. Автоматично ръката ѝ също махна за довиждане и изведнъж се сети за стаята си в Ню Йорк. Роклята ѝ беше на дивана, а ъгълът на килима леко подвит. Само да можеше сега да протегне ръка и да оправи килима. Стоеше така и гледеше тясната, добре подредена улица с кръглите улични лампи. Една-единствена фигура вървеше към нея по тротоара. Терез се качи по стълбите на библиотеката.

Госпожица Греъм, библиотекарката, я поздрави както винаги, но Терез не влезе в главната читалня. Тази вечер имаше само двама-трима души, мъж с черни рамки на очилата си, който често седеше на средната маса. Колко често тя беше седяла там с писмо от Каръл в джоба си! Изкачи се по стълбите, мина през стаите за изкуства и история на втория етаж, после се качи на третия, където никога преди това не беше ходила. Там имаше една-единствена голяма стая, потънала в прах. Покрай стените бяха подредени стъклени рафтове, а няколко маслени картини и мраморни статуетки бяха сложени върху поставки.

Терез седна на една от масите и тялото ѝ с болка се отпусна. Хвана с ръце главата си и се подпря на масата. В първия момент се почувства ужасно уморена и полузаспала, но след това изведнъж дръпна стола назад и стана. Корените на косата ѝ настръхнаха от ужас. До този момент не си даваше сметка, че Каръл е заминала, мислеше си, че като се върне в Ню Йорк, ще се видят и всичко ще бъде постарому, трябваше да бъде! Нервно огледа стаята, сякаш търсеше някакво противоречие, някаква компенсация. За момент усети как тялото ѝ ще се пръсне или може би щеше да се хвърли през прозорците от другата страна на стаята. Втренчи поглед в бледия бюст на Омир, във въпросително вдигнатите вежди, покрити с тънък слой прах. Обърна се към вратата и едва сега забеляза картината над трегера.

Беше ѝ позната — помисли си — но не бе съвсем същата, не съвсем, но колкото повече я гледаше, толкова повече се уверяваше, че я е виждала и преди. Знаеше, че изобразеното е съвсем същото, само че тази картина беше доста по-голяма. Беше я виждала хиляди пъти в коридора, който водеше към кабинета по музика, там беше, преди да я свалят, когато тя беше още малка — усмихващата се жена в кралски одежди, ръката отпусната малко под врата, арогантната глава, обърната сякаш художникът я беше хванал точно когато тя е правила някакво движение, та даже и перлените ѝ обици сякаш се движеха. Познаваше тези малки, стегнати бузи, сочните коралови червени устни, усмивката в единия ъгъл, подигравателно присвитите очи, здравото, не много високо чело, леко издадено напред над одухотворените очи, които сякаш всичко разбираха, съчувстваха и се смееха едновременно. Това беше Каръл. Докато я съзерцаваше устата се усмихна, очите ѝ отправиха един подигравателен поглед, последното було беше вдигнато и на преден план изпъкна подигравката, злорадството, върховното удоволствие от постигнато предателство.

Потресена, Терез мина тичешком под картината и се спусна надолу по стълбите. В залата долу госпожица Греъм ѝ каза нещо разтревожено и Терез чу собствения си отговор, наподобяващ бръщолевенето на идиот, защото тя все още не можеше да си поеме въздух. Мина покрай госпожица Греъм и хукна навън.

ДВАДЕСЕТ И ВТОРА ГЛАВА

По средата на пресечката отвори вратата на едно кафене, но чу, че вътре слушат песни, които беше слушала с Каръл, пусна вратата и продължи нататък. Музиката живееше, но светът беше мъртъв. И песента щеше да умре някой ден, помисли си тя, но как можеше светът да се върне обратно към живот? Как щеше да се възвърне неговият дух?

До хотела вървя пеша. Като се прибра в стаята, намокри една кърпа и я положи на очите си. Стаята беше студена. Съблече роклята си, събу обувките и си легна.

Някъде отвън се носеше писклив, заглушен в празно пространство глас: „Хей, Чикаго — Сън — Таймс!“.

После стана тихо и тя се помъчи да заспи, но умората неприятно я поклащаше като при пиянство. Сега чуваше гласове в коридора, говореха за някакъв загубен багаж и чувството на безсилие я завладя, докато лежеше върху мократа, миришеща на лекарство кърпа. Гласовете се караха, а куражът ѝ съвсем се изпари, после и волята ѝ и в обладалата я паника се опита да мисли за външния свят, за Дани и госпожа Робичек, за Франсис Котър от „Пеликан Прес“, за госпожа Озбърн и апартамента ѝ в Ню Йорк, но мисълта ѝ отказа да я следва — не желаше да отрече Каръл. Лицата плуваха вкупом, както и гласовете отвън. Появи се и лицето на сестра Алиша и на майка ѝ. Ето я и последната стая, в която беше спала, преди да завърши училище. Спомни си и утринта, когато се беше измъкнала тайничко от общежитието и беше прекосила тичешком ливадата като младо диво животно в галоп. Видя белите обувки, които шляпаха като гъски през високата трева, а минути след това разбра, че това беше сестра Алиша, която преследваше една избягала кокошка. Спомни си, когато беше веднъж на гости у приятелка на майка ѝ, тя се пресегна да си вземе парче кейк, бутна без да иска чинията и майка ѝ я зашлеви през лицето. Видя и картината в коридора на училището, изображението дишаше и се движеше като Каръл, присмиваща се и жестока, скъсала с нея, сякаш беше постигнала някаква дяволска и отдавна

предопределена цел. Тялото ѝ беше напрегнато от ужас, а разговорът в коридора глухо продължаваше и се забиваше в ушите ѝ, като застрашителен звук от пропукващ се лед някъде в езерото.

— Какво искаш да кажеш с това, че си го направил?

— Не...

— Ако го беше направил, куфарът ми сега трябваше да е долу.

— Нали ви казах...

— Но ти искаш да си загубя куфара, без ти да си загубиш работата!

Терез придаваше смисъл на фразите, една след друга, като някакъв бавен преводач, който се мъкне отзад и впоследствие изчезва.

Изправи се в леглото, стресната от края на някакъв кошмар, който все още се въртеше в главата ѝ. Стаята беше полумрачна, сенките в ъглите — дълбоки и здрави. Протегна ръка към ключа на лампата и примижа от светлината. Пусна монета във вграденото радио на стената и увеличи звука. Чу мъжки глас, после започна музиката, весело ориенталско парче, което беше и в музикалната колекция в училище. „На персийския пазар“ — веднага се сети за заглавието, но сега този вълнист ритъм, който винаги я караше да си представя камила, я върна отново в малката стая в Дома с илюстрации от опери на Верди, закачени над ламперията. Често слушаше това парче и в Ню Йорк, но никога с Каръл. Не беше се сецала или пък мислила за него, откакто познаваше Каръл, и сега музиката беше като мост, прекосяващ времето. Взе ножа, с който Каръл отваряше писмата — дървен нож, попаднал незнайно защо в нейния куфар. Стисна дръжката и прокара палеца си по гърба му, но неговата действителност сякаш отричаше Каръл, вместо да я утвърди. Не ѝ действаше така, както музиката, която бяха слушали заедно. Сети се за Каръл с леко възмущение. Тя бе далечна точка, изтъкана от мълчание и неподвижност.

Терез отиде до мивката и си напписка лицето със студена вода. Трябваше да си намери работа утре, ако, разбира се, можеше. Това беше и причината да остане тук — да поработи една-две седмици, а не да хленчи в някоя хотелска стая. Трябваше да изпрати името на хотела на госпожа Купър поне от куртоазия. Това беше едно от нещата, които трябваше да направи, въпреки че нямаше особено желание. Струва ли си да пише пак на Харкеви, мислеше си тя, след като беше получила в Сиукс Фолс любезна, но красноречива бележка. „Ще се радвам да се

видим отново, когато се върнеш в Ню Йорк, но ми е невъзможно да ти предложи работа тази пролет. Ще бъде добре от твоя страна, когато се върнеш, да се срещнеш с господин Нед Бърнстейн — копродуцент. Той би могъл да ти каже повече относно дизайнерски студиа, отколкото аз съм в състояние...“ Не, повече нямаше да му пише.

Долу във фоайето купи една картичка с изглед на езерото Мичиган и нарочно написа весело поздравление за госпожа Робичек. Докато го пишеше, то ѝ се струваше лъжа. Но когато се отдалечи от кутията, в която я беше пуснала, изведнъж усети безграничната енергия, завладяла тялото ѝ. Усети пръстите на краката си да подскачат, младежката ѝ кръв се възроди и затопли бузите ѝ, докато вървеше все по-бързо, осъзнавайки, че е свободна и благословена повече от госпожа Робичек и че това, което беше написала не е лъжа, защото беше в състояние да си го позволи. Тя не беше прегърбена или полусляпа, нямаше и болки тук и там. Застана до една витрина и бързо сложи още червило на устните си. Силният вятър я накара да спре, за да запази равновесие. Във вятъра усети полъха на пролетта, сякаш заредена с младо и жизнено сърце. На следващата сутрин щеше да започне да търси работа. Щеше да живее с парите, които ѝ бяха останали, а с тези, които щеше да заработи, щеше да се върне в Ню Йорк. Можеше и да се обади в банката, за да ѝ преведат останалите там пари, но тя не искаше това. Искаше ѝ се да поработи две седмици сред непознати, да върши това, което милиони други правеха, искаше ѝ се да се постави на нечие друго място.

Отговори на една обява, в която търсеха администратор. Изискваше се машинопис и личен контакт. Решиха, че ще се справи и тя прекара цяла сутрин в изучаване на картотеките. Следобед дойде един от шефовете и каза, че имал нужда от момиче с умения по стенография. Терез нямаше такива умения. В училище бе учила машинопис, но не и стенография, така че работата пропадна.

Този следобед отново прегледа обявите в колонките за работа. После се сети, че на табелка, окачена на един склад за дървен материал в близост до хотела, пишеше: „Търси се момиче за секретарска и стенографска работа. Четирийсет долара седмично“. Ако не изискват стенография, можеше да се кандидатира. Беше около три, когато тя тръгна по ветровитата улица, водеща към склада. Спомни си думите на Каръл: „Харесваш ми, когато се движиш. Когато те видя отдалече,

сякаш ходиш по дланта ми и си висока само няколко сантиметра“. Чуваше нежния глас на Каръл под шумоленето на вятъра. Напрягна се, обзеха я страх и мъка. Тръгна по-бързо, притича на няколко пъти, сякаш се стремеше да избяга от благото на любовта, омразата и яростта, в която съзнанието ѝ току-що беше нагазило.

Отстрани на склада имаше една дървена постройка, която явно служеше за офис. Влезе вътре и разговаря с някой си господин Замбровски, флегматичен плешив човечец. На врата му висеше златен ланец с часовник. Преди изобщо Терез да попита дали трябва да владее стенография, той ѝ каза, че не е нужно. Каза ѝ да поработи остатъка от следобед и на следващия ден, нещо като пробен период. Други две момичета идваха за работа на следващата сутрин, господин Замбровски записа имената им, но преди обед ѝ каза, че е назначена.

— Надявам се, че нямаш нищо против да идваш тук в осем — каза той.

— Не, нямам. — Тази сутрин беше дошла в девет. Щеше да дойде и в четири, ако ѝ кажеше.

Работата бе от осем до четири и половина, а задълженията ѝ бяха да проверява пратките от дърворезницата, да ги сверява с поръчките и да пише писма в потвърждение. От бюрото ѝ в офиса почти не виждаше трупите, но усещаше аромата им във въздуха, толкова свеж, сякаш дърворезачките току-що бяха оголили повърхностния слой на белите борови дъски. Чуваше ги как трополят и тракат, когато камионите влизаха в двора. Харесваха ѝ дърварите и шофьорите на камиони, които влизаха в офиса да затоплят ръцете си на огъня. Един от дърварите, казваше се Стивън, много привлекателен млад мъж със златисторуса брада, на няколко пъти я покани на обяд в заведението по-надолу по пътя. Беше ѝ определил среща в събота вечер, но тя нямаше желание да прекара цялата вечер с него или с когото и да било.

Една вечер ѝ се обади Аби.

— Знаеш ли, че трябваше два пъти да звъня в Южна Дакота, докато те открия? — ядосано започна тя. — Какво правиш там? Кога се връщаш?

Гласът на Аби я накара да се чувства толкова близо до Каръл, като че разговаряше със самата нея. В гърлото ѝ се загнезди куха буца и за миг тя не можа нищо да отговори.

— Терез?

— Каръл там ли е?

— Тя е във Върмонт. Беше болна — дрезгаво отвърна Аби и в гласа ѝ имаше тъга. — Сега си почива.

— Толкова ли е болна, че не може дори да ми се обади? Защо не ми кажеш, Аби? Тя по-добре ли е, или по-зле?

— По-добре е. Защо не се опита ти да се обадиш и сама да разбереш?

Терез стисна телефонната слушалка. Защо наистина не ѝ се беше обадила досега? Ами, защото тя мислеше за картината, а не за Каръл.

— Какво ѝ е? Да не би...

— Що за въпрос. Каръл ти писа какво се случи, нали?

— Да.

— Е, какво очакваш — да подскача като гумена топка може би? Или да претърси Америка, за да те открие? Какво си въобразяваш, че е това, игра на криеница?

Разговорът с Аби направо я съкруши. От думите ѝ излизаше, че Терез е виновна за всичко. Писмото, което Флоренс беше открила, беше само последната фатална грешка.

— Кога си идваш? — попита Аби.

— След около десетина дни. Освен ако Каръл не си иска колата по-рано.

— Не, не я иска. Няма да се е върнала още след десет дни.

Терез събра сили и попита:

— Относно онова писмо, което писах — преди или след това са го намерили?

— Преди или след кое?

— След като детективът е започнал да ни следи.

— След това — въздъхна Аби.

Терез стисна зъби. Нямахше значение какво мисли Аби за нея, единствено мнението на Каръл я интересуваше.

— Къде точно се намира във Върмонт?

— Не бих се обадила, ако съм на твоето място.

— Но не си, а аз искам да ѝ се обадя.

— Недей. Само това мога да ти кажа. Мога обаче да ѝ предам съобщение и това е по-важното — последва студено мълчание. — Каръл иска да знае дали имаш пари и как е колата.

— Не ми трябват пари. Колата е наред — искаше ѝ се да зададе само още един въпрос. — Ринди знае ли?

— Знае какво означава думата развод. И иска да остане при Каръл. Това обаче не подобрява положението.

Добре, добре, искаше да каже Терез. Няма да ѝ пиша, няма да ѝ се обаждам, няма да пращам съобщения, освен ако не са за колата, за да не я притеснявам. Цялата трепереше, когато свършиха, и остави слушалката. А след това отново я вдигна.

— Обаждам се от стая 611 — каза. — Не желая повече да ме свързвате с извънградски разговори — абсолютно никакви!

Видя ножа за отваряне на писма на Каръл и в съзнанието ѝ проблесна представата за самата нея, жената от плът и кръв, с лице обсипано с лунички. Дължеше ли нещо на Каръл? Не беше ли само една играчка в ръцете ѝ, както беше казал Ричард? Спомни си и думите ѝ: „Когато имаш мъж и дете, нещата стоят по-различно“. Ядоса се на ножа, стана ѝ толкова безразличен, че ѝ беше все едно дали щеше да го задържи, или изхвърли.

След два дни пристигна писмо от Аби. В него имаше чек за сто и петдесет долара, а на една бележка пишеше, че парите ѝ се дават безвъзвратно. Аби също така пишеше, че е говорила с Каръл и тя би желала Терез да ѝ пише, като посочва и адреса ѝ. От писмото лъхаше студенина, но жестът с чека я трогна. Терез знаеше, че идеята не идва от Каръл.

„Благодаря ти за чека“ — отговори Терез. „Страшно мило от твоя страна, но смятам да не го използвам, а и нямам нужда от него. Молиш ме да пиша на Каръл. Съжалявам, но мисля, че не мога, пък и не трябва.“

Един следобед, когато се връщаше от работа, видя Дани, седнал във фойето на хотела. Не можа да познае веднага тъмнокосия млад мъж, който се изправи и се запъти към нея, усмихнат. Но когато видя буйната му черна коса, още повече разбъркана от обърнатата яка на палтото, и широката му усмивка, стори ѝ се, че го беше видяла предния ден.

— Здравей, Терез! — каза той. — Изненадана ли си?

— Да, и то приятно! Бях те отписала. Нито една думичка от теб вече две седмици. — Спомни си, че той ѝ беше писал, че ще отпътува от Ню Йорк на двайсет и осми, тогава, когато тя пристигна в Чикаго.

— И аз те бях отписал — разсмя се Дани. — Забавих се в Ню Йорк, а и по-добре, че така стана, защото се опитах да ти звънна и хазайката ти ми даде новия ти адрес — пръстите на Дани здраво я държаха за лакътя. Бавно се отправиха към асансьорите.

— Изглеждаш прекрасно, Терез.

— Така ли? Толкова се радвам, че те виждам — единият асансьор беше пристигнал. — Искаш ли да се качиш?

— Хайде да хапнем нещо. Или може би още е рано? Не съм обядвал днес.

— Тогава не е рано.

Отидоха в едно заведение, в което специалитетът беше пържоли. Дани поръча коктейли, въпреки че обикновено не пиеше.

— Сама ли си тук? — попита той. — Хазайката ти ми каза, че си тръгнала сама от Сиукс Фолс.

— Ами, Каръл не успя да дойде.

— А ти реши да останеш още малко?

— Да.

— Докога ще останеш?

— Може би вече ще тръгвам. Заминавам си следващата седмица.

Дани я слушаше внимателно, без да показва някаква изненада, а тъмните му очи я гледаха право в лицето.

— Защо не тръгнеш на запад вместо на изток и не прекараш известно време в Калифорния? Ще започвам работа в Оуклънд. Трябва да съм там след два дни.

— Каква работа?

— Изследователска — точно за каквато си мечтаех. Взех си изпитите по-добре, отколкото очаквах.

— Ти ли беше отличникът?

— Не знам. Едва ли. Не бяхме оценявани по този начин... Не отговори на въпроса ми.

— Искам да се върна в Ню Йорк, Дани.

— О — усмихна се той. Гледаше косата, устните ѝ и тя се сети, че никога не я беше виждал с толкова много грим. — Изглеждаш толкова пораснала — каза той. — И прическата си променила, нали?

— Да, малко.

— Не изглеждаш вече толкова уплашена, нито пък толкова сериозна.

— Това ме радва — чувстваше се леко притеснена, но в същото време усещаше близост, която граничеше с чувство, което не познаваше, докато бяха с Ричард. Някакво очакване, което тя харесваше. Никаква тръпка. Погледна ръката на Дани, здравия мускул, който изпъкваше под палеца му. Спомни си ръцете му върху раменете ѝ онзи ден в стаята му. Приятен спомен.

— Липсвах ти малко поне, нали, Тери?

— Разбира се.

— Мислила ли си някога дали държиш на мен? Така, както на Ричард например — попита той, а в гласа му прозвуча нотка на щастие, сякаш въпросът имаше магическа сила.

— Не знам — бързо отговори тя.

— Но вече не мислиш за Ричард, нали?

— Ти би трябвало да знаеш, че не мисля.

— Тогава кой е? Каръл?

Изведнъж тя се почувства, сякаш беше гола пред него.

— Да. Но вече не, това беше преди.

— А сега?

Терез се учуди как може да изговори думите без капка изненада от тона му, без да влага каквото и да било отношение.

— Не. Не мога да говоря с никого по този въпрос, Дани — спря, гласът ѝ прозвуча в ушите дълбок и глух, все едно не беше нейният.

— Искаш ли да го забравиш, след като е вече минало?

— Не знам. Не знам какво точно исках да кажеш.

— Искам да кажа — съжаляваш ли?

— Не. А колкото до това дали отново бих направила нещо подобно — да.

— С някоя друга ли, или с нея?

— С нея — каза Терез. Ъгълчетата на устните ѝ леко се опънаха в усмивка.

— Но крайт беше абсолютен провал.

— Да. И все пак бих стигнала отново до края.

— Все още ли го изживяваш?

Терез замълча.

— Ще я видиш ли отново? Имаш ли нещо против, че ти задавам всички тия въпроси?

— Не, нямам нищо против — каза тя. — Не, повече няма да се виждам с нея. Не искам.

— Може би с някоя друга тогава?

— Друга жена? — Терез поклати глава. — Не!

Дани я погледна и бавно се усмихна.

— Това е най-важното или по-скоро това го прави несъществуващо.

— Какво имаш предвид?

— Ами, ти си още млада, Терез, ще се промениш. Ще забравиш.

Терез се чувстваше толкова млада.

— Ричард говорил ли е с теб? — попита тя.

— Не. Мисля, че една вечер тръгна да ми разправя, но аз го отрязах, преди да започне.

Усети горчивата усмивка на устните си, дръпна си за последен път от късата цигара и я загаси.

— Надявам се да си намери някой, който да го слуша. Той има нужда от публика.

— Чувства се унижен. Достоинството му е потъпкано. Недей да мислиш, че съм като Ричард. Мисля, че хората имат право на свой собствен живот.

В мислите ѝ се промъкна една фраза, която беше казала Каръл: „... всеки човек има тайни“. Казано толкова просто, нещо типично за Каръл, запечатано завинаги в съзнанието ѝ, както и момента, в който написа адреса си на разписката във „Франкенбург“. Искаше ѝ се всичко да разкаже на Дани, за картината в библиотеката, за картината в училище. За Каръл, която не беше картина, а жена с дете и съпруг, с лунички по ръцете и с лошия навик да ругае, за нарастващата меланхолия в най-неочакваните моменти, за лошата ѝ привичка да налага волята си. Жена, която беше претърпяла повече в Ню Йорк, отколкото в Южна Дакота. Погледна очите на Дани, брадичката с малката трапчинка. Осъзна, че до този момент беше живяла в свят, който е правел невъзможно за нея да забележи когото и да било друг, освен Каръл.

— Какво си мислиш сега? — попита я той.

— Мисля си за това, което ти веднъж ми каза в Ню Йорк, за нещата, които се използват, а след това се захвърлят.

— Това ли направи тя с теб?

Терез се усмихна.

— Не, аз ще го направя.

— Тогава намери някого, когото никога няма да захвърлиш.

— Някой, който няма да се износи — каза Терез.

— Ще ми пишеш ли?

— Разбира се.

— Пиши ми след три месеца.

— Три месеца? — но изведнъж осъзна какво имаше предвид. —

А преди това?

— Не! — той я гледаше в очите. — Мисля, че това е разумен период от време, нали?

— Да. Добре. Обещавам.

— Обещай ми и още нещо — освободи си утре деня, за да бъдем заедно. Тук ще съм до девет вечерта.

— Не мога, Дани. Работя, пък и без това трябва да кажа на шефа си, че напускам след една седмица. — Това не бяха единствените причини и тя добре го знаеше. А сигурно и Дани знаеше, личеше по погледа му. Искаше да прекара деня с него; щеше да бъде твърде напрегнато, той щеше да й припомня прекалено много за самата нея, а тя не бе готова за това.

На следващия ден по обяд Дани мина през склада. Бяха решили да обядват заедно, но в крайна сметка се поразходиха и поговориха около час. В девет същата вечер Дани се качи на самолета в западна посока.

Осем дни по-късно тя тръгна за Ню Йорк. Искаше да се махне от апартамента на госпожа Озбърн колкото се може по-бързо. Искаше да се види с хората, от които избяга миналата есен. Да се запознае с други, нови хора. Щеше да се запише във вечерно училище през пролетта. Искаше изцяло да промени гардероба си. Всички дрехи в гардероба в Ню Йорк сега й изглеждаха прекалено младежки, сякаш бяха от години. В Чикаго разглеждаше магазините и мечтаеше за дрехите, които все още не можеше да си позволи. Единственото нещо, което можеше да си позволи, беше нова прическа.

ДВАДЕСЕТ И ТРЕТА ГЛАВА

Терез влезе в познатата ѝ стая и първото нещо, което забеляза, беше килимът. Ъгълчето му не беше подвито. Колко малка и трагична изглеждаше стаята ѝ. Но все пак си беше нейна, малкото радио на библиотечката, възглавниците на дивана, всичко беше толкова лично като подпис, изписан отдавна и забравен. Като двата или трите комплекта модели, закачени на стената, които нарочно избягваше да погледне.

Отиде до банката и изтегли сто от последните двеста долара, с които си купи черна рокля и обувки.

Утре ще се обади на Аби, помисли си и ще се уговорят за колата на Каръл, но не и днес.

Този следобед тя си уреди среща с Нед Бърнстейн, копродуцентът на английското шоу, върху чиито декори работеше Харкеви. Взе моделите, които беше изработила на запад и някои от снимките от „Малък дъжд“, за да му ги покаже. Асистентската работа при Харкеви нямаше да задоволи паричните ѝ нужди, но имаше и други начини, различни от работа в универсален магазин. Телевизията например.

Господин Бърнстейн с безразличие огледа работите ѝ. Терез му каза, че все още не е говорила с Харкеви и го попита дали той наема асистенти. Отговори ѝ, че това зависи от самия Харкеви, но доколкото той бил запознат, нямал нужда от повече помощници. Нито пък знаеше дали някое друго студио търси такива. Терез се замисли за роклята, струваща ѝ шейсет долара. И за стоте долара, останали в банката. А на всичкото отгоре беше казала на госпожа Озбърн, че може да показва апартамента, когато пожелае, защото щеше да се мести. Не знаеше обаче къде. Стана, благодари на господин Бърнстейн за това, че все пак погледна нещата ѝ, и дори му се усмихна.

— Мислила ли сте за телевизията? — попита Бърнстейн. — Опитвала ли сте нещо в тая насока? Там е по-лесно човек да пробие.

— По-късно днес следобед имам уговорка с един човек от Дюмонт. — Господин Донахю ѝ беше дал две-три имена през миналия

януари. И сега господин Бърнстейн ѝ даде няколко.

След това позвъни в студиото на Харкеви. Харкеви ѝ каза, че тъкмо излизал, но можела да остави работите си в студиото, а той щял да ги погледне на сутринта.

— Между другото, утре в пет часа ще има парти в „Свети Реджис“ в чест на Джаневив Кранел. Заповядай, ако искаш — каза господин Донахю насечено, което придаваше на гласа му мекота и го правеше точен като математика. — Така поне със сигурност ще се видим утре. Можеш ли да дойдеш?

— Да. С удоволствие. Къде се намира „Свети Реджис“?

Прочете ѝ местонахождението от поканата. Зала „Д“. От пет до седем часа.

— Ще бъда там към шест.

Излезе от телефонната кабина и се почувства толкова щастлива, сякаш Харкеви току-що ѝ беше предложил партньорство. Извървя разстоянието от дванайсет преки до студиото му и остави моделите си на един млад мъж, който работеше там, не онзи, който беше срещнала през януари. Харкеви често сменяше асистентите си. С почит огледа работната стая, преди да затвори вратата. Може би той скоро щеше да я наеме, но това щеше да разбере утре.

Влезе в една дрогерия на Бродуей и оттам се обади на Аби в Ню Джърси. Гласът на Аби звучеше по-различно от онзи път, когато беше в Чикаго. Каръл сигурно беше значително по-добре, помисли си Терез. Но тя не попита нищо за нея. Обаждаше се само да уредят въпроса около колата.

— Бих дошла да я взема, ако искаш — каза Аби. — Но защо не позвъниш и не говориш с Каръл за това? Сигурна съм, че тя ще се радва да те чуе. — Сега Аби се държеше съвсем различно.

— Ами — Терез не искаше да ѝ се обажда. Но от какво се страхуваше? От гласа на Каръл ли? Или от самата Каръл? — Добре. Ще ѝ закарам колата, освен, разбира се, ако тя има нещо против. В такъв случай ще ти се обадя отново.

— Кога? Днес следобед ли?

— Да. След няколко минути.

Терез отиде до вратата на дрогерията и се загледа навън. Видя рекламата на „Кемъл“ — огромно лице, изпускащо кръгчета дим като гигантски гевреци. Видя намусените таксита, които маневрираха като

акули в часовете след обедната почивка, познатата смесица от ресторанти, реклами, тенти, стъпала пред входове, прозорци, тази червеникавокафява смесица по страничната улица, която беше типична за всяка улица в Ню Йорк. Спомни си, когато веднъж беше минала по Осемдесета улица в западна посока, каменните стени, пренаситени от хора, човешки съдби, които започваха докато други пък свършваха, сети се за онова чувство на потиснатост, което усети тогава, и забърза, за да стигне до авенюто. Това беше само преди два-три месеца. Сега същата тази улица я изпълваше с наситено вълнение, прииска ѝ се стремглаво да се влее в нея, надолу по тротоара с всичките му надписи, театрални маркизи, бързаци, бутащи се хора. Обърна се и тръгна отново към телефонната кабина. След секунда чу гласа на Каръл.

— Кога се върна, Терез?

В началото, когато чу гласа ѝ, почувства лека изненада, но после нищо.

— Вчера.

— Как си? Все още ли изглеждаш по същия начин? — Каръл звучеше сдържано, сякаш не беше сама, но Терез беше убедена, че е сама.

— Не съвсем. А ти?

Каръл изчака.

— Звучиш по-различно.

— Така е.

— Ще се видим ли? Или може би не искаш? Само веднъж? — Това вече беше гласът ѝ, но не и думите. Те бяха предпазливи и несигурни. — Какво ще кажеш за днес следобед? Колата при теб ли е?

— Трябва да се видя с някои хора. Няма да успея. — Кога преди ѝ беше отказвала среща? — Искаш ли утре да ти докарам колата?

— Не, аз ще дойда да си я взема. Не съм в инвалидна количка. Имаше ли проблеми с колата?

— Не, в добра форма е — каза Терез. — И никакви драскотини.

— А ти? — попита Каръл, но Терез не отговори. — Е, ще се видим ли утре? Свободна ли си следобед?

Уговориха се да се срещнат в бара на хотел „Риц Тауър“, на Петдесет и седма улица в четири и половина, а след това затвориха.

Каръл закъсна с петнайсет минути. Терез беше седнала на една от масите, които гледаха към стъклените врати, и най-накрая видя Каръл да отваря една от тях. Напрежението я завладя и тя усети болка. Каръл беше облечена със същото кожено палто и същите черни кожени обувки както в деня, в който я видя за първи път, с тази разлика, че сега върху вдигнатата руса коса имаше червен шал. Видя лицето ѝ, беше отслабнала. Лека усмивка се появи на устните ѝ, когато погледите им се засякоха.

— Здравей — каза Терез.

— Не можах да те позная в първия момент — Каръл застана до масата, огледа Терез, а след това седна. — Много мило от твоя страна, че успя да намериш време, за да се видим.

— Не говори така.

Сервитьорът дойде и Каръл си поръча чай. Механично Терез си поръча същото.

— Мразиш ли ме, Терез?

— Не! — Терез долови лекото ухание на парфюма ѝ, онзи познат сладникав аромат, който сега ѝ се стори чужд, защото вече не предизвикваше у нея същото чувство както преди. Сложи на масата кибритената кутийка, която мачкаше в ръката си. — Как мога да те мразя, Каръл?

— Мисля, че би могла. Имаше момент, в който ме мразеше, нали? — отвърна Каръл така категорично, сякаш съобщаваше факт.

— Да мразя теб? Не! — Не съвсем, можеше да ѝ каже. Но знаеше, че Каръл беше прочела мислите ѝ.

— А сега? Вече си пораснала — прическата и дрехите ти са на зрял човек.

Терез се вгледа в сивите ѝ очи. Излъчваха сериозност и едновременно с това тъга, въпреки гордо вдигнатата глава. После погледна надолу, не успяла да проникне в погледа ѝ. Все още беше красива, помисли си Терез и усети внезапна болка от загубата.

— Научих някои неща — каза Терез.

— Какви?

— Ами че аз... — Терез спря, мисълта ѝ изведнъж беше замъглена от спомена за портрета в Сиукс Фолс.

— Знаеш ли, изглеждаш много добре — каза Каръл. — Изведнъж си разцъфнала. Това резултат от моето отсъствие ли е?

— Не — каза бързо Терез. Намръщи се на чая, не искаше да го пие. Изразът „разцъфнала“ я накара да се замисли за раждането си и това я притесни. Да, беше се родила, откакто Каръл я заряза. Беше се родила в момента, в който вида портрета в библиотеката и задавеният ѝ плач тогава приличаше на първия писък на новородено, излязло на белия свят против волята му. Погледна към Каръл.

— В библиотеката в Сиукс Фолс видях една картина — каза тя. После ѝ разказа накратко, простичко и без да влага чувства, като че разказваше за нещо, което се беше случило на друг.

А Каръл я слушаше, като не снемаше очи от нея. Гледаше я сякаш в далечината виждаше някой нуждаещ се от помощ, но тя не можеше да му окаже тази помощ.

— Странно — тихичко каза Каръл. — И ужасяващо.

— Да, така беше. — Терез знаеше, че Каръл е разбрала. Усети съжалението в погледа ѝ и се усмихна, но Каръл не ѝ отговори с усмивка. Тя продължаваше да я гледа втренчено. — За какво мислиш? — попита Терез.

Каръл си взе цигара.

— А ти как мислиш? За онзи ден в магазина. — Терез отново се усмихна.

— Беше прекрасно, че дойде при мен. Защо дойде точно при мен?

Каръл не отговори веднага.

— Тъпа причина. Ти беше единственото момиче, което нямаше много клиенти в този момент. Мисля, че не носеше престилка.

Терез избухна в смях. Каръл само се усмихна и вече приличаше на себе си, такава каквато беше в Колорадо Спрингс, преди още да се бе случило нещо. Изведнъж Терез се сети за свещника в чантата си.

— Донесох ти това — каза тя, като ѝ го подаде. — Намерих го в Сиукс Фолс.

Терез го беше увила в някаква бяла хартия. Каръл го разопакова на масата.

— Чаровен е — каза Каръл. — Прилича на теб.

— Благодаря. Аз пък реших, че прилича на теб — Терез гледаше ръцете на Каръл, палецът и горната част на средния ѝ пръст държаха тънкия ръб на свещника и Терез си спомни как същите тези пръсти

бяха държали чашите с кафе в Колорадо, в Чикаго и на много други вече забравени места. Терез затвори очи.

— Обичам те — каза Каръл.

Терез отвори очи, но не я погледна.

— Знам, че ти не изпитваш същите чувства към мен. Нали?

Терез имаше желание да ѝ отговори отрицателно, но можеше ли да го направи? Не, тя не изпитваше същите чувства.

— Не знам, Каръл.

— Това е същото — гласът на Каръл беше нежен, очакващ потвърждение или отрицание.

Терез загледа триъгълните препечени филийки в чинията между тях. Сети се за Ринди. Отлагаше да ѝ зададе този въпрос.

— Виждала ли си Ринди?

Каръл въздъхна. Терез видя как ръката ѝ остави свещника.

— Да, миналата неделя за около час, час и нещо. Предполагам, ще може да идва при мен два-три следобеда в годината. Колкото да не е без хич. Напълно загубих.

— Мисля, че ми беше казала, че ще може да идва за няколко седмици в годината.

— Да, но се случиха още някои неща — лично между мен и Хардж. Отказах да направя обещания, които той искаше. А и семейството се намеси. Отказах да живея според някакъв списък от глупави обещания, които те бяха измислили, дори това да означаваше да заключат Ринди завинаги от мен, сякаш съм някакъв човекоядец. Точно така изглеждам в техните очи. Хардж разказа на адвокатите всичко — това, което още не знаеха.

— Господи! — прошепна Терез. Можеше да си представи какво означава това. Посещението на Ринди в някой и друг следобед, придружена от наблюдателна гувернантка, предварително насъскана срещу Каръл с инструкция да не изпуска детето от погледа си, а и самата Ринди сигурно щеше да разбере всичко. Какво би било удоволствието от едно подобно посещение?

— Хардж! — Терез не искаше да произнася името му. — Дори съдът е бил по-мил — каза тя.

— В интерес на истината, аз не дадох много обещания в съда. И там отказах.

Терез се усмихна неволно, защото се радваше, че Каръл беше отказала, че Каръл продължаваше да бъде горда.

— Но това всъщност не беше и съд, а разговор около кръгла маса. Знаеш ли как са направили записа във Ватерло? Вкарали са шип в стената, може би веднага след като сме пристигнали там.

— Шип ли?

— Спомням си, че чух някой да забива нещо. Мисля, че беше точно когато свършихме в банята. Спомняш ли си?

— Не.

Каръл се усмихна.

— Шип, който записва звуците като диктофон. Той е бил в съседната стая.

Терез не си спомняше чукането, но всичко това се върна, разбиващо и унищожително.

— Всичко свърши — каза Каръл. — Знаеш ли, предпочитам дори да не се виждам повече с Ринди. Няма повече да настоявам да се срещам с нея, ако тя не поиска да се виждаме. Това ще оставя тя да реши.

— Не мога да си представя, че тя няма да иска да те вижда повече.

Каръл повдигна вежди.

— Мога ли изобщо да предположа как ще й въздейства Хардж?

Терез мълчеше. Обърна се и видя часовника на стената. Беше пет и трийсет и пет. Трябваше да бъде на партито преди шест, помисли си, ако, разбира се, изобщо отидеше. Беше се облякла за случая — с новата си черна рокля, бял шал, нови обувки и нови черни ръкавици. А колко маловажно й изглеждаше цялото това обличане сега. Изведнъж се сети за зелените вълнени ръкавици, които й беше подарила сестра Алиша. Дали все още бяха в старата опаковка на дъното на скрина? Прииска й се да ги хвърли.

— Човек преживява всичко — каза Каръл.

— Да.

— Хардж и аз продаваме къщата, а аз наех един апартамент на Медисън авеню. Ако искаш вярвай, но започвам и работа. Ще работя за един мебелен магазин на Четвърто авеню, ще купувам стока. Някои от прадедите ми сигурно са били дърводелци — погледна Терез. — Както и да е, ще преживеем някак с припечелените пари, пък и на мен

ми харесва. Апартаментът е голям и хубав — достатъчно голям за двама. Надявах се, че ще дойдеш да живееш с мен, но ти явно няма да искаш.

Сърцето на Терез подскочи по същия начин, както когато Каръл ѝ се обади в магазина. Нещо в нея се противопостави на волята ѝ и тя едновременно се почувства щастлива и горда. Горда, защото Каръл имаше куража да прави подобни неща, да ги казва и най-вече защото Каръл винаги щеше да бъде изпълнена с кураж. Спомни си куража ѝ, когато се изправи пред детектива напред-назад. Терез преглътна, опитвайки се да овладее ударите на сърцето си. Каръл дори не я погледна. Търкаше фасата си в пепелника напред-назад. Да живее с Каръл? Някога това беше невъзможно, а тя го желаше толкова силно, повече от всичко на света. Да живее с нея, да бъде непрекъснато с нея, лято и зима, да се разхождат заедно, да четат заедно, да пътуват заедно. Спомни си и дните, когато ненавиждаше Каръл, когато си представяше, че Каръл я пита точно това, а тя отговаря с не.

— Би ли?... — Каръл я погледна.

Терез се почувства така, сякаш ходеше по въже и се опитваше да запази баланс. Ненавистта беше изтрита.

Оставаше само решението, тънко въже висящо във въздуха, а в краищата нямаше нищо, което да я побутне или дръпне. От едната страна беше Каръл, а от другата — една празна въпросителна. От едната страна Каръл, но сега щеше да е по-различно, защото те и двете бяха различни. Щеше да бъде непознат свят, толкова непознат, колкото беше онзи, миналият, когато тя навлезе в него за първи път. Сега обаче нямаше бариери. Терез си спомни, че парфюмът на Каръл вече нищо не значеше. Една празнина, която трябваше да се запълни, както би казала Каръл.

— Е? — каза тя, усмихната и нетърпелива.

— Не — отвърна Терез. — Не, не мога. Защото отново ще ме измамиш. — Това си го беше мислила в Сиукс Фолс, това искаше да ѝ напише или каже. Но Каръл не я беше измамила. Тя я обичаше повече, отколкото обичаше детето си. Това беше и част от причината да не прави обещания. Сега тя залагаше на късмет, както и когато искаше да получи всичко от детектива, тогава на пътя, но и тогава беше загубила. А сега видя как лицето ѝ се промени, видя леките белези на изненада и

шок, толкова неуловими, че може би никой друг, освен нея нямаше да ги забележи, и мисълта на Терез секна за момент.

— Това е твоето решение, така ли? — каза Каръл.

— Да.

Каръл гледаше към запалката на масата.

— Значи всичко е решено.

Терез я погледна, все още ѝ се искаше да протегне ръце, да докосне косата ѝ, да зарови пръсти в нея. Не можа ли Каръл да долови нерешителността в гласа ѝ? Изведнъж ѝ се прииска да избяга, да се втурне навън през вратата и после надолу по тротоара. Часът беше шест без петнайсет.

— Трябва да отида на едно парти днес следобед. За мен е важно да съм там, защото има перспектива за работа. Харкеви ще бъде там. — Беше сигурна, че Харкеви щеше да ѝ предложи някаква работа. Бе му се обадила днес по обед да пита за моделите, които беше оставила при него в студиото. Беше ги одобрил.

— Вчера получих и ангажимент от телевизията.

Каръл вдигна глава, усмихвайки се.

— Моята малка голяма звезда. Сега вече имаш вид на човек, който може да постигне много. Знаеш ли, дори гласът ти е променен?

— Наистина ли? — Терез се двоумеше. Ставаше ѝ все по-трудно да седи там. — Каръл, можеш и ти да дойдеш на партито, ако искаш. То ще бъде в две от залите на един хотел, голямо парти в чест на една дама, която ще изпълнява главната роля в постановката на Харкеви. Сигурна съм, че няма да имат нищо против, ако не отида сама. — Не беше съвсем сигурна защо я кани, защо изобщо Каръл би искала да отиде на подобно парти.

Каръл поклати глава.

— Не, скъпа, благодаря. По-добре е да отидеш сама. Бездруго имам среща в „Елизе“.

Терез взе ръкавиците и чантата и ги сложи в скута си. Погледна ръцете на Каръл, обсипани с бледи лунички — халката вече я нямаше. После я погледна в очите. Имаше чувството, че повече никога няма да я види. След по-малко от две минути щяха да се разделят.

— Колата е отвън. Ето и ключовете.

— Да, знам. Видях я.

— Ще останеш ли още тук? — попита я Терез. — Аз ще платя сметката.

— Не, аз ще я платя — каза Каръл. — А ти тръгвай, щом трябва.

Терез се изправи. Не можеше да остави Каръл сама на масата с две чаши от кафе и пепелника с фасовете им.

— Недей да оставаш тук. Излез с мен.

Каръл я погледна и в погледа ѝ се четеше изненада.

— Добре — каза тя. — Имам някои твои неща в къщата. Да ти ги...

— Не, не се безпокой — прекъсна я Терез.

— А цветята ти. Растенията — Каръл плащаше сметката. — Какво стана с цветята, които ти бях подарила?

— Цветята, които ми подари? Ами, те умряха...

За секунда погледите им се срещнаха, но Терез бързо погледна встрани.

Разделиха се на тротоара на ъгъла на Парк авеню и Петдесет и седма улица. Терез пресече тичешком улицата малко преди светофара да пропусне наредилите се коли, които ѝ попречиха да види Каръл, когато стигна до отсрещния тротоар. Каръл вървеше бавно, мина покрай входа на „Риц Тауър“ и продължи нататък. Така трябваше да стане, помисли си Терез, без никакви проточени ръкостискания и погледи назад. После я видя да отваря вратата на колата и си спомни бирата в кутийка, която все още беше под предната седалка. Спомни си как почукваше отдолу, докато минаваше пред тунела Линкълн на път за Ню Йорк. Беше решила да я хвърли, преди да върне колата на Каръл, но беше забравила. Терез се забърза към хотела.

Хората напиряха през двойната врата вътре в залата и сервитьорът едва успяваше да бутне количката с лед. Залите бяха шумни, а Терез никъде не виждаше Харкеви или Бърнстейн. Не познаваше никого. Освен едно лице — мъж, с когото преди месеци бяха разговаряли за работа, която не се осъществи. Терез се обърна. Някакъв мъж ѝ пхна чаша в ръката.

— Госпожице — въодушевено каза той — да не би да търсите нещо такова?

— Да, благодаря. — Тя не остана при него. Стори ѝ се, че видя господин Бърнстейн в ъгъла. Няколко души с широкополи шапки ѝ пречеха да го види добре.

— Вие актриса ли сте? — попита я същият мъж, като я следваше през тълпата.

— Не. Аз съм сценичен художник.

Това отсреща наистина беше господин Бърнстейн и тя трябваше да се промъкне през няколко групички от хора, докато стигне до него. Господин Бърнстейн протегна пълничката си ръка и стана от мястото си.

— Госпожица Беливет! — извика той. — Госпожа Крауфорд, консултант по грима.

— Хайде да не говорим за работа — каза госпожа Крауфорд с пискливия си глас.

— Това е господин Стивънс, господин Фенелон — господин Бърнстейн ѝ представи толкова много хора, а тя кимна и каза „Приятно ми е“ на поне десетина от тях. — И Ивор-Ивор! — извика господин Бърнстейн.

А ето че и господин Харкеви се появи. Той беше тънък човек със слабо лице. Когато я видя, се усмихна и протегна ръка за поздрав.

— Здравей — каза той. — Радвам се да те видя отново. Да, одобрявам работите ти. Усещам в тях вълнение. — Засмя се леко.

— Значи ли това, че ще мога да се вмести в отбора? — попита тя.

— Вярвам, че изгаряш от желание да разбереш — продължи да се усмихва той. — Да, вътре си. Ела утре в единайсет в студиото ми. Ще успееш ли?

— Да.

— После пак ще поговорим. Сега трябва да изпратя хората, които си тръгват.

Терез постави чашата си на ръба на масата, после извади една цигара от чантата си. Погледна към вратата. Една жена с вдигната нагоре руса коса, със светли, наситеносини очи току-що бе влязла в залата и около нея се струпаха всички. Присъствието ѝ предизвика лек фурор. Бързо и със самочувствие поздрави хората, стисна им ръцете и изведнъж Терез разбра, че това беше самата Джаневив Кранел, английската актриса, която трябваше да се види в действие.

— Здравейте, здравейте! — поздрави всички в залата и се огледа наоколо. Терез видя как погледът ѝ се спря върху нея за минута и усети същия онзи шок, който беше преминал през нея, когато за пръв път

видя Каръл. И в сините очи на тази жена видя същата искра. Терез продължи да я гледа, а жената отмести погледа си и се обърна.

Терез погледна надолу към чашата си и усети внезапен пламък обхванал лицето и пръстите ѝ, приливът в тялото ѝ не беше нито собствената ѝ кръв, нито пък самите ѝ мисли. Преди още да се запознаят, тя знаеше, че тази жена е като Каръл. И беше красива. И не приличаше на онази картина в библиотеката. Терез отпи голяма глътка от питието си, за да се успокои.

— Цвете, мадам? — сервитьорът протягаше цял поднос с бели орхидеи.

— Благодаря ви — Терез взе една. Не можа да се справи с карфицата и някой — господин Фенелон или може би пак господин Стивънс, ѝ помогна. — Благодаря — каза тя.

Дженевив Кранел се приближаваше към нея, а господин Бърнстейн я следваше. Актрисата поздрави мъжа до Терез по начин, който предполагаше, че се познават добре.

— Запознахте ли се с госпожица Кранел? — господин Бърнстейн попита Терез.

Терез погледна към жената и се представи.

— Казвам се Терез Беливет — и стисна ръката ѝ.

— Приятно ми е. Значи вие сте отделът за декорите?

— Не. Само част от него. — Все още усещаше ръката ѝ в своята. Почувства се въодушевена, необузdana и глупаво възбудена.

— Няма ли някой да ми донесе нещо за пиене? — каза госпожица Кранел.

Господин Бърнстейн откликна на молбата ѝ. Той свърши с представянето на госпожица Кранел на хората, които още не се бяха запознали с нея. Терез я чу да обяснява на някого, че току-що била кацнала и багажът ѝ все още бил на купчинка във фойето, и докато говореше, на няколко пъти Терез усети погледа ѝ върху себе си. Почувства възбуждащо привличане в тила и в смешния, повдигнат нагоре нос, единствената небрежна черта на иначе класическото ѝ лице. Устните ѝ бяха съвсем тънки. Изглеждаше невероятно напрегната и невъзмутимо уравновесена. И Терез знаеше, че до края на партито Дженевив Кранел нямаше повече да я заговори, точно защото имаше огромно желание да го направи.

Терез си проби път до огледалото на стената и погледна да види дали косата и червилото ѝ са наред.

— Терез — чу тя някакъв глас до нея. — Искаш ли шампанско?

Терез се обърна и видя до себе си Дженевив Кранел.

— Разбира се.

— Разбира се. Добре тогава, ела в шейсет и девета след петнайсетина минути. Това е апартаментът ми. По-късно партито ще продължи там в по-тесен кръг.

— Голяма чест е за мен — каза Терез.

— Затова недей да утоляваш жаждата си с това уиски със сода. Откъде си взе тази хубава рокля?

— От „Бонуит“ — дива екстравагантност.

Дженевив Кранел се усмихна. Тя беше облечена в син вълнен костюм, който също изглеждаше „дива екстравагантност“.

— Толкова млада изглеждаш. Надявам се, нямаш нищо против да те попитам на колко години си.

— На двайсет и една.

Учудено завъртя очи.

— Невероятно. Как може човек да е само на двайсет и една?

Хората наблюдаваха актрисата. Терез беше поласкана, невероятно поласкана и това усещане се изпречи на пътя ѝ, и тя знаеше какво изпитва към Дженевив Кранел. Госпожица Кранел ѝ предложи цигара.

— За миг си помислих, че си непълнолетна.

— А нима това е престъпление?

Актрисата я погледна, сините ѝ очи се оживиха от искрящия пламък на запалката ѝ. И тогава, когато тя се обърна, за да запали собствената си цигара, Терез разбра, че тази жена няма да означава никога нищо за нея, нищо, освен този половин час прекаран заедно на това тържество; и че възбудата, обладала тялото, ѝ нямаше да продължи дълго, и никога — независимо къде е и по кое време — няма да възникне отново. Какво ѝ беше подсказало всичко това? Терез вperi поглед в изпъкналата линия на русите ѝ вежди и димът от цигарата се извиси във въздуха, но отговорът не се криеше там. И тогава внезапен пристъп на трагичност, почит, съжаление я изпълни.

— Нюйоркчанка ли си? — попита я госпожица Кранел.

— Не.

Новодошлите наобиколиха Дженовив Кранел и я отмъкнаха някъде. Терез отново се усмихна, допи питието си и едва сега усети успокоителната топлина на уискито да се разлива през тялото ѝ. Поразговаря с мъжа, с когото се беше запознала вчера в офиса на господин Бърнстейн, а после с някакъв друг мъж, когото не познаваше. Погледна към вратата от другата страна на залата, която в този момент приличаше на празен правоъгълник, и се сети за Каръл. Тя може би все пак щеше да се появи, за да я попита още веднъж. Или по-точно, старата Каръл би го направила. Тя сигурно в този момент е в бара „Елизе“. С Аби може би? Или Стенли Макавей? Терез отклони погледа си от вратата, сякаш я беше страх, да не би да се появи Каръл и да трябва отново да ѝ каже „не“. Прие още едно уиски със сода и усети как празнината в нея бавно я изпълва. Осъзна, че тя би могла да се вижда с Дженовив Кранел много често, ако, разбира се, искаше и можеше да бъде обичана, без да се обвързва.

Един от двамата мъже до нея я попита:

— Кой прави декорите на „Изгубения месия“, Терез? Спомняш ли си?

— Бланчард — отговори тя изневиделица, защото продължаваше да мисли за Дженовив Кранел с чувство на отвращение и срам от това, което току-що ѝ се бе случило, и знаеше, че никога вече няма да се повтори. Чуваше разговора за Бланчард, дори се включи в него, но подсъзнанието ѝ се беше заплело в кълбо от хиляди нишки, които се пресичаха и преплитаха. Едната от тях беше Дани. Друга — Каръл. Трета — Дженовив Кранел. Четвъртата се нижеше и нижеше, и излизаше от кълбото, а съзнанието ѝ беше вързано някъде по средата. Наведе се, за да запали цигарата си, и усети, че навлиза още по-дълбоко в мрежата и се вкопчи в Дани. Но здравата черна нишка не водеше доникъде. Знаеше, че връзката ѝ с Дани няма да продължи, чуваше някакъв вътрешен глас да ѝ подсказва това. Самотата отново я облада като внезапен пристъп на вятър. Всичко беше забулено в мистерия, изведнъж очите ѝ се изпълниха със сълзи, толкова дребни, че едва се забелязваха. Повдигна глава и отново погледна към вратата.

— И да не забравиш — каза ѝ Дженовив Кранел, която стоеше до нея и я потупваше по рамото. — Шейсет и девета. Там ще продължим. — Тръгна да се отдалечава, но отново се върна. — Ще се качиш, нали? Харкеви също ще дойде.

Терез поклати глава.

— Благодаря, мислех, че ще мога да дойда, но се сетих, че трябва да отида на едно друго място.

Жената я погледна въпросително.

— Какво има, Терез? Да не се е случило нещо?

— Не — усмихна се и тръгна към вратата. — Благодаря за поканата. Без съмнение ще се видим отново.

— Да, със сигурност — каза актрисата.

Терез отиде в другата, по-малка стая и си намери палтото сред купа от други палта. Забърза по коридора към стълбите, разминавайки се с хората, които чакаха асансьора, сред тях и Джаневив Кранел. На Терез ѝ беше все едно дали я е видяла, или не, спусна се надолу по широките стълби, като че бягаше от нещо. Терез се усмихна на себе си. Усещаше въздуха по челото си — свеж и хладен — и имаше чувството, че лети по улиците и по бордюрите. Към Каръл. И сигурно Каръл го знаеше в този момент, защото преди Каръл винаги усещаше такива неща. Прекоси още една улица и се озова пред „Елизе“.

Портиерът ѝ каза нещо в преддверието, но тя се обърна към него и каза:

— Търся един човек — и влезе.

Застана на вратата и огледа хората по масите. В залата свиреше пиано. Лампите светеха слабо и в първия момент не я видя, седнала на най-отдалечената маса с лице към нея и полуприкрита в сянката. Каръл също не я видя. Някакъв мъж седеше срещу нея. Терез не го познаваше. Каръл бавно вдигна ръка и отметна косата си назад, и Терез се усмихна, защото това беше жест на Каръл, а тя обичаше Каръл и винаги щеше да я обича. Сега вече по различен начин, защото самата тя беше различна и сякаш я срещаше за първи път, но това беше все още Каръл, а не някой друг. Това щеше да бъде Каръл, в хиляди градове, в хиляди къщи, по непознати места; където те щяха да отидат заедно, в рая и в ада. Терез изчака. След това, тъкмо когато се канеше да отиде при нея, Каръл я видя и впери поглед в нея, невярваща на очите си. Терез видя как устните ѝ се извиха в усмивка, изведнъж вдигна ръка и видя как нейната се размахва бързо и нетърпеливо, поздрав, непознат на Терез до този момент. Терез бавно тръгна към нея.

ПОСЛЕСЛОВ

Вдъхновението ми да напиша тази книга дойде в края на 1948 г., когато живеех в Ню Йорк. Току-що бях завършила книгата си „Непознати във влака“, но тя беше публикувана едва през 1949 г. Наближаваше Коледа. Бях леко потисната и разполагах с малко пари. За да изкарам някой и друг долар, започнах работа като продавачка в един универсален магазин в Манхатън. Около Коледа в магазините настъпва страхотна еуфория и тя трае цял месец. Аз работих там две седмици и половина.

Бях назначена в отдела за играчки, или по-точно на щанда за кукли. Имаше най-различни видове кукли, някои скъпи, други не толкова, с естествени коси, с изкуствени коси, но размерът и облеклото бяха от най-голямо значение. Идваха деца, някои толкова малки, че едва опираха нослета в стъклената витрина на щанда. Идваха с майките си или бащите си, или и с двамата. Удивлявах се на голямото разнообразие от съвсем нови кукли, които можеха да плачат, да отварят и затварят очи, понякога стояха изправени на крака и, разбира се, обичаха да сменят дрехите си. Истинска еуфория, а аз и още четирипет други млади момичета, с които работехме зад дългия щанд, не сядахме да починем от осем и половина сутринта до обедната почивка, та дори и тогава. Следобедните часове протичаха по същия начин.

Една сутрин сред този хаос и пазарене дойде една руса жена с кожено палто. Тя вървеше към щанда за кукли с лека неувереност — дали да купи кукла, или нещо друго и мисля, че в едната си ръка държеше чифт ръкавици, които разсеяно удряше в дланта си. Забелязах я може би защото беше сама, или защото палтото ѝ от норки беше рядкост, или пък защото косите ѝ бяха руси и сякаш излъчваха светлина. Със същата тази замисленост тя купи една кукла, една от няколкото, които ѝ бях показала, а аз написах формуляр за доставка на адрес, защото тя искаше куклата да бъде изпратена някъде в съседен щат. Това беше една съвсем нормална процедура, жената плати и си тръгна. Но се почувствах странно, бях леко замаяна, почти до

припадък, а същевременно ме обзе и оживление, сякаш бях видяла някакво видение.

Както обикновено след работа се прибрах в апартамента си, където живеех сама. Тази същата вечер написах една идея, сюжет за разказ за русокосата и елегантна жена с коженото палто. Написах около осем страници ръкописно в бележника си. Това беше цялата история на „Цената на солта“ (първоначалното име на „Каръл“). Думите се нижеха под писалката ми — началото, средата, края. Отне ми само два часа, дори и по-малко.

На следващата сутрин се почувствах още по-странно, бях сигурна, че имам температура. Сигурно е било неделя, защото си спомням, че се качих на метрото рано сутринта, а по онова време хората работеха и в събота сутрин. Спомням си, че краката ми се подкосиха и едва не припаднах, така както се държах за дръжката във влака. Един приятел, с когото имах среща, имаше някакви познания по медицина и аз му се оплаках, че не се чувствам добре. Казах му, че докато се къпех сутринта в банята, забелязах обрив в коремната област. Приятелят ми огледа мястото и каза: „Варицела“. За съжаление, през детските си години не бях прекарала тази болест, въпреки че другите не ме бяха отминали. Този вид болест не е особено приятна за възрастни, тъй като температурата стига до 39–40 градуса за няколко дни, а най-лошото е, че по лицето, тялото, дори ушите и ноздрите се появяват мехури, които сърбят и се разпукват. Човек не трябва да ги разчесва, докато спи например, защото остават белези. За около месец човек се разхожда с кървящи точки по лицето, напълно забележими за околните, като че си ударен от волейболна топка или сачми от пистолет.

Трябваше да предупредя в магазина, че няма да мога да отида на работа в понеделник. Някое от ония малки сополиви дечица сигурно ми беше предало вируса, но също така и вируса да напиша книга: треската разби въображението ми. Не започнах да пиша книгата веднага, предпочитам идеите ми да отлежат няколко седмици. А пък и когато „Непознати във влака“ беше издадена и малко по-късно продадена на Алфред Хичкок, който желаше да направи филм върху нея, моите издатели и посредникът ми ме посъветваха: „Напиши още една книга с тази тематика, за да затвърдиш репутацията си като...“. Като какво? „Непознати във влака“ беше публикувана като „Издание

на Харпър — роман на съспенса“ от „Харпър и Брос“, както тогава се наричаше издателската къща и за една нощ аз се бях превърнала в автор на „съспенса“, въпреки че „Непознати“ по мое мнение не попадеше в определена категория, а беше просто роман с увлекателен сюжет. Ако трябваше да напиша книга за една лесбийска връзка, щеше ли тогава да ми бъде лепнат етикет „писателка на лесбийски романи“? Имаше такава възможност, въпреки че едва ли пак щях да бъда вдъхновена да напиша подобна книга. Затова реших да я напиша и да я издам под друго име. През 1951 г. я написах и книгата беше готова. Можех да я оставя на заден план и междуременно да напиша нещо друго, просто защото от търговска гледна точка щеше да е по-добре да напиша още една книга на съспенса.

„Харпър и Брос“ отказаха да публикуват „Цената на солта“, затова трябваше да търся друга издателска къща, за мое съжаление. Мразех да си сменям издателите. Когато през 1952 г. излезе с твърди корици, имаше някои много сериозни и порядъчни критични бележки. Но истинският успех дойде една година по-късно, с изданието с меки корици, от което се продадоха почти един милион екземпляра и със сигурност беше прочетена от много повече. Почитателските писма бяха адресирани до Креър Морган, за което се бяха погрижили издателите. Спомням си, че получавах по десет-петнайсет писма два пъти в седмицата и това продължи месеци наред. На повечето от тях отговорих, но не можах да отговоря на всички без подбран образец, което така или иначе не направих.

Моята млада героиня Терез по всяка вероятност ще заприлича на завехнала виолетка, но времената тогава бяха такива, че гей баровете бяха полулегални свърталища в Манхатън и ако човек желаше да посети подобен бар, трябваше да слезе от метрото една спирка преди или след желаната, в противен случай щеше да бъде заподозрян в хомосексуалност.

Привлекателното в „Цената на солта“ е, че имаше щастлив край и за двете главни героини, или поне щяха да се опитат да имат някакво бъдеще заедно. В предшестващите американски книги с подобна тематика, хомосексуалните им герои — мъже или жени — трябваше скъпо да платят за своето отклонение, като си прерязваха вените, давеха се в басейни или пък ставаха хетеросексуални или пък пропаднали типове — самотни, мизерни и отбягвани — изпаднали в

депресия, равняваща се на ада. Повечето от писмата, които пристигаха, съдържаха следното: „Вашата книга е единствената по рода си с щастлив край! Не всички прибягваме до самоубийства, повечето от нас живеят добре“. Други пък пишеха: „Благодаря ви, че написахте подобна история. Прилича на моя живот“. Или пък: „Аз съм на осемнайсет години и живея в малък град. Чувствам се самотна, защото не мога да разговарям с никого...“. Понякога отговарях на подобно писмо, като съветвах автора му да отиде да живее в друг по-голям град, където ще има шанс да се срещне с повече хора. Доколкото си спомням, имаше еднакъв брой писма от мъже и жени, което аз считах за добро предзнаменование и така и излезе. Писмата идваха години наред, дори и сега получавам едно или две писма в годината от някой читател. Никога след това не съм писала подобна книга. Следващата ми книга беше „Погрешният“. Не обичам да слагам етикети. Това правят американските издатели.

24 май 1989 г.

Издание:

Автор: Патриша Хайсмит

Заглавие: Каръл

Преводач: Дафина Христова

Език, от който е преведено: английски

Издател: Intense

Година на издаване: 2016

Тип: роман

Националност: американска

Печатница: „Алианс Принт“

Редактор: Саша Александрова

ISBN: 978-954-783-235-0

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/5843>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.